

Uvodna beseda Crvenkovskega (3. stran) - Neudoben prestol v Amanu (4. stran) - Pisani petek

PRVO SEJO KONFERENCE ZKJ JE ZAČEL PREDSEDNIK TITO

Ceausescov obisk

Pogovori predsednika Tita z romunskim voditeljem bodo prispevali h krepitvi dvostranskih odnosov in k miru

BEOGRAD, 29. okt. (Tanjug). Obisk predsednika državnega sveta SR Romunije in generalnega sekretarja romunske KP Nicolae Ceausescu je odsej visoke stopnje prijateljskih odnosov med državama. To je na današnji tiskovni konferenci povedal predstavnik DSZZ Dragoljub Vujica.

V zvezi s sodelovanjem med državama je Vujica dejal, da se je v zadnjih letih razvila zelo intenzivno in uspešno sodelovanje na vseh področjih. »Zelim posebej poudariti, da so bila na podlagi dogovora med predsednikom Titom in Ceausescuom septembra lani storjena obojestranska prizadevanja, da se to sodelovanje še izboljša na gospodarskem, obmojnem in kulturnem področju.« V zvezi s tem je Vujica poudaril, da so pomembno vlogo v razvijanju sodelovanja imeli tudi sestanki med predsednikoma vlad ter plodno delo mešanega jugoslovansko-romunskega odbora za gospodarsko sodelovanje. Doseženi so rezultati, ki v obojestransko korist odpirajo realne perspektive za dolgoročne in perspektivne odnose.

»Skupna prizadevanja in 30 let vstaje narodov Jugoslavije

BEOGRAD, 29. okt. (Tanjug). Predsedstvo zveznega odbora ZZZ NOV je sklenilo ob praznovanju 30-letnice vstaje narodov Jugoslavije predlagati Zvezi komunistov Socialistične zveze, zvezni skupščini in drugim družbenopolitičnim organizacijam, naj bi bila osrednja proslava ob tem pomembnem jubileju 4. julija 1971 v Beogradu.

Sato že četrtrič

Liberalnodemokratska stranka Japonske ga je ponovno izvolila za predsednika

TOKIO, 29. okt. (Tanjug). Kongres liberalnodemokratske stranke Japonske je danes znova izvolil Eisaka Satoja za predsednika in tako bo Sato ostal tudi na položaju premiera v prihodnjih dveh letih. To je njegova četrta zaporedna izvolitev na najvišji položaj v vladajoči stranki in državni administraciji, kar se še ni zgodilo v japonskem političnem življenju.

Edini Satoov nasprotni kandidat je bil Takeo Miki, nekdanji japonski minister. Sato je dobil 353 glasov, Miki pa samo 111. V predvolilni kampanji je Miki nasprotoval, da bi Satoja četrtrič izvolili zaradi birokratske strukture vlade in zastarele politike do Kitajske.

Sato in njegovi privrženci

TE »Sisak« poskusno obratuje
SISAK, 29. okt. (Tanjug). Termoelektrarna »Sisak« je začela poskusno obratovati in je gospodarstvu dobavila že nekaj milijonov kilovatnih ur električne energije.

Premier Sato bo konec novembra sklical izredno zasedanje parlamenta, ki bo trajalo tri tedne. Opozicijske stranke pa so zahtevale, da bi bilo izredno zasedanje spodnjega doma čimprej, da bi Sato poročal o pogovorih s predsednikom Nixonom o rešitvi japonsko-ameriškega spora glede izvoza japonskega tekstila.

Ni moč govoriti o nekaki veliki krizi naše družbe

Predsednik ZKJ Tito je v uvodni besedi na prvi seji konference ZKJ med drugim dejal, da preveč dramtiziramo nekatere težave - Referat o aktualnem političnem položaju in nalogah Zveze komunistov Jugoslavije je prebral Krste Crvenkovski - Mitja Ribičič je govoril v razpravi

BEOGRAD, 29. okt. - Predsednik ZKJ Josip Broz Tito je dopoldne s krajšo uvodno besedo začel prvo sejo konference Zveze komunistov Jugoslavije. Med drugim je dejal, da preveč dramtiziramo nekatere težave. Ni moč govoriti o nekaki veliki krizi naše družbe. Malo smo zastali in zato se moramo reorganizirati, da bi še hitreje napredovali. Predsednik Tito je opozoril na uspehe, ki jih je Jugoslavija kljub vsem težavam dosegla v zadnjih desetih letih. Seveda pa bi bilo slabo, če ne bi spregovorili tudi o napakah, če ne bi kritično ocenili dosedanje dejavnosti komunistov in vzrokov, ki so vplivali na odnose med federacijo in republikami. Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Krste Crvenkovski je nato prebral referat o aktualnem političnem položaju in nalogah Zveze komunistov Jugoslavije. Udeleženci prve seje konference ZKJ so sklenili, da bodo zasedali tri, namesto prvotno predvidenih dveh dni.

Prvi ukrepi ZIS

Odlok o zamrzitvi cen vseh industrijskih izdelkov, živil in storitev

OD NASEGA BEOGRADSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 29. okt. - Zvezni sekretar za informacije Dragoljub Budimovski je danes na tiskovni konferenci obvestil novinarje o stabilizacijskih ukrepih, ki jih je na seji včeraj in danes jutraj sprejel izvršni svet. O programu nadaljnjih stabilizacijskih ukrepov bo ZIS razpravljala na naslednjih sejah 3., 11. in 18. novembra. V skupino stabilizacijskih ukrepov, ki jih je sprejel ZIS, sodi odlok o začasnem zamrzitju cen vseh industrijskih izdelkov in najvrednejših živil ter storitev, da je odlok o spremembi pogojev za dajanje potrošniških posojil (največji znesek potrošniškega posojila je znižan od sedanjih 10.000 na 6.000 dinarjev) in odlok o začasnem uveljavitvi depozitov pri uvozu blaga. Budimovski je opozoril, da morajo tudi občine zamrzniti cene nekaterih živil (kruh, meso, mleko), stanarin, komunalnih storitev in cen za prevoze v mestnem prometu. Budimovski je še posebej poudaril, da po mnenju ZIS ni potrebno sprejemati tudi administrativnih ukrepov na področju delitve in tako demantiral govorice o zamrzitvi osebnih dohodkov, ki so se širile zadnje dni.

Podrobnejše poročilo o tiskovni konferenci objavljamo na 2. strani.

Z. I.

Vipotnik sprejel inž. Grudna

LJUBLJANA, 29. okt. - Predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik je danes sprejel na vladno-stalni obisk novoizvoljenega rektorja ljubljanske univerze prof. dr. inž. Mirjana Grudna in se zadržal z njim v daljšem pogovoru.

več nacionalna, je izjavil Alende.

Sporočili so, da so včeraj aretirali upokojenega generala Roberta Vauxa, osumljenega, da je pripravil desničarski atentat na generala Schneiderja. Preiskava o tem atentatu se še nadaljuje. Policija je aretirala že več kot 260 ljudi. Za novega poveljnika čilске armade pa so imenovali generala Camila Valenzuela.

Reforma jugoslovanske cerkve je komaj na začetku

Dušan Dolinar

ANVAR EL SADAT

Portret tedna

Andrej Novak

BESEDO IMA

ABU AMAR

Jordanija

KDO IN KAJ SO

HIENGGOVI

DRAMSKI JUNAKI

Z našega magnetofona

Jože Janež

KRIKI

OB VRAZJEM VRTCU

Za dan mrtvih

André Pieyre

de Mandiargues

NA ROBU

Odloček iz romana

Obvestilo potni-

kom iz Turčije

LJUBLJANA, 29. okt. -

Vse, ki so se med 1. oktobrom in 20. oktobrom vrnili iz Turčije, pozivamo, naj se javijo pristojnim zavodom za zdravstveno varstvo.

Republiška komisija za boj proti karantenskim boleznim

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

treba radikalno zmanjšati pristojnosti federacije, nekaterih funkcij pa naj bi se federacija sploh znebila. Crvenkovski je obirno govoril o uspehih in neuspehih pri izvajanju družbene in gospodarske reforme ter o sedanjem gospodarskem položaju. Poudaril je, da morata zvezna skupščina in ZIS nemudoma ukrepati proti inflaciji in pripraviti program stabilizacije.

V razpravi, ki se je začela po referatu Krste Crvenkovskega, je med drugim govoril Mitja Ribičič. Dejal je, da je ZIS zaskrbljen sprčo sedanjih gospodarskih tokov. Čas je, da začnemo bolj radikalno spreminjati stvari. Vse, kar presega realne možnosti gospodarstva, je treba revidirati. Za nekaj časa bo treba odložiti nekatere investicijske programe. Nemogoče je nadevati s pokrivanjem potreb federacije s tiskanjem denarja. Konvertibilnost dinarja mora postati kratkoročni in ne dolgoročni cilj.

Nezaupanje v Tela

Novi jordanski premier, ki ga označujejo za skrajnega desničarja, napoveduje sodelovanje z arabskimi državami

AMAN, 29. okt. (Reuter, MENA, AP). Nova jordanska vlada premiera Vasilja Tela je imela danes prvo sejo, na kateri je obravnavala politični program na notranjem in zunanje-političnem področju.

Novi predsednik vlade je izjavil za agencijo MENA: »Soočeni smo s sovražnikom. Jordanija, ki ima izpostavljen položaj na fronti, mora razviti odnose z arabskimi državami na podlagi popolnega sodelovanja.« Kar zadeva reakcijo palestinskih komandosov na najnovejšo dogodko v Jordaniji, navajajo agencije naslednje besede: »Med jordanskim režimom in nami sta dva sporazuma: kairski in amanski. Pričakujemo, da bodo določila teh sporazumov uresničena. Na podlagi tega bodo v prihodnje urejeni odnosi z jordanskim režimom.« Serski dnevnik »Al Baas« pa je danes naslovil vrsto

ostrih kritik na račun nove vlade v Amanu in njenega premiera Vasilja Tela. Časopis navaja, da je Tel zmeraj trdil, da so likvidacije v vojaške akcije proti Palestinci edini način, da se palestinski komandosi izkorenijo iz Jordanije. Časopis navaja, da je bila prejšnja 11. zveza jordanska vlada premiera Tukana pravzaprav uvod v prihod Vasilja Tela na ob-

last. Serski časopis na koncu poudarja, da se je s tem začela nova faza v kampanji proti naprednim silam v arabskem svetu.

Takoj, ko so zvedeli za novo jordansko vlado so egiptovskega veleposlanika v Amanu Osmarja Morija poklicali na nujne posvete v Kairo. Časopis »Al Ahram« navaja, da so sestavo nove vlade sprejeli v Kairu s presencjem in da je to sresen politični razvoj v Jordaniji. Časopis dodaja, da je novi premier v Amanu znan kot »skrajni desničar«.

SOBOTNA PRILOGA

BOMO ZASTRUPILI SAMI SEBE?

Močno onesnažen zrak v Sloveraji

Dr. Janko Pleterski

VPRASANJE

OB 10. OKTOBRU 1970

NA KOROSKEM

Wolfgang Grycz

STRAH PRED

»ZAHODNOLJASKIMI«

NOVOTARIJAMI

Reforma

Jugoslovanske cerkve je komaj na začetku

Dušan Dolinar

ANVAR EL SADAT

Portret tedna

Andrej Novak

BESEDO IMA

ABU AMAR

Jordanija

KDO IN KAJ SO

HIENGGOVI

DRAMSKI JUNAKI

Z našega magnetofona

Jože Janež

KRIKI

OB VRAZJEM VRTCU

Za dan mrtvih

André Pieyre

de Mandiargues

NA ROBU

Odloček iz romana

Obvestilo potni-

kom iz Turčije

LJUBLJANA, 29. okt. -

Vse, ki so se med 1. oktobrom in 20. oktobrom vrnili iz Turčije, pozivamo, naj se javijo pristojnim zavodom za zdravstveno varstvo.

Republiška komisija za boj proti karantenskim boleznim

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

Kongres stranke Baas

Pričakujejo, da bodo na njem izoblikovali bodočo arabsko politiko

DAMASK, 29. okt. (Tanjug). Sinoči se je začel v napetem ozračju 10. izredni panarabski kongres stranke Baas. Vzrok za kakšno ali kakoli novo objavo, niti dnevnega reda, pravijo pa, da bodo na njem razpravljali o odstopu Atasija s položaja voditelja države ter o krizi na Srednjem vzhodu.

Pričakujejo, da bo kongres po večdnevni seji zasedanju sprejel resolucijo, v kateri bo oblikoval zunanjo in notranjo politiko stranke, pa tudi ukrepe za reorganizacijo njene strukture. Izvolil bo tudi novo razširjeno panarabsko vodstvo in politbiro ter novega generalnega sekretarja, če Atasi ne bo preklasil odstopa. Sklicanje panarabskega kongresa stranke Baas namesto sirskega si razlagajo opazovalci kot znamenje, da je sirske vodstvo nesposobno ali neprimerno našli izhod iz krize, v kateri je že dalj časa. Nihče ne predvideva, kakšni bodo kongresni sklepi, hkrati pa ne pričakujejo kakšnih posebnih sprememb v dosedanj zunanji politiki usmeritvi Sirije ali stranke Baas v celoti. Mnogi so prepričani, da bodo, kot je to bilo v preteklosti, sporna vprašanja rešili s kompromisom.

Obvestilo potni-

kom iz Turčije

LJUBLJANA, 29. okt. -

Vse, ki so se med 1. oktobrom in 20. oktobrom vrnili iz Turčije, pozivamo, naj se javijo pristojnim zavodom za zdravstveno varstvo.

Republiška komisija za boj proti karantenskim boleznim

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

SOBOTNA PRILOGA

BOMO ZASTRUPILI SAMI SEBE?

Močno onesnažen zrak v Sloveraji

Dr. Janko Pleterski

VPRASANJE

OB 10. OKTOBRU 1970

NA KOROSKEM

Wolfgang Grycz

STRAH PRED

»ZAHODNOLJASKIMI«

NOVOTARIJAMI

Reforma

Jugoslovanske cerkve je komaj na začetku

Dušan Dolinar

ANVAR EL SADAT

Portret tedna

Andrej Novak

BESEDO IMA

ABU AMAR

Jordanija

KDO IN KAJ SO

HIENGGOVI

DRAMSKI JUNAKI

Z našega magnetofona

Jože Janež

KRIKI

OB VRAZJEM VRTCU

Za dan mrtvih

André Pieyre

de Mandiargues

NA ROBU

Odloček iz romana

Obvestilo potni-

kom iz Turčije

LJUBLJANA, 29. okt. -

Vse, ki so se med 1. oktobrom in 20. oktobrom vrnili iz Turčije, pozivamo, naj se javijo pristojnim zavodom za zdravstveno varstvo.

Republiška komisija za boj proti karantenskim boleznim

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Telefoto: UPI

EGIPTOVSKI PREDSEDNIK ANVAR EL SADAT (drugi z leve) OB PREGLEDU ČET IN VOJASKIH NAPRAV

NA OBMOČJU SUESKEGA PREKOPA

Podrli so bančne plotove

Na srečo so gospodarski odnosi velikokrat le dosti drugačni, kot jih je s preveliko kritičnostjo mogoče ocenjevati, če gledamo nanje le skozi politično prizmo.

Takoj za tem, ko smo zabeležili razveseljiv podpis sporazuma o skupni gradnji jedrske elektrane s sosedno republiko, je bilo s slavnostnimi podpisi obeleženo drugo veliko partnerstvo. Jugoslovanska kmetijska banka, Ljubljanska banka in podjetje Emona so s posebnim aktom uzakonili sporazum o vrsti skupnih poslovnih kombinacij in investicijskih vlaganj. Da ne gre zgolj za simbolično povezovanje partnerjev iz dveh republik in da ne gre samo za poslovne in finančne drobtinice, povedo naslednji podatki. Z združitvijo Agrokombinata Emona in podjetja Preharna je nastala tolikšna, tako močna in poslovno zanimiva ter perspektivna tvorba, da finančno bančnih odnosov organizacije in korporacij ni več mogoče spraviti v preozke okvire ene same poslovne banke. Integrirano podjetje Emona ima načrte za veliko povečanje kmetijske proizvodnje, pred kratkim je odprlo velik supermarket v daljnem Conacryju, v pol drugem mesecu bo odprlo supermarket v Mariboru, čez leto dni veljko blagovno hišo v Ljubljani. V skladišča s hladilnicami, obrate za pakiranje in mehanografski center v Ljubljani, ki jih že gradijo, bodo investirali 70 milijonov novih dinarjev. V načrtu je nov hotel s 500 posteljami na Bledu in s prav tolikšno zmogljivostjo v Cateških Toplicah. Skratka, če samo pod tiste investicije, ki so že pričete, potegnemo črto, dobimo znesek 250 milijonov novih dinarjev. Do leta 1970 pa bo Emona investirala kar 600 do 700 milijonov novih dinarjev.

To, da sta se morali za uresničitev tako ambicioznih načrtov povezati dve močni banki, je nekako logično. Pa vendar bi se lahko zgodilo drugače. Ob integraciji obeh partnerjev bi med bančniki obeh hiš lahko prišlo do spora. Eden izmed partnerjev je bil namreč komitent v eni, drugi pa v drugi banki. Tako bi v kmetijski banki lahko zamerljivo zavihali nos in dejali: »Poslej kar v Ljubljanski banki iščite kredite, če ste se integrirali in tia prenesli žiro račun!« Zmagali pa so poslovni interesi in treznost.

Primer je poučen, govori namreč o tem, kako medbančno ljubosumje lahko onemogoči integracije in kako jih razumevanje omogoča ter spodbuja. Govori tudi o tem, kako integracija v gospodarstvu ruši vse meje, podira plotove med bankami in sili v poslovno integracijo bank.

FRANCE JERAS

SOBOTNA PRILOGA

BOMO ZASTRUPILI SAMI SEBE?

Močno onesnažen zrak v Sloveraji

Dr. Janko Pleterski

VPRASANJE

OB 10. OKTOBRU 1970

NA KOROSKEM

Wolfgang Grycz

STRAH PRED

»ZAHODNOLJASKIMI«

NOVOTARIJAMI

Reforma

Jugoslovanske cerkve je komaj na začetku

Dušan Dolinar

ANVAR EL SADAT

Portret tedna

Andrej Novak

BESEDO IMA

ABU AMAR

Jordanija

Izvršni svet mora imeti jasno orientacijo in program akcije

Po uvodnem poročilu Krsta Crvenkovskega o aktualnem političnem položaju v Jugoslaviji in nalogah ZK je dopoldne v razpravi sodelovalo šest udeležencev konference, med njimi predsednik ZIS Mitja Ribičič z daljšim govorom

BEOGRAD, 29. okt. (Tanjug). Po uvodni besedi člana izvršnega biroja predsedstva ZKJ Krsta Crvenkovskega o aktualnem političnem položaju v Jugoslaviji in o nalogah ZKJ se je prvi prijavil za razpravo Ivan Juretić (delegat iz Zagreba), ki je poudaril, da je treba glavne dileme in alternative razjasniti že med pripravljanjem dokumentov, ne šele potem, ko se bomo lotili njih uresničevanja. Če ne bomo izdelali smernice razvoja, ne bo mogoče dolgoročno in smotno načrtovati gospodarske politike države in izpolnjevati gospodarskega sistema.

Komunisti in delovni ljudje zahtevajo, da konference od krio opozori na probleme v naši družbi, je rekel Milutin Milenković (delegat iz Beograda). Delovni ljudje zahtevajo, da odločene odpravimo nekatere negativne pojave, ki so se razmahale v zadnjem času. Zveza komunistov naj bi si z vsemi močmi prizadevala doseči enotnost akcije, ne samo enotnost stališč.

Po mnenju Murijske Mesihovića (delegat iz Sarajeva) je treba upoštevati in poudarjati tudi vse tiste pozitivne rezultate, ki smo jih dosegli pri dosedanjem uresničevanju reforme. Probleme, ki so vzniknili zaradi, pa je bilo v nadaljnjih preobrazbi samoupravnega razvoja tudi pričakovati.

Mesihovića je dejal, da je treba argumentirano opozoriti na subjektivne slabosti, ker ni nobene nevarnosti, če javno prikazujemo probleme. Opozorjati pa je treba tudi na to, kdo povzroča težave in kako te težave odpravljati.

Bolj je treba poudarjati odgovornost posameznikov. V predlogu sklepov konference ZKJ o aktualnem političnem položaju to ni dovolj poudarjeno.

Mesihovića je nadalje govoril o tem, da Bosna in Hercegovina razmeroma zaostaja. Vzrokov tega zaostajanja pa delovni ljudje te republike niso iskali v reformi sami, ampak v tem, kako smo uresničevali smernice reforme.

Na koncu je predlagal, naj bi na enem prihodnjih zborov posvetili posebno pozornost temu, kaj je bilo storjenega za preobrazbo Zveze komunistov in kaj je treba storiti za nadaljnjo preobrazbo partije.

Mihailo Zveier (delegat s Kosova) je dejal, da je politični položaj na Kosovu velik ugodnejši, kakor bi pri sedanjem družbenogospodarskem gibanju pričakovali. Dosednje je treba uresničevati sklepe ZKJ o razvoju prema- lov razvitih krajev; pri uresničevanju teh sklepov smo nekoliko počasni. Na Kosovu se razvija družbena revolucija v pravem pomenu besede. V gospodarskem in družbenem razvoju so na Kosovu v zadnjih letih dosegli najpomembnejše rezultate v zgodovini, te pokrajine.

Slavko Soršak (delegat iz Slovenije) je poudaril, da je treba politično akcijo zastaviti tako, da bodo njeni nosilci vsi člani Zveze komunistov in vsi delovni ljudje. V tej zvezi je pripomnil, da čisto spremenimo načelna stališča, ne naredimo pa iz njih konkretnih in razumljivih programov za akcijo. Številne ankete med delovnimi ljudmi in člani ZK kažejo, da je velik odstop takih, ki mislijo, da so stališča Zveze komunistov zelo dobra, da pa pri njih uresničevanju ni dovolj učinkovitosti.

Se precej je komunistov, ki ne poznajo vsebine mnogih stališč zveze, bodisi da niso zainteresirani ali pa zato, ker je veliko stališč, ki se splošno razgibanosti našega razvoja zelo pogosto dopolnjujejo in spreminjajo. Soršak meni, da je potrebno tudi teoretično znanje, v katerem niso vsi komunisti zadosti podkovani.

Zavzel se je za konkretizacijo sklepov o aktualnem političnem položaju na vseh ravneh, za to, da bi se člani popolneje in bolj vključevali v oblikovanje politike Zveze komunistov na vseh ravneh in za odgovornost vseh komunistov, ne glede na to, kje delajo.

Zadnji govornik na dopoldrski seji konference je bil predsednik ZIS Mitja Ribičič.

DELO

UREJA
UREDNIŠKI ODBOR:
Drago Seliger (glavni urednik), Dušan Benko (odgovorni urednik), Jak Koprivc (notranja politika in gospodarstvo), Miran Suštar (zunanja politika), Sergej Vošnjak (kultura), Miro Zakrajšek, Matja Dermastia (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Dušan Trebše (centralna redakcija).

«Čutim se dolžnega,» je rekel na začetku, da tudi ob tej priložnosti ponovim nekaj dejstev, ki so bila po pripravi zveznega izvršnega sveta potrjena tudi na večerajšnji seji ob enotni podpori predstavnikov vseh socialističnih republik in pokrajin in so odločilnega pomena za nadaljnji potek naše družbene gospodarske reforme. Tako ravnam tudi zaradi tega, ker sam prepričan, da se bomo iz tega položaja prebili na naprej samo, če bomo pripravljeno odpravo pogledali v oči tudi nekaterim neprijetnim resničnim in se bomo pripravili na škodo parcialnih interesov, bori za splošno družbene interese Jugoslavije.

V tako zapletenem in dinamičnem položaju mora imeti ZIS kot izvršni politični organ zveze skupščine jasno orientacijo. Jasen, program akcije in podpora vseh družbenopolitičnih dejavnikov v uresničevanju sprejete gospodarske politike. Predlagani sklep ustreza smeri naše družbenogospodarske akcije in dajejo moč zavestne politične orientacije komunistom in vseh političnih strukturah Jugoslavije.

Ribičič je nato spregovoril o tekočem gospodarskem položaju ter opozoril tudi na nevarnosti, ki nas lahko kmalu doletijo, če se takšnemu toku ne bomo zavestno uprli. Dodal je, da naše gospodarstvo dosega tudi v takšnem položaju zelo pomembne rezultate tako v proizvodnji in produktivnosti dela kot v nastopanju na tujih tržih in v čedalje pomembnejših integracijskih procesih na mednarodnem trgu. Navedenim vsem ugodnim dejstvom v svetlo ugled naše države v svetlo ne smemo sesti samo na našo zunanje politične usmeritve in ne samo na spretnosti naše diplomacije, temveč v prvi vrsti na notranji demokratični in samoupravnih procesih in gospodarskih uspehih Jugoslavije kot ene od redkih držav na svetu, ki se pri svojem hitrem gospodarskem razvoju opira na razvoj lastnih nerazvitih območij.

«Kadar govorim o gospodarskem položaju,» je nadaljeval Ribičič, «mislim in prvi vrsti na ekonomsko politiko, na njene slabosti in pomanjkljivosti, na to, kako zvezi in njeni izvršni organi, uresničujemo dolžna reforme. Nikoli nisem dvomil o tem, da bodo naši delovni ljudje — kolikor jim bo ekonomska politika dala ustrezne pogoje — znali te pogoje izkoristiti, da bi povečali svoj dohodek, razvili materialno osnovo svojega dela ter tako zagotovili napredek sebi in skupnosti.»

Nato je Ribičič pojasnil nekaj tekočih gibanj v gospodarstvu:

«Moram reči, da takšen tok stvari ni šel od večeraj. Ko smo predložili skupščini in jugoslovanski javnosti vse naše bilance in obračune, je bil marsikdo zaprepan, kakor da smo odkrili kak nov svet. Neugodna gospodarska gibanja niso nenaden jesenski pojav, temveč trajajo že dalj časa, tako rekoč od trenutka, ko smo kmali naše gospodarstvo rešili administrativnih spopletov in začeli rezultate dela ocenjevati na vse bolj odprtem domačem tržišču. Ves ta čas se v gospodarstvu kopičijo problemi, za katere nismo mogli najti pravočasnih in ustreznih rešitev. Posebej je treba poudariti, da smo družbenogospodarsko reformo začeli v obdobju, ko gospodarski sistem ni normalno funkcionalen, pozneje pa so podedovane pomanjkljivosti čedalje bolj silile na dan, zlasti od leta 1967 naprej, odkar je vse večje delež družbenopolitičnih skupnosti pri delitvi in porabi narodnega dohodka. Razen v prvem letu reforme, v katerem smo gospodarstvu vrnilo del sredstev, s katerimi je zveza do reforme subvencionirala izvoz, bi bile zveze in druge družbenopolitične in interesne skupnosti na podlagi obstoječega gospodarskega sistema lahko sprejemale (in so sprejemale) takšne ukrepe in instrumente gospodarske politike, ki so nas pripeljali k ponovni prerazdelitvi sredstev na škodo gospodarstva. S sistemom razširjene reprodukcije je bilo omogočeno, da so banke in nekatere druge finančne organizacije pod neposrednim vplivom družbenopolitičnih skupnosti s priložnim oroženjem sredstev in prelitvanjem kratkoročnih

ne glavni vzrok naših kroničnih in predeh težav in nestabilnosti.

Ribičič je dejal, da se je dlje ustavil pri razlagi vzrokov inflacije, ker če ne ugotovimo tega pravega žarišča, tega pravega kanala inflacije, če ne ugotovimo tega epicentra naših gospodarskih pretresov, ni mogoče ustvariti zaželenega programa stabilizacije gospodarstva. Mi pa smo ravno na razpotju gospodarske politike, do katere nas je pripeljala samo ločna razvoja, če bomo nadaljevali po sedanjih poti, bomo — ne glede na to, koliko jo bomo tlakovali z dobrimi željami — čedalje globlje breždi v nestabilnost, gospodarsko in politično. To je piti, ki objektivno drži h krepitvi državnega intervencionizma, k omejitvi na tržišče in k razvednotenju našega samoupravnega sistema.

Druga pot je lahko samo pot krepitve reproduktivne moči gospodarstva, nadaljnje ga razvoja tržnega gospodarstva, pri čemer moramo doseči konvertibilnost dinarja (kar ni dolgoročno, ampak neposredna sedanja naloga), pot nadaljnje uveljavitve samoupravnih temeljev družbe. Seveda tu ni političnih dilem. V zveznem izvršnem svetu smo odločno za to drugo pot, je poudaril Ribičič. Gre za to, da napravimo ustrezne pogoje, da premagamo inertnost, ki izvirja iz ozkih računov med panogami in med območji, in da zagotovimo uresničitev dolgoročnejših in trajnih ciljev in koristi družbe, pa čeprav žrtvujemo nekatere trenutne koristi.

Če ohranimo sedanjí gospodarski instrumentalizem, ki v federaciji in vsem jugoslovanskem gospodarstvu vnaprej določa delitve in porabe, če nisočas ne spremenimo v sedanjih investicijskih sklepih federacije in drugih družbenopolitičnih skupnosti, če nadaljujemo z izvajanjem sedanjega sistema, po katerem financiramo precejšnji del tako imenovanih družbenih služb, bomo vse ukrepe, ki jih bomo sprejeli, pa če bodo še tako dramatični, hitro nevtiralizirali, v nekaj mesecih ali v letu dni se bodo razstili na ognju nekega naraščajočega porabe. Zato je treba udariti po vzrokih, iz katerih izvirajo močnejše.

To bo seveda prizadelo nekatere deleže v delitvi družbenega proizvoda in bo terjalo, da spremenimo svoje ravnanje v potrošnji in razširjeni reprodukciji. Brez tega pa ni pričakovati stabilnosti — ne gospodarsko politične, ne socialne, ne v državi in v izmenjavi s tujino, niti zadovoljivo stopnje naraščanja proizvodnje in produktivnosti v prihodnjem obdobju.

Ribičič je poudaril, da je zvezni izvršni svet večeraj sprejel več bistvenih ukrepov, med katerimi je zadrževanje cen, zaostrite pogoje za uvoz in potrošniške kredite, rekoč, da so ti ukrepi začasni in da naj bi omogočili čimprej pripraviti tisto, kar imenujemo stabilizacijski program, ki mora temeljiti na zares korenitih spremem-

bah v delitvi in v položaju gospodarstva.

Jasno je, da naša smer ni in ne more biti v blokadi cen, marveč v blokadi tistih sedoškov in pribitkov, ki smo jih vzdali v cene. Samo to lahko trajneje vpliva na ustaleve cen.

«Čas je, da preidemo od besed k dejanjem. V tem je treba začeti pri federaciji. Ni mogoče pustiti nedotaknjeno vse tisto, kar sestavlja njeno porabo, posredno ali neposredno. Ob tem je treba tudi konkretno razmejiti funkcije in obveznosti med federacijo in republikami, tako da prenesemo obveznosti na sredstva s federacije na republike in na zvezno gospodarstvo. Nobena oblika porabe federacije, nobena tako imenovana zakonska obveznost nam ne more biti ti svetinja. Pogledajmo enkrat resnično v oči, stopimo na realna tla.»

Ribičič je poudaril, da je naša država med prvimi v Evropi po tem, koliko dela za potrebe narodne obrambe, za razvoj nerazvitih območij, po številu upokojencev glede na aktivnost zavarovancev in še vrsti drugih postavk v porabi narodnega dohodka. Nevzdržno je, da jugoslovansko gospodarstvo vplačuje za razne državne, poldržavne in pogodbene obveznosti nad 10 milijard dinarjev na leto, hkrati pa daje za lastno akumulacijo okrog tri milijarde.

«Vse tisto, kar presega stvarne možnosti gospodarstva, je treba revidirati. Stabilizacijski program mora biti kar najbolj nov, najbolj svež dogovor republik in sporazum med jugoslovanskimi narodi. Nevzdržno je, če se vnaprej financiramo potrošnje federacije s tiskanjem bankovcev. Krepitve reproduktivne sposobnosti gospodarstva in odločna usmeritev v konvertibilnost je glavni pogoj, če hočemo odpraviti pritisk na cene, uspešno povezati naše gospodarstvo s svetovnim, skratka, bistven pogoj za večjo gospodarsko stabilnost. Bilanca federacije za prihodnje obdobje ne more na strani dohodkov obdržati obresti na poslovni sklad, niti precejšnega dela dohodkov od obresti in odplačil kreditov iz eniške narodne banke in drugih zveznih virov. Treba je revidirati tudi prispevke v zvezni proračun iz osebnih dohodkov delavcev. Hkrati moramo odločno »stopiti na repa« tudi ostankom starega v zvezni porabi, tako da začnemo prenašati na republike in druge faktore, posebno na zvezno gospodarstvo, vse tisto, kar lahko pripomore, da se bo zmanjšalo pretakanje sredstev prek federacije. Noben uporabnik federalnih sredstev, ki ga bodo v prihodnje financirali iz zveznih virov, ne bi smel povečati svoje udeležbe v narodnem dohodku.»

Ribičič je nadalje rekel, da te akcije ni mogoče omejiti zgolj na federacijo, temveč je treba revidirati še razna druga nasilja nad gospodarstvom, republika in komunalna, nadalje pa tudi pogov-

je njegovega zadolževanja, hkrati pa se vse tiste predpise, sklepe in institucije sistema, ki dajejo tako imenovane pravice do potrošnje na račun akumulacije gospodarstva.

«Položaj je tak, je ob tej priložnosti rekel Ribičič, »da moramo za nekaj časa potpeti. Nekatere investicijske programe je treba odložiti, mnogim lepim željam pa se odpovedati. Čas je, da postanejo gospodarstvo, zvezno delo in znanje deljanski nosilci tako pravice kakor odgovornosti za lastno stabilizacijo, s tem pa tudi za stabilizacijo celotnega gospodarstva in družbe. Gospodarstvo mora v svoji organizaciji in lastni reži reševati večji del tistih problemov, ki se seznajajo v uravljeno silega, bodi v organih zveze, republike ali komun, bodo v tako imenovanih interesnih skupnostih, z raznimi državnimi ali poldržavnimi skladi itd. Prepričan sem, da bo gospodarstvo, če ga bomo razbremenili številnih pritiskov, lahko dajalo dosti večja sredstva za vzgojo, kulturo, umetnost, družbeno varstvo in vse drugo, kar je nujno potrebno za lastni razvoj in standard delovnih ljudi.»

Nato je Ribičič ponovno spregovoril o razpotjih gospodarske politike in dveh mogočih smereh nadaljnjega razvoja in rekel: «Čutim se dolžnega opozoriti konferenco ZKJ tudi na razne podvarte, na poskuse goljufivih rešitev, na prizadevanja, da bi odložili urejanje osnovnih vprašanj in odpravo resničnih vzrokov inflacije z raznimi žlačevismi žegni, v bistvu nič ne zdravijo, temveč samo stvari odlašajo. O tem govorim zlasti zato, ker je takšnih razpoložljivih v poskusov pravej in jih bo verjetno vse več, če se ne bomo približevali opredelitvi konkretnih ukrepov »stabilizacijskega programa.»

Ribičič je poudaril potrebo po sprejetju stabilizacijskega programa, ki se bo opiral na krepitve vloge neposrednih proizvajalcev in materialne osnove samoupravljanja kakor tudi na vse večjo vlogo zveznega dela, in na koncu rekel:

«Čutim, da ne moremo več nadaljevati s politiko krpanja, širjenja in daljšanja obleke, ki jo je naše gospodarstvo že zdavnaj preraslo. Napoči je čas, da stvari radikalneje spremenimo. ZIS je na večerajšnji seji enotno poudaril takšno stališče in zahteval. V najkrajšem času bomo stopili pred skupščino s konkretnim programom stabilizacije. Prepričan sem, da bodo po konferenci takšno politiko podprli komunisti in delovni ljudje, da jo bodo sprejeli po vseh republikah in pokrajinah. Zvezni izvršni svet pa si bo prizadeval, da bo storil čimveč za konkretno izvajanje in uresničevanje takšne politike in bo prevzel vsvo odgovornost za njeno uresničevanje pred zvezo komunistov in družbo.»

Nazvoči so pozdravili besede Mitje Ribičiča z daljšim ploskanjem.

Zamrzovanje cen

Odslej največ 6000 din potrošniškega posojila — 50 % depozita za uvoz blaga - Osební dohodki ne zamrznejo

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPIŠNIKA

BEOGRAD, 29. okt. Danes so začeli veljati sklepi ZIS, s katerimi so začasno pod kontrolo in zamrznjene cene industrijskih izdelkov. Od danes naprej proizvodne delovne organizacije ne morejo več zviševati cen, trgovina pa marž. ZIS je sprejel sklep o maksimiranju cen pšenične moke, vseh vrst sladkorja, svinjske masti, olja, masla, riza in rib. Pod družbeno kontrolo so cene vseh vrst kruha (razen pečiva), svežega svinjskega in govejega mesa, perutnine in mleka. Pod kontrolo so tudi cene stanarin, komunalnih storitev in prevoza v mestnem prometu. ZIS je na večerajšnji seji pod predsedstvom Mitje Ribičiča in navzočnosti predsednikov republikanskih in pokrajinskih izvršnih svetov, sklenil omejiti potrošniške kredite. Dosegli največji znesek potrošniškega posojila se zmanjša od dosedanjih 10.000 na 6000 dinarjev z obveznim 20-odstotnim gotovinskim polgom.

V okviru ukrepov, katerih cilj je spraviti uvoz v realne okvire, so sprejeli sklep, da morajo vsi uvozniki za uvoženo blago položiti v dinarskih sredstvih depozit v višini 50 odstotkov od vrednosti uvoženega blaga. Po 90 dneh na depozitu vrne delovnim organizacijam brez obresti. Te sklepe so objavili na danesnji tiskovni konferenci v ZIS. Poudarili so, da so ti ukrepi prva etapa izvajanja stabilizacijskega programa in da bodo ob drugih, ki jih bodo sprejeli in so sistemske narave, začasni.

Stabilizacijski program ne predvideva zamrzovanja osebnih dohodkov, o čemer se je zadnje dni veliko govorilo. To pomeni, da ZIS meni, da je treba v okviru sistemskih ukrepov, ki se pripravljajo, določiti merila o delitvi dohodka na akumulacijo in na sklade.

Pomembno je, da se ukrep o obveznem depozitu 50 odstotkov uvoženega blaga namo samo na delovne organizacije, ne pa na občane, lastnike deviznih računov.

Predstavniki ZIS in narodne banke Jugoslavije so poudarili, da je bila v tem letu ohranjena mednarodna likvidnost države in da je višina deviznih zalog enaka kot v začetku leta. «Naloga za mednarodna plačila delovnih organizacij in posameznikov so bili doslej zelo redno izvajani in tako bo tudi v prihodnjem,» je izjavil predstavnik narodne banke. Delal je, da so ukrepi za umetitev uvoza (obvezni depozit v višini 50 odstotkov vrednosti uvoženega blaga) začasni, dokler ne bodo sprejeti drugi sistemski ukrepi. Povedal je, da sklepi ZIS predvidevajo, da se ta ukrep ne izvaja, če se bo pokazala potreba po uvozu živil in drugega blaga zaradi intervencije na tržišču, ali pa, če

bo treba uvoziti opremo in reprodukcijski material, da bi ohranili kontinuiteto domače proizvodnje. Obvezni depozit se ne bo plačal tudi na pogodbeni uvoz opreme na kredit.

Na tiskovni konferenci so sporočili, da je večeraj ZIS v navzočnosti predsednikov republikanskih izvršnih svetov, sklenil omejiti potrošniške kredite. Dosegli največji znesek potrošniškega posojila se zmanjša od dosedanjih 10.000 na 6000 dinarjev z obveznim 20-odstotnim gotovinskim polgom.

ZIS je poudaril, da je nujno, da ob strogi kontroli, ki so se je pristojni organi že lotili, vse delovne organizacije in občine sodelujejo v izvajanju stabilizacijskega programa.

Na večerajšnji seji ZIS so razpravljali tudi o temeljnih gospodarske politike za prihodnje leto. Soglasno so zahtevali stališča, da mora biti osnovni koncept gospodarske politike v prihodnjem letu politika konsolidacije in stabilizacije, s katero bi ustvarili pogoje za doseg konvertibilnosti dinarja.

Cilji stabilizacijskega programa so: zaustaviti nadaljnje naraščanje cen in doseči uravnoteženje tekoče plačilne bilance ob optimalni dinamiki gospodarske dejavnosti v takšnih okoliščinah, Z izvajanjem stabilizacijskega programa bi dosegli, da bi bile leta 1972 cene v Jugoslaviji v skladu z gibanji cen na svetovnem trgu kot tudi uravnoteženje tekoče plačilne bilance.

ZDRAVKO ILIĆ

29. okt. — Na današnji seji skupščine komisije za vloge in pritožbe so med drugim govorili o osnutku informacije o nekaterih pritožbenih problemih ter o organizaciji in metodah dela pritožbenih organov.

Poudarili so, da bo gradivo, o katerem so razpravljali, služilo vsem upravnim organom skupščine pri pripravi, izdelavi in reviziji republikarne morebitne zveze zakonodaje. Seveda bo predvsem zelo pomembno pri delu občinskih komisij, ki se srečujejo z najrazličnejšimi problemi in pritožbami s področja socialnega, zdravstvenega in pokojniškega zavarovanja, premoženjsko pravnih zadev idr. Dokumenti potemtakem govorijo o problemih v praksi in o tem, kako jih rešujejo ustrezni organi, na koncu pa daje strnjena navodila za nadaljnje delo komisij po občinah in v skupščini. Razpravljali so osnutek sprejeti, imeli pa so nekatere pripombe in dodatne predloge, npr. o nemnokratnosti pri pokojniškem in zdravstvenem zavarovanju. Menili so tudi, da je treba upoštevati davčne olajšave tudi pri škodi, ki nastane na vegetaciji zaradi industrijskih plinov, da je potreben medobinski dogovor glede višine socialne podpore itd.

Skleniili so, da bodo dokument poslali nekaterim republikanskim in občinskim organom, da bi jih bolj seznanili s pomenom in težavami s tega področja.

JOZE HORVAT

29. okt. (Tanjug). — Udeleženci drugega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije bodo imeli prihodnjo pomlad v Sarajevu priložnost videti tudi prvo domačo revijo osebnih zaščitnih sredstev. Razstavio pripravljajo strokovne službe skupnosti zaveda za zaščito pri delu v NIS-u s sodelovanjem proizvajalcev delovnih oblek in osebne zaščitne opreme.

Predložbo da organizirajo takšno revijo, o čemer so se predhodno dogovorili v delovni skupnosti, da pri nas čedalje manj skrbijo za estetsko zaščitno opremo in osebne zaščitne sredstva.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da dobi krivno maščevanje na Kosovu zaskrbljujočo razsežnost, kar je kot menijo posledica neza- dostne učinkovitosti pravosodnih organov. Menili so, da bi morali zato dopolniti kazenski zakonik in poostriiti kazni.

29. okt. (Tanjug). — V ustavnem sodišču Kosova je bil danes posvetil valni sestank, na katerem so razpravljali o učinkovitosti odpravljanju krivnih deliktov predvsem krivnega maščevanja. Udeleženci in razpravi so bili mnjenja, da

Aktualen politični položaj Jugoslavije in neposredne naloge Zveze komunistov

Iz uvodnega poročila člana izvršnega biroja CK ZKJ Krsta Crvenkovskega na prvem zasedanju konference Zveze komunistov Jugoslavije

Za minulo obdobje so značilni zelo zaostreni konflikti položaji na mednarodnem prizorišču. Predsedstvo Zveze komunistov in državno vodstvo naše države sta tudi v minulem obdobju nadaljevala svojo znanostno in široko po svetu uveljavljeno politiko miru, miroljubnega sodelovanja in podpore vsem, ki se bojujejo proti imperializmu, kolonializmu, zatiranju, hegemonizmu in nadvladi večjih nad manjšimi pa tudi močnejših nad šibkejšimi. Naša zunanja politika v tem obdobju, pri tem pa izredna zavestnost predsedstva SFRJ in Tita, je prispevala k navedenim političnim nevarnostim. Važen moment v tem je znamenita tretja konferenca nevarnosti v Lusaki.

Politika nevarnosti se ni preživela

Pokazalo se je, da se politika nevarnosti ne samo ni preživela, kakor so preročali posamezniki, marveč da ustreza stvarnosti sodobnega sveta in se popolnoma sklada s koristimi velike večine miroljubnih dežel. Prebujeni narodi ne morejo več trpeti pritiska sile in za to čedalje bolj sprejemajo in podpirajo nevarnost kot alternativo.

Naš samostojni samoupravni socialistični razvoj, ki ga nikoli nismo ponujali drugim kot model, je vplival na to, da na vseh koncih sveta narasča število naših prijateljev. Nadaljevali smo svojo načelno in internacionalistično politiko, podpiramo osvobodilna gibanja predvsem pogumno vietnamsko ljudstvo.

Podpiramo sklic konference o evropski varnosti

V naši zunanji politiki smo se aktivno zavzeli za razvijanje sodelovanja s skoraj vsemi evropskimi državami. Posebno vlogo za izboljševanje odnosov z evropskimi deželami so imela srečanja posebnost po največjih srečanjih Tita z državniči teh dežel. Sprejeli smo številne predloge in pobude, kar zadeva razvoj sodelovanja in ustvarjanje miru in varnosti v Evropi. Čestokrat smo dali pobude za konstruktivne akcije na evropskem tisti, ki se zatorej zavzemamo za sklicanje konference o evropski varnosti.

Poudarili smo nujno zgodovinsko potrebo, da na tej konferenci enakopravno sodelujejo vse države, majhne in velike, tiste, ki so v blokih, in tiste, ki niso. Varnost, čim trajnejša in čim bolj vsestranska medsebojnega sodelovanja kot implemента naše dobe ni mogoče doseči na podlagi bloksovskih dogovorov in sporazumov. Nenehno smo razvijali odnose s Sovjetsko zvezo in drugimi evropskimi socialističnimi deželami, stojič na stališču, da je treba popolnoma spoštovati suverenost in da ni dopustno vmešavanje v notranje zadeve, pa naj bi bil razlog kakršenkoli — politične, gospodarske, ideološke, vojaške narave. Normalizirali smo diplomatske odnose z LR Kitajsko in s tem ustvarili možnosti za politično, gospodarsko, kulturno in druge oblike sodelovanja. Sprejemamo vsako akcijo na mednarodnem tisti, ki prispeva h krepitvi miru in stabilnosti, k razvijanju med-

sebojnega sodelovanja na gospodarskem, političnem, kulturnem in znanstvenem področju. S tega vidika smo podprli vsak sporazum med velisilami, ki je težil k ustavitvi razmer in ohranitvi miru, seveda če to ni šlo na račun drugih — srednjih in malih narodov.

Vse to je utrdilo in okrepiło mednarodni položaj in ugled naše države, povzdignilo našo miroljubno in napredno zunanjo politiko in uveljavilo načelo enakopravnega sporazumevanja med državami in narodi.

Zavedajoč se nevarnosti, da se žarišča spopadov razširjajo, smo krepili našo notranjo stabilnost in obrambno pripravljenost. Izdelali smo celovito zasnovo vseljudske obrambe, pri čemer smo gledali na to, da bodo naši narodi, narodnosti in delovni ljudje sploh pripravljeni upreti se vsakemu poskusu ogrožanja naše neodvisnosti in samostojnega samoupravnega socialističnega razvoja. Takšna politika je našla vso podporo in je sprožila gibanje samoupravljanja množic, kar je prineslo nove elemente v konceptu samoupravnega razvoja, ki črpa moč iz položaja samoupravljalcev in vidi varščino v obojestranskem razvoju, katerega najbolj organiziran in strokovno usposobljeni del je Jugoslovanska ljudska armada. Na tej podlagi smo se lotili dela za zagotovitev, razvijanje in krepitve državne in družbene varnosti; edino to omogoča, da se varnostni organi in široko omrežje vseljudske samozastave izpolnjujejo na način, ki ustreza naravi naše države, s čimer hkrati omogočamo, da bi se kateri-

koli organizem povzpeli kot sila nad samoupravljalca.

V tem časovnem obdobju je bilo 14 sej predsedstva in 60 sej izvršnega biroja. Na njih smo obravnavali vsa vprašanja, ki so zajeta v poročilu. Številne komisije predsedstva ZKJ so razvijale plodno in vplivno dejavnost, doseženi so bili očitni uspehi, bile pa so tudi pomankljivosti in zastanki. Na vas je, da poveste svoje mnenje o tem.

Predsedstvo ZKJ daje konferenci predlog ukrepov v agrarni politiki; predlog je nastal kot rezultat obveznosti, ki jih vsebujejo sklepi IX. kongresa ZKJ. Na mi od prihodnjih konferenc ZKJ bomo izdelali zasnovo politike ZKJ glede na mlado generacijo in s tem izpolnili tudi drugo obveznost kongresa. Konferenca ZKJ Hrvatske in Bosne in Hercegovine ter plenarna centralnih komitejev Srbije in Makedonije so ta problem že obravnavali.

Dovolite, da pogledamo v tem trenutku najbolj aktualna politična in gospodarska vprašanja.

I.

Z začetkom razprave o predsedstvu SFRJ je prišel na dnevni red celoten kompleks razvijanja našega političnega sistema, od samoupravljanja v delovni organizaciji, preko komunizma in republik na do gospodarskih in političnih funkcij federacije. Zvezi komunistov Jugoslavije se z vsoto tehnostno zastavlja naloga, da pretehta probleme nacionalnih odnosov oziroma perspektivo svoje politike na tem področju.

KRSTA CRVENKOVSKI BERE UVODNO BESEDO O AKTUALNEM POLITICNEM POLOZAJU IN NALOGAH ZKJ NA PRVI SEJI KONFERENCE ZKJ.

Značaj federacije

V našem družbenem okolju je dal čas prevladuje vprašanje značaja federacije — bistvenega, ne pa formalnega, stvarnega in sodobnega, ne pa šolsko-akademskega. Vse to, o čemer danes raz-

pravljamo, je torej sad globlje analize in naprednejšega gledanja na naše odnose in položaj na svetu. Naša federacija ne more in ne sme biti hierarhično organizirana — kar bi pomenilo, da se na vrhu družbene in državne skupnosti osnuje neka nadnacionalna, nasproti republikam in pokrajinam ter zavednim socialističnim silam osamosvojena državna struktura. V takšnem primeru bi bilo zmeraj dovolj možnosti in prostora za izražanje hegemonije. Naša federativna skupnost pa mora biti, prav narobe, zasnovana na prostovoljnem sporazumu, na enakopravnosti narodov ne glede na to, kako številni in močni so.

Na enajsti seji predsedstva ZKJ je bilo določeno načelo partitete pri konstituiranju vseh najvišjih organov federacije. To načelo je došlo v naši družbi popolno državljansko pravico; sprejeli so ga vsi narodi in narodnosti kot bistven element skupnosti. V razpravah, ki so se potem razvile v Socialistični zvezi in v skupščini, je bil ta koncept obogaten s nekaterimi vidiki in je bila poudarjena zahteva, da se koncept uresniči na širši področjih.

Vse to, kar je bilo v minulem obdobju storjeno, demantira vsak pesimizem, tu in tam pa tudi zlonamerne govore, da gre v bližnji reformi za formalno organizacijsko spremembo na vrhu, ki boja v bistvu ničesar ne spreminja, za spopad zastran nasledstva ipd. Gre za potrebo, da napravimo močnejši in odločnejši korak v prilagajanju družbenopolitičnega sistema novim zahtevam samoupravnega socialističnega razvijanja nacionalne enakopravnosti kakor tudi v osvoboditvi tistih pristojnosti, ki naj jih prepusti drugim družbenim skupnostim.

Glede na vse to je treba, da se ZKJ odločne zavzame za razvijanje samoupravnega federalizma, sicer, na popolnem spoštovanju enakopravnosti narodov in narodnosti in takšnega povezovanja in integriranja njihovih različnih koristi, ki izvirajo iz globoke medsebojne odvisnosti; ta je pogojena s enotnimi socialističnimi samoupravnimi odnosi, katere nosilci so osnovni napredni delavni družbe in katerim se nagiba vsa moderna družba spriče dočele širše in dosledne uporabe znanosti in sodobne tehnologije ter stalno naraščajo potrebo po medsebojnem obveščanju in komuniciranju.

Sodobna marksistična misel je poklicana, da tudi na tem področju, opirajoč se na pozitivne izkušnje preteklosti, preuča gmenjene ideje politične, teoretične, posebno pravne horizonte mešanske družbe in birokratskega socializma. Še toliko bolj, ker skoraj nobeni večnacionalni skupnosti doslej ni uspelo, da bi v teoriji, še manj pa v praksi, zadovoljivo rešila problem, kako ohraniti suverenost nacije in enakopravnost narodov, majhnih in velikih, zavestno premagovati razne oblike gospodarske prevlade, zagotavljajoč pri tem uresničevanje skupnih intere-

sov, da se odstranijo in do konca onemogočijo hegemonistične tendence.

Nova zgodovinska etapa polneje afirmacije narodov

Socializem kot družbeni red ne odpira samo novega obdobja družbenih odnosov, ampak tudi novo zgodovinsko etapo čedalje polnejše afirmacije narodov. Samo suveren in samostojen narod, osvobojen izkoriščanja in birokratske prevlade, lahko sklepa z drugimi zvezami, ki bo toliko trajnejša in dolgoročnejša, kolikor bo zagotovljen njen nadaljnji, bolj vsestranski napredek.

Danes imamo opraviti tudi z drugimi, nazajskimi tendencami. Njihovi nosilci so različne sile stare družbe in birokracije. Med drugim porajajo tudi partikularistične, unitaristične in separatistične oblike nacionalizma, prizadevajo si tako ustvarjati zmedo, nezaupanje in nepošt. Moramo pa imeti pred očmi celotno izkušnjo preteklosti — samo napredne socialistične sile v slehernem narodu lahko do kraja razbijajo nevarne tendence zaprtosti, partikularizma, separatizma. Z naslonitvijo na delavski razred lahko premagajo nacionalno omejenost, sekularni nacionalizem in šovinizem. Titovo geslo bratstva in enotnosti je ne samo še nadalje aktualno, ampak ostaja še večji pomen, ker je izraz nujnosti, da se narodi in narodnosti čedalje tesneje in čedalje svobodneje povezujejo, izraz prihodnosti.

Jugoslovanska federacija se mora čim bolj razvijati kot nova oblika povezovanja narodov in narodnosti ter delovnih ljudi sploh, sloneti mora na čedalje bolj razvitem samoupravljanju in krepitvi procesa osvoboditve dela in razvijanja človekove osebnosti. Na tej poti se bo, kot je bilo v zadnjem času že večkrat poudarjeno, čedalje bolj oddaljevala od klasičnih oblik federacije in konfederacije v tisti smeri, v kateri se bodo krepili socialistični družbeni odnosi in avtentična družbena lastnina in na njej sile socializma.

Pri nas se dolga dolga večje razprave o tem, da je treba pogumneje ubrati pot k zmanjšanju pristojnosti federacije na področju gospodarstva, in o prenosu regulativ na samoupravno samorganizirano gospodarstvo in komunizma, pri čemer naj bodo republike in pokrajine bolj samostojne in odgovorne za intervencije in usmerjanje v gospodarstvu.

Doslej je bilo sprejetih veliko ukrepov, vendar so nekatere okoliščine vplivale na to, da se je ta proces precej zavril. Tu navajamo samo en sklep faktorjev, čeprav je po našem mnenju pomemben: pritisk delovnega gospodarstva in družbenih skupin za krepitve državnega intervencionizma in za večje zajemanje dohodka iz gospodarstva; ta pritisk je nastal v položaju, ko se niso bile dovolj uveljavile in začrtane samoupravne poti urejanja gospodarskih odnosov in ko so etatiistično-birokratske sile

spodbujale ta pritisk in ga izrabljale za to, da so nasprotovale naši samoupravni poti. Takli pritiski neogibno vodijo v stvarno krepitve in razširjanje pravice federacije. Temu je bila še bolj v prid atmosfera, ki se je ustvarjala v zvezi s pripravljanim novega petletnega plana gospodarstva in družbenega razvoja, ko so se izražale tudi mnoge megalomanske zamisli, ki največ računajo na zvezni denar.

K zmanjševanju pristojnosti federacije

Podoben, če ne v nekem pogledu tudi nekoliko težavnejši, je položaj v zakonodajni dejavnosti. Glede na vse to je bil med razglašeni načeli de- etatizacije in decentralizacije je ter prave razmišljanje, kjer so se zadrževale in se občasnno tudi krepile pristojnosti federacije. To je ustvarjalo in povečevalo družbeno napetost in občasnne krize.

Zveza komunistov Jugoslavije se mora zavzemati za učinkovito delo in odločanje organov federacije, toda na tistih področjih, kjer je njihova pristojnost natančno določena, pri čemer hkrati zagotavlja, da se hitreje in dosledneje uresničuje smerica prenašanja vsega, kar je potrebno in nujno, na samoupravne organe delovne organizacije, potem pa na komunizma, pokrajine in republike. V drugačnih razmerah namreč učinkovitost lahko pomeni, da se krepijo moči birokracije in kdaj pa kdaj se to tudi pokaže.

V večnacionalni skupnosti je treba spoštovati življenjske težnje slehernega njejeje člana in odpirati nove poti, po katerih bodo uresničevale zgodovinske in delavsko-razredne razrede. Dasedanja razprava je opozorila na potrebo, da se v bodočih spremembah v političnem sistemu in zlasti v spremembah ustave SFRJ natančneje določijo torišča, kjer sprejemamo odločitve ob soglasju vseh republik. Na osmi seji predsedstva ZKJ smo zapisali:

»Sklepe o federaciji bi bilo treba praviloma sprejemati na podlagi usklajevanja in sporazumevanja med republikami. Pri tem je treba določiti tista vprašanja, ki jih je mogoče reševati samo ob popolnem soglasju vseh republik, kar je treba urediti z ustavo in zakonoma. V politični akciji moramo nenehno nastopati proti kakršnimkoli poskusom majorizacije. Ta je nevarna, ker vsebuje izrazito neenakopravnost in nesocialistične elemente.

Modra gesta revolucionarja in državnika

Pobudo tovariša Tita za ustanovitev predsedstva SFRJ so delovni ljudje naše države sprejeli kot še en izraz naprednega prizadevanja, da bi se naša družba nadalje demokratizirala, da bi hitreje odstranili ovire, ki so na poti uspešnejšemu razvoju

samoupravnega socializma, in odpirali perspektive za čim popolnejšo uresničitev enakopravnosti narodov in narodnosti, krepitve republik in pokrajin v kot odločilnih subjektov in ustvarjanju skupne politike federacije.

Po dvanajsti seji predsedstva ZKJ je bil predlog o ustanovitvi predsedstva ZKJ sprejet, prva konferenca ZKJ pa naj bi ga proučila in zavzela njegova stališča. Samo popolno enotnost Zveze komunistov glede bližnjih reform bo omogočila, da jih uresničimo.

Ustanovitev predsedstva SFRJ bo odprla pomembne perspektive za krepitve neposredne odgovornosti republik in pokrajin za zadeve federacije, ustvarila bo nove pogoje za uspešnejše delovanje organov federacije glede na njihove pristojnosti, ki bodo določene z ustavo in zakoni, ustvarjala bo čedalje ugodnejše ozračje neposrednega dogovarjanja med republikami in pokrajinami. Ze s tem, da se bo z ustavnimi normami konstituiralo na podlagi popolne uveljavitve načela partitete, bo predsedstvo SFRJ povelilo h krepitvi enakopravnosti narodov in narodnosti. Dandanes našemu sistemu vsakekuroj bolj ustrezajo kolektivni državni organi.

Izjemna Titova osebnost je vstopila v našo družbo in našo nezbrisen svet. Zato je predvidena ustavna možnost, da bi tovariš Tito kot predsednik republike tudi v prihodnje imel vse prerogative tudi kot predsednik predsedstva SFRJ.

Predsedstvo SFRJ bo pod vsestranskim nadzorom družbenega instrumentarja in vpliva javnosti, tako da ne bi preraslo v vsemožneje in od družbe osamosvojen organ. V sedanjih razpravah zelo pogosto govorimo o problemih funkcioniranja organov federacije. Moramo pa se — to nam je očitno — upreti poskusom, da bi vse tegobe te družbe pripisali organom federacije. Uporiti se moramo tendencam, da hočevo vse svoje pomanjkljivosti, neučinkovitost pa tudi nesposobnost s tem hrupom prikriti. Tej neodgovornosti in neresnosti se je treba v prihodnje veliko bolj upirati in javno odgovorjati. Nedvomno je nujno treba z zakonom čim bolj natančno določiti precej zmanjšane pristojnosti organov federacije v primerjavi s sedanjimi. Prevelike pristojnosti, osredotočene v posameznih sekretariatih in upravi, ki so od njihovih odločitev včasih odvisni tudi bistveni pogoji gospodarjenja in položaj delovnih organizacij, so navajale republike k temu, da se bojujejo za položaje v njih.

Federacija in gospodarski sistem

Za mnoga vprašanja s tega področja gospodarskega sistema federacija ne more biti več pristojna. Skrajni čas je, da se vse stvari, ki niso vezane na temelje družbeno-gospodarskih odnosov in na enotno tržišče, prepustijo v urejanje republikam. S tem

Nadaljevanje na 4. str.

Naša enotnost bo potrdila zaupanje vseh ljudi v ZKJ

Iz uvodne besede predsednika Tita na seji konference ZK Jugoslavije

Delovni ljudje naše države, ljudstvo naše države od te konference veliko pričakujejo. Kajpada ta konferenca ne bo mogla rešiti vsega tistega, kar od nas pričakujejo. Želim pa, da bi bilo naše delo, naš odnos in stvarno obravnavanje problemov, kakršne imamo danes v naši deželi, takšni, kakor tudi pričakujejo, saj naših delovnih ljudi in naših narodov v njihovem pričakovanju ne smemo razočarati.

Mislím, da je to pričakovanje zaobseženo v tem, da hočejo videti, ali smo kot Zveza komunistov enotni. Če bodo videli — to pa moramo tukaj pokazati — da smo enotni, bo to potrdilo zaupanje v Zvezo komunistov, v katero zaupajo ne glede na vse slabosti, ki so se pokazale v minulem razvoju. Zaupanje v Zvezo komunistov je neomajno, ker se ve, da smo v preteklosti reševali še veliko hujše probleme, kakor jih imamo zdaj.

Dovolite mi, da tukaj povem, da v položaju, kakršnem smo, čisto pretiravamo sedanje težave. Zdi se mi, da je v tem nekaj umetnega, da vidimo drevesa, ne vidimo pa gozda. Zdi se tudi, da mi zgoraj včasih preveč dramatičramo nekatere naše težave, slabosti in deformacije. Tega je veliko več zgoraj, v vrhovih, kakor pa v bazi.

Zelo pogosto obiskujem posamezne kraje v vseh naših republikah. Tam navezujem stike z našimi delavci, proizvajalci kakor tudi z vodilniimi ljudmi. V bazi torej tega ne dramatičirajo in si ne belijo glav, ker stvarno razumejo, da vendarle napredujemo. Pa vendar tudi oni vsakekuroj vidijo, da bi lahko nekatere probleme odpravljali hitreje, kakor smo jih doslej. V praksi, v procesu našega vsakdanjega dela smo v dokaj počasni. Tudi o tem je treba tukaj spregovoriti.

Ko je to beseda o počasnosti pri urejanju nekaterih problemov, mislim, da nekaterih sklepov IX. kongresa nismo do konca izpolnili, ne katerih pa sploh se nismo začeli izpolnjevati. Hkrati moram reči, da je Zveza komunistov po IX. kongresu, kar zadeva njeno organiziranost

in dejavnost, precej napredovala, vendar pa bi lahko še bolj. Ta konferenca naj bi dala ravno spodbudo, da bi se vsi komunisti z vso odgovornostjo lotili reševanja problemov, ki nas zdaj čakajo. Naloga te konference je predvsem, da oceni naš razvoj od IX. kongresa pa do danes, da se odkrito soodi z vsemi pomanjkljivostmi in slabostmi v dosedanjem delu in da utre perspektivo našega nadaljnjega razvoja. To perspektivo lahko začrtamo in jo moramo začrtati. O tem sem trdno prepričan. Toda v prihodnje mora vsak posameznik kot član Zveze komunistov prevzeti vso odgovornost, da bo disciplinirano izpolnjeval obveznosti, ki jih ima v našem družbenem razvoju. To naši delovni ljudje namreč pričakujejo od komunistov. Treba je zato spoznati in vsestransko razčleniti tudi sedanje slabosti.

Tu ne bomo sprejemali konkretnih sklepov o našem gospodarstvu, ker so za to pristojne skupščine in drugi organi. Moramo pa nakazati smeri, ki jih je treba ubrati. K temu bi rad dodal še, da bi bilo treba napraviti konec različnemu ravnanju komunistov v forumih ZK — bodisi da gre za izvršni biro ali predsedstvo — in predstavniških organov. V skupščini na primer lahko slišimo, da jim Zveza komunistov povečujejo. Pa vendar so tudi tisti, ki so v skupščini, komunisti in so nas prav tako volili v organe ZK.

V naših skupščinah sedijo člani Zveze komunistov. Če se je treba pogovoriti ali kritizirati, denimo, vodstvo, tedaj imamo za to konferenco, kongres in druge partijske forume, kjer je treba povedati, kaj v teh vodstvih ni kaj v redu. Tu je treba kritizirati. V skupščini pa se morajo komunisti vendarle držati smeric in stališč Zveze komunistov. Saj smo mi, komunisti, odgovorni za to, da se bo proces naše države razvijal v socialistični smeri. Če bo kdo zgoraj pri tem zavil, vstran — tedaj ga odstavite. Iskati moramo najpravi-

rejšo in za poznejše vodstvo osvobodilnega boja.

Tukaj bi hotel reči, da bi nam peto državna konferenca lahko bila za zgled. Med peto državno konferenco smo stali pred našo najtežavnejšo nalogo, zakaj sklicati je bila tisti pred vdorom fašističnih hord v našo državo. Gre za sklep, je bil uresničen do potankosti. Proti temu sklepom se sploh nihče ni upiral. Enotnost, ki se je pokazala na tej konferenci, je pomenila konec reorganizacije in urejanja naše partije. Ta duh enotnosti je pozneje prežemal velikanske množice ljudi, ki so stopali v partizanske oddrede in osvobodilno armado.

Ne trdim, da smo sedaj v kakem podobnem položaju. Zdaj bomo drugačen boj. Borimo se za nadaljnjo demokratizacijo naše družbe, za nadaljnji razvoj socializma v naši državi, in rešujemo probleme, ki so veliko bolj zapleteni kot takrat. Takrat smo vedeli, da imamo enega sovražnika in da moramo proti njemu mobilizirati vse obstoječe sile v državi. Imeli smo naša gesla, od katerih jih je nekaj aktualnih še danes, kakor na primer geslo o bratstvu in enotnosti, na kar včasih pozabljamo.

Danes je položaj bolj zapleten. Toda če bomo enotni in če bomo videli, kakšne so naše prave naloge, bomo te naloge lahko opravili. Vse zadnje so sedanje težave vendarle lahko majhne in bodite prepričani, da jih lahko odpravimo. Vse zgodbe o nekakšnih velikih krizah v naši državi so iz trte izvirajo. To so neumnosti. Toda s takimi ocenami silijo med nas razni neodobnamerni elementi. Samo pogledajte, kakšna je Jugoslavija danes v primerjavi s stanjem pred desetimi leti! Da sploh ne govorim o tem, kakšna je bila pred vojno ali tik po vojnem opustošenju. V razvoju države smo naredili nekaj velikanskih korakov na prejšnjem. Zdi se mi, da smo v hip obstali in zato se moramo bolj organizirati, da bodo potem znova in še hitreje šli naprej. Ravno zaradi tega izpolnjujemo sistem in reorganizacijo.

Aktualen politični položaj Jugoslavije in neposredne naloge Zveze komunistov

Iz uvodnega poročila člana izvršnega biroja CK ZKJ Krsta Crvenkovskega na prvem zasedanju konference Zveze komunistov Jugoslavije

Nadaljevanje s 3. str.

bodo postale odgovornejša za lastni razvoj in bodo lahko vplivale na delitev sadov dela delovnih ljudi, svojega naroda. Očitno pa je, da bo slabitev enega — zrnega, krepila drugi — republikanski etatizem. Narobe, odpravljanje prvega je predpostavka odpravljanja drugega. Samo razviti socialistični družbeni odnosi so lahko zagotovili za hitrejšo uresničevanje že zdavnaj razglašene vloge neposrednih proizvajalcev v razširjeni reprodukciji, za čim popolnejšo enakovrednost narodov in narodnosti, za svobodo ljudi in njihovo ustvarjalnost, za čim bolj razvito demokracijo.

Ce se danes odločno izrečemo za to, da zvezni organi v federaciji ne morejo ustanovljati investicijskih ali kakršnihkoli drugih finančnih skladov, s tem ne zanikamo potrebe gospodarstva, da se samo združuje in si ustvarja nujne sklade. Narobe, podpreti moramo težnje, da bi se takšna koncentracija čim bolj razvijala.

V razpravah o gospodarskem sistemu je treba poudariti še dve vprašanji. Prvi, ko gre za manj razvite republike in pokrajine, je treba upoštevati potrebo, da federacija zagotovi pogoje njihovega hitrejšega razvijanja od jugoslovanskega povprečja. Jasno je, to je bilo nekočkrat v naših dokumentih zapisano, da ne moremo biti resnične enakovrednosti narodov in narodnosti brez enakostopne gospodarske razvitenosti. Na začetku tega razprave je treba poudariti, da bosta sklad za pospeševanje razvoja manj razvitih republik in pokrajin in dopolnilni sredstva iz zveznega proračuna za financiranje razvoja družbenih služb na teh območjih tudi v prihodnje ostala ustavni obveznosti federacije.

Drugi, ne moremo ostati samo pri zahtevi, da se ukolne vsi sklini v federaciji, ampak je treba skrbno pristopno do konca proučiti posledice tega za enakovrednost in možnosti gospodarjenja. Treba je razčistiti vprašanja, ki zadevajo tudi vse druge oblike fiskalnega in drugega zajemanja sredstev ter zagotoviti enakovredne pogoje pridobivanja dohodka, s katerim se vpliva na položaj proizvajalcev, narodov in narodnosti, republik in pokrajin v družbeni delitvi na enotnosti in razpraznosti. Treba je razčistiti vprašanja, ki zadevajo tudi vse druge oblike fiskalnega in drugega zajemanja sredstev ter zagotoviti enakovredne pogoje pridobivanja dohodka, s katerim se vpliva na položaj proizvajalcev, narodov in narodnosti, republik in pokrajin v družbeni delitvi na enotnosti in razpraznosti.

Politična organizacija republike

Bodoča razprava o razvoju političnega sistema bo vsakakor zajela tudi obdelavo koncepta politične organizacije republike, pokrajin in struktur njihovih organov. Skupščine v republikah in pokrajinah morajo čim bolj neposredno izražati interese neposrednih proizvajalcev v združenem delu in čim bolj neposredno navzočnost komun, kar bo povzročilo, da bodo dejanski subjekti politike v republikah.

Samo s takšno organizacijo republik je možno izražanje avtentičnih interesov naroda, immanentnih samopravnih organizacij družbe, v katerem je nesopren hegemon delavski razred.

V sedanjem položaju, za katerega je značilna prevelika centralizacija moči v federaciji in njenih neznanjanih, jasno nerazmerjenih in ne natančno določenih funkcij, prihaja od tega, da se mešajo kratkoročne, pa tudi osrednjene koristi z dolgoročnimi koristmi narodov in republik. Pri tem se krepijo pritiski za njihovo uveljavitev, s tem pa je onemogočena normalna razprava o strateških ciljih družbe.

To pa ustvarja nastajanje družbenih konfliktov, poraja medsebojno nezupanje in otežkoča normalno samopravno dogovarjanje. Zaradi tega se poleg jasnega stališča ZKJ Jugoslavije, da se radikalno zmanjšajo pristojnosti federacije, srečujemo s povečano zahtevo po državnem intervencionizmu federacije v vseh gospodarskih panogah in na področjih družbenega življenja.

Izhod iz tega je, da preskamo voz, torej radikalno zmanjšamo pristojnosti federacije.

se bo razvijalo svobodno samopravno povezovanje združenega dela na vseh področjih družbenega življenja. Prav zaradi tega ni mogoče dojeti, še manj pa sprejeti, zelo glasno poudarjanje nevarnosti od tega, da bo slabitev enega — zrnega, krepila drugi — republikanski etatizem. Narobe, odpravljanje prvega je predpostavka odpravljanja drugega. Samo razviti socialistični družbeni odnosi so lahko zagotovili za hitrejšo uresničevanje že zdavnaj razglašene vloge neposrednih proizvajalcev v razširjeni reprodukciji, za čim popolnejšo enakovrednost narodov in narodnosti, za svobodo ljudi in njihovo ustvarjalnost, za čim bolj razvito demokracijo.

Vloga komune

Želimo naznačiti še nekaj področij političnega sistema, kjer je treba določiti osnovne smeri za iskanje bodočih rešitev:

a) Za preteklo obdobje je značilna stagnacija razvoja samopravljanja v komuni. Komun je bila med vsemogočeno regulativno federacijo in republik in neomejenimi možnostmi, da se za njeno in osiromašena njena materialna sredstva samopravne komune so logično vzbujala potrebo po močnejši osebnosti, ki se lahko spoprijeti z organi federacije, republik, bank in drugih centrov moči, da nekaj izmolekujeta za svoje občane. To je v celoti spregledalo do polja v konstituiranju predsedniškega sistema, ki so ga podpirali tehnokratsko-oligarksi skupine v delovnih organizacijah. Glede na te pogoje je bil začetni samopravni koncept komune znatno deformiran, tako da je bil v nečem storjen korak nazaj glede na prejšnje obdobje.

Dejstvo je, da takšen status komune onemogoča samopravni vpliv na strukturo republik in federacije. Nujno je odločno si prizadevati, da se samopravna koncepta komune znova uveljavi in razvije.

Zavore v samopravljanju

b) Samopravljanje v delovnih organizacijah je postalo prevladujoča skrb delovnih ljudi in pomemben sestavni del njihove družbene zavesti. Zato danes skoraj vse sile naše družbe uporabljajo geslo o samopravljanju, tako tiste, ki so za njegovo popolno zmago, kot tudi tiste, ki ga želijo izrabiti kot špansko steno za utrditev svojih tehnokratsko-birokratskih pozicij in očitih interesov. V zadnjem času se znova pojavljajo nosilci mnenja, da je nemogoče uskladiti racionalno poslovanje s samopravljanjem, da je tudi v samopravljanju nujna delitev dela na podlagi kvalifikacij, da je poglavitno konstitutirati model samopravljanja, v katerem se bo čim bolj jasno razmejljo upravljanje od samopravljanja, da vsi zakoni in praksa demokracije govore, da je o stvarih, ki jih mora odločati samo predstavniški sistem, da bo delovne enote in predstava sindikalnih voditeljev itd.

ZKJ kot napredna družbena sila in avantgardna delavska razreda se ne more sprizniti z idealizacijo stanja in z ustvarjanjem iluzij o samopravljanju. Ne moremo podpreti tistih komunistov, ki milo rečeno, živijo v zabli, da je vse odvisno samo od sklepov ZKJ in njene pripravljenosti, da jih uresniči. Resno moramo opozoriti na to, da v naši družbi delujejo tudi druge sile in da je možno napredovati samo, če se v vsakdanjem življenju borimo proti njim. To dejstvo je toliko pomembnejše, ker mnogokrat prav antisamopravne struje utemeljujejo svojo moč na osvojenih pozicijah in monopoli znanja.

Naloga ZKJ je, da stalno spodbuja in razvija samozavest in prakso za osvajanje pravice vsakega delavca v neposrednem odločanju osnovnih interesov njegovega obstanka. Vsekakor, da se samopravljanje ohrani na predstavnem sistemu, bo v organih porajalo pasivnost proizvajalcev na eni in birokratizacijo delavskih svetov in drugih organov na drugi strani.

Usmeritev v gospodarstvu je bila pravilna

c) Integracija se v zadnjem času razvijala pospešeno. Od

prla je nove probleme v samopravljanju. Ze doslej je pokazala rezultate v hitrejšem osvajanju moderne tehnologije, možnosti dolgoročnega načrtovanja in podobno, v reševanju ekonomskih odnosov in razmerij na področju samopravljanja pa je napovedala tudi nevarnosti, če ne bi krenili naprej.

ZK se mora postaviti po robu tistim oblikam koncentracije, ki se spreminjajo v etatistično ali tehnokratsko-monopolistično odvajanje dohodka od neposrednih proizvajalcev, kot tudi tistim oblikam centralizacije odločanja na nivoju delovne organizacije, ki pomenijo njegovo odvajanje od neposrednih proizvajalcev in spravlja delovne enote v formalističen položaj. Hkrati se mora postaviti po robu pojavom partikularizma in avtarkitnosti, ki so prav tako nevarnost za razvoj samopravljanja in ovirajo racionalizacijo poslovanja in zmožnosti za koncentracijo sredstev na samopravnih temeljih.

d) Konferenca ZKJ mora sprejeti sklepe predsedstva ZKJ, da se pri bodočih spremembah političnega sistema čim bolj naslanja na dejanskega naslednjega konstituiranja skupščin na vseh ravneh.

II.

Jugoslovansko gospodarstvo je v nekaj zadnjih letih prešlo iz tečajne pot prebrazbe. Ta pot je bila pogosto s stopnjo v razvoju proizvodnih sil in z ravnijo dohodka. Vzpon ni bil mogoč, ne da bi se soočili z novimi tokovi svetovnega razvoja, z uspehi znanosti in tehnologije. Torej je potrebno, da se vanje vključimo, da sprejmemo smer intenzivnega razvoja, kjer bo imelo prvo mesto naraščanje produktivnosti kot poglavitni vir naraščanja dohodka, da moderniziramo gospodarstvo, vključujemo znanost kot razvojni faktor in posežeemo v mednarodno tismo.

Ta usmeritev je zahtevala globoke spremembe v sistemu gospodarjenja, da bi določili okvir za ravnanje delovnih organizacij in ustvarjali novo ozračje, v katerem bi bilo teže priti do rezultatov, do kakovosti in do povečanja dohodka.

Ce to politiko pogledamo v celoti, vidimo, da pomeni novo, sodobnejšo smer, ki povzroča samopravljanje in tržno gospodarstvo, pot k realnemu ocenjevanju lastnih uspehov v primerjavi s tistimi, kar je bilo doseženo v drugih gospodarstvih, s težnjo, da bi se samopravno gospodarstvo, čeprav še ni imelo dovolj proizvodnih možnosti, spoprijelo z gospodarstvi drugih sistemov v mednarodni tekmi. Cilj, da bi dosegli konvertnostni dinar, ki bo budo dozorili pogoji za to, je samo naravna posledica takšne skupne usmeritve.

Jasno je, da je takšna smer materialnega razvoja in razvoja sistema morala povzročiti velike gospodarske, družbene in politične posledice, bolj rečeno, pretrese. Vsek delovni kolektiv je bil tako ali drugače prizadet zaradi velikih sprememb, ki so morale slediti v novih okoliščinah gospodarjenja, v pridobivanju dohodka, v spremembi proizvodne in razvojne orientacije.

S tem obračunem proti samemu sebi — naj se je zdelo še tako protislovno — se je silno povečalo zanimanje samopravljajevcev za družbene zadeve in globalno politiko, zavest neposrednih proizvajalcev in politizacija javcev nista bili še nikoli večji.

Po petih letih lahko odkrito in stvarno govorimo tudi o rezultatih, uspehih in napakah. Nobenega razloga nimamo, da tega ne bi storili, kajti tudi danes lahko upravičeno trdimo, da je bila pot pravilno izbrana in da ima še zmeraj svojo aktualno moč in pomen. Do danes ni bila predlagana še nobena druga resna možnost za politiko in smer, ki ju imenujemo gospodarska in družbena reforma. Kljub spodbujanju in občasnim razočaranjem in smeri se zmeraj navihaja, in to je dokaz, da je splošna linija rezultat objektivne nujnosti, ne glede na to, ali po nekem ali bilo mogoče predvideti vseh točk na tej poti, bila začetna dosledno ali z morda nepotrebnimi kompromisi.

Ce danes pogosto govorimo, da smo pri uresničevanju tega načrta na pol poti, da so rezultati polovični ter da tu ali tam ne ustrežajo pričakovanjem, se nimamo pravice, da bi podcenjevali pomen silne preobrazbe gospodarskih in

družbenih razmerij, pomen izrednih kvantitativnih rezultatov pri rasti dohodka, produktivnosti dela, modernizaciji gospodarstva, močno razširjenih zvez s tujino, kakovosti izdelkov, pozitivnejšega stališča do znanja in sodobne organizacije.

Vendar čutimo dolžnost opozoriti na najgloblnejše rezultate, ki imajo trajno vrednost. Naša država je sorazmerno zmanjšala razlike, ki jo ločijo od razvitih držav. V preteklih petih letih je družbeni proizvod kljub vsem težavam naraščal za 5,5 % na leto, največji del novo ustvarjenega dohodka (več kot dve tretjini) pa je treba pripisati večji produktivnosti dela. Bil je 40 % sredstev gospodarstva je bilo zamenjanih z novimi, pri čemer se je struktura proizvodnje korenito spremenila, bistveno pa se je izboljšala tudi kakovost izdelkov.

Danes nam ne bi mogla pomagati nobena idealizacija naših uspehov, pa tudi splošne linije. Tako bi v političnem resneju lahko izhajali ne iz količinskih razčemb, temveč iz politične ocene, iz katere bi bilo razvidno, kje in kako nam je splošno in kako bomo šli naprej.

Ne da bi se spuščali v popolno oceno, bi opozorili samo na nekaj bistvenih sestavin izkušnje.

Nezaposlenost eden od najtežjih problemov

Ni dvoma, da je v nekaj zadnjih letih brezposelnost ena od naših največjih težav. Delno je to posledica našega poprečnega ekstenzivnega razvoja, toda v letih reforme (ko se je dohodek na podlagi porasta produktivnosti dela povečal za več kot dve tretjini) nismo odpirali novih delovnih mest in tako nismo povečali zaposlenosti. S tem je povezano tudi zaposlovanje v tujini kot množičen pojav, ki je hkrati tudi rezultat odprtosti naše družbe in možnosti za prosto gibanje ljudi, zaradi česar je bilo več političnih in socialnih implikacij.

Po drugi strani pa na primer mnogo delovnih organizacij med prestrukturiranjem in preorientacijo delovnih kolektivov zaradi neustreznosti subjektivnih in materialnih možnosti v krajšem roku ni moglo premagati številnih zahtev, ki so izvirale iz tega. Zato je na mnogih mestih prihajalo do zastojev.

Ker se nam to ni dovolj posredilo, smo zaman govorili o prepočasnem procesu prestrukturiranja, pri tem pa smo zaradi neresenosti razmer množice posameznikov zbirali negativne politične točke. Torej je bil mehanizem premalo izdelan in ni mogel zagotoviti zadostne družbene intervencije tam, kjer bi bilo potrebno. Zato so se težave še večale, proces prestrukturiranja je bil zavlečen, porajali so se nesporazumi, omahovanja in politična nesoglasja v družbi.

Na vsa vprašanja sistema še danes ni odgovora

V reformo smo šli z globalno zamisljivo, ki je bila splošno sprejeta, nismo pa dovolj natančno določili pomembnih delov sistema in gospodarske politike. Pričakovali smo, da bomo ustrezno rešitev našli kar sproti, med tem pa nismo reforme v bistvu je šlo za to, da smo rešitev odložili povsod tam, kjer nismo mogli doseči soglasja vse do trenutka, ko smo reformo začeli uresničevati. Naj navedemo na primer kompleks razširjene reprodukcije ali sprejemov o samopravnih in tržnih razmerjih, slonečih na prostem gibanju družbenih sredstev, o raznih oblikah koncentracije sredstev v sferi medsebojnih razmerij med delovnimi organizacijami, o položaju bank ter odnosih med gospodarstvom in bankami. Na vsa ta vprašanja še do danes nismo popolneje odgovorili. Zaradi tega so se kopile idejne in druge razlike, ki v naših razpravah še danes dominirajo.

Spoti in vprašanja, ki se danes ne moremo prav odgovoriti nanje, so se gibali v smeri pojmovanja o čisto tržnem modelu razširjene reprodukcije, tako imenovanem tržiskem kapitalu, ki ni prilagojeno našim razmerjem in sistemu, pri čemer so se na drugi strani zbuvali dvomi o celoti o samih kreditnih odnosih, obrestih in tako tudi o bančnem mehanizmu v celoti. Odgovor bi bilo treba iskati na podlagi nujnosti uveljavljanja tržnih oblik prometa z družbenimi sredstvi, a tudi z ustreznimi položaji neposrednega proizvajalca, ob odločitvi vlogi samopravnih razmerij v vseh ustanovah, ki naj bi na neetatistični način omogočila bolj prosto gibanje in upravljanje sredstev.

Vendar čutimo dolžnost opozoriti na najgloblnejše rezultate, ki imajo trajno vrednost. Naša država je sorazmerno zmanjšala razlike, ki jo ločijo od razvitih držav. V preteklih petih letih je družbeni proizvod kljub vsem težavam naraščal za 5,5 % na leto, največji del novo ustvarjenega dohodka (več kot dve tretjini) pa je treba pripisati večji produktivnosti dela. Bil je 40 % sredstev gospodarstva je bilo zamenjanih z novimi, pri čemer se je struktura proizvodnje korenito spremenila, bistveno pa se je izboljšala tudi kakovost izdelkov.

govor bi bilo treba iskati na podlagi nujnosti uveljavljanja tržnih oblik prometa z družbenimi sredstvi, a tudi z ustreznimi položaji neposrednega proizvajalca, ob odločitvi vlogi samopravnih razmerij v vseh ustanovah, ki naj bi na neetatistični način omogočila bolj prosto gibanje in upravljanje sredstev.

V delitvi dohodka na pol poti

Na pol poti smo obstali tudi pri reševanju odprtih vprašanj v zvezi z delitvijo dohodka in uveljavitvijo politične dohodka. Čeprav je v mnogih dokumentih zapisano, da je poleg prostega odločanja o delitvi dohodka v delovnih organizacijah neogibno potrebno tudi družbeno dogovarjanje, tako da bi določili objektivnejša merila za delitev osebnih dohodkov in akumulacije, ni bilo storjeno nič odločilnega, da bi se sklepe uresničili. Posledice tega so neresenosti, nenadzorovane razmere pri delitvi dohodka in številne težave in razloki med panogami, grupacijami in različnimi kategorijami delavcev. Tako se ni mogel uveljaviti eden od bistvenih dejavnikov sodobnega urejanja gospodarstva — politika dohodka. Zaradi tega so se kajpak zavlekle tudi rešitve v zvezi s fiskalno politiko.

Nekateri sklepi so bili sprejeti kot prehodne rešitve, na primer v delvzem in zunanjetrogovinskem režimu, in zato smo se zapletali v stalne spore o tem, kako doseči konvertnost, kako zagotoviti uravnoveseno plačilno bilanco in delvzne rezerve, o tržiskih z devizami, o spremljivem tečaju dinarja, kar je v dobri meri povezano z različnimi pojmovanji. Vendar je o teh vprašanjih, v katerih se aktivno srečujemo s tujino, najmanj srečna tista rešitev, ki ne bo odsevala našega celotnega razvoja in sistema celotnega trga in vsega tistega, kar to pomeni v našem skupnem življenju.

Spore v zvezi s skladom za razvoj manj razvitih območij kot faktorjem pospeševanja razvoja je sicer izražala težnja, da bi poiskali rešitve, ki bi bile boljše od sedanjih praks, v bistvu pa so bili eno od vprašanj v razpravi, o katerem ni bilo mogoče doseči soglasja. Včasih smo premalo upoštevali globok družbeni in politični pomen ustanove, ki zbira dodatna sredstva za nerazvite, neodvisne od konkretnih naših celotnega razvoja in sistema celotnega trga in vsega tistega, kar to pomeni v našem skupnem življenju.

Spore v zvezi s skladom za razvoj manj razvitih območij kot faktorjem pospeševanja razvoja je sicer izražala težnja, da bi poiskali rešitve, ki bi bile boljše od sedanjih praks, v bistvu pa so bili eno od vprašanj v razpravi, o katerem ni bilo mogoče doseči soglasja. Včasih smo premalo upoštevali globok družbeni in politični pomen ustanove, ki zbira dodatna sredstva za nerazvite, neodvisne od konkretnih naših celotnega razvoja in sistema celotnega trga in vsega tistega, kar to pomeni v našem skupnem življenju.

Ker se nam to ni dovolj posredilo, smo zaman govorili o prepočasnem procesu prestrukturiranja, pri tem pa smo zaradi neresenosti razmer množice posameznikov zbirali negativne politične točke. Torej je bil mehanizem premalo izdelan in ni mogel zagotoviti zadostne družbene intervencije tam, kjer bi bilo potrebno. Zato so se težave še večale, proces prestrukturiranja je bil zavlečen, porajali so se nesporazumi, omahovanja in politična nesoglasja v družbi.

Na vsa vprašanja sistema še danes ni odgovora

V reformo smo šli z globalno zamisljivo, ki je bila splošno sprejeta, nismo pa dovolj natančno določili pomembnih delov sistema in gospodarske politike. Pričakovali smo, da bomo ustrezno rešitev našli kar sproti, med tem pa nismo reforme v bistvu je šlo za to, da smo rešitev odložili povsod tam, kjer nismo mogli doseči soglasja vse do trenutka, ko smo reformo začeli uresničevati. Naj navedemo na primer kompleks razširjene reprodukcije ali sprejemov o samopravnih in tržnih razmerjih, slonečih na prostem gibanju družbenih sredstev, o raznih oblikah koncentracije sredstev v sferi medsebojnih razmerij med delovnimi organizacijami, o položaju bank ter odnosih med gospodarstvom in bankami. Na vsa ta vprašanja še do danes nismo popolneje odgovorili. Zaradi tega so se kopile idejne in druge razlike, ki v naših razpravah še danes dominirajo.

Spoti in vprašanja, ki se danes ne moremo prav odgovoriti nanje, so se gibali v smeri pojmovanja o čisto tržnem modelu razširjene reprodukcije, tako imenovanem tržiskem kapitalu, ki ni prilagojeno našim razmerjem in sistemu, pri čemer so se na drugi strani zbuvali dvomi o celoti o samih kreditnih odnosih, obrestih in tako tudi o bančnem mehanizmu v celoti. Odgovor bi bilo treba iskati na podlagi nujnosti uveljavljanja tržnih oblik prometa z družbenimi sredstvi, a tudi z ustreznimi položaji neposrednega proizvajalca, ob odločitvi vlogi samopravnih razmerij v vseh ustanovah, ki naj bi na neetatistični način omogočila bolj prosto gibanje in upravljanje sredstev.

Vendar čutimo dolžnost opozoriti na najgloblnejše rezultate, ki imajo trajno vrednost. Naša država je sorazmerno zmanjšala razlike, ki jo ločijo od razvitih držav. V preteklih petih letih je družbeni proizvod kljub vsem težavam naraščal za 5,5 % na leto, največji del novo ustvarjenega dohodka (več kot dve tretjini) pa je treba pripisati večji produktivnosti dela. Bil je 40 % sredstev gospodarstva je bilo zamenjanih z novimi, pri čemer se je struktura proizvodnje korenito spremenila, bistveno pa se je izboljšala tudi kakovost izdelkov.

Neugodne težnje v razvoju gospodarstva

Čeprav je naše gospodarstvo v tem letu doseglo vzpon v proizvodnji, menjavi produktivnosti dela in zaposlenosti ter v porastu družbenega proizvoda, so nekatere tendence, ki se čedalje jasneje kažejo, neugodne. Na zunaj se kažejo v pospeševanju naraščanju cen in življenjskih stroškov, v negativni plačilni bilanci in v počasnejšem naraščanju proizvodnje. Vsi trije omenjeni pojavi vodijo v inflacijski proces, zaradi katerega smo seveda zaskrbljeni, saj nas položaj nadvse resno opozarja, da je treba storiti vse potrebno ter ta proces postopoma zaustaviti in sploh eliminirati. Tendence inflacije v tem trenutku je torej tako inflacija povprečevanja kot inflacija stroškov. Oboje skupaj opozarja na skrajne stopnjo te tendence, ki bi jo bilo v tem trenutku še mogoče zaustaviti, če jutri pa bo došlo do potrebnih drastičnih ukrepov, več materialnih žrtve in neposrednih državnih intervencij.

Zaradi omenjenih okoliščin je ravnotežje v gospodarstvu očitno omajano, povečala so se nesorazmerja in strukturna razmerja v samem gospodarstvu ter razmerja cen. Zdan je v teku porazdelitev, ki bo povzročila težave predvsem v samem gospodarstvu, a tudi v regionalnih odnosih in razvojni politiki. Takšen položaj opozarja na nevarnost, da bodo rezultati, ki pomenijo velike uspehe preteklih let, izgubili vrednost. V mislih imamo izredne napore pri uresničevanju integracije v gospodarstvo, pri njegovem modernizaciji, pri sprejetju rešitev, ki so mogoče v neugodnem vse nujne ukrepe, ki so jim na voljo v sedanjem instrumentariju, da bi zatirali nadaljnje inflacijske pojave. Zvoljo neurejenosti in odprtih vprašanj ne smemo odlašati s praktičnimi ukrepi, čeprav se tako majhnimi, ki zagotavljajo pozitiven prispevek.

Neposredne naloge

1. Nujno je, da zvezna skupščina in zvezni izvršni svet sprejmeta preči ko mogoče in neugodna vse nujne ukrepe, ki so jim na voljo v sedanjem instrumentariju, da bi zatirali nadaljnje inflacijske pojave. Zvoljo neurejenosti in odprtih vprašanj ne smemo odlašati s praktičnimi ukrepi, čeprav se tako majhnimi, ki zagotavljajo pozitiven prispevek.

2. Treba se je nujno lotiti programa stabilizacije gospodarstva, s katerim bomo v nekaj mesecih v sferi družbenih odnosov in na področju gospodarske politike začrtali načelnejše in dolgoročnejsše poteze v akciji družbe, tako da bi premagali sedanje negotovost v družbi zlasti tega, ali naj se naprej krpamo instrumentarij, ki očitno ni več prikladen za globlje spremembe. Pri tem je treba opozoriti tudi na nekatere smerice za sestavo takšnega programa. Treba je odločno (če ne gre drugače, pa v etapah) spreminjati odnose v delitvi v prid gospodarstvu. Treba je ustvariti tak program, da ne bomo iskali ustavitve gospodarstva v stagnaciji, ampak v dinamičnem razvijanju. Tak program ne sme pomeniti, da bo naraščala brezposelnost, niti da bo delavci še naprej odhajali v tujino. Ravno za uresničitev takšnega programa bo delovna sila čedalje bolj pomembna za gospodarstvo in je torej treba izdelati večletni načrt, da bi se čimveč delavcev vrnilo iz tujine, zlasti kvalificiranih.

Vzroki za sedanjí položaj

V današnjem položaju se postavlja vprašanje — kako je do tega prišlo. Težko je podati eksaktno oceno, saj bi kaj takega lahko storile samo ustrezne strokovne in znanstvene ustanove. Brez nevarnosti, da bo kdo lahko vrgel naše trditve, pa lahko kljub temu rečemo vsaj tole:

a) Proces, ki se je začel z družbeno reformo, ne more obstati na pol poti, ob poglavitnem odgovoru ali brez odgovora na tista vprašanja, ki opredeljujejo ravnanje nosilcev gospodarske pobude in akcije. Glede na to je nujno potrebno, da konferenca ZKJ v nasprotju s prizadevanjem po stabilnosti domačega in tujega trga, tudi zdravilne posledice inflacije bo potem trajalo dlje časa, z drugimi besedami, daljše bo obdobje gospodarske, s tem pa tudi politične nestabilnosti. To pa je že ugotovitev, nad katero se lahko resneje zamislimo, ker njene posledice ne učinkujejo samo materialno, temveč vplivajo tudi na razmere, v katerih se razvija sistem samopravljanja.

b) Morda bi bilo preveč pogumno, vendar mislimo, da v veliki meri ustreza dejanskemu stanju, če rečemo, da ti odgovori niso znani in da imamo analize in predloge, ki predlagajo več variant odgovorov. Zato se pristojni organi ne morejo izogniti odločitvi, če se ne bodo začeli delovno, konstruktivno dogovarjati.

c) Nobeno gospodarstvo ni moglo doživljati vzpona ali

kakršnekoli napredne preobrazbe, če njegove subjektivne sile, predvsem v politični sferi, predložijo razpravljalno raznih rešitev in interesih, namesto da bi v misli na dolgoročno korist izdelale nujno osnovo za akcijo in prizadevno delo. Očitno je, da vsak posamezni interes, pa naj se zdi v posameznem okolju še tako pravilen in skupen, v naši, tako zapleteni in mnogonarodni skupnosti ne more računati s tem, da bo brezpogojno in v celoti sprejet. Samo skupni, načelni in po možnosti čim dolgoročnejši odgovori, za katere bo vsakdo žrtvoval kak del trenutnega interesa, lahko omogočijo sinhronizirano akcijo in enotnost v bistvenih ciljih in osnovnem instrumentariju. Pri tem bodo nastajale tudi napake in nekatere rešitve bo treba popravljati.

d) Izvršni organi morajo tako po pooblastilih kakor tudi subjektivno biti v takem položaju, da bodo lahko kos svoji odgovornosti, da bodo predlagali tudi nevesne stvari, da bodo odločno vztrajali pri svojih stališčih, kar koli bodo menili, da gre za nesprejemljiv kompromis ali pritisk, ki se začasnó zdi v prid sanaciji položaja, a v bistvu zaustavlja odnose in postopoma omogoča erozijo bistvenih postavk politike ali skupnih ciljev.

Upoštevajoč, da bodo zvezna in republiške skupščine dale praktičen odgovor in potrebno razsežnost nujnim ukrepom, menimo, da bi konferenca ZKJ morala skleniti tole:

Neposredne naloge

1. Nujno je, da zvezna skupščina in zvezni izvršni svet sprejmeta preči ko mogoče in neugodna vse nujne ukrepe, ki so jim na voljo v sedanjem instrumentariju, da bi zatirali nadaljnje inflacijske pojave. Zvoljo neurejenosti in odprtih vprašanj ne smemo odlašati s praktičnimi ukrepi, čeprav se tako majhnimi, ki zagotavljajo pozitiven prispevek.

2. Treba se je nujno lotiti programa stabilizacije gospodarstva, s katerim bomo v nekaj mesecih v sferi družbenih odnosov in na področju gospodarske politike začrtali načelnejše in dolgoročnejsše poteze v akciji družbe, tako da bi premagali sedanje negotovost v družbi zlasti tega, ali naj se naprej krpamo instrumentarij, ki očitno ni več prikladen za globlje spremembe. Pri tem je treba opozoriti tudi na nekatere smerice za sestavo takšnega programa. Treba je odločno (če ne gre drugače, pa v etapah) spreminjati odnose v delitvi v prid gospodarstvu. Treba je ustvariti tak program, da ne bomo iskali ustavitve gospodarstva v stagnaciji, ampak v dinamičnem razvijanju. Tak program ne sme pomeniti, da bo naraščala brezposelnost, niti da bo delavci še naprej odhajali v tujino. Ravno za uresničitev takšnega programa bo delovna sila čedalje bolj pomembna za gospodarstvo in je torej treba izdelati večletni načrt, da bi se čimveč delavcev vrnilo iz tujine, zlasti kvalificiranih.

Vzroki za sedanjí položaj

V današnjem položaju se postavlja vprašanje — kako je do tega prišlo. Težko je podati eksaktno oceno, saj bi kaj takega lahko storile samo ustrezne strokovne in znanstvene ustanove. Brez nevarnosti, da bo kdo lahko vrgel naše trditve, pa lahko kljub temu rečemo vsaj tole:

a) Proces, ki se je začel z družbeno reformo, ne more obstati na pol poti, ob poglavitnem odgovoru ali brez odgovora na tista vprašanja, ki opredeljujejo ravnanje nosilcev gospodarske pobude in akcije. Glede na to je nujno potrebno, da konferenca ZKJ v nasprotju s prizadevanjem po stabilnosti domačega in tujega trga, tudi zdravilne posledice inflacije bo potem trajalo dlje časa, z drugimi besedami, daljše bo obdobje gospodarske, s tem pa tudi politične nestabilnosti. To pa je že ugotovitev, nad katero se lahko resneje zamislimo, ker njene posledice ne učinkujejo samo materialno, temveč vplivajo tudi na razmere, v katerih se razvija sistem samopravljanja.

b) Morda bi bilo preveč pogumno, vendar mislimo, da v veliki meri ustreza dejanskemu stanju, če rečemo, da ti odgovori niso znani in da imamo analize in predloge, ki predlagajo več variant odgovorov. Zato se pristojni organi ne morejo izogniti odločitvi, če se

„Nekaj“ med velikankama

Med velikankama se nekaj dogaja, ni pa še posebej jasno, kaj in zakaj.

7. avgusta so ZDA in ZSSR koncepta uveljavile Rogersov načrt in ob Sueskem prekopu je oročje utihnilo. 12. avgusta je Brandt podpisal sporazum v Moskvi. 14. avgusta se je končal drugi krog pogajanj o strateški oborožitvi s komaj prikrito namero, da bodo v tretjem krogu SALT delno dokončali začeto s prvim sporazumom. Slišati je bilo napovedi o srečanju med Nixonom in Kosiginom. Tedaj pa se je linija namotila.

Začelo se je z izraelskimi obtožbami o premikih rakete SAM blizu k liniji premirja. Moskva je zanikala. Nato je izbruhnila kratka državljanska vojna v Jordaniji, med katero sta vsaka po svoje posredovali obe velikanki. Ameriški predsednik je med vojno po Evropi in Sredozemlju ubral trse tone kot dotlej. V Ameriki je prišla na dan obdolžitev, češ da Sovjetska zveza v Cienfuegos na Kubi gradi oporišče za jedrsko-raketne podmornice. V prvi polovici oktobra Moskva demantira in izjavlja, da spoštuje sporazum Kennedy-Hruščev iz 1962. Vmes sovjetsko poselstvo v Berlinu za kratak čas zapre dva letalska dostopa k Berlinu. Zahodni znanstveniki tega ne spoštujejo, Moskva potem trdi, da je prišlo do pomote v nižjih esalonih. Nekako ob istem času se ameriški predstavnik demonstrativno umakne s četvertnih pogajanj o Srednjem vzhodu, iz Moskve pa se vrne, da Kosigina ne bo v New York. Pred tem v vmes Washington odobri dobave teškega orožja za Grčijo in sklene okrožiti šeststo ladje na Sredozemskem morju. Nixon obzira predloge za Indokino sovjetsko reakcijo je mogoče strniti v izraz velika sleparija. Vse te dogodke pa spremlja na obeh straneh vse ostrejša propaganda, posredno podprta z vojaškimi manevri.

Nixon postavi v generalni skupščini vse mednarodne odnose na sovjetsko-ameriški ogroditvi. Gromiko se sestane s njim in Rogersom. Na Srednjem vzhodu stopnjuje na obeh straneh — na egiptovski z zopustitvijo sovjetske raketne zasede, na izraelski s novimi dobavami ameriških letal in tankov. Usoda berlinskega premirja visi. „Berlinski merilo“ za utrjevanje evropskih odnosov se za sedaj ne premika. Tu nekako stoji stvari danes.

Kje so viri in meje? Teško je natančneje reči. Pri ali vsaj najvidnejši od virov, ki so hladilnik sta Srednji vzhod in Sredozemlje, ki nevarno sevata nazven. Drugi je terjetno ne-rešen kompleks odnosov v tritoku velikank, kjer tako ZSSR kot ZDA skrivajo svoje karte v zvezi s Kitajsko. Tretji je nemara v oborožitvenem kompleksu, kjer se vsaj kakor trdijo na zahodni širini, premika razno-težje sil. Vse temu je treba dodati še notranje napetosti v ZDA in ZSSR, kjer je treba ob precej blokiranosti mednarodnih pozicijah in ob napetih gospodarskih potrebah odločiti: ali se podamo v nov zavoj na oborožitveni spirali ali ne.

To je bežen in zelo nepopoln oris. Toda v ponedeljek se bo v Helsinkih začela tretja runda SALT. Najbrž se bo prav tu najbolj preizkusila razpoka trdnost odnosov med ZDA in ZSSR. Vsaj za nekaj časa: za daljše razdobje pa je nagla hladitev pokazala, kako težko je postavljati trane strehe na majave temelje.

D. DOLINAR

Pomoč boju Afrike

Vida Tomšič je pred generalno skupščino OZN zahtevala, da je treba odločneje podpreti vsa osvobodilna gibanja

NEW YORK, 29. okt. (Tanjug). Socialnemu odboru generalne skupščine Združenih narodov je 18 neuvrščenih dežel, med katerimi je tudi Jugoslavija, izročilo predlog resolucije, ki zahteva priznanje legitimnosti boja narodov na afriškem jugu, hkrati pa poziva na večjo moralno in materialno pomoč vsem narodom, ki se borijo za uveljavitev svoje pravice do samoodločbe.

Neuvrščene dežele prav tako zahtevajo, naj generalna skupščina obsoi ustvarjanje zveze med Južnoafriško republiko, Portugalsko in nezakonitim režimom v Salisburiju. Ker je le-to usmerjeno proti južnoafriškemu narodu, in aktivnost vseh tistih držav, ki sodelujejo z rasističnim režimom ter jim s tem dajejo potuho. Generalna skupščina naj obsoi Veliko Britanijo zaradi njenega omahovanja, da bi likvidirala manjšinski režim v Južni Rodenziji.

VIDA TOMŠIČ

Predlog resolucije se je pojavil v toku razprave o likvidaciji vseh oblik rasne diskriminacije in apartheida. V tej razpravi je spregovorila tudi jugoslovanska predstavica Vida Tomšič, ki je podarila, da predstavlja politično rasno diskriminacijo zločin proti človeštvu, proti kateremu se je treba boriti z vsemi sredstvi, ne zgolj iz globokih humanitarnih razlogov, ampak tudi zato, ker ogroža demokratične politične odnose med državami, mir, sodelovanje in napredek.

Vida Tomšič je opozorila, da so rasni predsodki glavno oročje imperializma in kolonializma in da rasistično politiko podpirajo samo tisti, ki so bili v vojni v Afriki.

PALESTINSKI KOMANDOSI V JORDANIJU

so bila ljudstva na afriškem jugu, v Vietnamu, Palestini in v drugih deželah prisiljena zagrabiti za orožje, da bi si izborila svojo sveto pravico do samoodločbe, da se dežela Vida Tomšič. Hkrati je Vida Tomšič poudarila, da je njihov boj tudi boj za uresničitev ustanovne listine Združenih narodov in da morajo zato Združeni narodi nuditi osvobodilnim gibanjem vso moralno in materialno pomoč.

Socialnemu odboru generalne skupščine je prav tako izročilo svoj predlog resolucije, ki na zelo posplošen in meglen način obžaluje obstoj politične rasne diskriminacije in apartheida, pozivajo vlade k akciji za njeno uničenje in govorijo o tem, da je treba vsem ljudem omogočiti enakost možnosti, da živijo in ustvarjajo v atmosferi medsebojnega zaupanja iz spoštovanja.

Vida Tomšič je odbor obvestila o tem, da bo jugoslovanska delegacija se v naprej sodelovala v vseh programih in akcijah, katerih cilj je dokončno uničenje vseh izvorov in korenin politične rasne diskriminacije in apartheida. Ker so številne deklaracije ostale samo mrtve točke na papirju, jim je do tega, da se ohrani kolonializem in izkoriščanje. Kdor je do te politike pasiven in ravnodušen, pomeni isto, kot da podpira rasno diskriminacijo in vse druge oblike izkoriščanja.

Vida Tomšič je odbor obvestila o tem, da bo jugoslovanska delegacija se v naprej sodelovala v vseh programih in akcijah, katerih cilj je dokončno uničenje vseh izvorov in korenin politične rasne diskriminacije in apartheida. Ker so številne deklaracije ostale samo mrtve točke na papirju, jim je do tega, da se ohrani kolonializem in izkoriščanje. Kdor je do te politike pasiven in ravnodušen, pomeni isto, kot da podpira rasno diskriminacijo in vse druge oblike izkoriščanja.

Zdaj pripravljajo razširitev zmogljivosti te tovarne. Od treh trakov obratuje zdaj samo eden, iz katerega pride na dan 200 avtomobilov. V začetku prihodnjega leta bo izdelovala 400 avtomobilov na dan, ko pa bo tovarna dograjena, se bodo dnevne zmogljivosti povečale na 2000 avtomobilov na dan.

Nikolaj Podgorni v Iranu
MOSKVA, 29. okt. (TASS). V Iran je odgovoril predsednik predstava vrhovnega sovjeta SZ Nikolaj Podgorni. Na povabilo šaha Reza Pahlevija bo navzok na slovesnost, ko bodo izročili namenu transiranjski pilinovi, ki so ga zgradili s sodelovanjem SZ. Z njim bodo sovjetske priključke republike dobe na dan 11 milijonov kubnih metrov plina. Kasneje bodo to količino povečali, tako da bo dosegla letno 10 milijard kubnih metrov.

Če ne ni več dvorov, pa je gotovo na dvoru več struj. Vojska, ki je izšla obratun s Palestinci, očrtno ni zadovoljna. Polkovnik Zaid ben Šaker, kraljev bratranec, ki je moral junija pod palestinskimi pritiskom odstopiti s položaja poveljnika oklepni enot, je zdaj namestnik poveljnika generalnega štaba in zdi se, da igra v vojaškem orkestru prvo violino. On in drugi oficirji imajo, kot kaže, obutek, da dela niso opravili do konca. Oficirji niso politiki in če je kralj obdržal svoj politični položaj, to se ne pomeni, da lahko tudi oni mirno spijo.

Vojaško nezadovoljstvo je že nekaj dni po podpisu sporazuma bruhnilo na dan sredi Amana. Najprej je policija vdrila v palestinsko tiskarno in zaplenila prvo številko časopisa Al Fatah, čeprav je bilo s sporazumom določeno,

GIBBARD: KOMUNISTIČNA NEVARNOST

»The Guardian«, London

Neudoben prestol v Amanu

Kdaj bo ponovno počilo? Nixon snubi

V Jordaniji obstajata v bistvu dve oblasti: civilna in vojaška - Oblast vojke in policije pa je čutiti veliko bolj - V zraku visita napetost in nemir

OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

AMAN, oktobra. Teško si je predstavljati, kako bodo komandosi zapustili mesta in vasi, zlasti na severu, kjer so praktično vsa naselja, vstevši največja mesta, kot sta Džeraš in Irbid. V poplunu v rokah komandosov. Slišati je seveda tudi čisto drugačnega mnenja. V večji hotela Intercontinental, kjer te dni politična in vojaška kuhinja daleč presega kakovost restavracijske kuhinje, je dva dni po sporazumu nastopil sekretar dvora Moravid Tel, ki je glasno razlagal novinarjem, ki so se zbirali okrog njega, da je stvar s Palestinci opravljena.

»Ne bojte se za nas,« je govoril samozavestno. »Palestinci nimajo več kaj iskati. Mislimo, da se samo salimo, zato so izživali. A zdaj so okusili, kaj je vojska in verjemite mi, da jim ni do tega, da bi to okusili se enkrat. Ničve v Amanu jih ne more videti. Pojdite v katerokoli hišo hočete, vprašajte kogarkoli, pa boste videli. Vsakdo vam bo povedal: Rajje ga ubijem, kot da bi ga spustil v svoj noho. Ne, ne, kje pa... stvar je gotova.«

»Pa ste prepričani, da bo šlo tudi na severu vse tako gladko?«

Če ne ni več dvorov, pa je gotovo na dvoru več struj. Vojska, ki je izšla obratun s Palestinci, očrtno ni zadovoljna. Polkovnik Zaid ben Šaker, kraljev bratranec, ki je moral junija pod palestinskimi pritiskom odstopiti s položaja poveljnika oklepni enot, je zdaj namestnik poveljnika generalnega štaba in zdi se, da igra v vojaškem orkestru prvo violino. On in drugi oficirji imajo, kot kaže, obutek, da dela niso opravili do konca. Oficirji niso politiki in če je kralj obdržal svoj politični položaj, to se ne pomeni, da lahko tudi oni mirno spijo.

Vojaško nezadovoljstvo je že nekaj dni po podpisu sporazuma bruhnilo na dan sredi Amana. Najprej je policija vdrila v palestinsko tiskarno in zaplenila prvo številko časopisa Al Fatah, čeprav je bilo s sporazumom določeno,

da lahko list začne spet izhajati. Po nekaj urah se dovoli, lili razdeljevanje časopisa, a proti večeru je policija sredi mesta zaustavila mercedes, v katerem je sedem neoboroženih pripadnikov Al Fataha peljalo časopis iz tiskarne. Avto so policisti polili z bencinom in zaigali, voznik, ki se je upiral, pa je dobil rafal v trebuh.

Palestinci zato vztrajno zahtevajo, naj kralj ukine vojaško oblast in ustanovi civilno vlado, v kateri bodo zastopali pravi predstavniki prebivalstva, ki bodo imeli resnično oblast. Z dvora odgovarjajo, da ima Jordanija že civilno vlado. Premier Ahmed Tulkan, Palestince za zahodnega brega Jordana, ki se ga je država odrekla, češ da je izdajalec, je se pred podpisom sporazuma sklical tiskovno konferenco, na kateri je zatrdil, da ima oblast v deželi njegova vlada. Toda to oblast je vsekar čuti veliko manj kot oblast vojske in policije, ki patrolirajo po Amanu, stražijo pred vsimi javnimi zgradbami in zaustavljajo vozila po vsej Jordaniji. Ukaze o javnem redu pa podpisuje vojaški guverner Jordanije Habes Madžal in ne predsednik vlade Ahmed Tulkan.

Res je, da kralju Husseinu, tako se vsaj zdi, ni do obnovitve sovranosti, ki je bil se poglablje prepad med njim in njegovimi pristaji ter Palestinci. Toda na drugi strani se tudi ne more odneči podpori vojske, ki mu je poglavitno orodje oblasti. Njegov položaj je toliko bolj neudoben, ker se je upanje v obnovitev newyorških pogovorov zdaj skoraj popolnoma razblinilo. Če bi se stiki z Gunarjem Jarringtonom uspešno nadaljevali, bi kralj lahko ne le nekaj ponudil tistim Palestincem, ki si predvsem želijo miru, marveč bi imel v rokah tudi adut v odnosih z vojsko. Zdaj, ko vojska lahko

trdi, da bo kralj prisiljen še dolgo čakati na mir, je položaj seveda precej bolj neprijeten.

Zaradi tega v Amanu prevladuje prepričanje, da kljub sporazumu računi še niso razčiščeni. Čeprav je od podpisa sporazuma že precej dolgo, v Amanu se vedno vlada izredno stanje in v zraku je čutil napetost, ki zdaj popusti zdaj spet naraste. Teško je najti koga, ki bi bil prepričan, da v Jordaniji ne bodo več pokale puške. Ničve ne ve, kdaj bo počilo — jutri, pojutrišnjem ali šele spomladi — a da bo spet počilo, o tem ni nobenega dvoma.

ANDREJ NOVAK

Graditev naftovoda na Aljaski

HOUSTON, 29. okt. (UPI) — Petrolejska družba »Humble« je opustila načrt, da bi nafto z Aljasko prevažala s tankerjem — ledolomilcem skozi severozahodni prehod. Predstavnik družbe je izjavil, da bodo namesto tega zgradili 1228 kilometrov dolg naftovod. Nafta bo tekla po ceveh iz najbogatejših nahajališč v severnem delu Aljasko naravnost v Port Valdez, zaliv na Aljaski, od tam pa jo bodo z ladjo prevažali na zahodno obalo ZDA.

Britanci o britanski politiki

LONDON, 29. okt. (Reuter). Britanski center za raziskave javnega mnenja je izvedel anketi, iz katere izhaja, da 24 odstotkov anketiranih odobrava priključitev Velike Britanije k EGS, kar 61 odstotkov tega ne odobrava, 15 odstotkov anketiranih pa o tem ni želelo govoriti.

V omenjeni anketi je bilo tudi vprašanje o tem, kje Britanci vidijo prihodnost svoje države: v povezanosti s ZDA, z Evropo ali kje drugje? Za zvezo s Commonwealthom se je izreklo 32 odstotkov Britancev, 28 odstotkov za tesno povezavo z Evropo, 8 odstotkov z ZDA, 19 odstotkov pa za kakšno drugo rešitev.

(2) Pred volitvami v ZDA

Predsednikova akcija »5 minut pred dvanajsto« skriva v sebi nevarnost

Predsednikova akcija »5 minut pred dvanajsto« skriva v sebi nevarnost

OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

V precejšnjem ravnotežju politične moči republikanske in demokratske stranke pred letošnjimi volitvami se je Richard Nixon odločil za pričakovani manever. Spiro Agnew je že pred meseci napovedal ameriški referendum o Nixonovi politiki na novembrskih volitvah, medtem ko je Richard Nixon skrbno proučeval Gallupovo anketo o svoji popularnosti in prav takrat, ko je ta barometer politične moči pokazal neprestano krivuljo vzpona, dejal v New Jerseyu, medtem ko je skupina demonstrantov vzklikala protestne parole:

»Ali je to glas Amerike? Ne, jaz vam pravim, to ni njen glas. To je močan glas, moji prijatelji, toda moj odgovor je: ne odgovarjajte mi z nasiljem, ne odgovarjajte s kričanjem istih nesmiselnih besed, temveč odgovorite kot so Američani vedno odgovarjali. Večina Američanov naj govori 3. novembra, govori s svojimi glasovi.« Res je sicer, da je nekaj kamnov potoleto v njegovi smeri, ko je v Burlingtonu stopil iz letala, toda mnogi novinarji so v svojih poročilih poudarili, da so imeli občutek, da je Richard Nixon — kot je že večkrat na pravil Spiro Agnew v svoji zares neokusni kampanji — izkoristil demonstracije za poziv k redu, treznosti, republikanski predstavi moči na sedanjih volitvah 3. novembra, kar naj bo odgovor radikalov in odpadnikov. Bila je to nekoliko cenena reklama, toda res je tudi, da bo precejšnja priljubljenost Richarda Nixona močan magnet za povprečnega ameriškega volivca.

Večje število nesreč pri delu v ČSSR

PRAGA, 29. okt. (CTK) — Ze v prvi polovici tega leta se je v Češkoslovaški od lani povečalo število nesreč pri delu za 10 odstotkov. Po statističnih podatkih je v zadnjih desetih letih število teh nesreč naraslo za celo tretjino. Od skupno 119.293 nesrečnih primerov, kolikor jih je bilo v prvi polovici tega leta, se jih je večina (29.86%) zgodila v kovinski industriji, na drugem mestu po številu nesreč je gradbeništvo (nad 13.000), nato pa rudarstvo in kmetijstvo (nad 9000).

ameriškem senatu. Vsa protislovja ameriške družbe in še posebno neustrezne metode boja skrajnih radikalov so strnila »silent majority« z najkonservativnejšimi krogi. Toda politični analizatorji ocenjujejo doslej volilno kampanjo Richarda Nixona in Spiro Agnewa kot nezadostno, da bi zagotovila republikanski stranki to kontrolo. Predsednikova akcija »5 minut pred dvanajsto« skriva v sebi tudi nevarnost, kajti značilnost ameriškega volivca je tudi, da ra je glasuje »proti kot zaaa, posebno v primerih prevelike koncentracije politične moči; Richard Nixon je leta 1966 na podobnih volitvah povsem preporepil, da republikanska stranka, ki je bila takrat na tleh, zato bi tudi relativen letošnji poraz pomenil obenem zanj tudi zmanjšanje možnosti za drugi predsedniški mandat v letu 1972.

ACO PASTERNAK

VOJMIK KLJAKOVIĆ

(55)

Ob obisku kneza Pavla pri Hitlerju v letu 1936 do 27. marca 1941

Spomini generala Simovića in dokumenti 1939—1942

Grški maršal Papagos končuje o tem takole: »Sreč je, da je italijansko-nemška ofenziva prizadela jugoslovansko vojsko ravno v trenutku, ko je leta opravljala svoje koncentracijske premike. Toda če upoštevamo število vojakov, ki jih je ta država že imela oboroženo v trenutku državnega udara 27. marca, sklepam, da bi bila pravčasna koncentracija precejšnjih sil v Makedoniji vsemu izvedljiva — ko bi bilo jugoslovansko vrhovno poveljstvo prepričano, da so taki ukrepi potrebni. Ker pa tega sklepa niso sprejeli, se so dogodki lahko razvijali samo tako kakor so se. Za sabo so potegnili vse svoje posledice, ki so odločno vplivale na usodo Grčije in vseh zaveznikov operacij na Balkanu.«

Po kapitulaciji Grčije je nemški wehrmacht ravnal popolnoma drugače kot običajno in takšnih razmerah, Hitler je namreč želel pokazati pred svetovnim javnim mnenjem, kako zelo ceni Grčijo, domovino evropske civilizacije, in je ujetim grškim vojakom in oficirjem vrnil prostost. Pri tem je bil sli seveda le za manjši del grških oboroženih sil, ker so imeli Grki glavino svoje vojske na fronti v Albaniji, da bi se zavarovali pred Italijani. Računali so, da bodo njihovo severovzhodno mejo branili Jugoslovanci.

Tako je bilo v maju in juniju 1941. Pozneje je Hitler uvedel teror tudi v Grčijo, zlasti ko so pripadniki grškega odpornekega gibanja začeli močneje napadati nemške okupacijske čete.

Aleksander Cincar-Marković je bil minister za zunanje zade-

ve v vladi Dražga Cvetkovića, pred tem pa jugoslovanski poslanik v Berlinu. Ta osebnost z diplomatsko kariero je stala na celu jugoslovanske diplomacije v obdobju, ki nas zanima — čeprav ne bi mogli reči, da je Cincar-Marković tudi v resnici vodil zunanjo politiko kraljevine Jugoslavije. Zakaj na tem področju je odločal predvsem knez Pavle.

Po vojni je Cincar-Marković odgovoril na mnoga vprašanja, ki so mu bila zastavljena v zvezi z njegovimi funkcijami, posebej o letu obdobja, ko je bil veleposlanik v Berlinu in nato minister za zunanje zadeve. Njegove beležke, ki jih bomo objavili v našem podlistku, bodo predvsem iz tega obdobja.

V uvodu, ki govori o politiki nacistične Nemčije, je minister Cincar-Marković napisal:

»Kljub svojim dobro znanim čustvom do Anglije je bil knez Pavle politično vse za čimboljše odnose z Nemčijo in si je prizadeval storiti vse, da bi mi med morebitnim spopadom velikih sil ostali ob strani, zlasti glede na naš geografski položaj v bližini nemških meja. Med vprašanji, ki so kneza posebej vznemirjala, je bilo nase takrat se pereče hrvatsko vprašanje. To ga je samo še bolj potrjevalo v veri, da moramo imeti z Nemčijo čimboljše odnose. Zaradi tega je takšno stališče ohranil v vsem času od leta 1935 do 1939, ko je izbruhnila vojna med Nemčijo in Poljsko. Za nevtralnost naše države v tem spopadu so se pri priči in z združenimi močmi zavzeli vsi tedanji vodilni dejavniki v Jugoslaviji.

Med vsem obdobjem 1935—1939 je knez Pavle pogostoma iz čisto osebnih pobud javno oznanjal svoje politično stališče do Nemčije. S pogostimi obiski v Münchnu (čeprav je bilo to povezano tudi z družinskimi razlogi, ker je bila ena od njegovih svakinj poročena z nemškim grofom Temmeringom) je hotel po-

SKORAJ 40 LET STA BILA DVA CINCAR-MARKOVIĆA NA KLJUČNIH POLOŽAJIH NASE DRŽAVE — Generala Dimitrija Cincar-Markovića je kralj Aleksander Obrenović imenoval za predsednika srbske vlade (6. novembra 1902) in med tako imenovano »generalsko vladavo« je odpravil ustavo (25. marca 1903). Toda že 28. maja istega leta so zarotniki, ki jih je vodil polkovnik Dragutin Dimitrijević — Apis, vrgli dinastijo Obrenovićev, ubili kralja Aleksandra in njegovo ženo Drago pa tudi predsednika vlade generala Cincar-Markovića. Tudi generalov sin Aleksander, pod knezom Pavlom Karadjordjevićem je bil minister za zunanje zadeve, v odločilnem trenutku ni bil na tisti strani, kjer je bila večina naroda. Na sliki je Aleksander Cincar-Marković, ko na skupščinski seji govori o zunanji politiki (leta 1939).

kazati vso svojo naklonjenost in privrženost takšni politiki.

Najpomembnejši med temi zunanjimi dokazi promenske po litike je bil nedvomno tajni sestanek kneza Pavla in Hitlerja v Berchtesgadnu leta 1936. Ta sta sestanek samo vedeli samo predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, dvorni minister Milan Antić in jaz. Sam sem kneza Pavla kot poslanik v Berlinu sicer spremljal na tej poti, vendar se pogovorov nisem udeležil. Knez mi je po koncu sestanka rekel, da je s Hitlerjem pogodbeno in temeljito pretehtal naše odnose z Nemčijo. Natančno sta govorila predvsem o tem, kakšno bi bilo naše stališče, če bi se bila Nemčija priključila zvezi s katero izmed veliki.

Ob tej priložnosti nista podrobneje govorila o mali antanti, vendar je bilo lahko slutiti: Hitlerjevo željo, da bi ta mednarodni sporazum* kar najbolj razvedenil in bi nas morda celo — če bi izbruhnila vojna — odtrgal od Češkoslovaške, saj je bilo sudeško vprašanje že takrat za Nemčijo zelo pereče. Mala antanta je bila razbita nekaj pozneje na nasvet in zahtevo Nemčije, ki je med reševanjem tega vprašanja računala z mednarodnimi težavami in z vpletanjem drugih velikih sil. Stojadinović je v to privolil, da bi se še bolj približal Nemčiji, po drugi strani pa tudi zato, da se mi ne bi vmešavali. Saj sporazum o mali antanti formalno sploh ni predvideval nobene obveznosti naše države do drugih držav članic, če bi se ti državi zapletli v vojno s katero izmed velikih sil. To je veljalo tudi za Rumunijo in njene odnose s Sovjetsko zvezo v zvezi z Besarabijo.

* Razumljivo je, da je Cincar-Marković do neke mere zadržan in si prizadeval ublažiti nekatera dejstva, ki so zanj neugodna, ali jih prikazati v drugačni luči; to je treba pri branju teh vrstic upoštevati. Hkrati pa lahko že zaradi njegovega visokega položaja in vodilne vloge v predvojni diplomaciji izven prav od njega mnogo neznanih podatkov, ki nam osvetlujejo tudi manj jasne tokove.

* Mala antanta se je imenovala vojaško-politična zveza, sklenjena v letih 1920-21 med tedanjim kraljevino Srbijo, Hrvahto in Slovenec, republiko Češkoslovaško in kraljevino Rumunijo. Tako kot je bil cilj velike antante, zveze med Francijo in Anglijo, odpor proti Nemčini, so države male antante želele obraniti svoje meje z Madžarsko. Mala antanta je bila sestavni del sistema varnosti, zasnovanega na verski milovni pogodbi, ki je temeljila na zaveznikih zmagan v prvi svetovni vojni. Hitlerju je bila mala antanta trn v peti pri uresničevanju njegovih ekspanzijskih težnj. Zato je skupaj s Stojadinovićem in podobnimi spodbujal njeno mlo, dokler ni nazadnje münchenski sporazum (30. septembra 1938) Češkoslovaške prepustil Hitlerju. To je malo antanto praktično pokopalo.

Jutrit: POSLEDICE SESTANKA NA BELJU (Vse pravice pripadajo avtorju in »Politiki«)

V nekaj vrstah

MARIBOR Flotorna skupina kulturno umetniškega društva Sestenci pripravila pred gostovanjem v ZR Nemčiji v ponedeljek, 2. novembra v unisoni dvorani večer narodnih pesni in plesov. Na prireditvi, ki se bo pričela ob 20.15, bodo sodelovali folklorna skupina, ki jo vodi koreograf Iko Otrin, Slovenski orkester, ki ga vodi Slavko Kovacic, tamburaški orkester in pevka Dragica Smej. Slovenski list — V sredo se je sestel uredniški odbor Slovenskega lista Katedra. Na sestanku so se uredniki posameznih rubrik dogovorili, da bo nova številka Slovenskega lista, ki bo izšla konec prihodnjega tedna, v večini posvečena aktualni gospodarski problematiki.

USTANOVITEV SEKCIJE — V soboto bo v klubu mladih v Orožnici ulici razgovor, na katerem se bodo mladinci pogovorili o ustanovitvi ritmične plesne sekcije.

PTUJ Cesta Ptuj-Zagreb — Doslej so zgradili novo cesto od Zagreba čez Krupino do republiške meje, na naši strani pa še opravljajo zemeljska dela. Predvidevajo, da bodo cesto končali do leta 1972. Tako bo pot od Zagreba do Ptuja krajša za 30 kilometrov.

LOVRENC NA POHORJU Počastili bodo dan mrtvih — Na nedavnem sestanku KO SZDL v Lovrencu na Pohorju se so tudi pogovorili o letošnji počastitvi dneva mrtvih. Spominska slovesnost bo na predvečer pred spominsko ploščo sredi lovrenškega trga. Nastopili bodo mladi pevci in recitatorji. Te dni pa mladinci krasi partizanske grobove in grobove, ki so zapušeni.

RAKICAN Zacetek pouka za kmete — Pouk na šoli za kmetovalce in gospodinjice v Rakicanu pri Murski Soboti se bo začel 3. novembra zjutraj.

RUSE Več ljubiteljev cvetlic — Turistično društvo je pri občanah povečalo zanimanje za urejanje zelenic in gojenje cvetja. Lani so za lepo urejene vrtove in okrašene balkone nagradili 56 občanov, letos pa imajo že sto nagradjenov. Brezplačno so razdelili 1850 gomoljev dandanih tulipanov. Prihodnje leto se bo število tekmovalcev še povečalo, tako da bodo Ruse spet postale cvetlični vrt, kot so bile pred 3000 leti.

MARIBOR Pogrebi — Ana Gajger, upokojenka; Ludvik Zakrajšek, 80 let, upokojenec; Adol Marčič, 59 let, upokojenec; Jozeta Vouk, 52 let, upokojenka; Franc Golčman, 89 let, upokojenec.

V Mariboru so se sestali ekonomski propagandisti

Ni ustreznih podatkov za načrtovanje ekonomske propagande in ne analiz tržišča

MARIBOR, 29. okt. Sinoči je bil v hotelu Slavija poveset o problemih ekonomske propagande v severovzhodni Sloveniji. Predsednik mariborske podružnice društva ekonomskih propagandistov Slovenije Vlado Golob je med drugim poudaril, da podjetja severovzhodne Slovenije namenijo na leto od 40 do 50 milijonov dinarjev.

V razpravi so poudarili, da je treba denar za ekonomsko propagando vlagati racionalno v skladu s potrebami delovnih organizacij. Zavezati se je za namensko uporabo denarja za ekonomsko propagando in ugotovili, da nekaj tega denarja še vedno uporabljajo za dotacije. Ugotovili so, da največ denarja v ekonomsko propagando vlagajo podjetja, ki proizvajajo po vrednosti majhne in po potrebi stalne izdelke. Ekonomski propagandisti nimajo ustreznih podatkov, na podlagi katerih bi lahko oddali o racionalni porabi de-

narja za ekonomsko propagando. Manjkajo tudi ustrezne analize tržišča in drugi podatki, ki bi omogočili načrtovanje ekonomske propagande. Društvo propagandistov bo z navesti in delom pomagalo manjšim delovnim organizacijam, ki nimajo organizirane svoje lastne propagandne službe.

Dogovorili so se, da bodo pravi koncu prihodnjega meseca povabili magistra ekonomije Franca Lorbecka, profesorja VEKS na pogovor o marketingu v ekonomski propagandi.

M. KOS

Manj denarja za ceste

Predstavniki severovzhodne Slovenije kritizirajo upravni odbor cestnega sklada SR Slovenije

LENART, 29. okt. Danes je bil tukaj posvet, na katerem so predstavniki občinskih skupščin severovzhodne Slovenije, predstavniki cestnega sklada SRS in Cestnega podjetja Maribor na seji regionalne podkomisije za promet severovzhodne Slovenije razpravljali o osnutku srednjeročnega programa cestnih del v letih 1971—1975.

Predstavniki občin severovzhodne Slovenije so se grajali upravni odbor cestnega sklada SRS, ki po njihovem mnenju ni upošteval deklarirane politike do manjših občin in politične države razvoja Slovenije. Manj razvite občine bodo v prihodnjih letih dobile manj denarja za ceste kot v prejšnjem petletnem planu. Severovzhodna Slovenija je glede

M. K.

Prejeli smo

Še o cesti Podvelka Ribnica

V Delu 27. t. m. je vest o pripravah za novo cesto Podvelka—Ribnica na Pohorju. Tam piše, da so začeli meriti teren za pripravo nove ceste. Do tu je vse točno! Ko pa govori o asfaltiranju v prihodnjih petih letih, pa moram povedati naslednje:

Občani radeljske občine so vse do nedavnega živeli v nekakšnem zadovoljstvu, saj so pričakovali, da sta oba, za občino izredno pomembni cesti — to je cesta Podvelka—Ribnica in cesta Radlje—Radeljski prelaz — v narštu republiškega sklada za ureitev v obdobju naslednjih petih let.

Toda nenadno vnes republiškega cestnega sklada za cesto Podvelka—Ribnica je razburil duhove. Vse od osvojitve naprej na radeljskem območju, razen za takojšnjo potrebo, seveda magistralo, ki gre skozi Radlje, ni bil vložen niti dinar in zato menijo, da je tolažba za ureditvijo petih kilometrov do radeljskega prelaza le premalo.

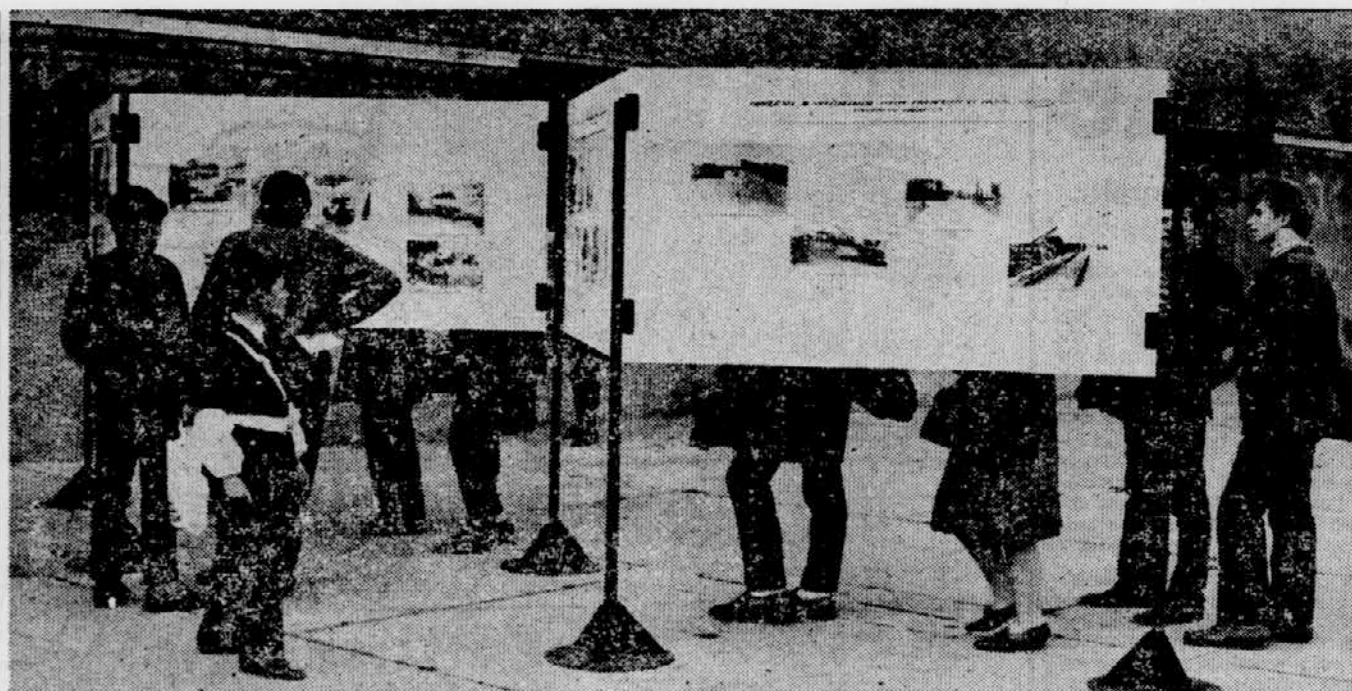
O tem je v tork razpravljal svet za gospodarstvo in finance pri občini, sklicana pa je bila tudi seja skupščine Obce pomembnih cest na radeljsko občino, prva odpira pot turizmu iz Avstrije. Druga pa bi bila logična povezava z ribniškim Pohor-

jem. Znano je, da se manj razviti navadno ponuja turizem kot rešitev, toda brez cest je to nemogoče.

Za cesto Podvelka—Ribnica pa je cestno podjetje Ma-

Smrtna nesreča pri Pesnici
MARIBOR, 29. okt. — Danes se je ob 10.30 uri pripetila v Pesnici pri hiši št. 70 huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 54-letni Franc Urbančič iz Lenart, zaposlen kot inšpektor pri službi družbenega knjigovodstva v Mariboru. Nesreča se je pripetila v trenutku, ko je voznik osebnega avtomobila Miloš Dragičević zapeljal v desnem ovinku na desno stran, pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo polovico ceste. Takrat pa je z nasprotno strani pripeljal Franc Urbančič z osebnim avtomobilom. Pri usodnem trčenju se je Urbančič avto začel preobrniti in je obstal pod škapro.

N. S.

RAZSTAVA NA PROSTEM — V teh dneh je na Trgu svobode v Mariboru odprta razstava slikovnega gradiva, ki opozarja občane na nevarnost prometnih nesreč. Foto: B. Cerin

Bistrica tudi med nerazvitimi?

Predlog, da bi med nerazvite uvrstili več občin

SLOVENSKA BISTRICA, 29. okt. — Na skupni seji predstavnikov vseh družbeno političnih organizacij, občinske skupščine Slovenske Bistrice, banke in ekonomskega centra iz Maribora so se dne razpravljali o osnutku zakona o pospeševanju razvoja manjših razvitih občin.

Vsi navzgor so se izrekli za uresničitev tega zakona, vendar so v nadaljnji razpravi opozorili na nekatere nejasnosti in predlagali določene dopolnitve osnutka zakona, o katerem bodo ta petek razpravljali na regionalnem sestanku kluba poslancev pomurskih, koroških in štajerskih občin v Ormožu.

Komisija za ekonomsko vprašanja pri občinski konferenci SZDL Slovenske Bistrice je v ta namen pripravila razpravo o zakonskem osnutku tudi analizo gospodarskega stanja v občini za minulo obdobje. Na podlagi tega ugotovitev lahko pričakujemo, da občina kljub nekaterim pogojem, ki jih določa osnutek, ne bo dobila dodatne pomoči za nerazvite.

Zato so sprejeli nekatere dopolnitve osnutka zakona, ki jih bodo predstavniki občine zagovarjali tudi v Ormožu. Ker je občina Slovenske Bistrice že na meji med razvitimi in nerazvitimi, so med dopolnitvami k osnutku zakona predlagali, naj bi upoštevali tudi trenotni razvoj kot celoto in ne le trenotni stanje v posameznih delih občine. Merila narodnega dohodka naj bi upoštevali v okviru 50 do 60 odstotkov republiškega povprečja. Prav tako menijo, da je merilo 32 odstotka stopnja rasti ekonomskega razvoja občine precej nizko.

Skupno z ekonomskim centrom iz Maribora bodo predlagali, da bi med nerazvite občine sprejeli še 4, tako da bi jih bilo skupaj 12. Med njimi bi bili tudi občani Radlje in Slovenske Bistrice, ki imata po mnenju predlagateljev za to dovolj razlogov. V občini Slovenske Bistrice je še namreč več kot 32 odstotkov kmetičev, prebivalstva, od katerih jih je 1000 deležnih davčnih olajšav.

V. HORVAT

Pobegla voznika izsledili

LJUBLJANA, 29. okt. — Iz Krtine proti Dobu je sinoči vodil vprego Jože Jerab. Voz, naložen z okrajki, je bil zadaj brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mope-dom zaletel vanj. Na cesti je obelzel nezvesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavil, nato pa pohitel domov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Izanski cesti je voznika Boža Premru zaprla pot kolezarju, da se je za zaletel vanjo in se laže ranil. Ponujala mu je odškodnino, ki pa je ni sprejel. Odpeljala je proti mestu, vendar so jo pozneje izsledili, ki vzel voznika dovoljenje, ter avto zadržali v avtoparku na Polikliniko.

M. S.

Kako meriti nerazvitost

Ptujska občinska skupščina je za realnejša merila

PTUJ, 29. okt. Pri določanju nerazvitih območij je treba upoštevati vse pokazatelje razvoja, ki dajejo celoten odgovor, kateri kraji v Sloveniji so pomoči potrebni. To so dopolnje poudarili na seji zborna delovne skupnosti ptujske občinske skupščine, ki so se je udeležili predstavniki samoupravnih organov v občini.

Pred razpravo o predlogu zakona razvoja manjših razvitih območij v Sloveniji, pa so odborniki ocenili gospodarski razvoj občine v tem letu kot ugoden, saj je celotni dohodek gospodarstva po dosedanjih prikazih za 35 odstotkov večji kot lani. Razveseljivo je tudi dejstvo, da je ostalo delovnih organizacij, ki so več denarja za sklade in osebne dohodke.

V razpravi so odborniki ugotovili, da je ptujsko gospodarstvo naredilo velik korak v razvoju, obenem pa so

opozorili na pomanjkljivosti razvojnih programov, gospodarstva. Dejali so, da narodni dohodek na prebivalca ne more biti osnovno merilo razvitosti občine. Za realno dohodek nerazvitost bi morali upoštevati tudi proračunsko porabo na prebivalca, narodni dohodek v zasebnem kmetijstvu ter odstotek socialnih podpirancev. Prav po teh pokazateljih je ptujska občina med zadnjimi v republiki.

Poudarili so tudi, da si morajo sami še bolj prizadevati in iskati poti ter možnosti hi-

P. POTOČNIK

Več skrbi za zdravje otrok

Lendavska skupščina o vprašanih zdravstvenega varstva

LENDAVA, 29. okt. Na današnji seji občinske skupščine v Lendavi so odborniki podprli zahtevo sveta za zdravstvo in socialno varstvo o ureditvi nekaterih odprtih vprašanj v zdravstvu te občine, kjer so doslej odločno premalo naredili za zdravstveni standard.

To velja zlasti za predšolsko in šolsko mladino, ki sploh nima sistematičnih zdravstvenih pregledov. Tudi za zdravstveno varstvo v sešne in ženski ni poskrbejo, saj prihaja v občinsko središče specialist iz Murske Sobotne samo dvakrat mesečno. Zato so se odborniki odločno zavzeli za nastanitev posebnega zdravniškega centra za zdravstveno varstvo otrok, lendavskemu zdravstvenemu domu pa so predlagali, naj pošlje na specializacijo zdravnika za delo v dispanzariju za ženske.

Ugotovili so tudi, da ne kaže več odlašati z ureditvijo novega zdravstvenega doma v Lendavi in novih prostorov ob zdravstveni postaji v Dobrovniku. »To je tembolj pomembno,« so menili, »ker tudi število delovno sposobnih ljudi naglo narašča.«

Predstavniki sveta za zdravstvo in socialno varstvo Nikolaj Šabjan je zagotovil, da bodo začeli z graditvijo novega zdravstvenega doma v Lendavi prihodnje leto, hkrati pa nameravajo urediti tudi ustrezne prostore v zdravstveni namene v Dobrovniku. Nikolaj Šabjan je tudi očital soboškim zdravstvenim ustanovam, da sprejemajo zdravstvene delavce, ki vse pogostje zapuščajo lendavski zdravstveni dom.

B. B.

Usoda zadružnih domov

Dvorane razpadajo, vaščani pa nimajo prostorov za razne društvene dejavnosti

Podeželski prebivalci so kmalu po vojni začeli z veliko podjetnostjo graditi zadružne domove. V njih naj bi bilo središče življenja večjih vasi ali več sosednjih vasi skupaj. Poleg prostorov za zadružno trgovino in urade, ki so takrat bili potrebni v večjih krajih, so gradili tudi dvorane za kulturne prireditve in druge dejavnosti organizacij teh društev.

Marsikje pa je za dograditev zmanjkalo sredstev, a z združevanjem zgradb so domovi menjali lastnike, nekateri so začeli razpadati ali so dvorane spremenili v skladišča, druge prostore pa dali v upravljanje raznim uporabnikom.

V vsej omnoški občini je le zadružni dom pri Veliki Nedelji, ustrezen urejen in vzdrževan ter služi namenu, za katerega so ga začeli graditi.

V zadružnem domu v Ormožu so v zgornjih prostorih uredili kino, spodnji pa služijo za skladišče industrijskemu podjetju Jože Kerendič. V tovarni pravijo, da jih uporablja le zato, ker so bili prazni. Ko se bo našel denar, da bi jih uredili za potrebe organizacij in društev, jih bodo izpraznili. Pa ni denarja, čeprav bi prostore potrebovali za kulturne, prosvetne, družbene in druge dejavnosti.

Tudi v Zerovineh je v dvorani zadružnega doma skladišče, čeprav bi jo mladinske aktivnosti zelo rad za svoje dejavnosti. Ne vzdržuje pa je nihče in se bojuje, da se bo strop kmalu zrušil. V njej hrani blago trgovskega podjetja Jarja, ki je dobilo druge prostore v domu v upravljanje z pogodbo. Vsej omnoški občini je le zadružni dom pri Veliki Nedelji, ustrezen urejen in vzdrževan ter služi namenu, za katerega so ga začeli graditi.

Najbolj žalostna usoda je doletela zadružni dom v Litmerku. Nedograjena in neza-varovan pred vremenskimi vplivi je začel razpadati. In

je razpadel. Razvaline so zrasle na zemljo.

Vaška kulturno prosvetna in gospodarska središča — eno samo, občinsko je preobsejalo, predalec od ljudi — se selijo v gostine. Teh je dovolj in v njih najdejo odrasli in mladina še največ prostora. Toda kakšne dejavnosti lahko tam razvijajo? nisti lahko tam razvijajo?

J. S.

Prometni strokovnjak svetuje

Nevarne so jesenske vprege

Stevilne prometne nezgode v zadnjem času so zakrivil vprege, ki vozijo skrajno vstajajo s pomanjkljivo ali celo brez svetlobne opreme. Neosvetljena vprega na cesti pomeni pomoč za voznike motornih vozil tako rekoč neodoljivo prometno oviro. Jeseni je na cestah še posebno veliko vprege.

Da bi preprečili tako številne in hude prometne nezgode, pripravljamo voznikom vprežnih vozil, naj upoštevajo naslednje predpise, ki določajo:

- Kadar je vprežno vozilo na cesti, mora imeti na zadnji strani dve rdeči refleksi stekli (mačji oči), ki sta vidni z razdalje najmanj 100 m, če ju osvetli motorno vozilo z bleščecimi lučmi.
- Ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprežno vozilo na sprednji strani dve bele barve, na zadnji strani pa luč svetlo rdeče barve.
- Voznik vprežnega vozila mora voditi vozilo ves čas, dokler se vozilo premika po cesti.
- Vprežnega vozila ni dovoljeno puščati na cesti brez nadzorstva.

Molk primera Ikanovič
BANJALUKA, 29. okt. — Na večerjani tiskovni konferenci, ki sta jo ob peternem umoru v Rašiju priredila banja-luška okrožni javni tožilec in preiskovalni sodnik, ni bilo slišati novosti, ki bi javnosti osvetlile tragedijo družine Ikanovič.

Javni tožilec je izjavil, da je zločin zelo zapleten in, večina na novo odkritih dejstev še ne more povedati, ker bi to oviralo preiskavo.

Zavarovanci o statutu

Obširne razprave o predlogu statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ravne na Koroškem potekajo tudi v Šaleški dolini

O predlogu statuta nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Ravne na Koroškem, v katero je tudi še naprej vključena tudi občina Velenje, v Šaleški dolini pravkar razpravljajo. O predlogu statuta te nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja so razpravljali tudi na konferenci občinskega sindikalnega sveta Velenje, zdaj pa o njem razpravljajo v okviru delovnih organizacij.

V razpravah prevladuje mnenje, da pravzaprav ne bi smelo biti zavarovanja, ki ni bil seznanjen s predlogom statuta nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ravne na Koroškem. Čeprav je predlog statuta nove skupnosti sorazmerno dobro pripravljen, pa je v Šaleški dolini slišati že sedaj več pripomb in predlogov za spremembo določil ali drugično opredelitev posameznih določb. V sedanjih razpravah se je še posebej pokazala nujnost, da se z najširšim družbenim dogovorom odloči o izhodnih postavah, ki bodo določile obliko in likovno prispevanje skupnosti za zdravstveno zavarovanje delavcev. Med drugimi pripombami, ki so doslej prevladovala, pa kaže omeniti še ne povsem razjasnjena vprašanja okrog ugovorov zoper odločitve o pravicah zavarovancev, o višini in načinu določanja nadomestil, prvih obiskih pri zdravnikih — specialistih, negi družinskih članov in soudeležbo.

V dosedanjih razpravah okrog nadomestil je bilo slišati dvojne različni mišljenja. Nekateri menijo, da so določbe spričo hitrega naraščanja osebnih dohodkov verjetno v navskrižju z medna-

rodno konvencijo, ki jo je podpisala tudi Jugoslavija. Drugi pa spet zatrjujejo, da ni nikoli problematična višina nadomestil, saj je zdaj uveljavljen varovalni minimum v višini 60 odstotkov osebnega dohodka, kot pa kriterij za obračunavanje denarnih nadomestil, se pravi povprečje osebnega dohodka za zadnje leto dni. V Velenju menijo, da bi bilo treba predlagane določbe o denarnih nadomestilih podrobneje preučiti.

Vprašljivo je tudi, če je najbolj ustrezna tista določba v predlogu statuta, po kateri pripada nadomestilo

M. LIPOVSEK

Huje poškodovan kolestar

MARIBOR, 29. okt. — Sinoči ob 18.15 uri se je pripetila v Razvanju hujša prometna nesreča, pri kateri je voznik osebnega avtomobila Jože Kanduč iz Maribora zbil kolestarja Franca Mikoliča iz Maribora. Kolestar je peljal po Boreliški ulici proti mestu in je v križišču s Tržaško cesto zapeljal pred osebo ni avto. Kolestarja so s hujšimi poškodbami odvedli v mariborsko bolnišnico.

N. S.

Izobraževalni program ZK

Medobčinski svet zveze komunistov Maribor o idejnopolitičnem izobraževanju

Medobčinski svet ZK območja Maribor je sprejel predlog okvirnega načrta idejnopolitičnega izobraževanja ter pri tem upošteval prejšnje izkušnje in potrebe ter mnenja občinskih in osnovnih organizacij pri uresničevanju tega programa.

Soglasno so ugotovili, da je usposabljanje članov ZK bilo v minulem izobraževalnem obdobju bolj intenzivno in bolj pestro, tako po obliki kot vsebini. Svet je upošteval predlog komisije za idejnopolitično usposabljanje komunistov in priporočil občinski organizaciji ZK vrsto izobraževalnih oblik v novem izobraževalnem obdobju.

Za večerne politične šole so pripravili program, ki ga je že prej pripravila zveza delavskih univerz Slovenije. Za ta program se je odločilo več občinskih organizacij ZK (Ljubljana, Maribor, Celje in druge). Večerne politične šole naj bi bile namenjene prizadejim mladim političnim aktivistom. Medobčinski svet ZK je predlagal tudi prirejanje seminarjev za novoprijete komuniste in priporočil predavanja iz osemnajstih tem, ki

obravnavajo programska in statutarna načela ZK. Za osrednje politične aktivnosti v občinah so pripravili prirejanje aktualnih pogovorov, na katerih naj bi obravnavali številne teme z notranjega gospodarskega in političnega ter znanje političnega življenja. Pripravili

so tudi predlog tem za študijske pogoje v osnovnih organizacijah in aktivih ZK. Po mnenju medobčinskega sveta bi kazalo tudi v prihodnje organizirati seminar za vodstva organizacij in aktivov.

M. KOS

ZA JESEN IN ZIMO

ZA VAS IN VSO DRUŽINO VELIKA IZBIRA

ZA ŽENSKE: obleke — kostimi — hlačni kostimi — klubuki — krzneni plašči in ovratniki — bovice iz kule, dihurja in nerca — pletenine — krila — bluze — perilo

ZA MOŠKE: obleke — novi modeli — površniki — zimski plašči — klubuki — srajce — kravate — pletenine — perilo

ZA DOJENČKE: kompletna oprema

VOLNA ZA ROČNO PLETENJE POSTELJNINA KUHINJSKI TEKSTIL

OGLEJTE SI VELIKO IZBIRO USNJENE KONFEKCIJE

EP SUPERMARKET Ljubljana II. nadstropje odprto od 7.30 — 21. ure

Novice

KOSTANJEVICA NA KRKI: Izjemno velik obisk — Retrospektivna razstava akademskega slikarja Toneta Kralja — odprta je bila v Ljubljani v likovnem salonu — je doživela izjemen uspeh pri občinstvu. V treh mesecih si jo je namreč ogledalo kar 8000 obiskovalcev, kar je zares izjemen uspeh.

MARIBOR: spremembe v vodstvu »Dialogov« — Pred dnevi se je sestel uredniški svet revije Dialogi in razpravljali predvsem o spremembah v svojem vodstvu. Sedanjemu uredniškemu odboru ter njegovemu glavnemu uredniku Jancu Rotarju je namreč po tekel dveletni mandat. Ker pa zaradi drugih obveznosti ne more več opravljati dolžnosti glavnega urednika, je uredniški svet sklenil predlagati Zvezi kulturnih delavcev za novega urednika Dialogov pisatelja in dramatika Toneta Partliča. Uredniški svet je izrazil željo, da bi revija tudi v prihodnje izhajala redno, da bi obdržala dosedanje sodelavce in da bi se zlasti Maribor s svojimi kulturnimi delavci in institucijami bolj zavedal pomena, ki ga ima revija za to področje.

Prevajalski, kdo je kdo?

Pred kratkim je v Beogradu izšla v krogih književnih prevajalcev že dolgo pričakovana knjiga »Sodobni književni prevajalci Jugoslavije«.

Publikacija, ki jo je izdala Zveza književnih prevajalcev Jugoslavije, je skupno delo petih jugoslovanskih društev književnih prevajalcev. Biografsko-bibliografski del obsega 170 strani in je razdeljen na pet delov, tako da sleherno republiško društvo nastopa kot enota zase. Biografski del kronološko navaja podatke o delih, ki jih je prevedel posamezni prevajalec. Poig knjižni izdaj prevodov so zabeleženi tudi pomembnejši prevodi, ki so se pojavili bodisi v listih in revijah, bodisi v radiu in po televiziji. Ker je za posameznega prevajalca najti tudi jezike, iz katerih in v katere prevaja, je v publikaciji tudi precejšnje praktične vrednosti za uredništva založb, revij, časopisov, radijskih hiš id.

Delež Društva književnih prevajalcev Slovenije je v knjigi sorazmerno velik, saj

SVETOVNI BESTSELLER V SLOVENŠČINI

HENRI CHARRIÈRE
METULJ

Vzorno opremljeno knjigo vezano v platno (nad 500 strani) dobite v vseh knjigarnah za ceno 78 din.

Naročila sprejema tudi urava
DRAVNE ZALOŽBE SLOVENIJE
Ljubljana, Mestni trg 26

Dva tisoč izrednih učiteljev

Mnogo učiteljev izredno študira in tudi „izredno“ poučuje

Čez štirinajst mesecev se bo pisalo 1972. leto, se pravi tisto leto, ko bodo morali imeti vsi učitelji osnovnih, posebnih in srednjih šol z zakonom predpisano izobrazbo, če bodo hoteli še naprej poučevati. Ti predpisi so bili pred leti sprejeti zato, ker precej učiteljev zaradi neurejenih povojnih razmer in zaradi drugih vzrokov ni imelo take izobrazbe, kot jo potrebujejo v razmerah, kakršne postavlja prednje sodobna šola.

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo je zdaj pripravil obsežno analizo oziroma informacijo o izrednem študiju učiteljev osnovnih, posebnih in srednjih šol in dijaških domov. Razprava o tej problematiki je bila bolj ali manj osrednja točka seje izvršnega odbora

republiške izobraževalne skupnosti, ki je bila v tork v prostorih občinske skupščine v Trebnjem.

Iz te informacije je med drugim razvidno, da je bilo v lanskem letu v osnovnih šolah v Sloveniji 2.000 učiteljev s polno delovno obveznostjo, ki niso imeli predpisane izobrazbe. V nižjih razredih je bilo takih učiteljev le 47, v višjih razredih, kjer so učitelji specializirani za pouk posameznih predmetov, pa je bilo takih z neustrezno, se pravi premajhno izobrazbo kar 2.043. Ta podatek je posebej vznemirljiv v primerjavi z naslednjim, ki pove, da izredno študira na višjih in visokih šolah le 1.542 teh učiteljev. To pomeni, da se 1972. leta, ko bo začel veljati zakonski predpis o strokovni izobraz-

bi v šolah, ne obeta preostalih 500 učiteljem brez potrebne izobrazbe in s tem tudi nekaterim osnovnim šolam nič dobrega.

Podatki kažejo, da tudi na posebnih in srednjih šolah ne študirajo izredno vsi učitelji, ki bi si morali pridobiti manjkajočo strokovno izobrazbo.

To pomeni, da utegne 1972. leta priti v marsikateri srednji, poseben in osnovni šoli do hudih pretresov tako glede prizadetih učiteljev kot tudi glede pouka, če pristojne službe in zavodi vsaj zdaj ne bodo storili vsega, da bi si učitelji brez ustrezne izobrazbe pridobili manjkajoče znanje.

Prav o tem je bilo na seji izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti največ govora. Iz analize republiške sekretariata za prosveto in kulturo je razvidno med drugim, da obstaja veliko ovir in vzrokov za to, da izredni študij učiteljev ne poteka tako, kot je bilo pred leti zamišljeno. Ti učitelji so namreč s svojo dvojno obveznostjo izredno obremenjeni, saj morajo v šoli opraviti svoje delo in še študirati morajo. Pri tem prihaja do težav tako pri pouku kot tudi pri obisku predavanj, da o družinskem življenju in izvenšolskem delu takega učitelja sploh ne govorimo. Razen tega pa kaže, da tudi visokošolski zavodi, kjer ti učitelji študirajo kot izredni študenti, niso storili (ali niso mogli storiti) vsega, kar bi bilo potrebno, da bi z metodološkega vidika ter z raznimi učnimi pripomočki in drugim omogočili, da bi izredno zahtevna snov postala preobremenjenim učiteljem malo bolj dostopna. Podatki nadalje kažejo, da je organizacija izrednega študija in vse, kar je z njim v zvezi, zelo neenotno tako s strani šol, kjer so učitelji zaposleni, kot tudi s strani izobraževalnih skupnosti in visokošolskih zavodov. Temu se pridružuje tudi vzdušje, ki za prenekega učitelja ni tako, da bi mu pomagalo premagovati težave, ko mora študirati in poučevati v izrednih okoliščinah in ko zaradi tega trpi pouk, študij in družina.

V takih okoliščinah bi bilo težko trditi, da učitelji, ki nimajo potrebne strokovne izobrazbe, nečesto študirati. Če bi posploševali, bi prej morali biti nasprotno. To trditve potrjuje med drugim tudi naslednje večina tih učiteljev, ki so se izredno študirali ne omaga, nasprotno so najbolj prizadevni učitelji iz oddaljenih krajev in zelo veliko učiteljev nižjih razredov osnovne šole se sklenilo pridobiti ustrezno višjo izobrazbo za pouk v nižjih razredih, čeprav jim zakon te obveznosti izrecno ne nalaga. Res pa je, da si učitelji v večini središčnih precej manj prizadevajo pridobiti si manjši kolegi v manjših krajih in oddaljenih šolah.

Izvršni odbor republiške izobraževalne skupnosti je na podlagi podatkov omenjene analize ter na podlagi razprave sklenil takoj organizirati razgovore s temeljnimi izobraževalnimi skupnostmi, šolami in visokošolskimi zavodi, da bi čimprej in zelo konkretno uredili te stvari in izvedli, kar nalagata zakon in potreba. Vsem, ki so voljni študirati, naj bi omogočili dokončati študij, šolam, kjer ti učitelji poučujejo, pa naj bi tudi pomagali, da bi pouk v tem času ne bil prizadet.

J. S.

Med revijami

Teorija in praksa, 10

Uvodnik za pričujočo številko »Teorije in prakse« z naslovom »Znanostni trenutki« je napisal Stane Kavčič in je bil objavljen tudi v dnevnem časopisu že pred izdajo te številke. Tona Kropušek pa je v sestavku »Kam hodočemo?« zapisal nekaj razmišljanj o programski usmeritvi slovenskih sindikatov.

Stane Sakisla razčlenjuje štiri možnosti načrtovanja kazrov z visokošolsko izobrazbo. Zavzema se za njihovo kombinacijo, vtem ko Pavle Kogej v svoji razpravi o izkorenitosti strokovnjakov ugotavlja, da strokovnjaki le 30 odst. delovnega časa opravljajo naloge, ki ustrezajo njihovi znanju.

Zanimivo pričujoče številke predstavlja prevod osrednjega, o Slovincih govorečega odlomka iz knjige Antona Tomaza Linhartarja »Poskus zgodovine Krajinke in ostalih dežel južnih Slovanov Avstrije«, knjiga je prvič izšla 1791. leta.

Številko je uredil Dusan Pirjevec, ki objavlja tudi uvodni prispevek: »Vprašanje naroda«. Veliko Rus je »pri spaval razpravo« Razvojne posebnosti majhnega naroda, Vladimir Arzenšek piše o »Sloveniji na koncu ideologije«, Miko Jezernik pa o »diskontinuitetah našega časa«. Ivo Urbančič razpravlja o slovenstvu in filozofiji, pri čemer analizira vrsto slovenskih filozofskih spisov med »akademijo operozov« iz leta 1781 pa do Janka Pajka iz konca 19. stoletja. Taras Kermauner je objavil obsežen spis »Vprašanje slovenskega narodnega gledališča«, ki mu naj bi bil — kakor to sledi iz opombe pod črto — »osnova za ustrezno praktično delovanje«.

Anthropos, 1

Zadnja številka »časopisa za sodelovanje humanističnih ved, za psihologijo in filozofijo« — izdajata ga pod pokroviteljstvom ljubljanske univerze Društvo psihologov Slovenije, Slovensko filozofsko društvo ter skupina družboslovnih delavcev — »Anthropos« prinaša v rubriki filozofskih razprav naslednje sestavke: dr. Božidar Debenjak piše o naravi in zgodovini, dr. Franc Jermian objavlja razpravo »Spor med psihologično in antipsihologično koncepcijo logike«, Franci Pivec pa spis »Praktični preobrat filozofije«.

V drugem razdelku — Vprašanja socialne diferenciacije — sta objavljena dva spisa. Dr. Zdravko Minar in Niko Tot: »Vrednotenje enakosti in družbeni razvoj« ter dr. Matija Golob: »Nekaj vidikov podeželskega razlojevanja«.

V okviru socioloških razprav se pojavljata prav tako dva avtorja. Dr. Mišo Jezernik razpravlja o »Vrednosti rezultatov anketnih raziskav«, dr. Ljubiša Šolc pa o »socialni in kulturni antropologiji«. V rubriki »Psihološke razprave in raziskave« piše dr. Vid Pečjak in Sara Smit o »spreminjanju evaluativnega pomena z asociacijami« ter dr. Oto Petrovič o »Intelektualni uspešnosti zgodnjih paranoičnih shizofrenih bolnikov«.

Na koncu revije — njen obseg je 164 strani — sta med »Mnenji in problematiki« objavljena dva sestavka: »Razlikovanje naše morale« in dr. Franc Pečiček, »Pedagoško raziskovanje in makro-projektiranje«.

Problemi, 91-92

Nova številka »Problemi« je v skladu s tako imenovano diferenciacijo dela v uredništvu — izhajal bo »Magazin«, zraven pa še zaključene, tematske številke — posvečena vprašanju naroda na Slovenskem, kakor se to bere tudi v podnaslovu revije. Tako objavlja revija vrsto filozofskih in socioloških razprav, ki izhajajo iz skupnega jedra: so premislek o današnjem položju naroda in nacionalnosti na Slovenskem.

ZAPRLI BODO RAZSTAVO — v soboto, 31. oktobra, bo v Narodni galeriji zadnji dan odprta razstava »Stara srbska umetnost«. Ob 11. uri bo vodila po razstavi ravnateljica Narodne galerije Anica Cveč.

Zagreb

Gavellino gledališče

Popularno Zagrebško dramsko gledališče se je po šestnajstih letih svojega dela preimenovalo v Dramsko gledališče Gavella. To je bilo slovesno, ki je trajalo v Zagrebu več dni. V vseh zagrebških gledaliških krogih se je spet govorilo o Gavelli, tako kakor skoraj pred desetimi leti, ko se je stari, strogi, vodja močnega prostora po zagrebških odrih in celo kretanju podiral zasnovane, predstave, teoreme in programe. Gavelli ni bilo treba, da na dolgo in široko pojasnjuje in razlaga, kaj mu ni všeč.

Vse to je povedal zelo vsakdanje in na kratko, največkrat kar s: »Alo je rumeno!« Toda kakor je po eni strani znal biti rigorozen nihilist, tako je znal tudi delo, po trepetljivo, poziravalo in tudi s samozatojevanjem po cele mesece, od skusnje do skusnje, graditi predstavo, ki je potem na premieri zabijala z močjo novega gledališkega odkritja.

Gavella je takoj zadovoljil hrvatsko gledališko kulturo, da bi bilo umestno, če bi takšnemu človeku že za življenja dali njegovo gledališče, da bi ga vodil in z njim uspeval, a ga nikoli ni dobil. Za življenja so ga v Zagrebu cenili, a zmeraj tako previdno, da je tudi o njem mogoče reči šele po njegovi smrti so razumeli, kaj vse je pomenil za gledališče in koliko časa bo še minilo preden se bo spet pojavila osebnost, ki bi imela tako kot Gavella več talen in domišljije kakor pa možnost, da bi svoje moči vpregla v korist gledališke umetnosti.

Ob preimenovanju Zagrebške dramske gledališča v Dramsko gledališče Gavella so organizirali simpozij z naslovom »Branko Gavella, gledališki praktik in teoretik«. Simpozij je bil tri dni v zagrebškem Centru za kulturo in informacije. V častnem odboru simpozija so bila najuglednejša imena zagrebškega kulturnega življenja.

Z biografskimi prispevki o Gavelli ter s književnogoedovinskimi in gledališko-umetniškimi prispevki so na simpoziju sodelovali Predrag Bajčević, dr. Slavko Batušić, dr. Nikola Batušić, Milo Cipra, Zlatko Crnković, Tomislav Durbesić, dr. Vladimir Filipović, dr. Marko Potez, Emil Prelih, dr. Ivo Hergešić, beograjski dramatik Jovan Hristić, dr. Branko Hečimović, dr. Rasko Jovanović, dr. Bratoljub Klaić, Filip Kalin, Kumbaković, Dušan Minajlović, Dušan Moravec, Borislav Mršić, Georgij Pero, Dino Radojević, prof. Kamilo Tompa, Boško Viočić in Nataša Vagapova.

Med simpozijem so priredili posebno predavanje filma Gavellove predstave »V taborniku« Miroslava Krleža, odprli pa so tudi razstavo »Življenje in delo Branka Gavella«. Zadnji dan simpozija je bila v Dramskem gledališču Gavella premiera Krleževega »Kraljeva« v režiji Dina Radojevića. Z njo se je v tem gledališču začel eden hrvatske drame, v katerem so uprivorili predstave »Matijaš grabnjač« d'Jaka Tita Brezovačkova v režiji Tomislava Radića, »Minigolfe« Slobodana

Snajderja v režiji Dina Radojevića, »Amerika, Amerika« Tomislava Bakarića v režiji Vane Kljakovića, »Heretiki« Ivana Supeka v režiji Georgija Para, »Tigere« Marijana Markovića v režiji Dina Radojevića in »Glorija« Ranka Matkovića v režiji Dina Radojevića.

Tako se je torej zagrebško gledališče sezona začela v znamenju spomina na Gavella in v znamenju tedna hrvatske drame.

JOZO PULJIZEVIĆ

Slovenski nagrajenci

Slovenski knjižni opremljevalci in ilustratorji so prejeli na letošnjem knjižnem sejmu v Beogradu vrsto nagrad, kar je vsaka kor priznanje likovni ravni slovenske knjige. Aco Maček in Dravna založba Slovenije sta prejela drugo nagrado za knjigo »humoresk« Branka Šolca in Zarka Petana »Črni smehi, beli smehi«, tretjo nagrado pa ilustratorica Marinka Stupica in tehnična urednica Vlasta Zagorščak za edicijo »Mladinske knjige«.

V vrsti umetnosti in monografij je dobil prvo nagrado Jože Brumen za »Monografijo Dušana Džamane« Grafinskega zavoda Hrvatske tretjo nagrado Lojze Goslića za »Golsko arhitekturo«, izšla je pri Mladinski knjigi.

V vrsti učbenikov in priročnikov sta dobila Matjaž Vipotnik in Cankarjeva založba prvo nagrado za opremo Jurandčevega »Srbokratstva« slovenskega in slovensko hrvatske srbskega slovarja, tretjo nagrado pa ilustratorji Anka Goslić in Boško Klok in Ivo Subić ter tehnična urednica Efiša Koba za »Svet pred domačim pragom«, knjigo Mladinske knjige.

Za opremo znanstvenih, poljudnoznanstvenih in publicističnih knjig je dobil drugo nagrado Matjaž Vipotnik za opremo »Ure detektivov« (Cankarjeva založba) in Oto Bihalič-Merlin za opremo »Potovanja skozi časa«, knjige Edvarda Kardaša, ki jo je izdala Mladinska knjiga v Ljubljani.

Seznam sodelavcev obsega pretežno imena domačinov in onih, ki so kdaj bivali ali delali in se borili na ozemlju občine Grosuplje ali pa so tako ali drugače povezani s temi kraji. V uredniškem odboru in kolektivu sodelavcev so: France Adamci, Ivan Ahlin, Lado Ambrožič, Ivan Benčič, Jože Bole, Ebin Boj, Cvetko Budkovič, Milan Dolgan, Jože Gale, Josip Gregorič, Fedor Gradišnik, Andrej Jenko, Ciril Jurčić, Jože Kastelic, Ivo Krevs, Tine Kurent, Jože Marolt, Metod Mikulč, Darja in Janez Perovšek, Mirko Pervanja, Dobruška Podkoritnik, Tone Potokar, Janko N. Rogelj, Stane Skrabar, Alojz Škrjanc, Ciril Šebinger, Peter Stante, Rudi Tančič, Stane Valentinčič in Alois Zitnik. Zbornik izhaja s podporo skupščine občine in delovnih organizacij.

FRANCE ADAMCI

Krajevna kronika

Ob izidu Zbornika občine Grosuplje

Skupina občanov je za počastitev praznika občine Grosuplje, ki je bila večer, v spomin na prvo akcijo grosupeljske čete leta 1941, izdala še drugo številko gospodarske, kulturne in zgodovinske kronike.

Občina Grosuplje, čeprav je na pragu glavnega mesta, spada med nerazvite; narodni dohodek je za polovico nižji od republiškega povprečja; s kmetijstvom se peča še 37 odstotkov občanov in ker v občini ni dela za vse, se dnevno vozi na delo v Ljubljano in drugam 2.700 delavcev, mnogi pa se izseljujejo. Občina je nastala med NOV

iz grosupeljsko-stiškega okrožja. Danes obsega občina 213 naselij, ki se v splošnem na predku hitro spreminjajo, kar dokazujejo podatki: na 4 prebivalce pride en radioapar (enako v SRS), na 19 prebivalcev en televizor (SRS 10) in na 19 prebivalcev 1 avto (SRS 18), toda za kulturo da je samo 1,36 din na prebivalca!

V obseh številnih kronik je objavljeno 55 prispevkov. Dogodke iz NOV obravnava 13 člankov in razprav, ki niso bili še nikoli objavljeni. Temu sledijo biografije in delo zaslužnih in znamenitih ob-

čanov. Najobsežnejše je obdelan življenjepis ljudskega pesnika Andreja Kančnika, ki je kot učitelj in organizist deloval v prvi polovici prejšnjega stoletja na Krki in Dobropoljah. V obeh zvezkih je predstavljen občanom tudi ljudski pesnik in skladatelj Matevž Kračman.

Najobsežnejše poglavje v zborniku je kronika občinskega gospodarstva, kulture, šolstva in zdravstva s kratkimi zapisi, razgledi in nekaterimi literarnimi prispevki. Prvi prispevek obravnava geološke in pedološke razmere grosupeljske doline oz. kotline s

prikazom Taborske jame. Povojni razvoj gospodarstva grosupeljske občine je vsakokrat najtesneje povezan z dinamično rastjo Dolenjskega gradbenega podjetja SGP Grosuplje, ki se uvršča med pet največjih podjetij te stroke v republiki. Prispevek o razvoju in gospodarski vlogi za združništva v Dobropoljah je posvečen stoletnici slovenskega zadružništva, ki bo drugo leto. V krajevnem prispevku se zbornik spominja 700 letnice Višnje gore. V treh daljših prispevkih se obravnava zgodovino 21 šol v občini, med njimi je najstarejša v Senti vidu pri Stični.

Med literarnimi razgledi na omenjen se referir Variacije na temo prevajanja, ki je zbornik mnogo zanimanja med prevajalci iz srbohrvaščine in obratno. Temu sledijo krajsi prispevki.

evropske znamke damske obutve k vaši mezzu, midi in maxi garderobi
60 modelov damskih škornjev
posebna obutve za naše babice
in nova najlepša darila za posebne priložnosti

Krzneni plašči
SAGA NERCI, pojem kvalitete
damski plašči iz krznenega velurja v stilu dr. Zivago
največja izbira rut in šalov iz čiste svile
po kreacijah Pierre Cardina, Jacques Patou, Yves Saint Lorient, d'Este

BLIŽA SE ZIMA,
SNEG IN MRAZ

Koteks-Tobus
LJUBLJANA,
Miklošičeva 5

BOUTIQUE

Veseli bomo vašega obiska, vi pa se boste z nakupom zadovoljni vračali k vašim dragim, — Veseli bomo vašega obiska, vi pa se boste z nakupom zadovoljni vračali k vašim dragim

Vrtimo globus

DUNAJ — Zaradi kolere na Češkoslovaškem je uvedla Avstrija stroge varnostne ukrepe na svojih vzhodnih mejah. Potniki morajo pokazati potrdila o cepljenju. Zdravstvene oblasti priporočajo cepljenje turistom, ki potujejo iz Avstrije na Češkoslovaško ali v Turčijo.

SAN FRANCISCO — Na poti iz Chicaga v San Francisco je pilot letala »Boeing 707« družbe TWA zadela srčnega kap. Njegov pomočnik je letalo s 54 potniki varno krmilil do najbližjega letališča v manjšem kraju države Iowa.

HAAG — V nizozemskem kraju Wageningen je požar upepelil zavod za duševne bolezni, v katerem je bilo 130 pacientov. Zgorelo je enajst varovank, nadaljnjih trindvajset pa je dobilo opekline in druge poškodbe. Policija ne izključuje možnosti, da je bil požar podtaknjen.

SAN FRANCISCO — Požar je popolnoma uničil podružnico neke ameriške banke na območju kalifornijske univerze v Irvinu.

LONDON — Kolesar je do bil hude opekline, ko se je s cigareto v ustih peljal v pristanišču yorkshirskega mesta Hull mimo avtomobilske cisterne, iz katere je uhajal propan. Prišlo je do eksplozije, med katero je dobilo razne poškodbe devetnajst ljudi.

LOS ANGELES — Na smrtno jelo je bil obsojen bivši ameriški detektiv Ronald Miller zaradi poskusa ubijanja. Leta 1967 je ubil 11-letnega Kennetha Younga in zahteval četrto milijona dolarjev odkupnine.

AUGSBURG — Zaradi eksplozije plinske cevi v večstanovanjski hiši sta dobila dva stanovanca hujše telesne poškodbe. Plin je uhajal iz napeljav v prvem nadstropju. Ko si je petnajstletna dijalkinja pripravila zajtrk, je prišlo do eksplozije.

PARIZ — V avtomobilu nekega francoskega trgovca je našla policija v dvojnem dnu okoli 55 kilogramov heroina, namenjenega po skrivnih poteh čez Veliko Britanijo in Bahamske otoke v ZDA. Mamiljo je ocenjeno na 18,5 milijona dolarjev. To je doslej največja hkrati zaplenjena količina v Franciji.

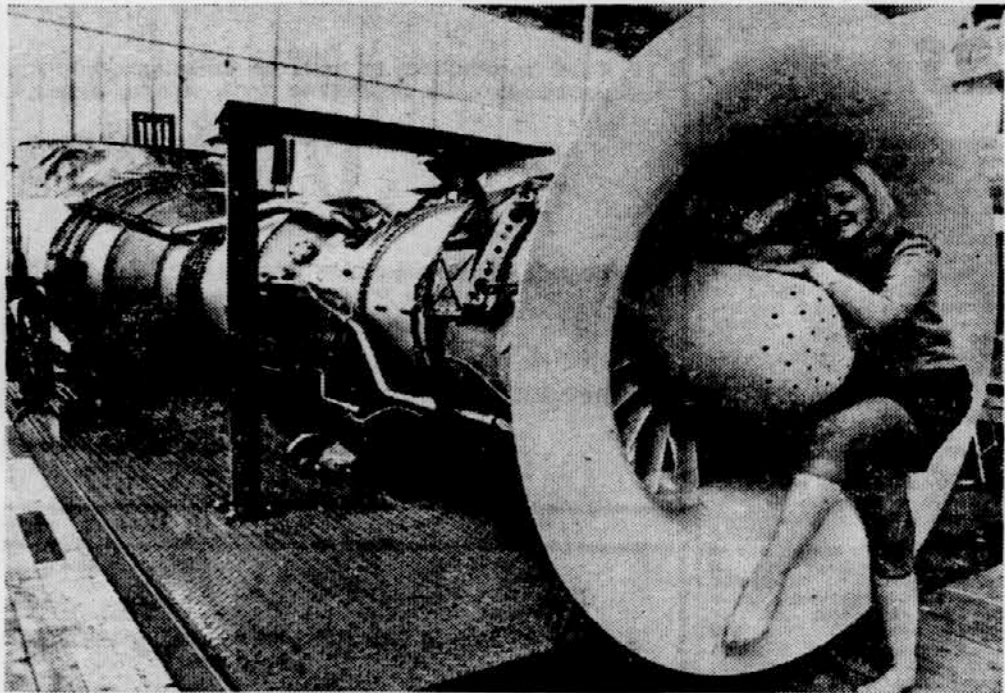
NEW YORK — Tavori, ki so odnesli iz newyorškega stanovanja pisatelja Byrona Canana slike v vrednosti 300.000 dolarjev, se oditno niso spoznali na umetnine ali pa so krađali po naročilu, ker so pustili druge slike, vredne skoraj dvakrat več, med njimi tudi nekaj Picassovih stvaritev.

LONDON — Dve minuti po pristanku letala »Boeing 747« družbe Panam z 89 potniki in londonskem letališču Heathrow so svignili plamen iz levega notranjega motorja. Med potniki, ki so se po tobožnem spustili na tla, jih je nekaj dobilo lažje poškodbe. Letališka gasila so kmalu zadušili ogenj.

HAMBURG — Iz veleblagovnice v Leeru so odnesli vlomilci orientalske preproge, 500 moških oblačil in 300 plaščev v skupni vrednosti 380.000 mark.

MOUGINS — V vrelah je dovažala pošta voščila z vseh koncev sveta v hišo slovitega slikarja Pabla Picassa, ki je praznoval 89. rojstni dan. Obiskovalce razen ožjih prijateljev je vrtal odslavljal z besedami: »Slikarja ni doma.«

TORINO — Na letošnjem avtomobilskem salonu v Torinu so prikazali proizvajalci iz 15 dežel 65 modelov, med njimi nekaj povsem novih konstrukcij. Razstava bo odprta dvanaest dni.

STROJI IN OPREMA ZA LADJE — Posebnost letošnjega pomorskega sejma v Hamburgu je bila osem ton težka ladijska plinska turbina s 30.000 konjskimi močmi, izdelana pri Boeingu v ZDA (na sliki). Med drugim so pokazali računalniške za krmilo na velikih tankerjih, žaromete z dosegom šest kilometrov, majhne petrolejke za kabine pa posteljo, ki se tako ziblje, da potnik ne čuti nihanja ladje zaradi visokih valov.

Ogled prahu z Lune

Sovjetski akademiki o prodoru v vesolje

MOSKVA — Predsednik sovjetske akademije znanosti Mstislav Keldiš je ocenil nedavni polet avtomatične postaje »Luna 16« kot korak k proučevanju drugih planetov osončja, zlasti Venera in Marsa. Luno in planete bodo nekaj časa proučevali avtomatične postaje, ker je to ocenjeno kot mnogo varnejše in cenejše od vesoljskih ladij s človeško posadko.

Na tiskovni konferenci so domačin v tujim novinarjem sporočili podatke o »Luni 16« in o kakih sto gramih v glavnem je pregledanega materiala, ki ga je avtomatična postaja prinesla z Lune. Pokazali so tudi nekaj barvnih posnetkov kraja, na katerem so avtomati nabrali vzorce.

Keldiš je ugodno ocenil moskovski sestanek sovjetskih in ameriških znanstvenikov, ki so med drugim proučevali možnosti za združitve vesoljskih ladij obeh dežel na tiru okoli Zemlje. Po njegovih besedah so bili Američani prvi tujci, ki so videli Lunin prah, tovar »Luna 16«. Ti vzorci bodo na ogled na razstavi v Moskvi.

Znanstvenik Vinogradov je opisal material z Lune kot

temno siv prah, podoben pesku. Barva se ni dokončno določila, ker se spreminja odvisno od zornega kota. V vzorcih so odkrili razne rudnine v obliki kapljic ali kroglic. Lunina tla so drugačna od zemeljskih, ker nanje delujejo drugačni faktori, na primer sončni veter, meteoriti, temperaturne spremembe in brezračni prostor. Vinogradov je dejal, da na Luno nima smisla hoditi po razne rude, ker bi bile predrage, in dodal, da za vzorce z Lune po njegovem mnenju ni potrebna nikakršna karantena.

Razen Vinogradova, ki je sporočil, da so na Luni doslej ugotovili 70 kemičnih prvov, je na tiskovni konferenci v moskovskem domu znanstvenikov sodeloval tudi doktor tehničnih znanosti Valentin Iseviski. Dejaj, da bo mnoge tehnične naprave, vgrajene v avtomatično postajo »Luna 16«, mogoče uporabiti pri nadaljnjih vesoljskih raziskavah in za zemeljske potrebe. Ker ima vsako nebesno telo tako v našem osončju kakor na splošno svoje posebnosti, je na dani, da bo treba tudi v prihodnje razvijati nove avtomatične postaje, kar v praksi pomeni, da »Luna 16« v sedanjih obliki ne bodo mogli uporabiti za raziskovalne plete na druge planete našega osončja.

Podatki o smoli in nikotinu

Vodilne ameriške tobačne tovarne bodo v prihodnje objavljale v časopisnih oglaševanjih podatke o količini smol in nikotina v cigaretah. Osem industrijskih združenj je podpisalo na zvezno komisijo, ki za trgovino naslovilo pismo, ki pravi med drugim, da bo po vsebini vseh časopisnih oglasov in v reklamah nasploh vidno naraščala vrednost smol in nikotina v cigaretah. Pri tem bodo komisije upoštevale laboratorijske ugotovitve strokovnjakov zvezne komisije.

Sedež z razgledom

Po zaslugi tehnične novosti, ki se ni povsem izdelala, bodo potniki že v dogledni prihodnosti občudovali pokrajino, med katero trenutno leti letalo in ki je zdaj skorajda ne vidijo. V sedežna naslanjala bodo vgrajeni zasloni, na katerih se bodo kazale panorame, kakor jo vidijo piloti.

Avtomat na lokomotivi

Avtomat lahko zamenja nad 40 naprav v kabini moderne lokomotive. Strojevodja ima pred seboj velik zaslon. Tako opremljena lokomotiva je že prevozila tisoč kilometrov. Strojevodja pritisne na gumbo in vidi na zaslonu podatek o temperaturi olja, o pritisku, dotoku goriva itd. Sovjetski strokovnjaki pripravljajo serijsko proizvodnjo takšne opreme za lokomotive.

1. november

obveščamo svoje cenjene stranke, da bodo na območju Ljubljane

za dan mrtvih — 1. novembra

vse naše prodajalne zaprte in prosimo potrošnike, da se z vsem potrebnim oskrbijo že v soboto.

10219

34. nadaljevanje

»Vprašala sem gospoda Hammerschul-ta. Verjetno ste ga spoznali. On ve vse. Se nikoli ga nisem vprašala česa, na kar ne bi vedel odgovora.«

»To se mi je zdelo res čudno. Spraševal sem se, od kod veste. Da pa se vrnem na hotel Adelphi: ne bom več stanoval tam. Zaradi mene ga je tolikokrat obiskala policija, da se hotelska uprava boji, da bodo gostje mislili, da je policija stalni gost v hiši. Za nočjo si moram preskrbeti novo prenočišče.«

»To pa ne bo lahko. Smo na višku sezone.«

»Potruditi se bom moral pač.«
Ta misel mi ni bila všeč. Po navadi je Jack skrbel za sobe. Imel je naravni dar, da je uganil, v katerem hotelu se dobi kaka prosta soba. Jaz sem lahko telefoniral v deset hotelov in povsod sem zvedel, da je razprodano, on pa je poklical preveč, ki ga je izbral, in takoj sva se vselila.

»Ali mogoče vi veste za manjši hotel, ki ni predrag?« sem jo vprašal. Potem sem se spomnil, s kom govorim in moral sem se zasmejati. »Ne, najbrž ne veste. To ni vaše področje, kajne?«

»Koliko časa mislite ostati?«
»Dokler me ne umor pojasnjen. To lahko traja teden dni ali pa tudi ves mesec. Ne vem.«

»Ali mogoče skrbeti zase?«
»Seveda. Menda ne mislite, da imam doma služkinjo. Ali mogoče veste za stanovanje?«

»Mogoče ni ravno tisto, kar iščete, toda doli na obrežju Arrow Bay imam majhen bungalov. Najemna pogodba velja še eno leto. Če hočete, ga lahko dobite.«

Strmel sem vanjo.

»Ali se ne šalite?«
»Lahko stanujete tam, če želite. Opremljen je in v njem boste našli vse, kar rabite. Če daj kot mesec dni nisem bila tam, toda ob mojem zadnjem obisku je bilo vse v redu. Plačati morate le račun za elektriko. Za vse drugo je poskrbljeno.«

»To je zelo prijazno od vas, gospodična Creedy.«

»Na tistem sem bil ves iz sebe. «Seveda sprejemam.«

»Če nimate početi kaj drugega, greva lahko nočjo po večerji tja. Za večerjo imam zmenek, toda po deseti uri bom prosta. Medtem bom naročila, da bodo prišli kučarji vodo in elektriko, in bom prišla s seboj ključ.«

»Po pravici rečeno, gospodična Creedy,

spravljate me v zadrego. Takša uslužnost do tujca — ne bi bil rad v nadlego...«

»Ni mi v nadlego.«
Zdel sem si, da bi ji lahko pogledal v oči, skrite za velikimi naočniki. Rad bi videl izraz v njih. Nekaj v njenem glasu mi je izdajalo, da sem zamudil nekaj s tem, da nisem videl njenih oči.

Pogledala je na uro.
»Zdaj moram iti. Zmenjena sva z očkom za kosilo in ne trpi, če ga pustim čakati.«
»Raje mu ne povejte, da ste mi preskrbeti prenočišče,« sem odgovoril in vstal. Gledal sem, kako je potegnila čez kopalno obleko svojo haljo. »Imam ga na su-mu, da me ne prištevate med svoje ljubljence. Mogoče vas bo hotel pregovoriti.«

»Očku nikdar nič ne povem,« je odgovorila. »Ali me boste počakali od desetih pred klubom mušketirjev? Odpeljala se bova k bungalovu.«

»Počen bom.«
»Potem pa na svidenje do takrat.«
Spet je pokazala droben nasmeš, ki me je skoraj prevrnil, da bi z rokami in nogami zabingljaj po zraku.

Očula je po pesku, jaz pa sem obstal in gledal za njo.
Vedno sem mislil, da so časi, ko bi lahko zgubil glavo zaradi dekleta, že zdavnaj minili. Ko pa sem opazoval njene kretnje, rahlo zibanje njenih bokov in način, kako je držala glavo, mi je šlo res na jetra.

II

Po bežnem kosilu sem se vrnil v hotel in popravil svoje kovčke. Prosil sem Jo-ja, hišnega slugo, naj poskrbi, da bodo Sheppeyev stvari poslali njegovi ženi. Potem sem napisal kratko pismo in priložil ček za nekaj sto dolarjev, vendar s pripombo, da bom ta znesek odtegnil od končnega obračuna.

Medtem je bil že čas, da odidem na sodno razpravo. Prijatelj sem odnesel v avto in plačal račun. Brewer se je enkrat opravičil zaradi sobe, vendar sem ga potolažil, ko sem mu povedal, da sem dobil sobo drugje in naj ne skrbi zame.

Sel sem navzdol v Greavesovo pisarno, našel sem ga ravno pri čiščenju čevljev.

»Ali greste na razpravo?« sem ga vprašal.

»Povabili so me.« Vrgel je krpo za čevlje v predal, si popravil kravato in segel po klobuku. »Ali me vzamete s seboj v mesto, ali naj se peljem z avtobusom?«

»Seveda vas vzamem. Pojdiva.«

Med vožnjo sem ga vprašal, ali si je ogledal truplo Thelme Cousins.

»Niso me poklicali,« je odgovoril. »Rankin nima časa zame. Toda Brewer jo je videl. Saj je smešno, ali ne? Niti lastne matere ne bi bil zmožen identificirati, če bi mu jo pokazali na mizi v mrtvašnici. Saj ne pravim, da ni težko identificirati to deklo. S klobukom in sončnimi očali, ki jih je imela na obrazu je bila taka kot vsaka druga ženska s temno lasuljo.«

Nisem mu povedal, da se je zmotil glede lasulje. Ni bil eden tistih, katerim lahko poves, da so se zmotili.

Ptice v najlonski mreži

Belgijski zankarji ujamejo v šestih tednih dvajset milijonov selivk

BRUSELJ — Šestkrat je roka segla pod najlonsko mrežo, vsakokrat je bil drozg v njej. Palec in kazalec sta stisnila glavo, počilo je, kot bi strli orešek, in ptice je padel v košaro. Potem je Frans Deconinck, eden izmed belgijskih zankarjev, iz skrivališča ponovno sprožil dve najlonski mreži in spet so selivke obitale med zankami. Tako gre dan za dnem, šest jesenskih tednov. Deconinck, sicer pristaniški delavec, ujam selivke od dvanajstega leta. »Čemu pomislite?« se čudi. »Prej, ko smo jim trli prsni koš, morda že, ker so trpeli kako minuto, zdaj pa stisneš glavo in je v hipu konec.«

Deconinck ni edini v de-
žel, ki je v letih 1902 in 1950
tudi podpisala mednarodni
dogovor o zaščiti ptic in ki
kljub temu izdaja dovoljenje
za lov na selivke v času, ko
potujejo na jug. S prvim ok-
tobrom je začelo letos 20.000
ptičarjev nastavliti mreže v
skoraj vseh belgijskih pokra-
jinah, do 15. novembra bodo
spravili v ponve ali v kletke
kakih 20 milijonov selivk.
Zankar lahko postane v Bel-
giji vsakdo, samo da mu je
šestnajst let in da plača, in
sicer 315 belgijskih frankov.
Če namerna lovit vsa sezo-
no, oziroma 105 frankov za

nedelje in praznike.
Zankarska lovišča so vzdolž
morske obale ter ob nizozem-
ski, nemški in luksemburški
meji. Skoraj vsi zankarji de-
lajo z dvema najlonskima
mrežama v okviru. Dolgi
smeta biti do sedem metrov,
tako določa zakon. Zankar
v trideset korakov oddalje-
nem skrivališču ima v rokah
vrvice na vzmeteh, tako da
se mreži v delcu sekunde za-
preta kot knjižne platnice.
Lovci na selivke uporabljajo
ptičke na vrvič kot žive va-
be, ki se skušajo rešiti in
vvenomer čukajo, ali pa po-
sebne piščalke, ki privabljajo

jo jate na tla. Prej so ptičke
oslepili, da so potem polni glas-
neje, zdaj je to prepovedano.
In belgijska javnost? »Me-
ra je polna,« pravi Roger
Arnhem, letalski oficir in
predsednik leta 1963 ustanov-
ljene zveze za varstvo ptic.
V to zvezo je zdaj vključenih
600.000 posameznikov, organi-
zacija in združenj. »Nekaj smo
že dosegli, na prihodnje javne-
ga mnenja je moral minister
za kmetijstvo uvesti nekaj
omejitvev. Lov na nekatere
ptičke na vrvič kot žive va-
be, ki se skušajo rešiti in
vvenomer čukajo, ali pa po-
sebne piščalke, ki privabljajo

voljeno loviti, nihče pa jih
ne sme pobijati in tudi ne
trgovati z živimi. Po naših
podatkih zankarji takoj pobi-
jejo 60 odstotkov ujetih ptic,
torej kakih 12 milijonov, z
ostalimi 40 odstotki pa tr-
gujejo. Mnogi jih na skrivaj
prodajajo v Nemčijo in na
Nizozemsko.«

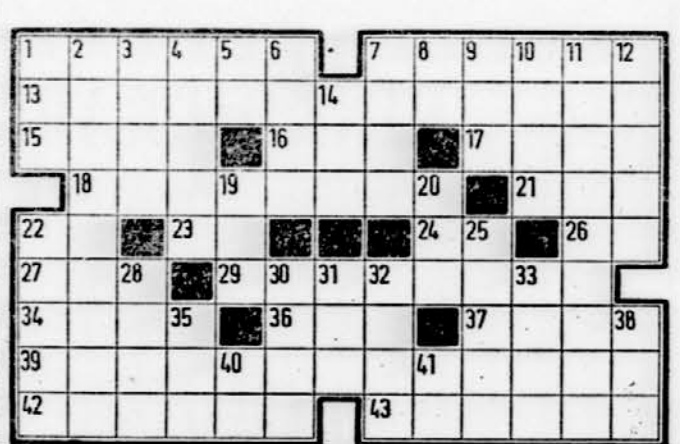
»Letos se je prvič zgodilo
nekaj reči, ob katerih upa-
mo, da se obraca na boljše,
nadaljuje Arnhem. »V Ant-
werpu so demonstranti, ve-
činoma mladi ljudje, nosili
transparente z napisji proti
pobijanju selivk. Na pomoč
so jim priskočili nizozemski
prijatelji, ki so vzdolž vse
meje postavili table z znak-
kom prepovedi in s ptičjo lo-
banjo v njem. Pred pol sto-
letja so nekatere kmečke dru-
žine s kopico naraščajo re-
moralo loviti selivke, da je
bilo dovolj hrane na krožni-
ku, zdaj pa vemo, da je med
zankarji vsaj 40 odstotkov ta-
kih z nadpovprečnim dohod-
kom.«

Zankarji imajo še vedno
domejše pripomočke in si
izmišljajo učinkovitejše me-
tode. Za lep denar najame
ta ali oni primerno zemljišče,
se pelje tja s stanovanjsko
prikolico in potem po pre-
nosnem radiu organizira od-
voj ujetih ptic selivk. Neke-
teri tako zaslužijo v šestih
tednih do 100.000 belgijskih
frankov. Pri tem gre prava-
prav za prikrito obrtno de-
javnost, pravi Arnhem. Tri
izmed devetih belgijskih pro-
vine so že na strani prijate-
ljiv narave. Ker se ni zak-
onito osnove za popolno pre-
poved, so močno zvišali kra-
jevne takse: za dve mreži mo-
ra lastnik plačati 1700 belgijs-
skih frankov. »Ob tej vsoti
so mnogi zankarji odnehali,«
pravi Arnhem, »seveda pa še
zdaleč ne vsi.«

Za dobro voljo

Križanka

VODORAVNO: 1. agitatelj namenjena kratka dramska igra, 7. prvi letalec v grški mitologiji, 13. uslužbenka FFT podjetja, 15. eden od Sokratovih tožnikov, 16. močna alkoholna pijača, irski brinovec, 17. največji morski svatec, 18. nekdaj glavno mesto Libije, 21. republika v centralni Africi, 22. pijača starih Slovanov, 23. kemični znak za silicij, 24. okrajšava za »loco citato« (na navedenem kraju), 26. kemični znak za radij, 27. znizana glasbena nota, 29. kralj vzhodnih Gotov, 31. line dven rek v sviet, 36. dolga doba, epoha, 37. očet, 39. ustanovitelj ali upravitelj z markotikom, 42. indonezijska poročevalska agencija, 43. moški, ki se zelo lepo oblači in uglajeno vede.
NAVPIČNO: 1. oče 2. poštnjak, vrt mož odličnega vedenja, 3. pripadnik naroda, ki je v davnim živeli na naših tleh, 4. Ahilova mati v grški mitologiji, 5. okrajšava za utežno enoto, 6. ladja Argonavtov, 7. pokrajina na jugovzhodni obali Maroka, 8. ozračni znak, 9. odlično kušarkarsko mesivo iz Rige, ki je že gostovalo tudi pri nas, 10. majhen rt, 11. vladavina osmih oseb, 12. pristanišče v Libanunu (nekdanji Sidon), 14. otok v Prespanskem jezuru, 19. tuje žensko ime, 20. strast, pozorenje, 22. recenzijska, 23. italijanski idealistični filozof, neobehelance (frendetto, 1866—1932), 28. konec življenja, 30. sorodnica, 31. otok v Maledivih, 32. železniška postaja na progi Ljubljana—Lilija, 33. mestce pod Fruško goro, 35. naša tovarna električnih gospodinskih strojev, 38. reka na Poljskem, pri tok Višle, 40. oranje, zoranja zemlja, 41. kemični znak za aluminij.

RESITVE PREJŠNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. ribnik, 2. kobra, 12. O'Neill, 13. ideal, 14. Svevo, 15. sperma, 16. Sato, 17. Stern, 18. bric, 20. sto, 21. Owens, 22. Stol, 28. Novara, 29. Brest, 30. Odet, 30. babica, 31. Sena, 32. silnar.
NAVPIČNO: 30. Bernard Shaw.

Kruh in podgane

Biokemiki s teksaške univerze so ugotovljali hranilnost mehnega belega kruha, ki ne sme zjutraj manjkati na nobeni ameriški mizi. S takšnim kruhom so krmili laboratorijske podgane. Po 90 dneh je dele tretjini živali poginilo zaradi neohranjenosti. V tej zvezi so raziskovalci oditali milinom in pekarnam malomarnost, uradu za prehrano pa površnost, ker kruh ne ustreza zakonskim določilom. Z majhnimi, a učinkovitimi dodatki mu je mogoče zagotoviti večjo hranilnost. Zaradi tega bi se hlebec kruha podražil le za tri stotine deolarja. Raziskovalci so tudi to preizkusili ob kruhu z dodatki v skladu s predpisi je druga skupina laboratorijskih podgan izvrstno prestala trimesčno preizkušnjo.

INDUSTRIJA TRIKOTAZE — SARAJEVO

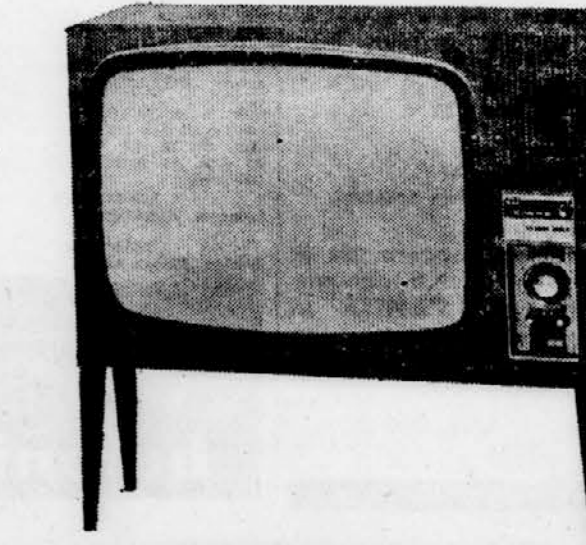
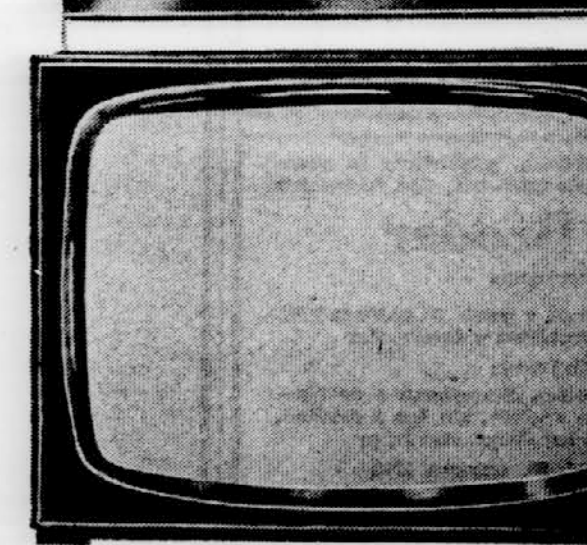
JE PRIPRAVILA ZA MRZLE ZIMSKE DNEVE
VITRO IZBO MOŠKI, ŽENSKI IN OTROŠKE
BOMBARNE KONFERENCJE IZDELJE I UGLAJENO
VARNOSTE OBLIKUJEJO ZARADI ODOLICNE KAKOVOSTI, KER
SO IZDELANI IZ KAKOVOSTNIH SROVIN IN PO OKUSU STEVIL-
NIH POTOŠNIKOV. VSE NAŠE IZDELKE LAHKO KUPITE V VSIH
BLAGOVNICAH IN VEČIH TEKSTILNIH PRODAJALNAH V VSEJ SLOVENIJI

INDUSTRIJA TRIKOTAZE — SARAJEVO

OGLAŠUJTE V DELU

KAKOVOST-ELEGANCA,
NOVOST-UGODNE CENE

To so lastnosti novih televiz-
skih sprejemnikov ORION.

Kupite jih lahko v vseh trgo-
vinah z elektrotehničnim materia-
lom.

Ne pozabite, ugoden nakup —
najugodnejše cene uvoženih TV
sprejemnikov.

Zagotovljena servisna služba.

Generalni zastopnik za Jugosla-
vijo,

ELEKTROTEHNA
TITOVA 51, LJUBLJANA

NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO — NOVO

Turistične informacije

VREME

Zahodna Sredozemlja in Alpe so se v območju antuklone. Atlantske frontalne mase se gibljejo prek Britanije in severne Evrope proti vzhodu. V kraji od Alp na povprečje je oblačnost.

Gorenjska:

V Bohinju je dovolj prostora v hotelih in pri zasebnikih. Zaprta so hotela Bellevue, Triglav, Sane Zagor, Mladinski dom, bratstvo in Sivi hotel na Voglu. V Ski hotelu je odprta samo restavracija. Na Pokljuki je zaprt Sport hotel, v vili Jelka pa je se prostor. Zimnica na Voglu ne bo obratovala približno en mesec zaradi nujnih vzdrževalnih del. Ribolov v Savi in jezeru je zaprt. Vsako soboto zvečer je ples v hotelu Zlatobor. Na Bledu je dovolj prostora v hotelih Krin, Jelovica, Golf in Kompas. Drugi hoteli so zaprti. Zaprta je tudi gostilna Milno, zeleniški dom Ribolov, restavracija v regatnem centru in restavracija na Blejskem gradu. Ribolov je odprt v Blejskem jezeru in v Soteski. V Radečah je dovolj prostora pri zasebnikih in v zasebnih gostilnah. Planinska koca v Tamarju je stalno oskrbovana. Hotel v Planici je zaprt. Zaprta je tudi penzion Gorenjska, rezervacije za zimsko sezono pa sprejema Podravska skupnost Alpe Adria v Ljubljani. Na Jesenicah je dovolj prostora v hotelih in pri zasebnikih. Prostor je tudi pri zasebnikih v okoliših Jesenic. V Trzinu in Podlipah je povsod se prostor. Prostor je tudi v domovih Pod Staričem in na Zelenici. Doma na Dobri je odprta samo ob sobotah in nedeljah. V Kranju je prostor v hotelih Evropa, Jelen in Craina. Hotel na Šumski gori je zaprt. Dovolj prostora je v Predvorju in sicer v hotelih Bor, Grad hrib in v njihovih dependansah. Prostor je tudi v podružničnih domovih Rade Končar v Bistri. Z Jesenjskega ni poročil. Zimnica na Krivavi ne obratuje zaradi rekonstrukcije. Zimsko kopališče v Kranju je odprto vsak dan, razen ob ponedeljkih in torekih. V hotelu Bor v Predvorju imajo sauno. V hotelu Craina je odprt nočni bar. V jezeru Crnava v Predvorju je odprt ribolov na postavi.

PRIPREDE:

V okviru dravnega prenevanja v hotelu na ledu bo 30. oktobra ob 19. uri na Jesenicah tekma med Kranjsko gorjo in Slavijo. Dne 31. oktobra ob 19. uri bo tekma med Jesenicami in Medveščakom.

Ljubljana z okolico:

V Ljubljani je zaseden hotel Sloga. Dovolj prostora pa je v hotelih Union, Bellevue, Hotel Lev in Turist. Imata se nekaj prostora. Hotel Ljubljana transport bo zaseden 4. 5. in 6. novembra. Zaseden je tudi zvezni center gradbenih inštruktorjev. Dovolj prostora pa je v zasebnih turističnih sobah. Prostor je tudi v campingu na Jezi in v motelu Medvež. Prostor je v Kamniku. Kamniški Bistrica in hotelu Simmonec na Veliki planini. V Domžalah je zasedeno prenočišče v restavraciji Tri postvi. Dovolj prostora pa je pri zasebnikih. Prostor je v Litiji, na Vrhniki. V Logatcu in pri zasebnikih v Zbiljah in Dragunju.

PRIPREDE:

V ljubljanskih muzejih in galerijah so odprte stalne in občasne zbirke. Med drugim je v Narodni galeriji odprta razstava stare srbske umetnosti. V dvorani Trivolj bo 31. oktobra ob 19. uri tekma v kosarki med Olimpijo in Beogradom. Tekma v hokeju na ledu med Jugoslavijo in ZSSR bo 3. novembra ob 18. uri, povratna tekma pa 4. novembra ob 17.30 uri.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o žrebanju 44. kola sreča — 29. 10. 1970.

srečke	so zadelo
0	6
44753	1.006
96030	506
744490	10.006
21	20
100	100
4581	500
270971	10.000
02	30
67942	200
67932	2.000
012582	10.000
3	6
03983	506
47173	1.006
67143	506
80903	506
100063	10.006
188213	10.006
533063	150.006
630913	10.066
14	10
794	50
46194	500
370434	10.000
384734	10.000
574964	10.000
95	10
39609	500
71695	2.010
357933	10.000
26	10
56	20
21316	1.000
69836	10.000
26326	50.000
47	10
84097	500
96937	500
746937	10.000
43	10
5848	500
99386	1.000
437378	10.000
77318	10.000
9	6
002730	10.006
010689	10.006

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:

po 10.000.— din v Hrastniku na Stev. 630913 in na neki pošti Kranjskega okraja na Stev. 357933 po 1.000.— din v Ljubljani na številki 321216 in 790937 in v Crnomlju na Stev. 399588.

Levi ki je ne berejo samo moške

IZVRŠNI ODBOR JUGOSLOVANSKE KMETIJSKE BANKE BEOGRAD — TAKOVSKA 2

razpisuje NATEČAJ

za izpolnitev vodilnih delovnih mest za:

1. POMOČNIKA GENERALNEGA DIREKTORJA
2. DIREKTORJA
3. DIREKTORJA
4. DIREKTORJA
5. DIREKTORJA
6. DIREKTORJA
7. DIREKTORJA
8. DIREKTORJA

1. KONČNO POROČILO ZA 42. Kolo — I. žrebanje: Zrebanje je bilo 20. 10. 1970. Petoerke 30.147.— din Četverke 315.70.— din Trojke 14.35.— din Rok za izplačevanje je do 29. 12. 1970.

2. KONČNO POROČILO ZA 43. Kolo — II. žrebanje: Zrebanje je bilo 27. 10. 1970. Izrebanje številke: 15, 24, 25, 34. 36 in dodatni 8. Začasna vrednost dobitkov: Petoerke 14.068,65.— din Četverke 691,90.— din Trojke (konč. vredn.) 21,95.— din

DOBITKI V SLOVENIJI: Celje: 24-M-82644-4 Kamnik: 41-E-37774-4

3. KONČNO POROČILO ZA 42. Kolo — I. žrebanje: Zrebanje je bilo 20. 10. 1970. Izrebanje številke: 7, 15, 29, 30. 34 in dodatna 2. Začasna vrednost dobitkov: Četverke 321,65.— din Trojke (konč. vredn.) 16,20.— din

DOBITKI V SLOVENIJI: Ljubljana 1: 643011-4 Ljubljana 12: 46487-4 Ljubljana 14: 649105-4 Celje 24: A-075081-2

pod 1. končana ekonomska, pravna ali kmetijska fakulteta z 12 leti delovne prakse v poslih v kmetijstvu, bančništvu ali finančnih in 5 let pri poslih vodenja v navedenih dejavnostih. Poznavanje bančnega poslovanja, družbeno-ekonomskega sistema in monetarno-kreditnega sistema;

pod 2. končana ekonomska fakulteta z 10 leti delovne staže, poznavanje kreditno-monetarnega sistema in bančnih ter knjigovodskih poslov;

pod 3. končana ekonomska fakulteta z 10 leti delovne prakse in poznavanje bančnega in kreditno-monetarnega sistema, ekonomike panog kmetijstva, ki jih banka kreditira, posebno kmetijstva;

pod 4. končana ekonomska fakulteta z 10 leti delovne prakse in poznavanje družbeno-ekonomskega sistema, bančnega in zunanjetrgovinskega poslovanja ter deviznega režima;

pod 5. končana ekonomska fakulteta z 10 leti delovne prakse, poznavanje družbeno-ekonomskega in kreditno-monetarnega sistema, nadalje tudi finančno-knjigovodskih poslov;

pod 6. končana ekonomska, pravna ali kmetijska fakulteta, agro-ekonomska smer, z 10 leti delovne prakse v ekonomsko-komercialnih poslih v kmetijskih oziroma industrijsko-prehranskih delovnih organizacijah ali v zunanjetrgovinskih;

pod 7. končana ekonomska fakulteta z znanjem nemškega jezika in 10 let delovne prakse v zunanjetrgovinskih ali bančnih poslih, od teh najmanj 5 let na vodilnih delovnih mestih in izkušnje v poslih v inozemstvu, predvsem v Nemčiji;

pod 8. končana pravna fakulteta z opravljenim pravosodnim izpitom in 10 leti delovne prakse v imovinsko-pravnih poslih v sodišču ter delovnih organizacijah. Poznavanje družbeno-ekonomskega in pravnega sistema.

V natečaju za delovna mesta pod 2., 3., 4., 5. in 7. lahko pod enakimi pogoji sodelujejo tudi osebe s končano pravno fakulteto, če imajo delovno prakso v bančno-finančnih, gospodarsko-računskih ali zunanjetrgovinskih poslih v delovnih organizacijah. Pod enakimi pogoji imajo prednost kandidati, ki so dalj časa opravljal zahtevne strokovne posle, ki ustrezajo poslom delovnega mesta.

Za delovno mesto pod 4. in 5. je zaželeno znanje enega svetovnega jezika.

Znanje tujega jezika bodo preverili za delovno mesto pod 7. v banki. Prijave za natečaj sprejemajo do 14. novembra 1970. Udeležence natečaja mora navesti v prijavi, poleg splošnih podatkov, tudi podatke o dosežanem uspehu, nadalje mora priložiti potrjen prepis diplome o končani fakulteti, potrdilo da ni zakonskih ovir iz člena 55. osnovnega zakona o podjetjih za opravljanje poslov na vodilnih delovnih mestih, prav tako pa mora navesti strokovna dela, če jih ima.

KMETIJSKA ZADRUGA LUCIJA — PORTOROŽ

razpisuje javno licitacijo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. tovorni avto MERCEDES 3.5 t
2. planirna deska za traktor FERGUSON
3. bočni rotator za traktor FERGUSON
4. izrubač krompirja
5. poltovorni avto Zastava 2 t
6. traktor gosenčar VENDER s planirno desko
7. obračalni plug za traktor FERGUSON
8. silo — kombinirani TARUB
9. klinasta brana za traktor Fergusson
10. pobiralnik in nakladalnik Fortschritt
11. pobiralna stiskalnica za traktor Fergusson
12. vprežna prikolica
13. dvigalo za traktor Fergusson
14. vprežna žitna brana
15. motorna kosilnica — BCS
16. 3 trosilec umet. gnojil za traktor Fergusson
17. nakladač hlevskega gnoja FE
18. 6 dvoosnih prikolice za traktor Fergusson
19. traktor z jermenico Fergusson 65 KS
20. kabina s cerado za traktor Fergusson
21. obračalnik za seno
22. molzna naprava
23. motor ARAN za molžno napravo
24. 2 tehnični za mleko
25. mera za mleko
26. polica za mleko
27. mlekarški pult
28. miza
29. vozilec za motorno kosilnico BCS
30. mostna tehnična
31. traktorški osipalnik
32. agregat za namakanje Torpedo
33. razpršilec za agregat Torpedo
34. 4 nahrabne Skoplinice
35. traktorška krožna brana
36. 2 konja
37. 2 konja za konje
38. 2 vprežna vozova na gume
39. 2 vprežna osipalnika
40. moped — Colibri

Licitacija bo v soboto, 7. novembra 1970, ob 9. uri pri mehaniki delavci v Luciji (bivša železniška postaja) za družbeni in zasebni sektor.

Interesenti morajo položiti kavejco v višini 10 odst. od izklicne cene, po prodaji pa mora kupec plačati kupnino v celoti 10188

Janeza Kovačiča

zidarkega mojstra v pokoju in Maistrovega borca

Od njega se bomo poslovili v soboto, 31. oktobra 1970 ob 15. uri izpred hiše žalosti v Borovnici 153

Zalujoči:

žena Pavla, sin Jože z ženo Marinko ter vnuka Irena in Gregor

Borovnica, Postojna, Montana, 29. oktobra 1970

JOŽEFA PIŠLJAR

roj. KRAJSEK

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 30. oktobra 1970, ob 15.30 na pokopališče Vič

Do pogreba leži v Franciškovi vežici na Zalajh

Globoko zalujoči:

hčerki Elca Erzin z možem Bojanom, Pepca Lipovec z družino, sin Eric z družino, družine Pišljari, Remic, Gregorič in Janec ter drugo sorodstvo

Ljubljana, 29. oktobra 1970

ALOJZA KOVAČA

medicinskega laboranta

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, dne 2. novembra 1970, ob 15.30 iz Nikolajevke vežice na Zalajh

Zalujoči:

žena Anica s hčerko Ireno in drugo sorodstvo

Ljubljana, Cabar, Švedska, Francija, 29. oktobra 1970

KAREL VIZJAK

NABAVNI REFERENT

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V SOBOTO, 31. OKTOBRA 1970, OB 15.30 NA MESTNEM POKOPALIŠČU V CELJU

DELOVNA SKUPNOST IN SINDIKALNA PODRUŽNICA TRGOVSKEGA PODJETJA TKANINA CELJE

CELJE, 29. OKTOBRA 1970

Karel Vizjak

šef nabave Tkanine Celje

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 31. 10. 1970, ob 15.30 na mestnem pokopališču v Celju

Globoko užalostena žena Cilka, sin Stanko, hčerka Marija in drugo sorodstvo

Celje, Hrastnik, Komenda, 29. oktobra 1970

Elizabete Hočevar

roj. TURK

Do poslednjega slovesa leži v Jožefovi vežici na Zalajh

K večnemu počitku jo bomo spremenili v petek, dne 30. oktobra 1970, ob 15.45 na viško pokopališče Neutolažljivi:

sinova Jurij in Henrik, hčerki Roženka in Elza z družinami, zeta Toni in Franjo, snaha Hilda, vnuki, pravnuki, prapravnuki in drugo sorodstvo

Ljubljana, Kočevje, Domžale, Celovec, Beljak, Sentvid ob Glini, Bistrica in Avstralija, 27. okt. 1970

Alojz Gostiša

upokojeni profesor

Umrl je moj dragi mož

dipl. ing.

Na njegovo željo smo ga tiho pokopali v ožjem družinskem krogu. Za poklonjene prekrasne vence in cvetje, in vsem, ki so karkoli dobrega naredili za njega, se iskreno zahvaljujem

Globoko užalostena žena Nada, roj. Golja in vse sorodstvo

VINKO GRABNAR

DOLGOLETNI DRUŽBENOPOLITIČNI DELAVEC, PREDSEDNIK BIVSEGA MIO BREZICE, BOREC NOV, REZERVNI KAPETAN IN NOSILEC VOJASKEH IN DELOVNIH ODLIKOVANJ

POGREB DRAGEGA POKOJNIKA BO V SOBOTO, DNE 31. 10. 1970, OB 14. URI NA POKOPALIŠČE V BREZICAH.

MARLJIVEGA, POŽRTVOVALNEGA IN VZORNEGA TOVARISA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

SKUPSCINA OBČINE BREZICE, OBČINSKA KONFERENCA IN KOMITE ZKS BREZICE, ZDRUŽENJE ZB NOV OBČINE BREZICE, OBČINSKI SINDIKALNI SVET BREZICE, ZDRUŽENJE REZERVNIH STAREŠIN BREZICE

Karla Koželja

Ob boleči izgubi mojega dragega nadvse skrbnega moža, sina, brata, zeta, strica, svaka in bratranca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znanec, stanovalcem bloka za spremstvo na njegovi zadnji poti, za tako številno podarjeno cvetje in vence ter ustno ali pisмено izraženo sožalje. Posebej se zahvaljujemo celotnemu kolektivu in upravi Splošne vodne skupnosti Drava-Mura v Mariboru, ki so ga spremlili, posredovali njegov spomin, govornikom za ganljive poslovnice besede v Mariboru ter ob odprtem grobu na pokopališču v Slovenskih Konjicah. Zahvaljujemo se godbi in pevskemu zboru za ganljive žalostinke, č. duhov. v Slovenskih Konjicah in vsem, ki so nam v teh težkih urah pomagali in z nami sočustvovali.

Neutolažljiva žena v imenu vsega sorodstva

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM MATERIALOM NA VELIKO IN MALO, ZASTOPSTVO TUJIH FIRM IN UVOZ LJUBLJANA, POD TRANCO 2

1. K sodelovanju vabimo sposobnega delavca za delovno mesto

vodje poslovnice

za armature, instalacijski material in sanitarije

Želimo, da ima kandidat višjo ali srednjo komercialno izobrazbo, prakso na tem delovnem mestu in odslužen vojaški rok. Poseben pogoj je uspešno opravljen 3-mesečno poskusno delo. Nastop je zaželen takoj.

2. V trgovini »ELEKTROVAL« v Ljubljani, Mestni trg 15 potrebujemo

prodajalca

v oddelku za armature, instalacijski material in sanitarije

Na to delovno mesto bo sprejet kvalificiran trgovski delavec, ki ima prakso pri prodaji tega materiala.

delavca

za delo v trgovini

Posebni pogoj za obe delovni mesti je uspešno opravljen 3-mesečno poskusno delo in odslužen vojaški rok. Nastop je mogoč takoj.

3. V gospodarsko-računskem sektorju podjetja imamo prosti delovni mesti

saldakontista

blagovnega knjigovodjo

Končana srednja strokovna šola z nekaj prakse in uspešno opravljen 2-mesečno poskusno delo je pogoj za sprejem.

Prosimo vas, da nam vašo odločitev za zgornj navedena delovna mesta osebno ali pisмено sporočite na naslov: »Jugotekhnika, kadrovska služba, Ljubljana, Pod tranco 2, najkasneje do 12. novembra 1970 10170

Marije Pogačar

roj. BEVC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremenili na zadnji poti, obsuli njen grob s cvetjem in nam osebno ali pisмено izrazili svoje sožalje

Se enkrat vsem, ki ste jo imeli radi in ji kakorkoli pomagali, iskrena hvala

Zalujoči:

hčerka prof. Mimi Svetelšek, sin dr. Janez z družino

Ljubljana, Ptuj, Kamnik, 29. oktobra 1970

Otona Magerla

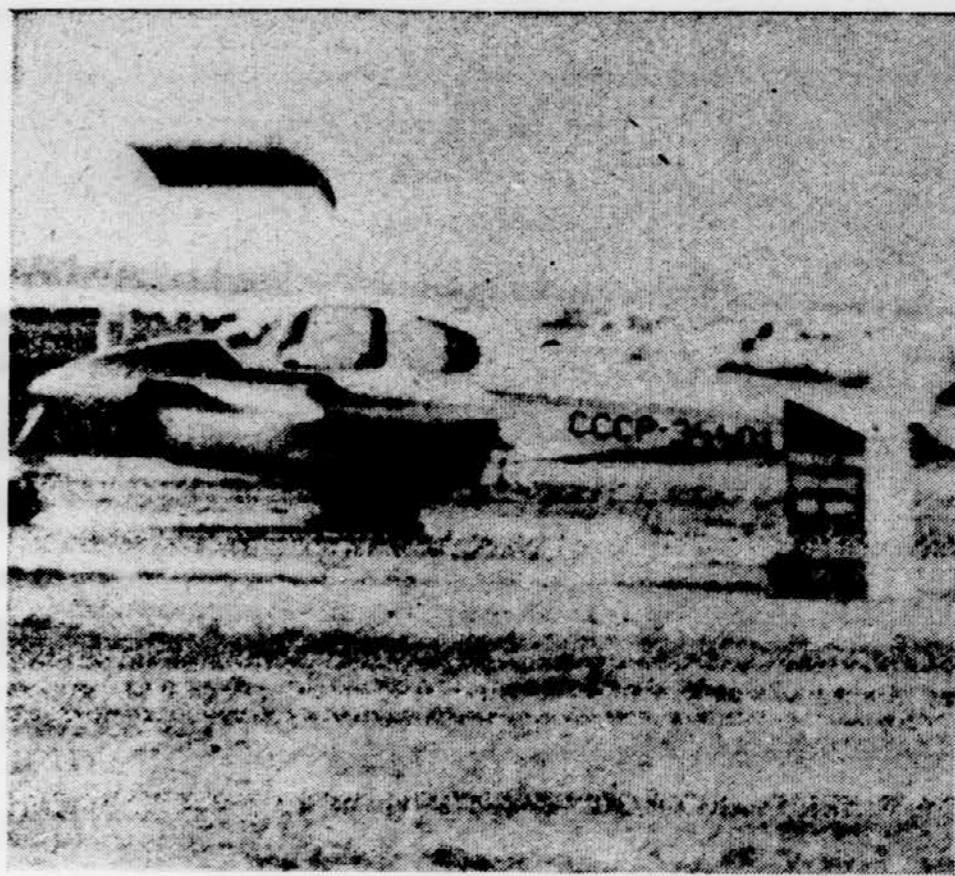
Ob boleči prerani izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znanec in posebno dobrih sosedom, ki so ga v tako velikem številu spremenili na njegovo zadnjo pot, govorniku za poslovnice ganljivi govor, ter vsem, ki so mu poklonili toliko vencev iz lepega cvetja, ki ga je vedno tako ljubil, so z nami sočustvovali ter nam ustno ali pisмено izrazili sožalje. Se posebej pa se zahvaljujemo vodstvu in njegovim sodelavcem podjetja »Slovenijale« za iskreno sočustvovanje ob izgubi našega dragega

MAGERLOVI

Kamnik, 29. oktobra 1970

UGRABLJENO LETALO — Majhno dvomotorno potniško letalo, ki sta ga ugrabila dva sovjetska študenta na rednem poletu na lokalni progi Kerč-Krasnodar 27. oktobra letos, na eni izmed pristajalnih stez turškega vojaškega letališča v Sinopu (na sliki). Kot smo že poročali, sta študenta zaprosila turške oblasti za politični azil in izjavila, da bi želela odpotovati v ZDA. UPI

INDIJSKA VOJASKA DELEGACIJA NA GORENJSKEM — Štiričlanska indijska vojaška delegacija, ki jo je vodil načelnik generalštaba indijske kopenske vojske general S.H.F.J. Manekshaw, si je večeraj dopoldne na Gorenjskem ogledala vaje naših planinskih enot. Na sliki: general Manekshaw si v spremstvu generalpolkovnika Franca Pogajena ogleduje opremo naših planincev. Foto K. Dolenc

OLIMPIJA ZMAGALA V MARIBORU — V pokalnem nogometnem finalu za področje SR Slovenije sta se v Ljudskem vrtu pomerili prvotlačski enajsterici Maribora in Olimpije. Po podaljškju in streljanju enajsteric je zmagala Olimpija s 3:1. Na sliki: Skorjč, ki je bil junak tekme, je odbil v kot tudi ta prosti strel Radiča v 20. minuti. Telefoto: Cerin

Dialog se nadaljuje

V Bonnu so se z odposlancema berlinske vlade dogovorili, da bodo že v kratkem obnovili uradne pogovore

OD NASEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 29. okt. (Po telefonu). Dialog med Vzhodno in Zahodno Nemčijo se nadaljuje. Predstavnik bonske vlade Rüdiger von Weichmar je sporočil novinarjem presenetljivo novico. Sinoci sta bila tu dva odposlanca berlinske vlade (sprejel ju je tudi kancelar Brandt), s katerima so se dogovorili, da bodo v doglednem času (najbrž še novembra) obnovili uradne pogovore o vprašanih, katerih rešitev bi bila v prid popuščanju napetosti v srednji Evropi. To ne bo srečanje med predsednikoma vlad, temveč najbrž med zunanjima ministroma.

Predstavnik vlade je brez ovinkov povedal, da je ta sklep v neposredni zvezi z jutrišnjim šesturnim oiskom sovjetskega zunanega ministra Gromika v bližini Frankfurtu. Zunanji minister Scheel bo vsakogar naveden vprašal Berlina, kar ne bo težko, kajti po vsej priliki ima tak namen tudi Gromiko, ki ga bo spremljal sovjetski veleposlanec v vzhodnem Berlinu Abramov. Kot je znano, je ratifikacija moskovskega sporazuma in s tem napredek za odnosa med sovjetskimi odnosi odvisen od olajšav, ki jih bila vzhodna stran pripravljena ponuditi vzhodnim Berlinom. V Bonnu sodijo, da se bodo konkretna zmanjšanja morebitnega zblizanja pokazala ob devetem srečanju štirih veleposlanikov v Berlinu, ki bo 4. novembra.

Tukajšnje politične kroge je presenetila notenzivna dobre volje iz Moskve in so pričrili, da se vsaj delno nanaša na delne volje 8. novembra v Hessenu. Očitno je, da si na sovjetski strani ne želijo siliti Brandtove vade, posebno v spričo dejstva, da konservativna opozicija čedalje bolj drsi v nacionalistični ekstremizem in adnauerske oblike antisovjetizma.

Študent Mijanović ni izpuščen

BEograd, 29. okt. — Poiskus delegacije filozofske fakultete, da bi v pogovorih na mestnem komiteju ZK v Beogradu, sroki skupščini in drugih forumih izposlovala, da bi zaradi sovražne propagande obsojenega študenta filozofske fakultete Vladimira Mijanovića izpuštili iz zapora do pravomočnosti sodbe, ni uspel. Filozofski skušajo s stavko in drugimi vrstami pritiska, doseči to izpuštilje mimo pristojnih pravosodnih organov. Politika eksprese, ki je včeraj objavila novico, da je Mijanović izpuščen, priobčuje danes popravke, v katerih je rečeno, da je bila novica objavljena »po napaki iz neavtoriziranih virov«. Proti novinarju — sodelavcu, ki je prinesel to novico in uredniku, ki je v časovni stiski dovolil objavo novice, »bodo uveljavili ustrezni disciplinski postopek, ker nanju pade vsa odgovornost za objavo dezinformacije«. Z.I.

Pozen komentar Žukova

OD NASEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

Moskovska »Pravda« o Nixonovem govoru na jubilejnim zasedanju OZN

MOSKVA, 29. okt. — (Po telefonu). Sovjetska politika ne zavrača idej ameriškega predsednika Nixona o vlogi dveh velikih sil v današnjem svetu. Zeli pa konkretno dokazati, da to, da so ZDA pripravljene spoštovati pravila igre in da so voljne meriti deleže na osnovi spremenjenega odnosa sil.

Tako zveni članek znanega sovjetskega komentatorja Jurija Žukova v današnji »Pravdi, ki pravi, da je govor ameriškega predsednika v Zdrženih narodih vseboval smekate elemente realističnega pristopa, kolikor je Nixona govoril o pomembnosti sodelovanja med ZDA in Sovjetsko zvezo. Vendar ameriška politična praksa po mnenju Jurija Žukova za zdaj samo dokazuje, da se besede razlikujejo od dejanj.

Pravdn komentar nasteva ameriške grehe v Indokini in Srednjem vzhodu. Kar se tiče Evrope, zameri Zdrženim državam zlasti to, da se v imenu atlantske discipline vmešavajo v gospodarske zveze svojih zaveznikov s socialističnimi državami. Osrednji očitke pa se glasi, da Ameriška obuja metode iz časov hladne vojne oziroma da se hoče pogovarjati s Sovjetsko zvezo s pozicije močnejšega.

»Pravda« ugotavlja, da je takšna ameriška politika doživela polom za časa predsednika Eisenhowerja. Ane riski politiki, ki se hočejo posluževati starih metod, morajo biti po mnenju Jurija Žukova slepi, da ne vidijo skake presenetljivo se je odšel spremeniti odnos sil med ameriškim in socialističnim taborom. TIT VIDMAR

Ameriška zahteva v Moskvi

MOSKVA, 29. okt. (UPI) — ZDA so danes uradno zahtevale od Sovjetske zveze, da »sako« izpušči ameriškega generala in majorja ter turškega polkovnika, ki so jih zadržali v Sovjetski zvezi. Odpravnik poslov ameriškega veleposlanstva v Moskvi je to zahteval poslal sovjetskemu zunanjemu ministru.

General in dva visoka oficirja so morali 21. oktobra pristisno pristati z letalom v sovjetski Armeniji.

Utrditi, kar imamo

Na Bledu prvi pienum poslovne skupnosti turističnih organizacij Jugoslavije

BLEd, 29. okt. Maja je bila ustanovljena poslovna skupnost turističnih organizacij Jugoslavije, katere član je tudi Jugoslovanska kmetijska banka. Predstavniki potovalnih agencij, hotelov in drugih gospodarskih organizacij — članov skupnosti so se danes sestali na svojem prvem plenumu.

Med drugim so ugotovili, da so imeli člani skupnosti v pretekli sezoni posebno dobre poslovne uspehe, znatno boljše kot celotna turistična gospodarska dejavnost v Jugoslaviji. Njihovi skladi so se povečali kar za 34%, dohodek pa za 27%. Poslovna skupnost ima velike ambicije na področju nadaljnjega razvoja. Investicijski plani obsegajo nova vlaganja v višini dveh milijard din. Glede na to, kar pripravljajo člani skupnosti menijo, da ta vsota ni pretirana.

Tudi direktor kmetijske banke je izjavil, da so možnosti za realizacijo tega programa. Opozoril pa je, da je treba napredek utrditv sodelovanje v turizmu. Prednost pri investiranju bodo dajali dokončanje začetih gradenj, potem pride na vrsto razširitev sedanjih podjetij in šele na koncu gradnja posvema novih zmožljivosti.

Na današnjem plenumu so sklenili, da ne bodo predlagali nobenih sprememb glede sodelovanja v turizmu.

»Concorde« 2050 km na uro

LONDON, 29. okt. (AP) — Britanski »concorde« je drugič v poskusnem poletu dosegel hitrost 2050 kilometrov na uro. Francoska inacija tega letala je med poskusom dosegla približno 2000 kilometrov na uro. Konstruktorji tega velikanskega letala pravijo, da bo letalo doseglo hitrost nekaj več kot 2500 kilometrov na uro.

Britanska vlada je sporočila, da so stroški gradnje povečani za nadaljnjih 228 milijonov dolarjev.

Mladina o „Mladini“

Slavko Pregl novi glavni in odgovorni urednik mladinskega tednika — Sprejeli so tudi nov koncept uredništva

LJUBLJANA, 29. okt. Predsedstvo republiške konference je danes razpravljalo o bodočem uredniškem konceptu tednika »Mladina«. Po enajstih letih novinarstva dela in štirih letih uredniškovanja je razrešilo dosedanjega glavnega in odgovornega urednika Naceta Borštnarja, ki odhaja na novo dolžnost v Mladinski knjigi. Za novega glavnega in odgovornega urednika tednika je imenoval Slavko Pregla. Na prihodnji seji bo imenovalo novi uredniški odbor in izdajateljski svet.

Bistvo novega uredniškega koncepta je zapisano v besedah: »Mladina izraza napreden in moderen mladinski pogled na družbo (in svet) in hkrati napreden in moderen pogled mlade generacije na svoj položaj v družbi. Izhodišče vseh snovi je mladi človek, ki živi v družbi in ki želi kritično in z lastnim delom spremeniti svoj položaj in s tem vsoto družbo. Seveda so v konceptu natančno razčlenili naloge novega uredniškega odbora in posameznih področij.

Ko je razložil koncept, je Slavko Pregl podčrtal, da se zaveda, da ga ne bo mogoče uresničiti čez noč in da bo potrebno obdobje dveh ali treh let. Živko Pregl je menil, da je koncept potreben, ne pa zadosten pogoj, da bo Mladina glasnik mlade generacije. Osnovno izhodišče po njegovem mnenju ne sme biti časopis, ki bo šel dobro v denar, ker bo tako tednik ostal le na površinskih in časovnih efekti. Dagmar Šuster in Stane Bošnjanič sta podčrtala zahtevo po kadrovski izpolnitvi uredništva in odgovornosti mladinske or-

ganizacije do tednika. V nasproju z nekaterimi nekoli zastarelimi pogledi na mladinski tisk (Lojze Dobrač, Miloš Mikolič) je predsednik Mitja Gorjup tokrat jasno in sodobno razčlenil odnos mladinske organizacije do tednika in vsebine. Osrednja vprašanja so po njegovem mnenju: odnos med politiko uredništva in okusom branca (ko tako imenovano pametno uredništvo izrabljajo in poglabljajo slabše okus) in odnos branca (okus) in odnos branca (okus) in odnos branca (okus).

Predsedstvo je z dopolnitvami sprejelo predlagani koncept.

IVAN VIDIC

O Vietnamu nič novega

PARIZ, 29. okt. — (Po telefonu). Seja četverne konference o Vietnamu je bila rutinska in ni prinesla novih rezultatov. Delegacije so nadaljevale z vzajemnimi obtožbami. Delegaciji Hanoja in revolucionarne vlade sta se enkrat totalno in kompleksno zavrnili Nixonovih peticij, češ da gre za namer, ki v ničemer ne spreminja ameriške agresije.

Se več danes so objavili posebno poročilo o tem, da je v minulih devetih mesecih ameriško letalstvo raztrosilo kemična in toksična sredstva na 450.000 hektarjih Južnega Vietnama in s tem zastrupilo 185.000 prebivalcev, od katerih jih je 300 umrlo.

Na seji ni bilo ministrice Nguyen Thi Binh, ki se mudi na obisku v Londonu. Sestala se je tudi s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom in bo te dni govorila kot gost na univerzi v Cambridgeu.

J. P.

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Pompidou o Titovem obisku

Zelo koristni pogovori za prihodnje sodelovanje med obema državama

PARIZ, 28. okt. (Tanjug) — Predsednik francoske republike Pompidou je ocenil danes na seji vlade svoje pogovore s predsednikom Titom kot zelo koristne za prihodnje sodelovanje med obema državama. Pompidou je še posebej opozoril na velikostni stališč med obema državama in še posebno kar zadeva njune splošne koncepcije o mednarodnih odnosih, kakor tudi na željo obeh držav, da razvijata bilateralne odnose. Po besedah predsednika Pompidouja je pomnil obisk predsednika Tita pomembno etapo v razvoju odnosov med obema državama.

FAVZI SPREJEL JAVORSKEGA

KAIRO, 28. okt. (Tanjug) — Predsednik egiptovske vlade dr. Mahmud Favzi je sprejel danes jugoslovanskega veleposlanika v Kairu Mihajla Javorskega. Pogovarjala sta se o nekaterih vprašanjih s področja bilateralnega sodelovanja med obema državama in o nekaterih drugih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

DOSLEJ 46 SESTANKOV O SREDNJEM VZHODU

NEW YORK, 28. okt. (UPI) — Veleposlaniki »štirih velikih sil« so imeli danes v New Yorku že 46 sestankov, na katerih so se pogovarjali o krizi na Srednjem vzhodu. Prihodnji sestanek veleposlanikov bo 8. novembra, štirindni po izteku sporazuma o prekinitvi ognja med ZAR, Jordanijo in Izraelom.

V diplomatskih krogih se je zvedelo, da so bila prizadevanja, da bi sestanki štirih veleposlanikov sklicali pred iztekom sporazuma o prekinitvi ognja, temu pa se je uprl Washington.

Jugoslovanski gospodarstveniki v Pekingu

PEKING, 28. okt. (Tanjug) — Delegacija jugoslovanskih gospodarstvenikov, ki je bila tri dni v Kantonu, se je vrnila nocoj v Peking, kjer bo ostala nekaj časa, da bi s tajskimi partnerji proučili možnosti za nadaljnje izboljšanje gospodarskega sodelovanja.

Koprski srednješolci o delu OZN

KOPER, 29. okt. — Ob 25-letnici OZN so vse srednje šole na obali pripravile krajske slovesnosti. Dijaki srednje pomorske šole v Piranu so postasli predavanje o pomenu in delu OZN, zatem pa so imeli kratek kulturni program. Po proslavi so odprli razstavo fotografij o pomembnih svetovnih dogodkih. Priljubljeno slovesnost so imeli dijaki ekonomske šole v Kopru, gimnazije pa so 25-letnico OZN počastili z razstavo in radijsko oddajo.

B. J.

NARODNI DELA SO NEZGODNO ZAVAROVANI

PRI ZAVAROVALNICI SAVA

Telegrami

SOVJETSKA DELEGACIJA ODPOTOVALA V CILE — MOSKVA. Na slovesno razglasitev Salvadora Allendeja za voditelja ciliske države je odpotovala sovjetska delegacija, ki jo vodi namestnik predsednika predsedstva vrhovnega sovjeta Georgi Džozepidze.

TRI MILIJONE VOJAKOV — WASHINGTON. Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da štejejo zdaj ameriške oborožene sile nekaj manj kot tri milijone vojakov in oficirjev.

DOVOLJEN OBISK POLKOVNIKA — MOSKVA. Sovjetske oblasti so dovolile funkcionarjem turškega veleposlanstva, da obiščejo turškega polkovnika Denlija, ki je bil skupaj z ameriškim generalom v letalu, ki je bilo prisiljeno pristati na ozemlju SZ.

SMRT DVEH NOVINARJEV — PHNOM PENH. Vojni dopisnik American Frank Prosch in fotoreporter Japonce Kioči Suwada sodelavca ameriške agencije UPI, sta v sredo izubila življenji v Kambojdi.

STANKA DIJAKOV — GAZA. Dijaki v Gazi in begunci v taborišču blizu Džabalije so večeraj stavkali na dan objektivne, ko je Izrael prvič okupiral Gazo 29. oktobra 1956. Poročajo, da incident ni bilo. Izraelske oblasti so uvedle obsežne varnostne ukrepe.

PARTIJSKA CLANARINA — RIM. V partijske blažajne Italijanske KP pride na leto skoraj 6 milijard lir iz članarine in drugih prispevkov. Ki jih daje približno milijon članov KP Italije. Predstavnik partije je sporočil, da je anomalna za komunistične poslance, da da tri četrtine svoje plače v partijsko blagajno.

PAPEŽ OBIŠČE FILIPINE IN AVSTRALIO — VATICAN. Sporočilo so, da bo papež Pavel VI. 26. novembra odpotoval na obisk na Filipine in v Avstralijo, spotoma pa se bo ustavil v glavnem mestu Irana, Indoneziji, v Hongkongu in na Ceylonu.

NIXON V DALLASU — DALLAS. Ameriški predsednik Nixon je dopotoval v Dallas. To je prvi obisk voditelja Bele hiše v tem mestu, odkar so pred sedmimi leti ubili predsednika Kennedyja.

KUBANCI V CILU — HAVANA. Politična mislija kubanske vlade se bo udeležila v Santiagu razglasitve Salvadora Allendeja za novega predsednika ciliske države. Pričakujejo, da se bodo ob tej priložnosti kubanski funkcionarji pogovarjali s cilskimi predstavniki o obnovitvi diplomatskih stikov med državama.

MARKO POTUJE NA KUBO — PRAGA. Tukaj so sporočili, da je češkoslovaški zunanji minister Jan Marko odpotoval na uradni obisk v Havano na povabilo kubanskega ministra Raula Roa.

TROJNI SESTANEK — KAIRO. Ugledni »Al Ahram« piše, da se bodo voditelji Egipta, Libije in Sudana, El Sadat, Gadafi in Nimeiri sešli 3. novembra v Kairu. Razpravljali bodo o položaju na Srednjem vzhodu.

ARAFATOVA TURNEJA — AMAN. Zvedelo se je, da bo palestinski voditelj Arafat kmalu odpotoval na obisk v več arabskih držav, kjer bo vodil seznanil s položajem palestinskega gibanja o nedavnih spopadih v Jordaniji. Najprej bo obiskal Egipt.

CIKLON TERJA 300 ŽIVLJENJ — DAKA. Močan ciklon, ki je pred tednom dni zajel večji del vzhodnega Pakistana, je terjel življenje 3000 ljudi, 64 ljudi pa je zmeraj na seznamu tistih, o katerih usodi ni nič znanega.

EKSPLOZIJA BOMBE — BELFAST. Večraj je eksplozivna bomba pri električnem transformatorju blizu severnoirskega glavnega mesta Belfasta. Gmotno škodo cenijo na 24.000 dolarjev. Policija je našla še eno bombo, ki ni eksplozivna, ker so jo strokovnjaki pravčasno demontirali. Tudi ta bomba je bila podtaknjena pri električnem transformatorju.

SVEDSKI PROTEST — STOCKHOLM. Švedska je uradno protestirala, ker so sovjetska letala, ki so imela odobrenje, da lahko preletijo švedsko ozemlje, kršila zračni hodnik in letala nad švedskimi vojskimi območji. Gre za letala, ki so vozila pomoč v Peru.

SOVJETSKA KOZMONAVTA KONCALA OBISK — NEW YORK. Z obiskom v New Yorku sta sovjetska kozmonavta Nikolajev in Sevastjanov končala 10-dnevni obisk v ZDA, kjer sta bila gosta agencije za vesoljske raziskave NASA.

Pa še to:

NENAPOVEDANO — Ni še dolgo tega, ko smo pohvalili naše vremenslovce, ker so točno napovedali vdor mrzlega vala, ki nam je prinesel sneg. Včerajšnji vdor se hladnejšega vala, ki nam je prinesel zamrznjene cene, pa je — kot kaže — presenitelno vremenslovce, saj ga sploh niso napovedali. Seveda pa ni presenitelno le vremenslovce, temveč tudi marsikoga drugega: zato so na primer predstavniki naše industrije večeraj pohiteli z izjavo, da leži že nekaj mesecev v ZIS njihov zahtevak za skorejše cen...

SONCE
vzide 6.36
zaide 16.51

VREMENSKO POROČILO
Prognostična karta za 30. oktobra 1970 ob 0.7. uri

sončno
delno oblačno
oblačno
dež
nevihte
sneg
megla
burja
jugo
topla fronta
hladna fronta
okluzija
A srednja ciklona
C anticyklona

REYKJAVIK
OSLO
STOCKHOLM
MOSKVA
VARŠAVA
KIJEV
DUNAJ
BEOGRAD
SPLIT
ANKARA
PATENE
TUNIS
LJUBLJANA
PARIZ
MADRID
JOSO
RIM

kraj	vreme ob 7 uri	°C	vreme ob 13 uri	°C
Ljubljana	oblačno	6	oblačno	13
Panica	jasno	8	oblačno	9
Brnik	jasno	1	oblačno	13
Kranjska	poloblačno	3	poloblačno	3
Mururo	poloblačno	6	oblačno	15
Sl. Gradec	megla	0	oblačno	5
Celje	poloblačno	5	oblačno	11
Novi mesto	oblačno	4	oblačno	17
Koper	oblačno	12	oblačno	15
Reka	oblačno	12	oblačno	15
Ptuj	oblačno	9	oblačno	17
Hvar	jasno	14	jasno	17
Ptujovnik	jasno	12	jasno	18
Zagreb	oblačno	7	oblačno	18
Beograd	poloblačno	3	oblačno	18
Sarajevo	megla	-1	oblačno	16
Podgorica	poloblačno	6	oblačno	18
Skopje	jasno	1	oblačno	18
Belovec	jasno	1	poloblačno	17
Gracoe	oblačno	1	—	—
Dnaja	oblačno	4	oblačno	10
Donetsk	oblačno	12	oblačno	10
Milano	—	—	—	—
Genova	poloblačno	15	oblačno	19
Atenae	oblačno	10	jasno	19
Zirich	megla	3	oblačno	14
Am	jasno	9	jasno	8
Pariz	poloblačno	11	jasno	15
Berlin	poloblačno	7	jasno	15
Stockholm	poloblačno	2	jasno	15
Moskva	oblačno	0	oblačno	18

Napoved za danes:

SLOVENIJA:
Spremenljivo oblačno bo. Najnižje nočne temperature bodo okoli 1. v Primorju 8, najvišje dnevne okoli 15 stopinj C.
V soboto bo precej oblačno; v zahodni Sloveniji so mogoče manjše padavine.

JUGOSLAVIJA:
Spremenljivo oblačno bo, v povodini: prehodno manjše padavine.

VREMENSKA SLIKA:
Zahodna Evropa in Sredozemlje sta še v območju visokega zračnega pritiska. Frontalni valovi od Atlantika se gibljejo preko srednje Evrope na vzhod. V krajih južno od Alp povzročajo je občasno oblačnost.

Ogromno žensk na čisto tehnični razstavi

Stopil sem v prvo dvorano, ki je namenjena fotoaparatom oziroma fotografiji oziroma fotografski tehniki nasploh.

Leče vseh velikosti so strmele vame, bliskavke so bliskale za reklamo, ko pa sem prispel na drugi konec dvorane, sem moral priznati, da nisem videl ničesar.

Pravzaprav že znan občutek: bereš, bereš, obračaš strani, pri naslednjem poglavju pa ugotoviš, da nič ne veš, kaj si prebral. Ponavadi se izkaže, da ti je neka pomembnejša stvar odvelela misli k sebi. Sklenil sem, da moram ugotoviti, zakaj nisem skoncentriran in ves čas potihem ne žebram imen fotoaparatorov in njihovih tehničnih značilnosti.

Moram priznati, da ni bilo potrebno uporabiti psihoanalize. Ta, koj sem vedel kje je vzrok.

Vzrok je bil v tem, da je bila ta razstava polna lepotic. Pravzaprav je bila to kaj zanimiva uganka — kaj dela nežni spol na tej izrazito tehnični razstavi, kjer ti zastopnik nekega podjetja mimogrede porine v roke razpravo o uporabi tranzistorjev pri snemalni tehniki.

Pri razstavljalcih je to že naveda: čim lepše ženske razkazujejo tehniko, tem več fotografov se drena okoli. Tako približno kot pri avtomobilskih razstavah. Seveda — če vprašaš kaj malo bolj resnega, te prime fotografska Brigitte Bardot za rokav in te pelje k svojemu šefu. Šef te posadi v udoben naslonjač in Brigitte kuha kavo. Na ta način odkriješ njeno strokovno usposobljenost.

Toda tudi med gledalci je lepoticnih kraljic in princes toliko, da presega že vse norme.

Moram priznati, da sem potreboval ves dan, preden sem odkril pravi vzrok take koncentracije lepotic.

Jasno, fotografi vsega sveta so obiskali Fotokino. In veliko izmed njih je pripeljalo s seboj enostavno svoj najlepši fotomodel.

Tako je postala to še razstava uporabljenih fotomodelov in manekenk, ob enem pa tudi takih, ki še niso fotografirane, pa bi želele to biti.

Na tisoče deklet tava po ogromnih dvorinah in išče svojega fotografa...

Prosim, bodimo natančni: išče morda tudi svojega filmskega sne-

malca, saj filmskih kamer je prav toliko kolikor fotoaparatorov — in to profesionalnih...

Napako sem pozneje popravil. Prvo dvorano sem pregledal še osemkrat. Upam, da sem vsaj enkrat in pol zares gledal fotoaparate.

FOTOKINA STUDIO 15

Pri RTV Ljubljana je to jasno. Če kdo izjavi, da ga najdejo v studiu 15 pomeni, da ga morajo čimprej poiskati, da mu Turistovi viskiji ne izpraznijo žepa. Ponavadi pa tisti, ki ga išče, sploh ne pride do njega, ker se že prej utopi v vinjaki. To seveda ne pomeni, da »Studio 15« ni kreativna ustanova. Zelo veliko ljudi tam več opravi kot v svojih pisarnah. RTV bi morala razmisliti o zelo aktualnem predlogu, da v svojem novozgrajenem kompleksu predvidi tak »Studio 15«, ki bi bil ob enem čakalnica, konferenčna dvorana, bife, zajtrkovalnica, recepcija in prostor za nočnega dežurnega. Odprt bi namreč moral biti vso noč.

Vsi dobički iz »Studia 15« bi šli za gradnjo stanovanj članov RTV. Seveda bi bila v najkrajšem času vsa stanovanjska vprašanja rešena in bi se pojavilo vprašanje, kam z denarjem. Odgovor ni težak: saj nimajo še vsi počitniških hišic. Torej »druga faza« stanovanjske gradnje. Seveda bi bili tisti, ki že imajo počitniške hišice oškodovani, toda tistih tako ali tako ni v »Studio 15«.

Morda je bil od Fotokina kdo v Ljubljani in v Studiu 15, kajti njihova Dvorana 15 je organizirana na zelo podoben način.

V Dvorani 15 ni treba več paziti, da ne boš govoril preglasno ali pa da ne boš pil žgane pijače s preveč praznim želodcem. Tam je namreč vse dovoljeno.

Ne samo to. Filmski in fotografski ljubitelji vsega sveta so celo prisrčno povabljeni, naj kaj razstavijo. Karkoli. Cenzure ni, tudi tistega ni, ki bi odredil, kam naj nabijejo slike. Vse je prosto, vse je svobodno. Na razpolago so platna, tako da lahko vsak, kdor koli hoče, projicira kar hoče.

In res opaziš neke slike, ki imajo celo podpise fotografov, ampak vse skupaj je v slogu: »moja punca je najlepša in zato je tudi njena fotografija izmed vseh najlepša«. To, da ni ostrine, da je fotografski papir neprimeren in da punca ni fotogenična, je postranska stvar.

In zdaj, ko je vse dovoljeno, naenkrat stvar ni posebno zanimiva. Celo na zid se nihče ne podpisuje. Edino, kar si tam večina ljudi res privoščiti je to, da vržejo papir od kloas kar na tla in ne v koš za odpadke. To je za Nemčijo že nezaslišana svobodoljubnost.

Priložnost so kaj hitro izkoristile tovarne gramofonskih plšč. Iz cele vrste zvočnikov vrtijo stereoglasbo v divjem ritmu in najmlajši obiskovalci razstave, od enajst let navzgor, plešejo zadnji krik plesne mode. V bistvu je to »shake«, toda pleše se tako, kot bi plesalec dobil napad božastí. Oči je treba zaviti, da gledaš z belim in lasje morajo čimbolj opletati okoli glave. Koraki niso potrebni, saj božastni tako ali tako ne hodijo.

MAKO SAJKO

Takooo velika slika!

Foto Andrej Habič

Sadje in zelenjava

Potrošniško informativni center je organiziral razstavo »Sadje in zelenjava«, ki je odprta od 23. 10. — 3. 11. 1970.

Po ogledu razstave se boste lažje odločili za nakup sadja in industrijskih proizvodov, saj so na razstavi vsi proizvodi opremljeni z ocenami, ki jih je podala strokovna komisija CZNG.

Kolinska je potrošnikom predstavila nov proizvod »Dodatek jedem«, ki ga lahko dobite v plastičnih stekleničkah in vrečkah.

ETA Kamnik je razen že znane paprike, gorčice in

rdeče pese razstavila novo kamniško solato, fižol tetovec in kisle kumare, narezane na lističe.

Emona je presenetila z zelo lepim, kvalitetnim sadjem v praktični embalaži. Prihodnji mesec bodo v vseh Emoninih trgovinah prodajali manjše količine mešanega sadja, t. i. sadne malice. Za gospodinje so pripravili jušno zelenjavo, ki je že očiščena in embalirana po 20 dkg. Tudi s prenašanjem kislega zelja ne bomo imeli problemov. Kupovali ga bomo lahko v foliji.

Petovia Ptuj razstavlja fe-

ferone in rdečo peso, ki so jo začeli predelovati šele letošnje leto.

Gospodinje, ki se ne utegnejo ukvarjati s kuhanjem fižola, si bodo lahko pomagale z že pripravljenim Delamarisovim fižolom.

Fructal je poskrbel za sokove, kompote, marmelade.

Marketing nam je predstavil Grockine proizvode: češnjev, marelični, hruškov kompot in kumare. V sklopu Marketinga razstavlja tudi Takovo strožji fižol, šipkovo marmelado in šipkov sok.

MOHAR MARJETA

Fotokina
70

Dom in družina

Topla voda v gospodinjstvu

Zahteve po udobju se večajo iz dneva v dan. Zato je razumljivo, da si danes ne moremo več predstavljati doma brez priprave na toplo vodo, naj so le-te izvedene kot skupinska naprava za vse odjeme ali pa ima vsak odjem svojo lastno.

Skupna naprava za pripravo tople vode na vseh odjemnih mestih ima veliko prednost, ker nam ni treba skrbeti za vzdrževanje in oskrbovanje več posameznih naprav; največkrat jo namestimo kar v kleti. S pomočjo obtočne črpalke lahko dosežemo, da tudi na najbolj oddaljenem odjemnem mestu takoj priteče topla voda. Taka skupna naprava je v obratovanju zanesljivejša kot pa več posameznih naprav, vendar pa ima tudi pomanjkljivosti: voda je na vseh odjemnih mestih enako topla, čeprav v kuhinji potrebujemo bolj vročo kot pa pri umivalniku ali prihi. Skupinska naprava zato ni tako ekonomična, saj mora biti segrevanje naravnano na temperaturo, ki je potrebna na najzahtevnejšem mestu in zato na to visoko temperaturo ogreva vso vodo, čeprav je ta potrebna le v manjših količinah. Tudi cevne napeljave so pri skupinski napravi obsežnejše, zato se tak način oskrbe s toplo vodo najpogosteje uporablja pri novih zgradbah, v katerih je predvideno ogrevanje prostorov s centralno kurjavo. Z razmeroma preprosto in ceneno dodatno napravo usposobimo centralno kurjavo tudi za skupinsko oskrbo s toplo vodo.

Ce pa namesto skupinske naprave za toplo vodo uporabljamo za vsako odjemno mesto svojo ogrevalno napravo, se tako izognemo polaganju cevi po celi hiši. Zato se pri obnavljanju starih domov v večini primerov raje odločimo za pripravo tople vode neposredno na posameznih odjemnih mestih. Ta način nam nudi tudi prednost, da toplo vodo pripravljamo na samem mestu porabe in jo za vsako mesto posebej segrevamo do potrebne temperature.

Pri obeh načinih oskrbovanja s toplo vodo uporabljamo tri vrste naprav: pretočne grelnike, bojlerje in toplotne zbiralnike. Pri pretočnih grelnikih se voda sprosti segreva pri pretakanju skozi grelno napravo. Taki grelniki pa zahtevajo dokaj veliko moč, zato so najpogosteje ogrevani s plinom, ki zlahka nudi zadostno moč za sprotno segrevanje znatnih količin vode; plinski grelniki so že dolgo poznani in so danes izpopolnjeni z vsemi potrebnimi varnostnimi napravami. Električne pretočne grelnike smo nekoč lahko uporabljali le za majhne količine tople vode, danes pa so jih že tako izpopolnili, da lahko zadostijo tudi potrebam kopeli ali manjšega gospodinjstva.

Tolj kot pretočni grelniki pa so v gospodinjstvih uveljavili bojlerje in zlasti še zbiralniki za toplo vodo. Oboji imajo kotel, v katerem se segreva večja ali manjša količina vode; razlika med obema je v tem, da je kotel zbiralnika obdan s toplotno izolacijo in zato lahko vodo ohladi toplo daljši čas, medtem ko bojler nima toplotne izolacije in služi le za sprotno pripravo tople vode, saj se le-ta v njem sorazmerno hitro ohladi (npr. navadna kopalniška kad). Pripomniti je treba, da se pri nas izraz »bojler« na splošno uporablja za zbiralnik tople vo-

de, čeprav se to ne ujema s tehničnim pojmovanjem te besede.

Pri napravah s kotlom za pripravo tople vode razlikujemo dve skupini: pretočne in tlačne. Pretočni bojlerji ali zbiralniki imajo iz kotla prosto speljano pretočno cev; s pipo zapiramo le dotok mrzle vode v kotel. Taki kotli so grajeni le za majhen tlak in so zato lažji in cenejši. Izdelujejo jih le za manjše količine vode. S pretočnim bojlerjem ali zbiralnikom lahko normalno oskrbujemo le eno odjemno mesto; če pa želimo z eno tako napravo oskrbovati dve odjemni mesti, potrebujemo dodatno preklopno napravo, ki pa ni poceni in jo je pri nas težko dobiti.

Nasprotno pa lahko iz tlačnega bojlerja ali zbiralnika oskrbujemo brez preklopa več odjemnih mest. V nasprotju s pretočno napravo je pri tlačni iztočna cev iz kotla zaprta, medtem ko je cev za dotok hladne vode v kotel stalno odprta. Tako pride kotel pod polni tlak vodovodnega omrežja in je temu primerno tudi grajen; zato je težji in dražji. Poleg tega mora biti tlačna naprava opremljena z armaturami, ki jih določajo varnostni predpisi in ki imajo namen, da preprečijo eksplozijo kotla, če bi odpovedala avtomatika uravnavanje gretja vode, in da onemogočijo izpraznitev kotla pri izostanku tlaka v vodovodni mreži. Tlačne bojlerje in zbiralnike tople vode izdelujejo predvsem za večje količine vode.

(PO »DAS HAUS«)

O vzgoji ne vemo vsega

Več kot ropotuljica

PRVI MESEC

Novorojenček ne pije v materinem naročju samo njeno mleko, pije tudi materino toplino in njeno nežnost. Pije jo preko svoje kože. Mnogi strokovnjaki celo trdijo, da od tega zavisi otrokova sreča, otrokovo duševno in telesno zdravje. Ta tesen prvi stik je med materjo in otrokom potreben v prvem mesecu nekaj ur na dan in to v času dojenja, kopanja in povijanja! Proti koncu prvega meseca opazi, da se otrok občasno »za nekaj sekund zare materi v obraz«. Ali morda posluša njen glas, ki je nežen ali trd? Psihologi so celo mnenja, da ti prvi vtisi nikoli ne ugasnejo!

DRUGI MESEC

Dojenček se v drugem mesecu že nasmehne. To je za mater velik dogodek. Morda celo pomeni: »poznam te«. Takemu smehu se mora mati odzvati — otroku mora pokazati, da ga razume.

TRETJI MESEC

V tretjem mesecu že lahko pri otroku opazimo nenotavno radovednost. Vratek in glavico že suče naokoli in opazuje! Vse, kar se giba, otrok spremlja z očmi, kar daje od sebe glas, posluša. Potrebno je, da pred otroka damo kakšen predmet in z njim gibamo, morda vejico, svileni barvni rutico in cvetlico. Na ta način pomagamo otrokovemu razvoju. Se bolje pa je, da damo v njegovo neposredno bližino svileni barvni rutico — in otrok jo sam ogleduje — stega do nje svoje oči!

ČETRTI MESEC

V četrtem mesecu povzroča igra otroku že veliko veselja. Damo

mu v neposredno bližino ustrezno ropotuljico — eno da z njo ropoče, eno pa, da jo samo ogleduje. Lahko je to na posebnem ročaju tudi vretence od sukanca. Otroku enkrat prija zvok, drugič pa se samo zadovolji, da giba vretence in ga opazuje. Otroku želi veliko sprememb v igračkah, ki so lahko tudi priložnostne. Morda se bolj zadovolji s tako improvizirano igračko, kot pa s tisto drago, ki jo kupimo v trgovini. Otroku v tej starosti zbira že veliko izkušenj. Zato naj bodo igračke iz raznega materiala: blaga, plastike in lesa.

PETI MESEC

V petem mesecu otrok že »po svoje spozna«, da ni več samo on. Predvsem mu je prijetno, če ga nagovarja drug malce večji otrok. V očeh mu zasije posebno veselje!

SESTI MESEC

Ce je mati z otrokom nežna in ljubezniva, zmore otrok v tej starosti že vračati nežnost. Po svoje tudi očetu! Staršem že nudi ročice, ko se približajo posteljici in košku, jih prijema za lase in zadovoljno mrmlija. Otroku v tej starosti potrebuje, da se mu nekaj ur zelo izdatno posvetimo.

SEDMI MESEC

Morda otroku že uspe, da reče mama. Ali misli zares s tem svojo mamo? Morda! To je velika sreča za mamo. Pomembno je, da tudi dojenčku veliko govorimo, ker le na ta način, bo hitreje napredoval v svojem govornem razvoju!

OSMI MESEC

Kaj vse naš dojenček že zmore! Z igračkami udarja na košarico, re, da gumijasta igračka na dotik piska, igra se z žličko, stega ročice po vsakem predmetu in z velikim občudovanjem raziskuje novi predmet. Tudi v tej starosti ima otrok rad igračke, ki jih prijema, vanje vtika svoje ročice in prstke. Damo mu lahko celo košarico za kruh, lončke za vtikanje in majhne skatle. Če ga postavimo pred ogledalo, se prične »s svojo sliko« v ogledalu igrati. Poskusi so pokazali, da otrok to zmore celo več kot eno uro. Le kdaj bo ugotovil, da je to on? Morda zelo hitro!

DEVETI MESEC

Duševno in telesno zdrav dojenček se že zmore postaviti na svoje nožice, seveda ob opori. To je zanj doživetje. Že v očeh se mu vidi plamenček sreče, ki govori: »zmorem stati kot drugi«. Zato naj ima otrok v tej starosti dovolj veliko stajico in možnost, da se sam giblje, kakor mu prija. Ne samo to! Ko se otrok zmore oprijemati postaviti na nožice, vidi svet okoli sebe popolnoma drugače. In to dodatno bogati njegove izkušnje!

DESETI MESEC

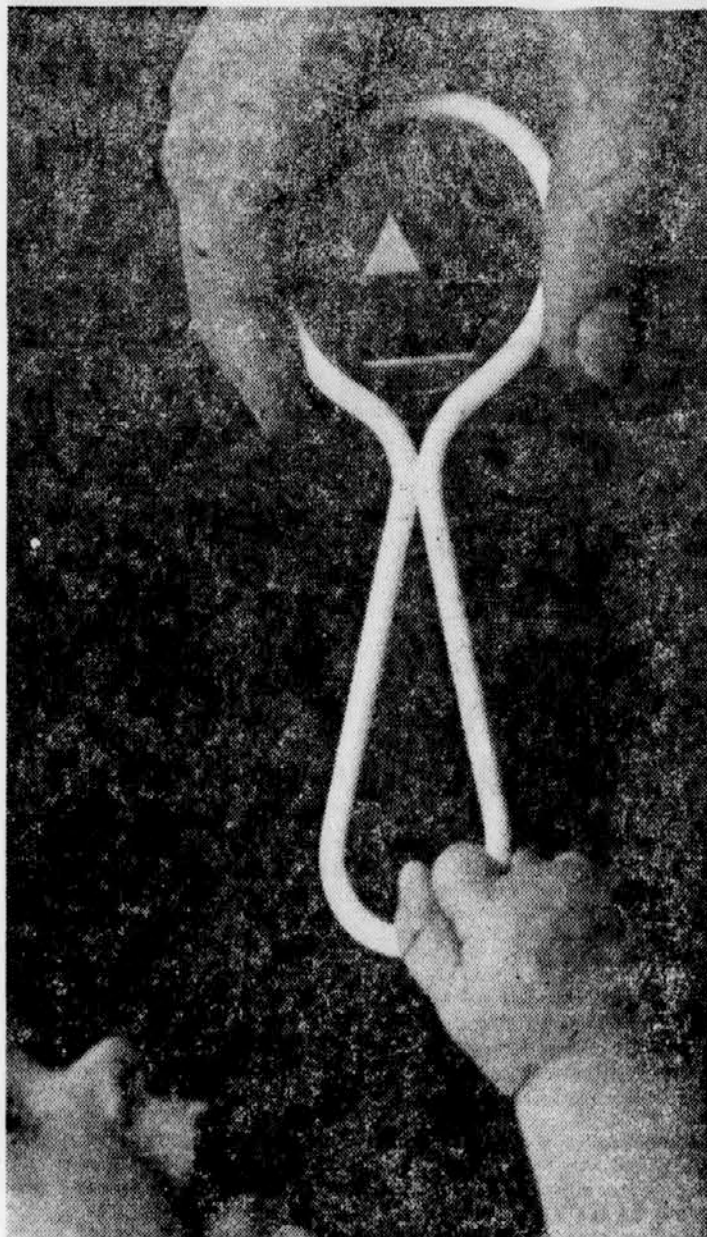
V tej starosti postanejo otroci že dovzetni za pohvalo. Če poizkušajo posnemati nekatere gibe odraslih ali jim uspe igra z novo igračko in so pohvaljeni, jih to še posebej vzpodbuja k dodatnemu eksperimentiranju. Torej, že dojenček potrebuje pohvalo!

ENAJSTI MESEC

Otrok je v tej starosti nepopisno navdušen nad igrico: »Kje je kocka, mucka... Vpričo otroka skrijemo igračko in otrok jo mora iskati. Tudi ob tem se veliko uči! Ne pozabimo na to!

DVANAJSTI MESEC

Morda je otrok že shodil. Res je, da je to prvi korak k samostojnosti. Zato podprimo otroka v

Ropotuljica — nepogrešljiva igračka, a še bolj nepogrešljiva je ljubeča roka, ki z njo uvaja dojenčka v igro.

tem. Dovolimo mu, da sem pobere igračko, da sam gloda žemljico, v roki drži krheli jabolka...

Morda je res, da so ti meseci najpomembnejši v otrokovem življenju. Morda zares tudi najtežji za mater in otroka.

In za oba je zelo pomembno, da drug drugega čutita, ker le na ta način bo sreča družine popolna.

SLAVICA POGAČNIK-TOLICIC

Sedaj je čas

Jesen, letos lepa, kot že dolgo ne (ali pa kar po pravici priznamo, lepa, kakor je vsako leto) nas vabi na nedeljske sprehode in izlete v gozdove, ki so se spremenili v pisan barvni šopek, na jase in na travnike, s katerih sonce še vedno popije slano. Ne kaže, da bi na tak sprehod hodili brez košarice, saj še vedno najdemo okusno gobo, naberejo prgišče kostanja, lahko pa tudi izpopolnimo našo zalogo vkuhanega sadja z gozdni sadeži. Šipek, drnule in jerebiki se rdečijo na vejah. Ne ponujajo se nam le v jesenski šopek, temveč tudi v odlični priboljšek za zimске dni. Ker pa zanj le malokdo ve, smo izbrali iz knjige SADJE IN ZELENJAVA VSE LETO (CZNG, 1967) nekaj primernih receptov.

Pasterizirani šipek v kozarcih

Šipek, ki pa še ne sme biti premehek, operemo, mu odstranimo peclje in muhe, razpolovimo, z ostrim nerjavečim nožem ali žličko skrbno izločimo seme in zlasti dlatice. Ponovno operemo in odcedimo. Za pasteriziranje polovičke zložimo v kozarce, jih zalijemo s sladkorno raztopino in nato pasteriziramo (pri temperaturi 80° 25 — 30 minut). Na liter vode vzamemo 75 dkg sladkorja.

Šipkov sok v sokovniku

5 kg šipka, 3 litre vode, 3/4 kg sladkorja. Očiščen šipek operemo in odcedimo, nato ga zmeljemo na meso. reznici. Zalijemo z vodo in primamo še sladkor. Vse skupaj pustimo pokrito čez noč na hladnem in nato sočimo. Dobimo pri-

bližno 4 l soka, ki vsebuje precej vitamina C.

Drnule v sladkorju

1,5 kg drnulj, 1 kg sladkorja. Zrele, po slani obrane drnule preberemo in operemo, nato jih kuhamo skupno s sladkorjem in nekaj žlicami vode eno uro. Z vročimi napolnimo pogrete steklenice ali kozarce in jih takoj zapremo. Na enak način vložimo v sladkor tudi jerebiki.

Žele iz jerebik

Jerebiki nabiramo po slani. Sočne jagode skuhamo s prav malo vode in precedimo skozi razpet prtiček. Prezrele in moknate jagode nimajo niti soka niti pektina. Na 1 liter soka vzamemo 1 kg sladkorja. Sok skupaj s sladkorjem, ki ga po malem dodajamo, kuhamo tako dolgo, da se kaplja ne razleže več, če jo kanemo na mrzel krožnik. Po istem receptu napravimo tudi žele iz drnulj.

Drnule v sladkem kislu

3 kg drnulj, 0,5 l vode, 0,5 l vinskega kisa, 1 kg sladkorja. Drnule poberejo po prvi slani. Debelejše plodove preberemo, operemo in obarimo v kropu, nato odcedimo. S tem zmanjšamo njihovo trpkost. Vodo, kis in sladkor segrejemo. Ko raztopina zavre, denemo vanjo odcedjene drnule in segrevamo še naprej, da drnule skoraj zavro. Nato jih zložimo v pripravljene kozarce in prilijemo vrelo tekočino. Kozarce pokrijemo s čistimi prtiči. Čez en teden tekočino odlijemo, prevremo, vrelo vlijemo na plodove in takoj zavežemo.

O vzgoji ne vemo vsega

KOMPAS

DELO

VELIKI NAGRADNI

NATEČAJ

KOMPAS

DELO

KOMPAS
CIGARETAnavdušuje
nagrajujeCIGARETA
Z NAJMANJ
NIKOTINA ~ 0'68 %NOV OKUS
VAM PRINAŠA:3 AVTOBILE
CITROEN

kupon

10x

180

NAGRAJENCEV
NA PIKNIKU
OB GARDSKEM
JEZERU

21

NAGRAJENCEV
V MOSKVO

9x2

NAGRAJENCA
NA POČITNICE
V KOMPAS HOTELE
BOHINJ
BLEJ
LJUBLJŽREBANJE BO JAVNO, 2. NOVEMBRA 1970, OB 11. URI
V POSLOVALNICI KOMPAS, LJUBLJANA, TITOVA 12

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

MESTNI VODOVOD

LJUBLJANA, Krekov trg 10

razpisuje ZARADI REIZBORNOSTI
naslednja delovna mesta:

1. VODJO tehničnega sektorja
2. VODJO finančno računovodskega sektorja
3. VODJO kadrovskega splošnega sektorja

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati
še naslednje pogoje:

- k 1.: visoka strokovna izobrazba gradbene ali strojne smeri in s to strokovno izobrazbo 3 leta prakse na ustreznih delovnih mestih ali srednja strokovna izobrazba gradbene ali strojne smeri in s to strokovno izobrazbo 5 let prakse na ustreznih delovnih mestih;
- k 2.: visoka strokovna izobrazba ekonomske smeri in s to strokovno izobrazbo 3 leta prakse na ustreznih delovnih mestih pri vodenju gospodarsko računskih poslov ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ali končana gimnazija z zaključnim izpitom in s to strokovno izobrazbo 4 leta prakse na ustreznih delovnih mestih na področju gospodarsko računskih poslov;
- k 3.: visoka strokovna izobrazba pravne smeri in s to strokovno izobrazbo 3 leta prakse na ustreznih delovnih mestih na področju kadrovskih in splošnih zadev ter interne zakonodaje.

Osební dohodki po pravilniku podjetja.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev sprejema upravni odbor podjetja 30 dni od objave razpisa.

O izbiri bomo kandidate pismeno obvestili v 15 dneh od poteka roka za sprejem prijav. 10162

JUGOTEKSTIL-
IMPEX,proizvodni obrat
»Yulon«, Ljubljana
Cesta na letališče

razglaša

1. več prostih delovnih mest tekstilnih delavk
Pogoj: 8-letka in starost 18 let.
2. več prostih nekvalificiranih delovnih mest
Pogoj: 8-letka, odslužen vojaški rok in stalno bivališče v Ljubljani.

Porudbe pošljite splošnemu oddelku obrata Yulon ali pa se zglasite osebno. Razglas velja do zasedbe delovnih mest. 10159

Občinsko sodišče
v Kopruobjavlja
prosto delovno mesto

STROJEPISEK

Pogoji: kandidat(-ka) mora izpolnjevati splošne pogoje za sprejem na delo pri upravnih organih z znanjem strojeписа. Zaželeno je znanje italijanščine. Poskusna doba 2 meseca. Rok za prijave je 15 dni. 10165

TECHNACOMMERCE

LJUBLJANA, Kersnikova 7.

št. telefona: 312-162 ali 323-993,

št. telexa: 31245 -

b v e š č a cenjene kupce oz. jim
po zelo ugodnih prodajnih pogojih nudi

naslednje blago v zalogi:

- tahografe Kienzle, enodnevné hitrost 90/km na uro;
- tahografe Kienzle, sedmodnevne hitrost 90, 105 in 120/km na uro;
- vetrobranska stekla za Fiat 750, 850, 1300;
- brisalce in držala za steklo za vozila Škoda;
- ključavnice za volan za Fiat 750, 850, 1300;
- pralne stroje Zoppas tip 510 in 514;
- jelenove kože;

Blago je uvoženo.

Komericalno-tehnični podatki, kakor vse ostale informacije dobite pri tukajšnjem podjetju - komercialni sektor.

Naročila pošljite pismeno ali prek telexa. 10102

RAZPISNA KOMISIJA PRI

JUGOINSPEKT LJUBLJANA

kontrola kvalitete in kvantitete blaga

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

samostojne organizacije združenega
dela v Ljubljani

Kandidat mora poleg splošnih pogojev določenih v 55. členu Zakona o podjetjih izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- visoko izobrazbo in 10 let delovne dobe, od tega 5 let na vodilnih delovnih mestih na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet in znanje enega tujega jezika;
- višjo izobrazbo in 15 let delovne dobe, od tega 7 let na vodilnih delovnih mestih na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet in znanje enega tujega jezika;
- srednjo izobrazbo in 20 let delovne dobe, od tega 10 let na vodilnih delovnih mestih na katerih se opravlja zunanjetrgovinski promet in znanje enega tujega jezika.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Razpisna komisija JUGOINSPEKT LJUBLJANA, Titova 57.

Vloge brez dokazil komisija ne bo upoštevala. 10182

Komisija za kadrovske in socialne zadeve
trgovskega in proizvodnega podjetja

SLOVENIJALE

LJUBLJANA, Beethovnova 11

razpisuje prosto delovno mesto

VODJE
VLOŽIŠČA

Poleg splošnih pogojev za sprejem na delo morajo imeti kandidati odslužen vojaški rok in naslednje pogoje:

4-letno upravno administrativno šolo (lahko tudi ESS) z najmanj 3-letno prakso pri vodenju vložišča; pasivno znanje 1 svetovnega jezika.

Poskusna doba traja 6 mesecev.

Podjetje s prostimi stanovanji ne razpolaga.

Osební dohodki po pravilniku o čelitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Pri izbiri kandidatov bomo upoštevali izid psihotehničnega pregleda.

Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z opisom dosežnega dela v 10 dneh komisiji za kadrovske in socialne zadeve pri SLOVENIJALE Ljubljana - Beethovnova 11. 10181

Zveza študentskih
organizacij
za telesno kulturo
Slovenijerazpisuje
prosto delovno mesto

SEKRETARJA

1. Delovno mesto je honorarno
2. Prednost imajo študentje.

Pismene ponudbe oddajte na naslov: Zveza študentskih organizacij za telesno kulturo Slovenije, Ljubljana, Trg revolucije 1, do vključno 10. 11. 1970. 10160

Zdravstveni dom
Novo mesto

TAKOJ sprejme

MEDICINSKO
SESTROza splošno ambulantno
Mirna na Dolenjskem

POGOJ: srednja medicinska šola.

Prijave sprejemamo do 7. novembra 1970 10199

PSIHIATRIČNA
BOLNICA IDRJArazpisuje
šest prostih delovnih
mest zasrednje
medicinske sestre
- medicinski tehniki

Pogoj: srednja šola za zdravstvene delavce bolnično-ambulantne smeri.

Poskusno delo.

Ponudbe kolkovane z 0,50 din bo prejemala uprava Psihiatrične bolnice Idrija 15 dni po objavi razpisa.

Ponužbi naj kandidati prilože potrdilo o strokovnosti. Stanovanj ni na razpolago. 10163

GRADBENI
KOMBINAT
»MEDJIMURJE«
ČAKOVECoglašja prosta
delovna mesta zaVEČ P KV in KV
KERAMIKOV
za delo na terenu

Osební dohodek po učinku. Ponudbe pošljite TAKOJ splošno kadrovskemu sektorju GK »Medjimurje«, Čakovec, Sajmišče bb, tel. 042-81-022. 10183

»HERMES«,
LJUBLJANA,
Ulica Moša Pijade 27

išče

knjigovodkinjo

za obračun osebnega dohodka za dobo štirih mesecev s polnim delovnim časom. Ponudbe sprejemamo na gornji naslov. 10164

SVET
OSNOVNE ŠOLE
VENCLJA PERKA
DOMŽALErazpisuje
za nedoločen čas
prosto delovno mesto

UČITELJA

za matematiko - fiziko
PU ali P.

Prijave pošljite v osmih dneh po objavi na gornji naslov. Stanovanja ni. 10167

Pernati prijatelji

Rejci ptic sicer nimajo težav z oddajo ptic, vendar pa bi radi imeli posebno trgovino zanje. Povsod po svetu namreč obstajajo trgovine, kjer nimajo samo ptic, ampak vsakovrstne domače živali. Od časa do časa ptice lahko kupimo na trgu, vendar pa rejci s takim preprodajanjem niso zadovoljni. Morda imajo prav. Pred nekaj dnevi so v Ljubljani prijeli nekega goljufa, ki je na trgu prodajal prebarvane vrabce za kanarčke. Verjetno se mu je splačalo, saj stane kanarček okrog 80 dinarjev, pa tudi več.

P. A.

Kje dobiti papige in kanarčke

Kaver, akrobat višav

Ce imamo v stanovanju kako žival, imamo občutek večje toplote in domačnosti. Zato ni čudno, da imamo toliko ljubiteljev malih živali. Vsi pa seveda ne morejo gojiti v svojem domu živali, kajti z njimi je skoraj toliko dela in obveznosti kot z otroci. Še najlažje je s pticami. Lahko jih pustimo same dva dni, več pa že ne. Pticam je pač potrebna nega, voda in hrana vsak dan.

Najmanj občutljive ptice so male papige, katerih prvotna domovina je Avstralija. Zato potrebujejo topel in vlažen zrak, kakšnega imamo običajno v kuhinjah. Zanimivo je še, da te živopisne ptice nočejo biti same, zato je najbolje, če jih imamo v tistem prostoru, kjer se največ zadržujemo. Idealna temperatura za tovrstne pernate prijatelje je okrog petnajst stopinj. Varujmo pa jih pred prepihom in močnim soncem.

Papige tudi niso preveč izbirljive, vendar moramo vseeno paziti, kaj jim nudimo. Najboljša je mešanica semen prosa, luščenege ovsa in svetlega semena. To prehrano običajno lahko kupimo že pripravljeno v Semenarni v Ljubljani ali v prehranbnem oddelku supermarketu Prehrane. Papigam moramo dati tudi sadje in zelenjavo, npr. radič.

Papig je več kot sto vrst od majhnih do meter velikih. Te ptice imajo morda najbolj čudovito mešanico živopisnih barv med pticami. V naravi so rjavo-zelene, človek pa jih je že tolikokrat križal in vzgajal na svoj način, da je dobil cel barvni spekter od svinje modre do krvavo rdeče.

Verjetno se bo kdo že vprašal, kaj neki pa si te ptice lahko ogledam in kupim. Odgovor bo, žal; pri rejcih papig, ki jih ni malo, vendar pa nimajo prostorov svojega združenja, da bi jih človek laže našel. Sicer pa človek za varstvo in vzgojo ptic prireja vsako leto razstavo ptic na novoletnem sejmu Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Tam jih tudi prodajajo. Cene so od 50 dinarjev naprej.

Znan strokovnjak za vzrejo papig je Ivo Lešnik iz Slovenske Bistrice. Ta menda doma goji celo papige velikanke, tako imenovane arara papige.

Druge priljubljene ptice za stanovanja so kanarčki. Ti so mnogo bolj mirni in ne povzročajo hrupa kot nekatere papige. Papige so namreč čisto zelo prepirljive in jih zaradi drugih stanovalcev v bloku ne moremo imeti. S kanarčki pa je drugače.

Tudi kanarčke hranimo s semeni. Najboljša je mešanica semen. Od sadja so zanje najboljše jabolka, od zelenjave pa radič, motvilica in regrat. Solato poznavalc ne priporočajo preveč. Če se ptice skubijo, je dobro kuhano jajce, pomešano z drobtinami belega kruha.

Kar zadeva prostor, je tudi za kanarčke najbolj primerna kuhinja. Kaj si moremo, tudi ptice nočejo biti same.

Za vzgojo ptic dobimo najboljše napotke pri izkušenih rejcih, ker je literature bolj malo. Za bolne ptice je najbolje, da gremo k veterinarju.

Pticam moramo preskrbeti tudi primeren domek. Kletke ne smejo biti premajhne. Glede nakupa le-teh ni težav; najdemo jih v Semenarni v Ljubljani, v Slovenijašportu, v Supermarketu itd.

»Kdo neki pa je to?« bo kdo dejal, ko bo prebral naslov. »Se nikoli nisem slišal zanj in niti v krizankah nisem našel na ta naziv.«

»Ste bili kdaj v gorah?« ga bom nato vprašal, in če mi bo pritrdil, mu bom povedal, da je gotovo že kdaj opazil črnega ptica nekako golobje velikosti. Ima rumen kljun in rdečkaste noge ter sam ali v jati jadra po višavah okrog skalnih štrlin po grebenih. Še bolj pogosto pa ga je videti okrog planinskih postojank ali pastirskih stanov.

»To je vendar planinska kavka, ne pa kaver«, me bo zavrnil, in moral ga bom poučiti, da jo tako imenujejo domačini v Grinovcih.

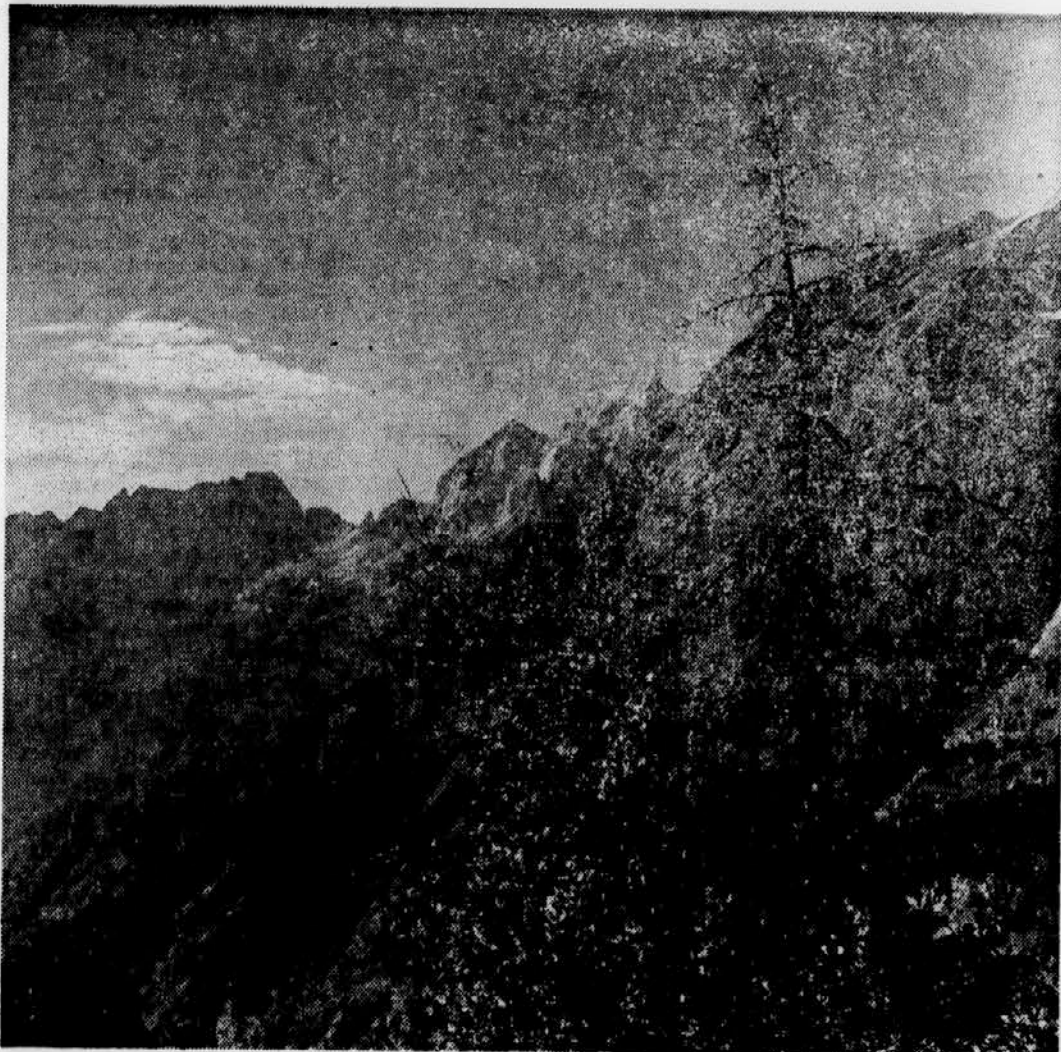
Tako se bova naglo sporazumela in vedela marsikaj povedati o teh prebivalcih višav, kar naj zvedo tudi tisti, ki jim ni bilo dano, da bi se kdaj seznanili z njimi.

Življenjski prostor kavrov je v gorah nad drevesno mejo. V njem se od ptičjega rodu drže še planinski orel, krokar, snežni in skalni jereb ter rušavec. Orel in krokar sta samotarja, kakšen je tudi rušavec. Jerebi sicer žive v jatah, a če so splašeni, že po kratkem poletu spet zginajo iz dovida. Kavrom pa ni do tega, da bi se skrivali, in se razkazujejo s svojimi letalnimi umetnostmi. Podobno jadra po višavah le planinski orel, toda kavri ga daleč prekašajo. Ne da bi utripili s peruti se puste nositi v značilnih tokovih. Ko jih zanese dovolj visoko, stisnejo peruti obse in kakor kamen padejo v globino, prhutnejo in spet krožijo okoli skalnih štrlin. Za hip obise v zraku, če opazijo kaj užitnega, in nato padejo na svoj plen, najsi je to le droben žužek ali pisani močerad.

Posebno ob gnezdenju se posamezne jate združujejo v gost, črn oblak, ki se med oglušujočim vrščanjem mota po zraku in zneveda spet razprši. Pogosto se zgodi, da se iz te gneče komaj se reši napol oskubljen planinski orel ali krokar, ko sta se v nesrečni misli, da ostalih ni blizu, lotila kakšnega kavra.

Oriji puh ali črna krokarjeva peresca še plavajo po zraku, ko je nad kontami znova mir. Kavri so se razleteli po svojih opravkih ali h gnezdom v votlinah po stenah. Noben par namreč ne gnezdi zase, temveč vsaka posamezna jata skupaj. Gnezda so le bolj za silo napravljena iz raznih vejic ter dračja. Znešena so po primernih pomolih pod stropom votlin in v njih je do pet sivkastih jajc, ki jih vale samice. Samci pa se medtem potepajo v bližini gnezdišč. Vleče samice zapuste gnezdo le enkrat ali dvakrat na dan, da se za silo nahranijo. Vendar nikoli skupaj, tako da je na gnezdišču vselej nekaj samic, ki so vsak čas pripravljene prenesti vsiljivca. To je predvsem krokar, ki mu gredo v slast tako jajca kot golčiči. Vendar mu le redko uspe kaj upleniti, kajti vrisi samic priključijo tudi samce in potem se mu lahko zgodi, kakor je bilo že povedano.

Tudi planinski orel rad stika za gnezdi, kadar zaradi megle ne more v višave na ogleda za drugačnim plenom. Bliskovito se pripelje okoli ogla in mimogrede sname z gnezda valečo samico ali golčiča in izgine, še preden se utegne zbrati maščevalna jata. Drugače kavrom skoraj ni kos. Le tedaj, ko poseda jata po kakšnem robu

Vršaci

Foto Stane Jerko

in se vrešče kdove o čem pomenjuje, utegne vpašiti mednjo in pograbiti kakšnega zborovalca. Tedaj pa mora spet gledati, da ga številnejša jata ne dobi medse.

Mladiči naglo odrasčajo in ko kopne zadnje zaplate snega po kontah in pod stenami, so že godni. Pomnožene jate se tedaj raztepejo po vseh koncih gorovja.

Samotarski krokar, ki predvsem stika za mrhovino, s svojim posebnim čutom takoj najde vsako poginulo žival. Prav tako jo iztaknejo tudi kavri, ki ga ročno preženejo, če je bil je pred njimi, in se v množicah zgrnejo nad plen. Vreščanje in vihanje teh jat opozori lovce, kod je bil poginil zastreljeni gam, pastirje pa, kje leži ponesrečena ovca. Tudi reševalci na ta način zvedo za truplo ponesrečenega planinca, ki so ga morda že dolgo zaman iskali.

Tako se kavri preživljajo z vsem, kar jim pride pod kljun. Vedno so isti prepirljivi veseljaki, ki se le v najhujših viharjih ter neurjih potaknejo po varnih zavetjih. Niti najtrša gorska zima jih ne prežene iz višav; pomaknejo se le niže v gozdove, nikoli pa ne prav v dolino. Spomladi imajo znova obilno pogrnjeno mizo, ko odkopne plazovi, ki so pozimi porabljali gamse.

Planinske postojanke so s svojimi smetišči dokaj spremenile način življenja kavrov. Posamezne jate se namreč zaradi njih drže kar okoli koč in domov in ti nekaj plašni ptiči so postali povsem domači. Celo tako, da kakšen posebno predrzen kaver odnese presenečenemu planincu slasten griljaj spred nosa.

Ta domačnost pa postaja kavrom vedno bolj usodna. V ostankih konzervirane hrane in sploh med smetmi ter odpadki so razne škodljive snovi, ki jih ugonablja. Mogočnih jat, ki so zmogle celo planinskega orla, skoraj ni več videti. Toda po samotah jadrajo okoli robov po dva ali trije kavri, ki še žive po starem in skrbno, da ta ptičji rod še ne bo izumrl.

M. JERMAN

Kalilci zimskega miru

Nič čebel ne razburja bolj, kot kaljenje njihovega zimskega počitka. V tem so brezkompromisne in zahtevajo absoluten mir! Zal je to največkrat le njihova pobožna želja, ki se redkokdaj v celoti

izpolni. Niso redki primeri, ko čebelar sam kali njihov blažen mir, ko pozimi škorklja okoli čebelnjaka in po njem, treska z vrati in na podobne hrupne načine dokazuje svojo oblast. Tak čebelar slabo pozna svoje podaničke, saj bi drugače vedel, da so pozimi za vsak nenaden ropot najobčutljivejši seizmografi in neizmerno živčni. No, če se čebelar tega zaveda in hodi po prstih po čebelnjaku (kolikor je sploh potrebno da hodi!), je tu še dovolj drugih kalilcev zimskega miru naših ljubci! To so predvsem razne ptice, ki sedajo na brade in s kljuni zbijajo po panjih, da bi privabile ven čim več čebel za zajtrk, kosilo ali večerjo. Neke pomladi sem v enem od panjev opazil veliko luknjo, ki jo je vanj izklesala neumorna žolna. Ne dolžim je, da mi je prišla hrustal čebela, bolj verjetno je v starem panju zasitila kakšnega tesnega črva in se hotela dokopati do njega, a kljub temu mi je postalo vroče ob misli, koliko so morale pretrpeti uboge čebelice zaradi njenih tisočerihih udarcev po panju! A ne samo one, tudi vse druge v čebelnjaku so bile vznemirjene zaradi kovaškega nabijanja, čeprav ne v tolikšni meri kot neposredno napadene. Nezaželenih ptic se čebelar ubrani s ptičjimi strašili, ki jih navede na panje.

Nevarni kalilci miru so tudi male miške, ki toliko časa glodajo in širijo žrela panjev, da se pretolčejo v notranjost in se lotijo satja z medenimi zalogami. Te utegnejo povzročiti v panju pravo razdejanje s katastrofalnimi posledicami. Pasti in zastrupljena hrana so proti njim najboljše zdravilo.

Zaradi malomarnosti prezre vsakih čebelar, da so se veje preblizu stoječega drevesa že tako približale čebelnjaku, da v hudem vetru udarjajo po njem in povzročajo ropot ter tresenje. Dobra žaga tako nadlegovanje hitro odpravi.

Kakor se čudno sliši, pa je le res, da so z razvojem zimskega športa postali velika zadrega za čebele tudi otroci. Pozimi skoraj ni več pedi snega, ki ne bi bila

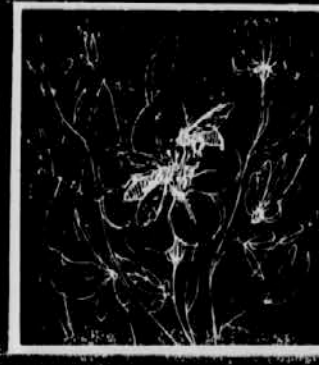
preprežena s smučinami, kar veča prav tako za terene okoli čebelnjakov. In kaj so mikavnejše tarče za otroke kot pisani panji, zloženi v čebelnjaku? Naveličani smučanja in malo za spremembo zabave se mladež pomeji še v ciljanju s kepami v pisane tarče. »Jaz bom zadel rdeči panj, jaz plavega, jaz rumenega!« — in že se vsujejo kepe po panjih, da vse bobni v njih. Kdo bi zameril razposajeni mladini njene igre, saj ne ve, kaj dela, o čebelah in njihovem življenju se ji pa niti ne sanja. Ne bom trdil, da to počenja kmečka mladež, ta je o življenju v naravi dokaj dobro poučena in seznanjena, žal pa tega ni moči trditi o mestni mladini. Pri mojem čebelnjaku je tako sneženo bombardiranje vsakoletni zimski pojav in to ne le enkrat... Letos na pomlad se je primerilo celo to, da so cepci obmetavali panje z razmočeno glinasto zemljo in nekaj panjev zadeli natanko v žrelo, jih zamašili in čebelar zaprl izhoda, da o izgledu čebelnjaka niti ne govorim. To je barbarsko početje, ki ni prav nikomur v čast. Upam, da bo tudi kateri od teh bombarderjev prebral te vrstice, se malce zamislil in opustil v bodoče bombardiranje čebelnjakov. Za to mu bodo iskreno hvaležni čebelar in čebele.

Vse navedene motnje sodijo med nepričakovane, nenadne, enkratne ali ponavljajoče se v nerednih presledkih. Vse te čebele zelo razburijo, da razderejo gnezdo in mnoge od njih polete celo iz panja in s tem v zanesljivo smrt. Če so take motnje pogoste, utegnejo povzročiti tudi grižo v panjih, ki sicer ni nalezljiva bolezen, utegne pa kljub temu povzročiti veliko škodo.

Zanimivo je, da poleg teh obstajajo tudi stalne motnje, ki jih, denimo, povzročajo vlaki v bližini čebelnjaka ali močan cestni promet, ki na zamrznjeni zemlji povzroča močno tresenje, pa čebel ne moti, ker se nanj navadijo, kot človek na stensko uro, ki ga moti šele tedaj, ko se ustavi...

V. PLEMELJ

V svetu čebel

ZARADI VELIKEGA ZANIMANJA ZA NAGRADNO IGRO HOBBY GUMA NAGRAJUJE, OBJAVLJA- MO IMENA NAGRAJENCEV, KI SO V DRUGEM MESECU NA- GRADNE IGRE PREJELI NAGRA- DE:

I. pony ekspress:

1. Mežnarčič Srečko, Golnik 7 a, Golnik
2. Kočar Stanko, Moste 22, Komenda
3. Ličen Vladimir, Dantjeva 27, Izola
4. Kerenc Jože, Sketova 7, Ljubljana
5. Septavce Tone, Trboje 9, Smlednik
6. Lah Jože, Dutovlje 71, Dutovlje
7. Lorber Vlado, Tyrševa 1/III, Maribor
8. Celcer Boris, Navernikova 16, Maribor

II. pony kolo:

1. Goljevšek Albin, Dolga vas 56, Kočevje
2. Vizin Ingrid, Partizanska 10, Nova Gorica
3. Godnjavec Silva, Stari trg 32, Trebnje
4. Smrdelj Olga, Prešernova 35, Ilirska Bistrica
5. Gregorka Tatjana, Smoletova 12, Ljubljana
6. Čare Bojan, Gosposvetska 19, Kranj
7. Koletta Mira, Podgorska 8-III, Kočevje
8. Polensek Tomaž, Na jami 9, Ljubljana
9. Podbevsek Magdi, Opekarna 37, Trbovlje
10. Perko Jože, Polje 4, Ljubljana-Polje
11. Sue Aleksander, Skopo 49, Dutovlje
12. Ljubič Marica, Fabianljeva 25, Ljubljana
13. Kamepič Slavko, Društvena 11, Ljubljana
14. Kurtović Ibro, Sp. Skofije 38, Skofije
15. Mihelič Jakob, Sodražica 77, Sodražica
16. Grlica Bojan, Grič 1, Ljubljana
17. Slivnik Milana, Prešernova 43, Bled
18. Lipičnik Anica, Fortunata Breganta 12, Kamnik
19. Kamensek Mladen, Tomšičeva 19, Kranj
20. Radelj Dušan, Malgačeva 10, Ljubljana
21. Gramli Bojan, Srebrničeva 1, Sežana
22. Jabuka Avgustin, Zasap 6, Cerklje ob Krki
23. Svare Franci, 5. ulica št. 3, Radomlje
24. Pir Vito, Nova Resa 9, Krško
25. Levičar Branko, Venise, Leskovec pri Krškem
26. Tominec Darko, Dol. Vreme 31, Vremski bitof
27. Repič Vili, Petrovč 13, Petrovč
28. Šter Dani, Ul. 29. novembra 25, Celje
29. Lipovž Matjaž, Leskovec pri Krškem
30. Preskar Jožek, Kozje 90, Kozje pri Brestanici
31. Vangoš Silva, Babno 4, Celje
32. Zuran Verica, Kočevarjeva 6, Maribor
33. Prah Marija, Trg. dr. Ivana Ribarja 3, Brežice
34. Skala Marija, Kodrova 30 a, Ljubljana
35. Kuhar Martin, Smarje 3, Sevnica
36. Fabiani Peter, Komen 16, Komen
37. Veršnik Martin, Center 84, Crna na Koroškem
38. Cesen Stelan, Dutovlje 11, Dutovlje
39. Zličkar Branka, Kremen 31, Krško
40. Hribar Rezka, Buč 7, Smartno v Tuhinju
41. Brelec Dika, Toma Brejca 19, Kamnik
42. Križman Darjo, Garibaldijeva 16, Koper
43. Bukovič Milena, Sentiljska 161, Maribor
44. Rubin Angela, Tržaška 48, Maribor
45. Levak Marko, Brezina 13, Brežice
46. Zmijelič Mihael, Zrkovska 42 a, Maribor
47. Jerman Nada, Zadržna 9, Crnomelj
48. Kolar Sandi, Kopitarjeva 3, Maribor
49. Štefanič Irena, Zbelovo 42, Loče pri Poljčanah
50. Memon Cveta, Zavrh 11, Dobrna
51. Govedič Branko, Slovenska 16, Maribor
52. Kosič Ivan, Sp. Poljčane 17, Poljčane
53. Majhen Milica, Stanovska 25, Poljčane
54. Zajc Lidija, Smihel 34, Novo mesto
55. Potočnik Božo, Orehova vas 82, Orehova vas — Slivnica
56. Hikel Rudolf, Pod kuhovnic n. h., Bled
57. Stanko Zoran, Ilirska 6, Krško

III. miniaturno električno železnico:

1. Jeršin Helena, Stari trg 9, Ljubljana
2. Klun Jordan, Pittonijeva 8, Izola
3. Vindiš Dušan, Jerebova 20, Novo mesto
4. Pagon Ljubo, Tumov drevored 15, Tolmin
5. Krajnik Slavko, Karlovska 20, Ljubljana
6. Pavlič Erika, Gotna vas 26, Novo mesto
7. Primožič Franci, Zupančičeva 8, Kranj
8. Ambrožič Boris, Vrhpolje 89, Vipava
9. Porešna Marko, Klunova 14, Ljubljana
10. Pir Ladi, Brezina 22, Brežice
11. Vester Dušan, Zg. Gorje 40, p. Gorje pri Bledu
12. Jurič Martin, Fara 8, p. Vas-Fara pri Kočevju
13. Brataševac Nedjan, Prešernova 5, Nova Gorica
14. Drovnik Branko, Detelova 5, Ljubljana
15. Mikulič Albin, Gregorčičeva 29, p. Dolenja vas pri Ribnici
16. Suštaršič Roman, Dolenjske Toplice 87, Dolenjske Toplice
17. Repsel Marjan, Hrušica 89, Jesenice
18. Lukancič Rado, Gostče 13, Skofja Loka
19. Švab Vojko, Glavni trg 10, Sevnica
20. Skamavec Marija, Sorlijeva 37, Kranj
21. Omerovič Adem, Čezsoča 28, Bovec
22. Blažič Vojko, Dom Ivana Cankarja — Poljanska 26, Ljubljana
23. Pachar Andrej, Ig 66, Ig pri Ljubljani
24. Ajdič Danica, Trebnje 86, Trebnje
25. Molan Damir, Sp. Stari grad 53, Krško
26. Oražem Emil, Moše Pijade 13, Kranj
27. Hmelak Dušan, Lokavec 8, Ajdovščina
28. Kovač Drago, Mahovnik 29, Kočevje
29. Gruđen Jožica, Mala vas 16, Grosuplje
30. Fajdiga Slavi, Huje 7, Kranj
31. Fruman Jože, Brdo, Vegova 3, Ljubljana
32. Damjan Vinko, Črnomaljska 7, Kočevje
33. Krošl Ivan, IMV, obrat Brežice, Brežice
34. Živadinov Dragan, Prešernova 25 c, Ilirska Bistrica
35. Klemenc Jožica, Proletarska 3 a, Trzin
36. Goršič Jernej, Dolenjska c. 200, Ljubljana
37. Vlah Drago, Trg revolucije 5, Ljubljana
38. Kovačič Jožica, Ig 195, Ig pri Ljubljani
39. Serjak Janez, Izanska c. 272, Ljubljana
40. Bobič Leopold, Oktobrske revoluc. 18, Izola
41. Lajner Gili, Gorenji Novaki 6, Cerkno
42. Hribar Dušan, Zg. Tuhinj 56, p. Smartno pri Kamniku
43. Toseito Oskar, Brdo - Prevalje 28, Ljubljana
44. Ivanov Suzana, Gornje Ponikve 25, Trebnje

45. Razpet Danica, Roče 16, Cerkno
46. Rudl Aleš, Oktobrske revol. 27, Izola
47. Tuljak Diana, Muševa 5, Izola
48. Stubelj Radoš, Kraljeva 3, Koper
49. Vidrih Barbara, Pržanj 32, Ljubljana
50. Hrzenjak Marko, Vaška pot 6, Ljubljana - Polje
51. Markun Drago, C. Koroškega odreda 20, Kranj
52. Molek Tinček, Štefiska 21, Kamnik
53. Podgoršek Aleš, Opekarna 4, Trbovlje
54. Tuljak Aldo, Muševa 5, Izola
55. Globčnik Gorazd, II. prekomorska 45 d, Koper
56. Lipičnik Mira, Fortunata Breganta 12, Kamnik
57. Pobler Loredana, Rozmanova 19, Piran
58. Rovšek Andrej, Prešernova 16, Ljubljana
59. Janežič Marjanca, Kančeva 14, Ljubljana
60. Slabe Alenka, Oražnova 4, Ljubljana
61. Skofie Andrej, Vodovodna 1, Domžale
62. Vodopivec Boris, Pohlinova 6, Ljubljana
63. Pangos Jadran, Prekomorskih brigad 1, Postojna
64. Jurca Marjanca, Gorenje 2, Postojna
65. Skabar Stane, C. maršala Tita 98, Jesenice
66. Markun Drago, C. Koroškega odreda 20, Kranj
67. Zorič Marjan, C. na Brdo 25 c, Ljubljana
68. Rijavec Silvana, Grgar 110, Nova Gorica
69. Stegnar Milan, Otoče 28, Podnart
70. Vlah Drago, Trg revolucije 5, Ljubljana
71. Stopar Slavko, Pečje 6, Sevnica ob Savi
72. Grohar Matjaž, Kosovelova 5, Tolmin
73. Sušnik Toni, Obirska 103, Ljubljana
74. Setina Iztok, Sišenska 32, Ljubljana
75. Hacin Tomaž, Milaka 39, Komenda
76. Cankar Rado, Oh potoku 22, Ljubljana
77. Sohec Drago, Vrhovo 30, Ilirska Bistrica
78. Kuralt Jože, Sv. Duh 36, Skofja Loka
79. Debevec Vojko, Slavinje 13, Hruševje
80. Lipušček Lidija, Linhartova 101, Ljubljana
81. Simunović Mario, Prule 1, Ljubljana
82. Stopar Vili, Pod kolodvorom 4 a, Postojna
83. Baht Patricija, Skrabčeva 13, Ljubljana
84. Truden Zdenka, Zg. Jezerko 96, Zg. Jezerko
85. Kurtović Ibro, Sp. Skofije 38, Skofije
86. Kurtović Ibro, Sp. Skofije 38, Skofije
87. Gregorin Marko, Lukovica 14, p. Brezovica pri Ljubljani
88. Kočar Majda, Vevče 111, Ljubljana - Polje
89. Bertonec Robert, Zasavska 27 c, Kranj
90. Brdnik Majda, Partizanska 41, Sežana
91. Spilar Manica, Kozje 64, Kozje
92. Štefanič Milan, Srebrničeva 8, Koper
93. König Igor, II. prekomorska 65, Koper
94. Križman Damjan, Ilirska 25, Ljubljana
95. Ravbar Maja, Kavčičeva 26, Koper
96. Korenjak Roman, Gradnikov trg 11, Kanal
97. Kurinčič Miloš, Volaričeva 7 a, Kobarič
98. Dujle Boris, Koprška 21, Izola
99. Kreslin Damjan, Ob stari bolnici 7, Izola
100. Korunc Franjo, Titova 37, Ljubljana
101. Bobnar Jože, Pekarniška 2, Koper
102. June Bogomir, Dantjeva 14, Izola
103. Bucar Tatjana, Kidričeva 5, Krško
104. Lazar Ivan, Pod Grčna 17, Nova Gorica
105. Ovnč Peter, Lucija 1, Portorož
106. Meden Sandi, Vojkova 32, Ljubljana
107. Belič Boštjan, Rožna dolina c. V/25 a, Ljubljana
108. Tratnik Nataša, Rožičeva 1, Ljubljana
109. Tomazičič Marjan, Goriške fronte 32, Sempeter pri Gorici
110. Podobnikar Dorjan, Zidovski trg 4, Piran
111. Radičič Drago, Cankarjeva 9, Koper
112. Dolanec Jurček, Stanežič 49, Ljubljana - Sentvid
113. Zadnikar Dragica, Brdnikova 22, Ljubljana
114. Turk Robert, Kosovelov trg 1 e, Koper
115. Mijat Vili, Ribiški trg 10, Koper
116. Zlatič Guido, Trubarjeva 20, Izola
117. Malisa Sonja, Gregorčičeva 70 ali 10, Izola
118. Stegnar Andreja, Titova 85, Ljubljana
119. Arh Gili, Catež ob Savi 69, Brežice
120. Hrašt Marjan, Bovec 125, Bovec
121. Gorenc Dušan, Senčur 318, Senčur pri Kranju
122. Skodlar Angelca, Jezerska c. 118, Kranj
123. Lehen Bojan, Vrhovci c. XXII/1, Ljubljana
124. Jug Marjan, Sr. Gameljne, Sentvid - Ljubljana
125. Brlogar Aleš, Borovnica 195, Borovnica
126. Ločnikar Jože, C. na Bokalec 32, Ljubljana
127. Longar Zlatko, Trebnje 77, Trebnje
128. Koritnik Darko, Kovinarsko nas. 5, Trbovlje
129. Fon Boža, Kajuhova 16, Bled
130. Andrejka Gregor, Smarča 126, Kamnik
131. Udovč Andrej, Cankarjeva 8, Kamnik
132. Uršič Rado, Zaga 81, Srpencia
133. Ravbar Jana, Kavčičeva 26, Koper
134. Mahnič Nevenka, Kavčičeva 29, Koper
135. Perc Boris, Tovarniška 3, Izola
136. Suštar Bogomir, Trg JLA 4, Izola
137. Ploj Bojan, Stanetova 17, Celje
138. Rotoša Ivo, Vanganel 14, p. Marežice — Koper
139. Butič Rikard, Oljčna pot 7, osnovna šola, Piran
140. Dolenc Majda, Bukošek 27, Brežice
141. Kozar Stefan, Poljanska 28, Ljubljana
142. Krašnja Janez, Robhova 25, Ljubljana
143. Zelenko Robert, Trg JLA 1, Izola
144. Benčič Drago, Smrekarjeva 48, Izola
145. Benčina Srečko, Prelovska »Pod gradom«, Idrija
146. Ilč Nedeljko, Kebečova 3, Kranj
147. Dobrovolje Majda, Vrhovci c. IV/11, Ljubljana
148. Strmole Stane, Hudo 9, Ivančna gorica
149. Skušek Marko, Kavčičeva 17, Ljubljana
150. Metelko Boris, Proletarska 2, Ljubljana
151. Simčič Eleonora, Plave 91, p. Deskle
152. Vorič Stane, Savska 2, Kranj
153. Grošelj Martina, Sentlovenec 11, p. Velika Loka
154. Zemljak Jani, Grič 5, Sevnica
155. Bukovec Ladislav, Loška vas 11, Dolenjske Toplice
156. Kranjc Otmar, Zarnikova 17, Ljubljana
157. Zorut Borut, Prvomajski trg 2, Piran
158. Guzinčič Mitja, Zaprice 10, Kamnik
159. Jeraj Marko, Bevk 89, Vrhnika
160. Rosansky Ferdo, Gostišče »Boriček«, Litija
161. Kerkem Franko, Garibaldi 10, Koper
162. Felzer Miki, Podbrdo 80, Podbrdo
163. Butina Jože, Miklošičeva 24, Ljubljana
164. Potočnik Marjan, Valburga 35 ali 25, Smlednik
165. Hrvatin Igor, Drevored 1, maja 8, Izola
166. Mihevc Marko, Heroja Maroka 1, Sevnica
167. Simčič Miloš, Rupa 5, p. Sapjane kod Rijeke
168. Nonne Svetlana, Mikarjeva 2, Kranj
169. Filot Danica, Klarčeva 14 c, Smedela — Koper
170. Gabršček Branko, Gregorčičeva 2, Tolmin
171. Kebe Zvone, Kristanova 4, Novo mesto
172. Vrt Rudi, Vinje 1, Dol pri Ljubljani
173. Pogačnik Viljem, Zvirče 35, Trzin
174. Keber Ivanka, Godešič 58, Skofja Loka
175. Bogataj Franci, Goriče 12, Golnik
176. Bajc Zdenko, Vrhpolje 38 a, Vipava
177. Koblar Valerija, Skofije 37, Koper
178. Plešnar Dušica, Godovč 15, Idrija
179. Renko Ivo, Dol. Boštanj 13, Boštanj
180. Strušnik Matjaž, C. Radomiljske čete 3, Radomlje
181. Zorko Sašo, Dečkova c. 259, Celje
182. Boškin Jadran, Skofije 66 c, Skofije pri Kopru
183. Pintar Dušan, Mariborska 67, Celje
184. Maren Dušan, Klanec 23, Komenda
185. Pavlin Anita, Kovaska 7, Ljubljana
186. Mladinov Miroslav, Gubčeva 3, Ilirska Bistrica
187. Ličan Nevenka, Trg. pri »Joškotu«, Vilharjeva 8, Ilirska Bistrica

188. Pančič Tedi, Ohala 5, Portorož
189. Vidmar Maks, Partizanska 39, Grosuplje
190. Kunaver Suzana, Cručje 32, Ljubljana — Cručje
191. Rudl Aleš, Oktobrske revolucije 27, Izola
192. Bogataj Branko, Engelsova 5, Piran
193. Uran Mitja, Dutovlje 32, Dutovlje
194. Zagar Ranka, Zaga 45, Srpencia
195. Milnic Edil, Srpencia 101, Srpencia
196. Snaj Nevenka, Nadgorica 47, Cručje
197. Klopčič Branko, Moravce 31, Moravce pri Domžalah
198. Alaut Jožica, Besnica 18, Ljubljana — Polje
199. Hočevar Jurček, Adamičeva 11, Grosuplje
200. Sirovnik Stefan, Polje c. III/9, Ljubljana — Polje
201. Ločnikar Marjan, Kidričeva 67, Skofja Loka
202. Terkaj Marko, Frankovo nas. 71, Skofja Loka
203. Čadež Helena, Pristava 8, Trzin
204. Podbevsek Marija, Buč 13, Smartno v Tuhinju
205. Jeršin Franci, Zalog 224, Ljubljana — Polje
206. Puhar Igor, Avsečeva 12, Ljubljana
207. Kovačič Leon, Valjčeva 12, Kranj
208. Fabiani Peter, Komen 16, Komen
209. Horvat Rajko, Marušičeva 13, Koper
210. Jarković Milan, C. K. 2, 136, Krško
211. Jarković Milan, C. K. 2, 136, Krško
212. Stant Hermina, Dol. Boštanj 14, Boštanj
213. Vučjak Ivan, Ul. Stare pravde 18, Brežice
214. Čigoj Viljem, Gregorčičeva 22, Ajdovščina
215. Kogovšek Marjan, Dol. Boštanj 35, Boštanj
216. Hvala Nadja, Most na Soči 63, Most na Soči
217. Likozar Jože, C. Staneta Zagarja 46, Kranj
218. Berdajs Robert, Izanska 113, Ljubljana
219. Mikuz Marija, Staneta Bivdka 15, Idrija
220. Rožane Ivan, Kajuhova 5, Izola
221. Grizanič Tedeljko, Laminjan 18, Portorož
222. Hočevar Zoran, Mestni log n. h. Kočevje
223. Benčič Slavica, Koprška 28, Izola
224. Holcer Franci, Zehljarska 3, Kamnik
225. Persin Aleš, Borsetova 12, Ljubljana
226. Kopic Janez, St. vid 26, Lukovica pri Domžalah
227. Sivec Dušan, Ivančna Gorica 10, Ivančna Gorica
228. Kronja Robert, Nazorjeva 1, Kranj
229. Kostev Ivan, Sevnica H. M. 16, Sevnica
230. Marčun Olga, Brzina 74, Brežice
231. Jedlovčnik Jernej, Nad mlini 40, Novo mesto
232. Škerjanc Vlado, Rožice 20, Materija pri Kopru
233. Somodjvarac Ružica, Tomšičeva 1, Smedela — Koper
234. Srot Anton, Levstikova 5, Koper
235. Tisaj Ružica, Duplica 32, Kamnik
236. Kline Branko, Kopolje 33, Videm — Dobrepolje
237. Bobnar Samo, Zaloška 37, Ljubljana
238. Kožič Tomislav, Heroja Bračiča 18, Maribor
239. Fras Ivo, Krekova 6, Maribor
240. Kamnar Drago, Brestanica 20, Brestanica
241. Vogrinčič Stanko, Stefana Kovača, Murska Sobota
242. Kern Emil, Skarčeva 1, Ljubljana
243. Moskril Jožica, Zg. Praproče 1, Lukovica
244. Rus Rudi, Bruhanja vas 8, Videm — Dobrepolje
245. Arh Duško, Leskovec 69, Leskovec pri Krškem
246. Kinovec Franc, Vir, Jurčičeva 2, p. Dob pri Domžalah
247. Andanovski Stevo, Miklošičeva 2, Maribor
248. Lipolt Stojan, Divača 11, Divača
249. Goljat Darko, Kovinarska 19, Kamnik
250. Pisar Majda, Črčevje 2, Ravne na Koroškem
251. Vergilj Sirk, Kosovelova 7 b, Tolmin
252. Kreis Zlatko, Ljubljanska 25 b, Maribor
253. Rotovnik Anica, Ob Suhi 29, Ravne na Koroškem
254. Škrlič Nevijo, Vinica 14, Izola
255. Gamšek Mihela, Jagnjenica 41, Radeče
256. Remskar Vojca, Log 9, Brezovica pri Ljubljani
257. Pregl Jože, »Jeklotehna«, Partizanska 34, Maribor
258. Vrtovec Jožica, Bovec 195, Bovec
259. Martine Darko, Naselje heroja Maroka 9, Sevnica
260. Kraiger Marjan, Stare sledi 30, Prevalje
261. Perko Sandi, Framska 4, Maribor
262. Furdj Joško, Ragovo 7, Novo mesto
263. Muršak Dorci, Heroja Staneta 22, Maribor
264. Glušič Miha, Tovarniška 22, Lesce
265. Sušterič Darja, Bukošek 10, Brežice
266. Sušterič Branko, Bukošek 10, Brežice
267. Dimitrov Nikola, Gregorčičeva 14, Tolmin
268. Birska Igor, Jurčičeva 1, Koper — Smedela
269. Kac Beno, Mariborska 29, Dravograd
270. Matko Aleksander, Partizanska 10, Slovenj Gradec
271. Breznik Slavko, Trg svobode 18, Ravne
272. Krajčević Feri, Bistrica 24, Ruše
273. Casar Jože, Robinčev, Dravograd
274. Vrtovec Srečko, Golovec 1, Trbovlje
275. Potočnik Ivan, Krekova 8, Maribor
276. Striša Helena, Dolenjske Toplice 42, Dolenjske Toplice
277. Santej Roman, Naselje Maroka 12, Sevnica
278. Babnik Milena, Zg. Kaselj 13 a, Ljubljana — Polje
279. Kranjčević Anica, Brezje 3, Leskovec — Krško
280. Rešetar Franci, Ul. prvoborcev 16, Hrastnik
281. Horvat Mateja, Ul. 31. oktobra 2, Crnomelj
282. Kebe Bojan, Prešernova 2, Brežice
283. Kumer Niko, Tolstojeva 43, Ljubljana
284. Požun Ivan, Vranje 2, Sevnica
285. Cerne Brane, Izanska c. 305, Ljubljana
286. Zadnik Julijana, Krmelj 38, Krmelj
287. Bizjak Mirko, Tomšičeva 11, Postojna
288. Resnik Marjan, Vir, Gubčeva 11, p. Dob pri Domžalah
289. Fergola Vladimir, Babinikova 6, Maribor
290. Grintal Mojca, Dolenjska c. 145, Ljubljana
291. Učakar Bojan, C. dr. Jožeta Potrca 20 b, Ptuj
292. Ušaj Egon, Čevljarska 26, Koper
293. Veskovič Dragan, Vojšniška 10, Maribor
294. Avgustin Bojan, Regerčeva vas 47, Novo mesto
295. Ribarič Marija, Belokriška 30, Portorož
296. Prešeren Boštjan, Zaloška 63 a, Ljubljana
297. Volkar Jože, Smartno 17, Smartno v Tuhinju
298. Turšič Franc, Begunje pri Cerknici, Begunje pri Cerknici
299. Hribar Nataša, Begunje pri Cerknici, Begunje pri Cerknici
300. Husu Silvo, Zg. Bistrica 18, Slovenska Bistrica
301. Korbar Milan, Moste 58 a, Komenda
302. Novak Samo, Skofljica 65, Skofljica
303. Mikič Vlado, Begunje 49, Begunje na Gorenjskem
304. Semec Branko, Kolodvorska 3, Krško
305. Prelovec Metka, Na Otoku 8, Celje
306. Hren Marina, Maistrova 8/1, Maribor
307. Sibilja Marjan, Savska c. 31, Sevnica
308. Zavadlal Dorica, Ljubljanska 28 a, Celje
309. Pavlič Dušan, Forsterjeva 2, Novo mesto
310. Veršič Danilo, Budina 21, Ptuj
311. Zmave Marica, Mali vrh 8, Globoka — Brežice
312. Globačnik Vilj., Metlečce 3, Soštanj
313. Hrašan Ivan, Koseze 60, Ilirska Bistrica
314. Hrovat Gorazd, Dolenji Boštanj, Boštanj
315. Urbančič Marinka, Konfekcija »Liscas«, Sevnica
316. Zivkovič Roki, Pot na Zali Rovt 11, Trzin
317. Hrovat Milica, Dol. Boštanj 4 a, Boštanj
318. Kovačič Darko, Trg 1. maja 1, Tolmin
319. Rutar Joško, Ul. Petra Skalarja 1, Tolmin
320. Topolovec Vinko, Diški dom, Prešernova 29, Ptuj
321. Kavčič Darko, Ul. 41. divizije 5, Maribor
322. Svaljek Gorazd, Veluščeva c. 1, Maribor
323. Rogelja Ivo, Endliharjeva 5, Maribor
324. Bobnarčič Mira, Kog 80, p. Kog
325. Duh Matjaž, Sadjarska 15 b, Maribor
326. Struel Tomaž, Moša Pijade 12, Ljubljana
327. Klobasa Roman, Trpinčeva 88, Ljubljana
328. Malerič Izidor, Gosposvetska 13, Ljubljana
329. Truden Milan, Bobovik 10, Kranj
330. Drstvensek France, Poljska pot 39, Sevnica
331. Zuraj Nežka, Solska ul. 14, Krško

Za naše kmetovalce

Intenzivna reja kokoši v zaprtem prostoru

Poleg ekstenzivne reje kokoši na kmečkem dvorišču pričnemo mnogi rejci vzrežati večje jate kokoši nesnic na intenzivni način, ki se loči od prvega predvsem v prehrani in v samem načinu vzreje. Kokoši znesejo v intenzivni vzreji letno od 180–240 in celo več jajc, kar je poleg ostalih dejavnikov odvisno tudi od pasme živali.

Kokoš kmečke reje se od ranejša jutra pa do mraka pase zunaj na travi, dvakrat do trikrat dnevno pa dobi še nekaj zrnja ali gospodinjskih odpadkov.

V intenzivni reji pa imajo kokoši vedno na razpolago dovolj krme, ali pa jim jo pokladamo ob določenem času. Za visoko proizvodnjo kokoši jate je potrebno, da je prostor v katerem so živali, razsvetljen dovolj dolgo.

Znano je namreč, da potrebuje kokoš za tvorbo enega jajca 24 do 28 ur svetlobe. Če želimo torej od visoko produktivnih živali dobiti kar največje število jajc, moramo hlev, v katerem so kokoši, osvetljevati dnevno okoli 16 ur. Glede na to, da se dan pri nas v jesensko-zimskem času vse bolj krajša in doseže končno le okoli 8,5 ur, moramo v hlevih z okni dopolnjevati dnevno svetlobo z umetno. Ta pa naj ne bo premočna. 25 Watna žarnica zadošča za 10 m² površine. Če redimo kokoši v prostoru brez oken, pa ga osvetljujejo neprekinjeno 16 ur z umetno svetlobo. Drugo, kar je pomembno za uspešno rejo kokoši in čim večjo proizvodnjo jajc je, da kokoši ne izgubljajo po nepotrebnem energije. Zato kokoši zapremo v prostor, v katerem je njihovo gibanje omejeno. Prostor pa mora biti res čist in primerno suh. Temperatura naj se giblje povprečno neke med 12 in 18°C. Relativna vlaga zraka v hlevu naj znaša 65 do 75 odst.

Poznamo več načinov intenzivne reje kokoši.

Pri reji z izpustom je paša v izpušnih dobro organizirani in jo je ves čas dovolj. Tak način reje uporabljamo navadno za vzrejo piščančjih kokoši oziroma jarko.

Drugi način je vzreja kokoši na globoki stelji, ki je ne menjamo, dokler ne zapramimo objekta. Uporabljamo ga pri reji kokoši valinlih in konzumnih jajc in pri pitanju piščancev.

V zadnjem času se uveljavlja tretji, to je baterijski način reje kokoši konzumnih jajc, to je jajc za vsednjo prehrano. Tak način reje je povezan z velikimi investicijami in si ga manjši rejec kar težko privoščiti, čeprav ima ta način reje v marsičem prednost pred drugima dvema.

Osnovna prednost baterijske reje kokoši je v pridobitvi prostora. Če pravilno izberemo baterije, ki jih je mnogo vrst, lahko v enako velik prostor naselimo do 3-krat več kokoši. Pri reji na tleh lahko namreč naselimo na 1 m² površine 4–6 kokoši, pri baterijski reji pa od 9–19 m² na 1 m².

V kletki lahko redimo po eno, ali kar je mnogo ekonomičneje, po več kokoši (običajno do 4). Baterijska reja kokoši ima svojo praktično plat tudi pri pobiranju jajc. Poševno dno kletke omogoča, da se jajca skotalijo v zbirni kanal oz. na platneni tekoči trak,

ki jih odnaša v zbirni prostor zunaj hleva. Tudi krmljenje in napajanje kokoši v baterijah je običajno avtomatizirano, s čimer si prihranimo mnogo dela.

Odpadke izpod baterij odstranjujemo navadno s pomočjo brezkončnega traku ali z drugače urejenimi mehaničnimi napravami, avtomatsko ali polavtomatsko.

Prednost baterijske reje kokoši je tudi v tem, da imamo pregled nad vsako živaljo in lahko v primeru nastopa boleznih hitreje in temeljiteje ukrepamo.

Za sedaj pri nas še prevladuje tak način reje na večjih perutninskih farmah, pri zasebnih rejcih pa se uveljavlja reja kokoši na tleh, ki so pokrita z debelo plastjo stelje, torej talna reja.

Da si prihranimo delo s čiščenjem odpadkov, steljo tu nekajkrat obrnemo ali jo po potrebi še dodamo. Odrasla kokoš namreč iztrebi okoli 175 g svežega blata. Odpadke pa odstranimo iz hleva šele, ko smo kokoši izselili iz hleva oziroma ko smo jih poklali.

Zelo pomembno za uspeh talne reje je, da imajo kokoši dovolj krmilnega prostora ter da so krmilniki in napajalniki pravilno razporejeni.

Gnezda, ki so lahko skupinska ali posamična, namestimo tako, da je v njih čim temneje. Na 100 kokoši računamo okoli 2 m² površine gnezda oz. 4–5 kokoši na eno gnezdo. Gnezda morajo biti vedno čista.

V hlev namestimo tudi gnezda s poševnim dnom, ki imajo v sredini odprtino, skozi katero se odkotali jajce po poševni prečki, ki je pod njim, v zbirni kanal. Tak način zbiranja jajc je mnogo enostavnejši, obenem pa preprečujemo, da bi bila jajca umazana. Pri nepravilnem nagibu dna gnezda pa lahko dobimo večje število natrtih in razbitih jajc.

Prostor za spanje uredimo kokišim na latah, ki so dvignjene 30 cm od tal ter druga od druge oddaljena 30–35 cm.

Glede na to, da predstavlja krma v intenzivni proizvodnji jajc okoli 60 odst. stroškov, je potrebno, da vsebuje krmilo vse sestavine, ki so nujne živali za optimalni razvoj. Zato naj krma za kokoši nesnice vsebuje 16–18 odst. surovih beljakovin, okoli 2000 K cal (kilo kalorij) produktivne energije, od 2,7–3,5 odst. kalcija in 0,75 odst. fosfora. Poleg tega mora vsebovati krmilo še številne ostale rudnine, katerih količine so mnogo nižje, ter celo vrsto vitaminov.

Pri krmljenju kokoši pazimo, da imajo dovolj krme, da niso lačne, vsaj ne predolgo.

V praksi se vse bolj uveljavlja tako imenovano restriktivno krmljenje živali, to je pokladanje krme ob določenem času, kar je seveda lažje izvesti v objektih z avtomatskimi krmilnimi napravami (krmilni trak). Seveda je marsikje v navadi še vedno krmljenje kokoši ad libitum, to se pravi, da imajo kokoši v krmilnikih na razpolago vedno dovolj krme. V takem primeru je poraba krme na kokoš oziroma na jajce nekoliko večja.

Krma za kokoši je lahko v obliki moke ali pa v obliki briketov, pač pri čem vse odvisno od tehnike krmljenja. Glavni dve obliki krme ni. Briketirana krma ima pred prvo to prednost, da se je manj izgubi, ker jo kokoš med steljo še vedno lahko najde. Seveda pa je briketirana krma zaradi dodatnih stroškov izdelave nekoliko dražja od krmil v obliki moke, ki so v navadi.

ING. M. O.

Motovilec in kurje črevce

Pridelovanje motovilca vedno bolj nazaduje. To povzroča tudi njegove nenavadno visoke cene na trgu. Vzrok za to lahko pripišemo znanemu plevelu kurjemu črevcu. (Stellaria media). Motovilec zahteva prvovrstno njivsko ali vrtno zemljo. Takšna zemlja prija tudi črevcu, ki raste naglo, pa čeprav je dnevna temperatura zelo nizka. Tudi motovilec raste v hladnem letnem času, celo pozimi, če temperatura ni blizu ničle ali pod njo. Kurje črevce pa je še manj občutljivo za hladno vreme in raste celo naprej, ko motovilec že začne zastajati v rasti. To nesorazmerje je krivo, da so motovilčeve setve čisto zapleveljene. Če hočemo čisto setev, ga je treba pogosto okopavati, to pa dviga njegovo ceno. Strojno okopavanje ne zadostuje, čeprav je možno pri vrstnih setvah, vedno je treba še pleti v vrsti. Zato najdemo motovilec samo še po vrtovih na majhnih površinah, kjer smo ga zmogni večkrat okopati in opleti.

Ako upoštevamo določene zahteve, ga je možno tudi njivsko pridelovati. Ker je znano, da ne mara globoko udelane zemlje, orjemo zanj le plitvo, preorano površino pa prekopljemo s prekopalnikom (frezo). Potem počakamo tako dolgo, da sklije plevel, ki ga zopet podorjemo ali enostavno podkopljemo s frezo. Takoj nato sejemo, po možnosti z vrstnim sejalnikom, da pride seme enakomerno (3 cm) globoko. Vrsta od vrste naj bo 15 do 20 cm narazen, odvisna pa je od okopalnika, ki ga imamo na razpolago. Ker sejemo sorazmerno gosto, rabimo za 100 m² površine 200 do 250 g semena. Ozke vrste (250 g na 100 m²) imajo pred širokimi to prednost, da se vmesni prostor kmalu prekrije in da plevel ne more nadvladati motovilca.

Kmalu po setvi, nekaj dni, preden seme vzkali, začnemo kemi-

Dobra kadrovska struktura

Kmetijski kombinat Zalec je ena redkih kmetijskih organizacij, ki se lahko pohvali z dobro kadrovsko strukturo. Od skupno 1949 stalnih delavcev jih je 56 z visoko, 38 z višjo, 242 s srednjo in 157 z nižjo strokovno izobrazbo ter 83 visoko kvalificiranih, 605 kvalificiranih in 781 polkvalificiranih delavcev. Razvoj kombinata je usmerjen v nadaljnjo modernizacijo kmetijske proizvodnje, razširjanje živilske industrije, razvijanje in modernizacijo sirarske dejavnosti za dopolnitev primarne, razvijanje in modernizacije lastne trgovske mreže in pospeševanje kooperacije z zasebnimi gospodarstvi. Ker je načrtna vzgoja in pridobivanje novih kadrov osnovni pogoj za nadaljnji napredek podjetja, so temu dejavniku namenili še posebno skrb, kar dokazujejo številne razpisane štipendije.

R. O.

Prva pokušnja

Foto Leon Dolinšek

no zatirati kurja črevca. Kot herbicid uporabljamo gramoksone, in sicer 25 (30) cm² na 100 m² površine. Zanj rabimo 6 (7) l vode. Raztopino razdelimo z dobro škropilnico po površini kar se le da enakomerno. Postopek daje, če ga pravilno izvajamo, nezapleveljene njive.

Druga ovira za večje pridelovanje motovilca je v zamudnem spravljaju pridelka. Ponavadi ga spodrezujemo z nožem, potem ga poberejo in mečemo v košaro. Za spravljaje po hitrem postopku imajo posebno napravo, ki je sestavljena iz trikotnega ali klinastega noža in iz žičnate košare. Rezilo je spredaj na košu (da se izmenjati, da ga lahko večkrat brusimo), koš pa ima držaj tako dolg, da lahko delamo (spodrezavamo) pokonci v hodu. Napravo rinemo sunkoma pred sabo, hkrati jo uravnava v smer vrste in v podrežilno globino. Vse ostalo je jasno; spodrezan motovilec se premika in stiska v koš in ko je ta poln, stresemo njegovo vsebino v pripravljene zaboje. Čiščenje (odstranjevanje primesi) opravimo potem na tekočem traku ali na dolgi gladki mizi. Tako poenostavljeno pridelovanje motovilca ni več težko in zoprno, ker ga ne izvajamo več po starem, kleče ter z nožem in roko.

Morda sem s tem prispevkom spodbudil koga, ki bo začel motovilec pridelovati po novem in na večji površini. Motovilec lahko pridelamo in beremo jeseni, pozimi, zlasti pa rano spomladi. Pridetek je odvisen od časa setve. Sejanje pred koncem avgusta in po septembru je tvegano, ker rana setev zelo dolgo kali, pozna pa težko vzkali in slabo prezimi; obe skrajnosti, prerana in prepozna setev dasta slab pridelek. Motovilec se vegetacijsko razvija le ob kratkem dnevu, ob dolgem pa sili v cvet. Običajno sejemo septembra.

VARDJAN

Virusne bolezni fižola

VPRAŠANJE:

Na fižolu mi dela veliko preglatve kodravost. 20 let imam v vrtu maslenjak (Butterbohnen). Prav lepo je uspeval. Pred petimi leti sta bili dve rastlini nakodrani, podobno kot pri paradizniku. Nista nastavili cvetja in kolikor ga

je bilo, je rodilo zatemnele, odebeljene stroke. Tega pa je vsako leto več. Od 70 rastlin jih letos 12 ni rodilo in sem fižolovino sežgal, šest pa jih je rodilo, a slabše. Stroče na njih je bilo odebeljeno, listi pa nabrekli. Opažam tudi to, da se kodravost pojavlja na istem mestu, kot je bila prejšnje leto, znak, da je okužena zemlja. Rad bi vedel, kako se ta bolezen uničuje in če se prenaša bodisi s kožo ali obleko pri zalivanju ali pri obiranju in če nemara celo žuželke pri oplajenju in prenašanju cvetnega prahu prenašajo tudi bolezen. Se bolezen prenaša iz leta v leto tudi na preklah in če — kako jih je treba razkužiti?

FRANC GABROVSEK

ODGOVOR:

Fižol je napaden od virusne bolezni — fižolovega mozaika ali kodravosti (Phaseolus virus 1). Poleg kodravosti in zmanjšane cvetne nastanka, kot opisujete, so listi tudi klorotični, mozaično razbarvani, včasih pa je rast tudi močno oslabiljena. Bolezen se iz leta v leto prenaša predvsem s semenom, v nasadu pa jo prenašajo tudi sesajoče žuželke, predvsem fižolove uši. Zatiranje morate usmeriti torej predvsem v setev zdravega semena, ki ga dobite od povsem zdravih rastlin, in pa v uničevanje fižolovih uši (zalivanje ali škropljenje z 0,1 odst. metasystoxom v presledku 3 tednov, zadnjikrat 3 tedne pred uživanjem stročja). Za to vrsto virusa ni znano, da bi se prenašal tudi z navadnim dotikom ali se ohranjal v zemlji, kot domnevate. To je znano za neko drugo, zelo redko vrsto virusa. V vašem primeru že setev okuženega semena lahko ustvari videz, kot da se virus ohranja v tleh. Seveda pa vseeno skrbno kolobarite. Razen omenjenih v praktičnih razmerah ni drugih možnosti za zatiranje opisane virusne bolezni, vsekakor pa je priporočljivo, da menjate seme.

Dr. J. M.

**Vaše
vprašanje – naš
odgovor**

Vodič skozi predpise

Kdaj je treba preskrbeti najpotreb- nejše prostore?

Zakon o stanovanjskih razmer-
jih točno določa, kdaj je dolžan
lastnik stanovanja oziroma dela
hiše oziroma organizacija za go-
spodarjenje s stanovanjskimi hi-
šami v družbeni lastnici preskr-
beti imetniku stanovanjske pravi-
ce, kateremu je bila odpovedana
stanovanjska pogodba, najpotreb-
nejše prostore. Povedali smo že,
da se za najpotrebnejše prostore
štejejo prostori, ki varujejo sta-
novalce pred elementarnimi ne-
zgodami, njihovo pohištvo pa pred
okvaro. Zakon izrecno določa, da
je potrebno v primeru odpovedi
iz točno določenih šestih razlogov,
o katerih smo pisali v eni prej-
šnjih števil, imetniku stanovan-
jske pravice in članom njegovega
gospodinjstva preskrbeti takšne
prostore. Enako določbo ima čl.
19 ZSR in sicer za primer, ko
prejšnji zakonec po sodni odloč-
bi preneha biti imetnik stano-
vanjske pravice. Prav tako je
določeno tudi za primer, če je do-
bil imetnik stanovanjske pravice
stanovanje z ozirom na svoje de-
lovno razmerje s stanodajalcem.

Stanodajalec mu lahko odpove
stanovanjsko pogodbo, kadar pre-
neha njegovo delovno razmerje
po lastni zahtevi ali prošnji,
zaradi samovoljne zapustitve dela
ali zaradi izključitve iz delovne
skupnosti oz. zaradi obsodbe za
kaznivo dejanje na kazni, ki ima
po zakonu samem za posledico
prenehanje delovnega razmerja
(tri mesece in več). V zvezi s tem
je važno določilo, da more stano-
dajalec odpovedati stanovanjsko
pogodbo le v treh mesecih po
prenehanju delovnega razmerja
imetnika stanovanjske pravice. V
kolikor vložijo tožbo po preteku
tega roka, z zahtevkom ne more
uspeti.

Če je stanovanje zvezano z do-
ločeno družbeno funkcijo, je mo-
goče odpovedati stanovanjsko po-
godbo, kadar imetnik stanovan-
jske pravice iz kakršnegakoli vzro-
ka preneha opravljati to funkci-
jo. Tudi tedaj je treba ob izselit-
vi ponuditi uporabnikom najpo-
trebnejše prostore.

V kolikor v vseh teh primerih
najpotrebnejših prostorov ni na
razpolago, prisilna izvršitev sod-
ne odločbe — deložacija ni možna.

Zavaruimo se pred kokošjo kugo

Kokošja kuga je za perutnino
ena najpogubnejših bolezní. Po-
vzročja jo določeni virus. Je izred-
no nalezljiva in se naglo širi od
hiše do hiše, iz kraja v kraj.

Pred zadnjo vojno te bolezni v
Jugoslaviji ni bilo. V Slovenijo so
jo zanesli Italijani med okupacijo.
Razširila se je po vsej državi in
povzročila ogromno škodo, saj je
poginilo na stotisoče kokoši.

Proti bolezni smo bili takrat ne-
močni, ker se ni bilo učinkovite-
ga varstvenega cepiva.

Za kokošjo kugo zbolijo zlasti
kokoši, bolj redko purani in gosí,
race pa skoraj nikoli. Od divje
perutnine zbolijo fazani in jere-
bice.

Živali se okužijo z vdihovanjem
okuženega prahu, možna pa je tu-
di okužba s hrano in vodo.

Kako bolezen spoznamo? Prime-
ri se, da kokoši poginejo nenado-
ma čez noč, ne da bi na njih sploh
kaj opazili, da so bolne... Pri
nekoliko počasnejšem poteku pa
opazimo, da postanejo zaspane,
mirno čepijo na mestu, preneha-
jo jesti in tudi nesti. Greben in
podbradek jim potemnita do tem-
no modre ali celo črne barve. V
žrelu, sapniku in kljunu se nabira
lepljiva sluz. Ker se jim zamašijo
nosnice, dihaajo z odprtim klju-
nom, zato hropijo in značilno pl-
skajo. Kmalu se temu pridruži še
zelenkasto bela driska. Včasih
opazimo tudi živčne motnje. Ko-
koši zvijajo vrat, povesejo peruti
ali se vrtijo in opotekajo, kot bi
bile pijane. Bolezen traja navadno
dva do tri dni, dokler skoraj vse
živali ne poginejo.

Navedena znamenja se ne poka-
žejo vedno vsa skupaj. Od časa
okužbe pa do prvih vidnih bolezen-
skih znamenj preteče take tri do
največ pet dni.

Kakršnokoli zdravljenje obolele
perutnine je povsem brezuspešno.
Če se je bolezen pojavila, je pač
najbolje, da vse kokoši zakolje-
mo, ne glede na to, ali so že vse
zbolele ali so nekatere med njimi
navidez še zdrave, ker okužene so
prav gotovo že vse. Meso okuženih
živali je užitno, le če kokoši niso
preveč shujšale. Meso pa v nobe-
nem primeru ne smemo razdajati
sosedom, kjer med perutnino še
ni bolezni.

Prenašanje bolezni. Kokošja
kuga se prenaša iz okuženih dvo-
rišč z neposrednim dotikom živa-
li, z obutvijo in obleko ljudi, toda
tudi z iztrebki, jajci in perjem.
Kučilo ostane živo in okužljivo tu-
di v zmrznjenem mesu leto dni,
čeprav je zmrznjeno na 10 stopinj
ali še nižje.

Kaj pogosto se zgodi, da bole-
zen prenašajo ljudje, ne da bi se
tega zavedali, mnogi pa jo raz-
našajo vede in iz koristiljublja. Če
začnejo pri njih kure poginjati,
pohitijo, da še na videz zdrave
kokoši odnesejo na trg za prodajo.
Če je tako kuro kupil kdo, ki
ima doma tudi kokoši, okuži s tem
vse domače. Marsikatera gospo-
dinja, ki zakolje okuženo kokoš, vr-
že drob na smetišče, kamor prihaj-
ajo psi, mačke, vrabci in podga-
ne, ki potem raznašajo kučilo po
vsej okolici. Prav tako je z vodo,
v kateri je gospodinja prala zakla-
no kokoš, če jo potem zlije na
ulico ali na dvorišče. Kdor potem
stopi v tako okuženo lužo, prenese
kugo na svoj dom ali v druge hiše.

Kugo se lahko prenaša tudi na
velike razdalje s transportom oku-
ženih živali z železnico ali s ka-
mioni, ker iz vozil izpadajo iz-
trebki. Stalno se lahko vzdružuje
kuga v določenih okoliščinah med
divjo perutnino, kot so fazani in
jerebice, ki ponavadi ne poginejo
tako hitro kakor domača perutni-
na.

Širjenje kuge je torej zelo tež-
ko ali skoraj nemogoče prepreče-
vati. Zato se je samo z varstveni-
mi ukrepi ne moremo nikoli za-
nesljivo ubraniti.

Ko kuga v dvorišču preneha, je
treba kurnik najprej temeljito očis-
titi nesnage in jo globoko zako-
pati v zemljo ali v gnoj. Nato vso
notranjost kurnika, zlasti pa gre-
di, kjer kokoši počivajo, opere-
mo s sarkovo krtačo in vročim
lugom. Namesto luga lahko upo-
rabimo raztopino pralne sode in
sicer pol kg na 10 litrov vode. Ko
se les osuši, prebelimo vso notra-
njost z beležem, toda tako, da je
vse belo, ne pa samo poskropijo-
no, kot se pogosto opaža na kme-
tih. Ne smemo pozabiti na krmil-
na koritca in napajalnike, ki jih
tudi skrbno operemo z vročim lu-
gom.

Kdor nabavlja novo perutnino
neznane izvora, naj bo previ-
den. Ne sme jo takoj pomešati
s svojo domačo, marveč naj jo
ima vsaj teden dni zaprto oziro-
ma ločeno od domačih kokoši. V
tem času se bo že pokazalo, če
so nove živali okužene ali ne. Na
koncu bi še pripomnil, da je vsak-
do po zakonu dolžan bolezen pri-
javiti oblastem ali veterinarju.

Kako se najbolj uspešno brani-
mo pred kugo? Strahu pred koko-
šjo kugo nas danes lahko reši

Hosta

Foto Drago Kralj

ednole pravočasno varstveno ce-
pljenje kokoši z vbrizgavanjem ce-
piva (vaccine) pod kožo ali z do-
datkom cepiva pitni vodi oz. z
razprševanjem vaccine v prostoru.
To zadnje uporabljamo zlasti
pri piščancih.

Odrasle kokoši ostanejo po ce-
pljenju leto dni zaščitene pred ku-
go. Piščanci pa, ki so zaužili vak-
cino s pitno vodo ali pri razpršit-
vi cepiva v prostoru, ostanejo od-
porni le največ štiri mesece, na-
kar jih moramo cepiti podkožno.

Cepiti smemo le v dvoriščih,
kjer se kuga še ni pojavila, ker
nam sicer navidez še zdrave ko-
koši, ki pa so že okužene, po
cepljenju poginejo, zato ker se v
njih še ni razvila odpornost, kar
traja štiri dni.

Vsak naj da brez izjeme cepiti
vse kokoši in sicer pravočasno,
še preden se kuga oglašja v okoli-
ci, ker pred to boleznijo nismo
nikdar varni.

Nevšečnosti pri cepljenju. Pri
kokoših se za krajši čas, za kake
4 tedne, zmanjša ali preneha nes-
nost. S tem pač moramo računati
in zato cepiti kokoši pozno jeseni
ali v začetku zime, ko je nesnost
najmanjša. Le pri jarčkah, ki še
niso prenesle, ne čakamo do poz-
ne jeseni, saj so jajca takrat naj-
dražja. Sicer pa bo vsak kokoše-
rejec vzel v račun večjo ali manj-
šo izgubo pri jajcih, saj se je s
cepljenjem zavaroval pred nepri-
merno večjo izgubo, ki bi mu pri-
zadejala kokošja kuga.

STANKO ARKO

Zaščita potrošnika

V nekaj zaporednih sestavkih
smo se spoznali s pomembnejši-
mi pravicami, ki bi jih moral po-
znati vsak potrošnik. Seveda za-

vzema prodaja in nakup blaga, to
je blagovni promet, izredno širo-
ko področje, ker prodajo različ-
nih vrst blaga urejajo različni
predpisi. Spoznali smo se le s ti-
stim, ki so najpomembnejši za
potrošnika.

Čeprav sta prodaja in nakup ze-
lo podrobno urejena z različnimi
predpisi in normami, se žal še
najdejo posamezne organizacije
ali posamezniki, ki ne spoštujejo
predpisov ter vrše prodajo oziro-
ma proizvajajo artikla na način,
ki je v nasprotju s predpisi in
poslovno moralo ter v škodo po-
trošnika.

Potrošnik ne more in ne sme
biti prepuščen stihiji proizvajal-
nim in trgovskim organizacijam
ali posameznikom, zaposlenim v
teh organizacijah. Potrošnik je
zaščiten že s predpisi, ki določa-
jo, kakšni morajo biti proizvodi
za široko potrošnjo in kako se
morajo prodajati. Posebej pa je
potrošnik zaščiten za primere, če
proizvajalce oziroma prodajne or-
ganizacije kršijo predpise. Manj-
ša odstopanja od predpisov so do-
ločena kot prekrški, težja pa kot
gospodarski prestopki. S predpisi
je točno določeno, katera odsto-
panja od predpisov so prekrški in
katera so gospodarski prestopki.

Važni dejavniki pri preganjanju
storilcev prekrškov oziroma go-
spodarskih prestopkov so razne
inšpekcijske službe. Njihova nalo-
ga je skrb in nadzor nad pravil-
nim izvajanjem predpisov s pod-
ročja blagovnega prometa ter pre-
ganjanje kršiteljev teh predpisov.
Organizacije ali posameznike
predlagajo v postopek pri sodni-
kih ali senatih za prekrške za
storjene prekrške; za narejene go-
spodarske prestopke pa, podajo
ovadbe pri pristojnih javnih tožil-
cih, ti pa pred gospodarskimi so-
dišči predlagajo uvedbo postopka
zaradi gospodarskega prestopka.
Inšpekcijske službe same ne mo-
rejo odkriti vseh nepravilnosti, ki
jih zagreše proizvajalce ali trgo-
vinske organizacije in njihovi de-
lavci na škodo potrošnikov. Vsak

potrošnik lahko inšpekcijskim
službam učinkovito pomaga s tem,
da jih opozarja na nepravilnosti,
ki jih je opazil in so take nara-
ve, da škodijo potrošnikom.

Potrošnik lahko išče zaščito ne-
posredno s tožbo pred rednim so-
diščem zoper posamezno organi-
zacijo, za katero smatra, da ga
je oškodovala. Pred rednim sodi-
ščem bo potrošnik nastopil kot
tožnik predvsem takrat, kadar bo
kršena pogodba oziroma obveza
iz prodaje oziroma garancije pro-
danega izdelka, to je v primeru
individualnih pogodbenih kršitev,
ki po svojem bistvu nimajo zna-
čaja prekrška ali gospodarskega
prestopka.

Posebno pomembna za zaščito
potrošnika so častna sodišča pri
gospodarskih zbornicah. Častna
sodišča so pri republiških gospo-
darskih zbornicah in pri Zvezni
gospodarski zbornici. Častna so-
dišča razpravljajo in odločajo o
kršitvah dobrih poslovnih običaj-
jev, ki jih zakrivajo člani zbornic.

Delo častnih sodišč pri gospo-
darskih zbornicah je tudi za po-
trošnika zelo pomembno, zato
bomo delu tega organa posvetili
poseben sestavek.

JANEZ LAMPRET

Občan po- trošnik

Planinski leksikon

Nove naloge naše GRS pred zimo

Visokogorske planinske postojanke so že zaprle svoja vrata, po dobro nadelanih in skrbno zavarovanih planinskih poteh hite v gorski svet le redki, resnično navdušeni in zaljubljeni obiskovalci gora, ki si žele gorske samote in lepote jesensko pobarvanih gora. Plezalci in alpinisti si skrbno ogledujejo stene in pozimi še nepreplezane plezalne smeri. Kmalu bodo oskrbniki zaprli še vrata nižinskih planinskih postojank in južni vetrovi bodo prignali na škrbine in prevale bale svinčeno sivih oblakov, ki bodo prinesli prve snežinke. Vse poti v gore bodo kmalu globoko zametene, gore bodo samevale, pri njih bodo vasovali le snežni meteži in viharji.

Planinci, ljubitelji visokogorskega turnega smučanja in še prav posebej navdušeni plezalci in alpinisti pa komaj čakajo pobeljenih gora. Premik ljubiteljev in obiskovalcev se v zadnjih letih občutno spreminja iz letnega planinstva v visokogorsko turno smučanje in zimski alpinizem. Če vsako leto poleti obišče naš planinski svet več kot milijon domačin in tujih izletnikov, turistov in planincev, lahko s zadovoljstvom in optimizmom pozdravljamo vsako zimo vedno večji in večji obisk navdušenih visokogorskih alpskih turnih smučarjev. Posebno velik obisk beležijo naši številni zimskošportni smučarski centri na Golteh, Voglu, Mali in Veliki planini, Komni, Vršču in sam ne vem, kje še vse.

Plezalcem in alpinistom je že pred leti postalo v naših kopnih stenah mnogo pretesno, zato posamezni alpinistični odseki organizirajo številne manjše ali večje odprave v tuje zahtevnejše gore. Naši plezalci se z uspehom vedno bolj uveljavljajo v Visokih Turah, Dolomiti, Centralnih Alpah. Vedno bolj pogosto so tudi alpinistične odprave v gore Kavkaza, Pamirja, Hindukuša, Ararata, Atlas in Himalaje. V domačih stenah in robah je le redko najeti še kakšno novo, nedotaknjeno prvenstveno smer, če pa kaka naveza le še kaj najde, je to težko in zahteva smer, za katero je treba znati mnogo več, kot premore po prečen plezalec ali alpinist.

Premik iz letnega planinstva, plezalnega športa in alpinizma v zimski je torej nujno potreben. Kdor hoče v gorah doseči kaj lepega, velikega, vidnega, se mora torej čimprej odločiti in preusmeriti v visokogorsko alpsko turno smučanje in zimski plezalni šport ter alpinizem, ki vsi dajejo mnogo več kot poletne gore, obenem pa zahtevajo mnogo več. Za dosego zaželenega cilja in užitka ter zadovoljstva v ledenem mrazu zim je nujno potrebno popolno znanje, nezlomljiva in jeklena volja, popolna oprema ter odlična pripravljenost na boj proti ledenemu mrazu in sto in sto drugih težav in nevarnostim.

V naš zasnežen planinski svet vodi vedno več gazi in smučin. Zato stoji pred našo GRSko reševalno službo vedno večje, težje in odgovornejše naloge. Kajti številno zimskih nesreč je iz leta v leto večje kot poletnih. Reševanje po nesrečenih smučarjev, gornikov, planincev, plezalcev in alpinistov je pozimi razumljivo mnogo zahtevnejše, težje kot poleti.

Reševanje iz ledenih sten terja od gorskih reševalcev mnogo več

je napore in samoodpovedi kot poleti. Zato moramo predvsem dati vsem zimskim obiskovalcem gora nujno potrebno znanje in primerno zaščitno opremo. Vsi smučarji, plezalci in alpinisti pa morajo dobro vedeti, da tudi izkušeni gorski reševalci nikakor ne zmorejo vsega. Vsi smučarji, plezalci in alpinisti, ki hočejo uživati v zasneženih gorah »belo opojnost«, morajo poznati načelo, da je lastno znanje, popolna oprema in lastna varnost največja in najboljša varnost. Mnogo lažje in ceneje je preprečiti kot zdraviti, mnogo ceneje in lažje je preprečevati planinsko smučarske nesreče kot pa reševati lažje ali težje ponesrečene gornike. Ta resnica velja za poletne primere, v še mnogo večji meri pa za zimske.

Organizirana smučišča morajo biti opremljena z vsem potrebnim za uspešno reševanje in varen transport ponesrečenec v dolino do prve sanitetne postaje. Mnogo drugače in težje pa je izvesti uspešno poizvedovalno in reševalno akcijo v snežnem meteu ali pa v primeru snežnih plazov na oddaljeni Korošici ali Savinjskem sedlu ali v dolini Sedmerih jezer, na Krnu in morda celo v severni steni Travnika, široke peči, Spika ali Triglava.

Plezalci, alpinisti in visokogorski alpski smučarji se morajo dobro zavedati, da reševanje na oddaljenih in nevarnih terenih zahteva maksimalne napore in popolno obvladanje tehnike plezanja in reševanja. Pozimi pa je boj z ledom in smrtjo za življenje težak iz zahteven, minute, sekunde odločajo. Plazovi, potuhnjene megle, ledeni mraz zahtevajo popolnega človeka, z maksimalnim znanjem.

Komisija za GRS pri PZS pač v največji meri skrbi, da bi bilo več kot 300 gorskih reševalcev moralno in kondicijsko sposobnih in pripravljenih uspešno, varno in hitro reševati kjerkoli. Naša GRS je dobro opremljena z osebno in

Koča na Sveti gori

kollektivno zaščitno in tehnično opremo. Tehnika pa v zasneženi in v led ukovani steni, ko pojejo svojo pesem snežni meteži in plazovi, še ne pomeni vsega. Potreben je sposoben in pogumen človek, ki zna uspešno reševati vse tisto, kar se pač rešiti da. Človeka pa je treba vzgojiti, kovati, kaliti in nenehno usposabljeni za težka in nadporečna dejanja.

Naši gorski reševalci so dosedaj odigrali vidno in pomembno vlogo, posebno pri poletnih reševanjih. Mnogo težje in zahtevnejše pa je reševanje iz zasneženih sten. Gorski reševalni službi moramo posvetiti mnogo več skrbi, saj so pred njo zaradi naglega razvoja množičnega športa in zimskega alpinizma mnogo večje in odgovornejše naloge.

Lavinsko obveščevalno in operativno službo moramo izpopolniti do maksimalnih možnosti; dobro izvežbanj lavinski psi s svojimi vodniki morajo biti obvezno stalno stacionirani na vseh organiziranih množičnih smučiščih in v vseh pozimi odprtih in oskrbovanih planinskosmučarskih postojankah. Hitra pomoč in akcija je velikokrat edini pogoj za boj proti »beli smrti«.

Helikopter je še vedno problem št. 1 v naši GRS. V drugih alpskih državah je že nekaj let stalno v uporabi GRS. Mednarodna gorska reševalna služba IKAR propagira helikopterje kot edino uspešno sredstvo pri težjih, posebno stenskih in zimskih reševa-

njih. Kje in kako daleč smo na žalost s tem pri nas? V gorah je treba pomagati hitro, minute in sekunde so posebno pozimi v boju s smrtjo zelo skopo odmerjene.

Pred nastopom naglo se bližajoče zime resno opozarjamo vse ljubitelje in obiskovalce gora, naj bodo v zasneženih gorah vedno skrajno previdni. Odločite se le za ture, vzpone, smučarske izlete, katerim ste dozorili in zanje primerno opremljeni. V zasneženih gorah, posebno ob nesreči, bodite vedno dobri tovariši in plemeniti reševalci, nikoli in nikjer ne izgubite glave in prisebnosti. Tako, kljub strahu, nevarnostim in utrujenosti morate pomagati pri organiziranem in discipliniranem iskanju in reševanju pogrešanih ali ponesrečenih, četudi z najbolj primitivnimi improviziranimi sredstvi, rokami in smučmi.

UROS ZUPANČIČ

Kdaj in kako na Križke pode

Pod Zmajevim grebenom in Planjo, na meliščih med Razorjem in Križem, pod Stenarjem in nad Sovatno in po robih Gamzovca se pasejo veliki tropi divjih koz in kozorogov.

Prav zato je izlet ali tura ali vzpon na Križke pode iz Vrat, preko Krnice ali iz Trente in preko Luknje zanimiv in priporočljiv za vsakogar, tako za mlajše kakor tudi za starejše ljubitelje in občudovalce lepote gora, za ljubitelje miru, gorske favne in flore.

Pogačnikov dom na Grvi sprejema s planinsko domačnostjo in veliko mero gostoljubja številne domače in tuje planince. Za vse je na Križkih podih in v Pogačnikovem domu dovolj prostora, še prav posebej pa za skromne in manj zahtevne, prave ljubitelje gora, ki ljubijo mir in znajo ceniti in čuvati gorsko cvetano ter ne plašijo divjadi.

Na Križkih podih je vedno prijetno in lepo, prav gotovo pa je v okolju Križkih jezer, Razorja, Planje, Križa, Stenarja, Gamzovca in Pihavca najlepše in najbolj prijetno, ko prvi jesenski vetrovi z redno slano premorejo zadnje jesenske rože, ko začno južni vetrovi trositi snežinke in sneg zamete vse poti, ki vodijo strmo na Križke pode. Zima na Križkih podih je čudovita. Po robih vihrajo snežne zastave, ki grade ogromne snežne opasti. Sneg globoko zamete vse kote in dole, idealna smuka se ponuja z vrha Razorja, Križa in Stenarja. To je pesem visokogorskega turnega alpskega smučanja. Mojštrj alpskega smučanja rišejo drzne loke in vijugajo preko Stenarskih vratic proti Rušju in dalje v Vrata preko Praga. Idealna smuka je z vrha Stenarja skozi Sovatno in Bukovje v Vrata. Kaj

lepšega in bolj drznega si morejo zamisliti visokogorski alpski smučarji! Vijuganje v kristalnem pršiču Križnih podov v pripeki in bogastvu sončne luči pomladnih mesecev je praznično razkošje. Tu ni potrebno poznati vrhunsko tehnično smučanja, smučji rišejo loke in vijugajo same, pesem odmeva med snežnimi planjami Pihavca in Razorja, pogledi se sprehajajo po mogočnih zasneženih skalnih vršcih, pozneje pa se trgajo in lomijo snežne opasti na bližnjih robih in grebenih, v plazovih merijo višine in globine sten, ki se v enem samem skoku poganjajo z vrhov v Trento, Mlinarico, Krnico in Vrata.

Pridite še to jesen v to čudovito okolje, pridite na visokogorsko smuko s Stenarja, Križa in Razorja, pridite drugo pomlad, srečali se bomo prav gotovo praznično razpoloženi pri Križkih jezerih sredi prihodnjega poletja. S seboj povabite tudi prijatelje in znance! Gore nad Krnico, Vratami in Trento nas bodo prav gotovo vse bogato nagradile in navdušile, da se bomo še in še vračali.

ZURO

Koča na zasavski Sveti gori, 849 m

Koča (p. Litijska—Vače) leži na Sveti gori, ki je bila v času turških plenitev (tedaj imenovana »Taborska gora«) pribežališče pred nasiljem sultanovih vojskavov. Upravlja jo PD Zagorje (p. Zagorje ob Savi), v delnem zakupu pa jo ima Leopold Klopčič. Ze pred vojno (1931) so na Sv. gori postavili »Tomažino planinsko kočo«, ki pa je bila med vojno (1. maja 1943) požgana. Na novo so jo postavili v letih 1946—49 (otvoritev je bila 15. junija 1949). Ima štiri dvoposteljne, eno triposteljno in dve šestposteljni sobi ter skupno ležišče — skupno 40 ležišč. Sedišče je v domu 60. Ima električno razsvetljavo, tekočo vodo in kopalnico, oskrbovan pa je skozi vse leto. Nudijo tudi cenen (32—33 din) penzion. V bližini so lepa smučišča. Do smučišča na Pleši je pol ure, do Marele, kjer ima smučarski klub Zagorje 755 m dolgo sedežnico (393 m višinske razlike, obratuje ob nedeljah, oz. po potrebi) pa je trideset ure. Možnost kopanja v termalnem kopališču Izlake (1 ura).

DOSTOPI: Z vlakom do postaje Sava (proga: Ljubljana—Zidani most) in peš čez Leše — 2 uri. Lahko pa se peljemo tudi do Litijske (čez Ponoviče in Cirkuse je 3 ure hoda, čez Vače pa 4 ure). Kresnic (skozi Vače — 3 ure) ali Zagorja ob Savi (preko Jablane in Pleše — 3 ure, čez Loke in Semnik — 3 ure). Z osebnim avtomobilom ali avtobusom pa se lahko do koče pripeljemo po cesti iz Zagorja (smer: Izlake—Milnše—Vidgerga — 19 km) ali iz Ljubljane (smer: Moravče—Vidgerga — 50 km). Pomagamo si lahko tudi s sedežnico na Marelo (vstopna postaja je v Straholah, smer Kisovec), od koder je do koče slabih 45 min.

PREHODI: k Čoparjevi koči na Čemšenški planini (1206 m — 4 ure).

IZLETI: Pod cerkvijo na Sv. gori je vhod v prostor, kjer so nekaj mučil tlačane, v bližini pa je tudi več spomenikov iz NOB. Na Cvetu je spomenik padlemu Alojzu Hohkrautu. Nadaljni izleti so na Roviški vrh (932 m — 45 minut), na Plešo (820 m — 30 minut) in prek Jablane—Vedice—Colnišča v Zagorje (3 ure). V Izlake (termalno kopališče — 1 ura). Čez Sleme (795 m) na Sv. planino (985 m — dobre tri ure) in od tod v Zagorje ali Trbovlje (še dve uri). Čez Strahovlje in Kisovec v Zagorje (2 uri), čez Rovišče—Kališče v Zagorje (2,30 ure)

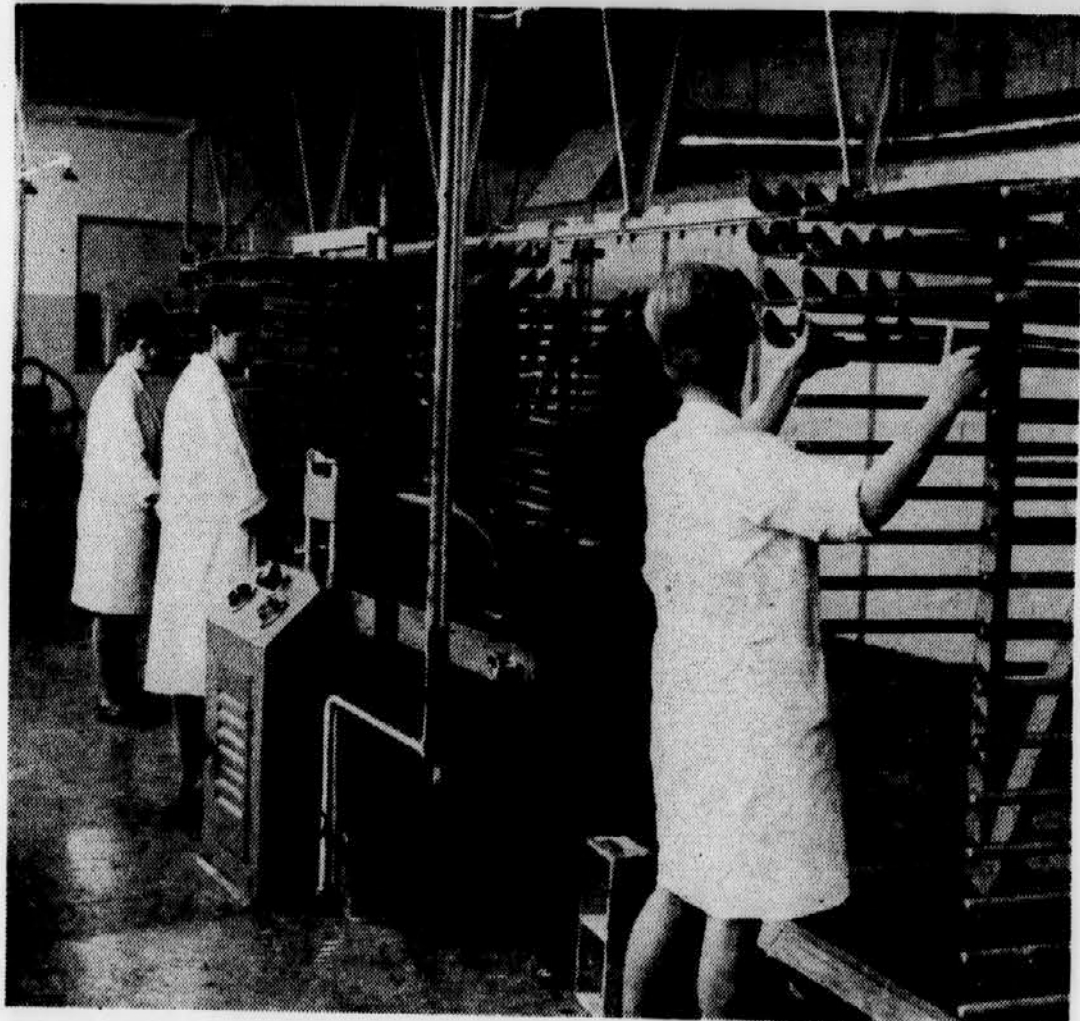
Reševalci z alpskim čolnom

Prednosti kratkih smučí

Piše Mirko Jeločnik

Se zadnji prijem v proizvodnem postopku in Elanove smučí bodo odposlane številnim tujim in domačim naročnikom.

Naslov je izposojen iz knjige »Čudo snežnih obuvalec« iz leta 1925. Tako nekako je namreč zapisal začetnik znamenite arlberske smučarske tehnike Hannes Schneider, čeprav bi danes težko primerjali smučke in drugo opremo s tisto pred petinštiridesetimi leti; je prav obdobje arlberske alpske tehnike veliko prispevalo tako k napredku kot k napredku v izdelavi opreme. Že tisti čas nas avtor navedenega dela, čeprav so razmere drugačne kot danes, preprosto, toda izčrpno seznani o prednostih in pomanjkljivostih kratkih smučí v primerjavi z dolgimi.

Se temeljiteje je obdelano vprašanje smučí v nekdanji tudi pri nas znanem delu Luisa Trenkerja »Planine v snegu« iz leta 1932. Pri temeljitem obravnavanju dolžin in širin smučí za posamezne potrebe in tekmovalne discipline priporoča na primer za slalom zelo široke smučí, take, ki so merile v krivinah več kot 10 cm. Na podlagi tega podatka nam ne bo težko sklepati, da so morale pri krmarjenju (takrat so smučarji že presneto dobro smučali s pluzimi, škarjastimi in tempo paralelnimi kristjanijami) dobro odnesti širše smučí od običajnih. Zato gotovo ne more biti nekaj čisto novega, če danes mnogi strokovnjaki priporočajo tako imenovane kratke smučí v primerjavi z dolgimi. Dolge se manj vgrezejo, imajo bolj tekoče drsenje in hitrejšo. Na drugi strani je na njih težje obračati, posebno na grbinastem terenu in na manj dobrem snegu. Kratke smučí pa so močnejše vgrezajo, so manj hitre in drse pri nekoliko hitrejši smuki manj tekoče in mirno. Zato pa je na njih zelo lahko menjati smer in uravnavati hitrost. Na podlagi tega ni težko sklepati, da se dobro obnesejo na grbinastem terenu na nogah vseh tistih smučarjev, ki so manj izurjeni ali imajo manj telesne moči in kondicije.

Za naš poznejši sklep je pomembna ugotovitev, da so bile nekoč smučke narejene tako, da so bile razmeroma mehke, zlasti v prednjem in deloma tudi v zadnjem delu. Smučarji so take potrebovali zaradi smučanja v globokem snegu. Takim smučem je bila prilagojena tudi tehnika, ki je bila bistveno drugačna od današnje. Če bi naredili majhno primerjavo, bi ugotovili, da bi današnji smučar na starih smučeh prav slabo smučal, ker bi le slabo držale smer, kar bi bila posledica predvsem slabega prijemanja robnikov. Takšen sklep bi izrazil na drugačen način tudi tako, da bi rekli: na starih smučeh ni mogoče voziti, ker na snegu prijemajo pod smučarjem samo v dolžini enega metra ali le nekaj več, medtem ko se prednji in zadnji del nekoristno vzdiguje nad snežno površino. Torej so smučarji pred tremi ali štirimi desetletji smučali, če je tako naneslo, na trdem snegu enako, kot bi smučali na zelo kratkih smučeh. Eno od pomagal, da bi smučke grabile z robovi v snegu v znatnejši dolžini, je bilo tudi izbiranje ter izdelava širših smučí, ki so bile tako bolj trdne in jih je smučar z večjo močjo močjo lahko nagibal na robove.

V vsem zgodovinskem razvoju alpskega smučanja ter z njim združenim razvojem zimskega turizma so izdelovalci smučí posebej skrbeli za nenehne izpopolnitve. Ob današnji eksploziji smučarstva, ki zaradi množičnosti izredno stimulira prizadevanja industrije za nenehne izboljšave smučarske opreme, kar omogočajo tudi novi plastični materiali, bi se nekdanje stare smučke v ničemer več ne mogle primerjati z današnjimi. Sodobne smučke so izred-

no trdne, živo prožne in se, kar je za naše razglabljanje posebej odločilno, vlegajo na snežno površino po vsej dolžini. Naj rabi mo smučarski izraz, da dobra sodobna smučka prijema po vsej dolžini z robniki v snegu. Če je tedaj smučar nekoč smučal s smučmi, ki so bile dolge 210 cm, dejansko po dolžini največ meter in pol, potem danes smučar na dobrih smučeh te dolžine povsem brez težav izkorišča dolžino 195 cm. To pa je seveda pouk, ki nas privede k razmišljanju, kako dolge naj bodo smučke za uspešno smuko na današnjih smučiščih, ki so trdo zvožena in dostikrat kar preveč razrita ter grbinasta. Zapomnimo si torej splošno pravilo, da zaradi izredno izpopolnjenih športnih priprav, ki jo ima danes smučar na nogah, lahko brez škode izbira nekoliko krajše smučí. To pa seveda ne bi veljalo za tekmovalce in druge vrhunske smučarje.

Kako je prišlo do uveljavljanja posebnih kratkih smučí

Pred približno petimi leti je začel na Bavarskem nemški smučarski učitelj Martin Puchtlar poučevati smučanje na nov način. To je bila metoda s pomočjo kratkih smučí. Učenci so rabili sprva smučke v dolžini 65–70 cm, zatem 100 cm in nato 130 cm, dokler niso prišli na še daljše v dolžinah do 180 cm. Vse te smučke so imele nekoliko drugačno obliko, predvsem pa so bile neobičajno široke.

Zadnja leta so nekateri proizvajalci smučí, zlasti pa lastniki smučarskih šol z veliko vmeno propagirali nove smučí ter z njimi združeno metodo poučevanja. V tej zvezi je bilo mnogo propagandnih akcij in izraženih veliko manj strokovnjakov za takšno metodo in proti njej. Nazadnje se je pokazalo, da danes le manjše število smučarskih šol uporablja čisto kratke »mini« smučke, medtem ko vse kaže, da se bo uveljavila metoda s kratkimi smučmi v dolžini 160 in 180 cm.

Naj k temu dodamo še to, da so zdravniki doslej priporočali kratke smučí zaradi manjše možnosti poškodb, da pa je bil v zvezi s čisto kratkimi »mini« smučmi utemeljen ugovor mnogih strokovnjakov, češ da na njih spričo fizikalnih zakonov ni mogoče uspešno smučati, ker so prekratke. To bo tudi držalo, saj na čisto kratkih smučeh smučar težko vztraja v smučarskem nagibu, ker je stabilnost kot na njih odločno premajhen. Po naši sodbi bi bile takšne »mini« smučke primerne le za hojo in igro začetnikov na ravnem ali na povsem neznatnem bregu.

Dosedanje raziskave govore v prid kratkim smučkam

Da ne bo nesporazuma, naj ponovimo (mislimo na smučke, ki so dolge od 160 do 180 cm in so širše od običajnih. Med mnogimi preizkusi z znanstvenimi ali ugot-

izkustvenim prizvokom, ki naj bi osvetlili prednosti poučevanja smučanja bodisi s pomočjo »mini« ali »kratkih« smučí, pogledimo le dve raziskavi.

Na inštitutu za telesne vaje pri univerzi Ruhr v Bochumu v Nemčiji so izvedli med 83 smučarskimi šolami anketo na podlagi določenega vprašalnika. Na podlagi odgovorov so ugotovili, da skoraj 67 odst. anketiranih smučarskih šol ni uvedlo poučevanja s pomočjo kakršnihkoli kratkih smučí. Pač pa so zvedeli, da je imelo dve tretjini vseh šol občasno krajše tečaje le s »kratkimi« smučmi, medtem ko je prav neznatno število šol rabilo pri pouku povsem kratke »mini« smučke.

Na vprašanje, kakšne so tendence pri razvijanju metod pouka s pomočjo kratkih smučí, sestavljalci ankete odgovarjajo: »mini« smučke, kakršne uporablja Martin Puchtlar, ne pomenijo koristnega učnega pripomočka. Nekateri šole so naknadno sicer uvedle poučevanje s takimi smučmi, vendar so ga kmalu opustile. Nazadnje v zaključkih še piše, da je ugotovljeno, da so smučke dolžine 160 cm zelo primerne za začetnike, dasiravno ostaja še nadalje odprto vprašanje, ali se bo uveljavil v prihodnje tristopenjski ali samo dvostopenjski način poučevanja. Tristopenjski način je mišljen na podlagi postopnega menjanja treh različnih dolžin smučí.

V težnji, da bi tudi Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani skupaj s tovarno Elan prispevala k razčiščenju vprašanja o poučevanju s pomočjo kratkih smučí, je bila opravljena letos spomladi sondažna raziskava o uporabljanju kratkih smučí v primerjavi z obi-

čajnimi dolgimi. Pri tem naj bi ugotovili, kako se obnesejo 160 cm dolge smučí pri poučevanju začetnikov in na drugi strani zvedeli, kaj menijo o njihovi uporabnosti izurjeni smučarji. Pokazalo se je, da so začetniki mnogo lažje izvajali šolske like na kratkih kot na običajno dolgih smučeh. Odgovori anketirancev, ki so bili vsi učitelji smučanja, pa so po ugodni oceni kratkih smučí skoraj presenetljivi. Vseh dvanaest je brez odvisnosti drug od drugega nepričakovano izjavilo, da je bilo krmarjenje in vijuganje na 160 cm dolgih smučeh Elan izredno lahko in prijetno. Pripombe nekaterih so se nanašale le na nekoliko manjšo hitrost, na za spoznanje manj tekoče drsenje in nekoliko slabše držanje smeri. To pa po svoji strani manj izurjenim smučarjem ali začetnikom lahko celo koristi.

Ali bomo pri nas doma lahko nabavili kratke smučí?

Hotec slediti naprednim tokovom v proizvodnji smučí so tudi pri Elanu pripravili dva modela kratkih smučí. To so smučke 911 K in 911 K MS, ki so natančneje opisane v katalogu te tovarne za zimo 1970/71. Naročiti jih je moč v dolžini 160 in 180 cm. Po vnanjem videzu so prav lepe, pa tudi po kakovosti jim je posvetila tovarna vso pozornost, seveda v mejah

primerne cene za vse tiste smučarje, ki nimajo namena žrtvovati za smučke pretiranega zneska. Na nesrečo pa, vsaj zvedeli smo tako, za te smučke ni prispelo veliko naročil. V tovarni takšnega kot je Elan, pa zaradi velikoserijske proizvodnje lahko sprejemajo le večja naročila.

Vse kaže, da imajo trgovci s smučmi, tako pri nas kot v tujini, še pomisleke pri naročanju takih smučí. To gotovo izvira iz dejstva, da so doslej kazale zanimanja za kratke smučí le nekatere stalne smučarske šole, medtem ko je bilo med samimi smučarji manj povpraševanja.

Če strnemo sedaj gornja razglabljanja o kratkih smučkah še v sklep, lahko rečemo, da imajo kratke smučí dolžine od 160 do 180 cm gotovo prihodnost. Prebiti bo najbrž treba le prehodni čas začetnih predsodkov, saj je, kot smo videli, dokazano, da bodo na njej manj izurjeni smučarji hitreje napredovali, vsi drugi bolj ali manj zahtevni, pa bodo na njih mnogo več doživljali in tudi smučali dosti bolj varno.

Ker je danes mnogo ljudi, ki so nekoč že smučali, a po več letih začenjajo znova, pa tudi mnogi taki, ki jim poklic ne dovoljuje, da bi se oboroževali z najboljšo telesno kondicijo, a občasno tudi radi smučajo, so zanje kratke smučke zelo primerne. Sedaj pred zimo se obračamo na naše trgovce in prodajalce smučí s prošnjo, naj mislijo predvsem na manj zahtevne in manj izurjene smučarje. Zato naj naročijo tudi kratke smučí, medtem ko bi tudi Elanu veljala prošnja naj jim ustreže.

Telesna vzgoja, šport, rekreacija

Epistola iz ČSSR

O primernosti ribiškega gledanja

Jezikoslovec in ribič Tomo Korošec je moj stari prijatelj in prepričan sem, da se ne bo na tem nič spremenilo tudi poslej, ko bo prebral te moje vrstice, ki se nanašajo na njegov članek »So nad Cerkljanskim jezerom res črni oblaki?« v Pisanem petku št. 22. Sicer bi lahko kar molčal — pa bi to bilo za tujca, ki spremlja dogodeke na Slovenskem samo od daleč, mogoče še najbolj spodobno — toda ob stvareh, ki prof. Pavel Kunaver tehnološko opozarja nanje, je že, vsaj po Delu sodeč, molka preveč, tako da zgleda, da je njegov glas res glas zgleda v puščavi. Zato se mi nekako ve ne da, da bi molčal; neznansko pomembne stvari so v precepu.

Tomo Korošec prav lepo ocenjuje zasluge prof. Kunaverja v območju zaščite naravnih lepote, pa zagotovo iskreno, ker je — kot vem — ljubitelj narave prav kakor Kunaver ali pa jaz. Razlika je samo v tem, da je Kunaver zaskrbljen (jaz tudi), on pa ne, povrh pa sodi, da je treba njegovo slepo vero v pametnost urejačev človeka (češko homo bordelensis — pomen zadnjega izraza se ne nanaša na znano besedo francoskega izvora, marveč govori, prosto povedano, o preza-poslenosti človeka) kar na pretek širiti v narodovih množicah. Tudi to je seveda mogoče. Če pa hočeš to nezavidljivo nalogo opraviti vsaj malo uspešno, se moraš potruditi, da boš prepričljiv, pa da ne prideš sam s sabo v neskladnost. Prijatelju Korošcu se je na smolo ta neprijetnost zgodila. Prof. Kunaver vidi črne oblake nad Cerkljanskim jezerom. Za Korošca jih ni. Človek bi čakal, da boš, Tomo, svoje mnenje utemeljil in poskusil izpodbiti »prede enostransko odklonilno stališče prof. Kunaverja«. Ti pa kar po češko: »My o voze, ty o koeze.« Prof. Kunaver reče, da je že zdaj z zabetoniranjem Karlovic pokvarjena zunanost Cerkljanskega jezera. Ti pa: »... zajezitev Karlovic zaenkrat ni v ničemer spremenila celotne podobe C. j.«

Bela krizantema

Foto Janez Skok

Prof. Kunaver, eden redkih poznavalcev Krasa, ki ga tudi Ti ceniš, piše argumentirano, da je Velika Karlovica »edina svoje vrste in glavna posebnost Cerkljanskega jezera«. Ti pa z mirno vestjo o le-tej govoris kot o »eni od zani-mivih kraških jam, ki pa jih... na Slovenskem v resnici ne manj-ka«. Imaš pravzaprav en sam »argument«: gospodarsko korist (podčrtuje T. K.). Slovenci ste zgubili eno veliko naravno znamenitost svoje dežele, boste pa letno pridobili x kilogramov ščukic več! Se Ti ne zdi, da bi lahko pridobivali večje količine rib tudi v navadnih ribnikih po zgledu genialnega južnočeškega regenta Jakuba Krčina iz 16. stoletja? Se Ti res ne zdi neprimeren zgolj ribiški »meter« za svetovno poznane naravne bisere? (Obenem pa prof. Kunaverju očitaš enostransko...)

Dragi Tomo, res se bojim, da beseda »jezeriteva« le ni najhujša posledica cerkljanskega postopka. (Vsaj hecno je spričo nje — če bi nastala nekaj let prej, bi jo Čehi lahko prevzeli pa ob besedi »jezerfenik« bi verjetno lažje prenesli izgubo edinstvenih naravnih lepote ob Vltavi!) Na žalost Cerkljansko jezero ni en sam primer, ko Slovenci velikopotezno zapravljate izredne posebnosti pokrajine, ki jim v civiliziranem svetu ni veliko podobnih. Ne mislim samo na znane velike primere, še bolj me vznemirja, da, kot se zdi, kmalu nikjer ne bo

smel ostati tih, pozabljen kotic turista, ki ima rad pešačenje.

Se čudiš, da sem torej zdaj, ko sem prebral Tvoje »pretehtanje«, še bolj zaskrbljen kot prej? Ne vem — ste Slovenci 1970 res samo še ribiči ščukic, nikakor več pa tudi nepozabnih trenutkov v nepokvarjeni naravi? Če bom še kdaj postal normalen državljan tega planeta in spet lahko prišel v Ljubljano, se bomo — še z Ado — spet dobili pri Mačku, to moje zadnje vprašanje pa bo potem uvod v naše staronovo kramljanje o tem, kar je, ter kar ne bi smelo biti. Drži?

FRANTISEK BENHART,

Venec za dan mrtvih

Pred kratkim smo v cvetličarni Ciklama opazili lepe, umetniško oblikovane, vence, ki mimoidočemu nehotе pritegnejo pozornost. Ker so na ta način pripravljeni veneci pri nas novost, smo se odločili, da poiščemo njihovega izdelovalca. Ni bilo težko. Avtor teh vencev je namreč zaposlen v cvetličarni Ciklama kot aranžer.

Andrej Testen je že dolgoletni delavec pri cvetličarnah. Komaj smo se predstavili, že smo govorili

li o vencih. »Ta je narejen iz leskovih palčk, ta iz maha, oni tam iz bambusovih palčk«, je začel naštevati Andrej. Komaj smo ga ustavili in se z njim pogovorili, kot se temu pravi, od začetka.

Nam lahko razložite, kje dobivate motive za te svoje izdelke?

»Veste, pravih motivov tu ni. Glavno je, da človek pozna pri-rodo, da je njen ljubitelj. Vsekakor pa je potrebna precejšnja mera fantazije. Jaz, recimo, ne naredim dveh enakih vencev, ampak se vsak razlikuje od prejšnjega.«

Ste se kje učili teh veščin, ali delate zgolj z lastnim navdihom?

»Vence iz naravnega materiala delam že več let. Venci, ki so tu naprodaj, so narejeni v švedskem stilu. Letos marca sem se namreč vrnil s specializacije iz Švedske, kjer sem osvojil ta slog. Venci iz naravnega materiala so na švedskem zelo razširjeni. Moram pa povedati, da nekateri od teh, ki so tu, sploh ne delajo, ker so tudi za njihove razmere predragi.«

Koliko ur porabite za izdelavo venca, ki je, recimo, nekoliko dražji?

»Samo za izdelavo, brez nabiranja materiala, rabim za zahtevnejše vence tudi po 20 ur.«

Omenili ste že nekatere materiale, ki jih uporabljate za izdelavo vencev. Bi našli nekaj osnovnih materialov, ki jih pri svojem delu najpogosteje uporabljate?

»Ne morem reči, da porabim tega ali onega materiala največ, temveč porabim tisto, kar mi pride pod roko. Večkrat začnem izdelovati venec, ne da bi vedel, kakšna bo njegova končna oblika. V tem je bistvo mojega dela. Uporabljam vse vrste plevelov in odpadnih materialov, ki ne bi služili za nobene druge namene. Če hočete, lahko naštejem nekaj poglavitnih materialov, s katerimi največ delam. To so: mah, srobot, hrastovo listje, slama, rogus, razne trave, korenine in veje dreves, lesene gobe, vse vrste plevelov, bodeče neže, resje, jelke, srebrne smreke in še bi lahko našteval.«

Andrej upa, da bo s svojim stilom osvojil naše tržišče — v kar ne dvomimo — ter da bo svoje letošnje vence z lahkoto plasiral. Venci so precej dragi, toda treba je upoštevati ves vložen trud in potrpljenje in ne nazadnje tudi umetniško vrednost. Pravi, da so tudi svečniki, oblikovani na ta način, zelo primerni za božič in novo leto. Vence v tem stilu bo izdeloval tudi v bodoče. Moramo še pojasniti, ko poudarjamo švedski stil, da je v teh vencih največ njegovega lastnega Andrejevega stila. Na kraju našega pogovora je Andrej dejal naslednje: »Pri izdelavi teh vencev je potrebno malo volje, potrpljenja in fantazije, pa lahko iz vsakega ničvrednega materiala narediš lepe stvari.«

RAJKO OCEPEK

Kako dobiš preliv

Ker je tvoja filozofija najboljša filozofija in bi hotel osrečiti vse ljudi in jim dati možnost, da končno le enkrat prav zaživijo, fim pač daš možnost, da tvojo filozofijo spoznajo.

Filozofske razprave zahtevajo veliko časa za pisanje in še več za branje. Današnji človek pa najde komaj za televizijo še nekaj časa. Časopisa že ne utegne prebrati. Govoriti mu je torej treba z modernimi sredstvi. Takimi, za katere meni, da so zabava, v resnici pa so filozofija, a se tega ne zaveda.

Menda so to danes že na splošno spoznali, kajti drugače svetovni trg ne bi bil preplavljen s tehniko za snemanje na ozkem traku.

Pravzaprav bi moral biti bolj natančen: »preplavljen s tehniko z super — osem ali single — osem.« Oboje bomo še spoznali.

Zdaj smo namreč pri lastnostih, ki jih naj bi imela kamera za filmskega ljubitelja — filozofa.

Ker smo šli po poti svetlobe v kamero, smo naleteli najprej na predleče, ki omogočajo, da prešteješ, koliko dlak ima mravlja na levi tipalki.

Potem smo naleteli na objektiv, ki združuje v sebi celo vrsto drugih objektivov, kar pomeni, da lahko snemaš s širokim kotom ali pa tudi z ozkim in imaš praktično na ta način teleobjektiv vedno s seboj. Rečejo mu »zoom«.

Po tem smo naleteli na zaslonko, ki se čimbolj odpre in čimbolj zapre, kar je obenem znak dobrega objektiva. Svetloba gre dalje in se odbije od zrcala na »sektorju«, ki jo pošljejo v iskalo. Če nosiš očala, ti iskalo pove, kakšno dioptrijo imaš.

Sektor pa ima to lastnost, da se zapira in odpira. S tem ti je najprej dana možnost, da veselo snemaš pri zaprtem sektorju in potem pri projekciji ugotavljaš, kakšen je črn sektor v temi z notranje strani kamere. Film je namreč prav to posnel, oziroma, bolj rečeno, ni ničesar posnel.

Ni strahu, to se dogaja tudi profesionalcem. Celo proces je že bil zaradi tega, pri nas v Sloveniji...

Ampak če si ugotovil, kdaj je sektor zaprt in kdaj je odprt, lahko delaš čudovito fotografijo v slogu Riharda Jakopiča, kjer je ostro samo tisto, kar ti želiš, vse ostalo pa prijetno zabrisano, prava barvna paleta.

Pa ne samo to. Pri takem sektorju lahko napraviš zatemnitve, odtemnitve in celo prelive če...

...da, če lahko zavrtiš trak nazaj. Če kamera to dovoli.

Pri prelivih namreč to potrebuješ.

Pravzaprav bi moral najprej

sploh pojasniti, kaj je to »preliv«.

Beseda sicer spominja na omako, zadene pa paralela z omako nekako na sredi »preliva«, kjer sta obe sliki, tista prejšnja, ki izginja, in tista nova, ki nastaja, še enako zmešani.

Takrat ne vidiš, kaj je pravzaprav na sliki.

Tudi v omaki ne vidiš kaj je v njej.

Vendar pa je beseda »preliv« najbrž nastala zaradi tega, ker se takrat pojavijo učinek kakor če gledaš v vodo. Vodna površina odbija sliko nasprotnega brega, obenem pa lahko gledaš tudi dno te vode. Na ta način vidiš obenem dve sliki. To bo pri nas sicer vse težje, ker skoraj pri nobeni vodi ne vidiš več dna. Zelo domiselno jih spreminjamo v odprte kanale za industrijo.

Vendar pa imamo še izložbe. Če jih očistiš saj in prahu, vidiš v izložbi obenem dve sliki, ki so v njej, in Nebotičnik, ki odseva v šipi.

Temu pravijo pri filmu »dvojna ekspozicija«. Po slovensko bi rekli »dvojna izpostavitva«. Film si dvakrat izpostaviš, da je sprejel nase dve sliki.

Ce pri tem ena izginja in se druga pojavlja, si dobiš »preliv«.

MAKO SAJKO

Pogled
skozi
majhno
kamero

**Zavod za raziskavo
materiala in
konstrukcij**
Ljubljana, Dimičeva 12

objavlja
naslednja prosta
delovna mesta:

1. DOKUMENTALISTA
POGOJ: visokošolska izo-
brazba tehnične smeri in
aktivno znanje enega od
svetovnih jezikov.

**2. DIPLOMIRANEGA
GRADBENEGA
INŽENIRJA**

za spremljanje in obdelo-
vo rezultatov raziskovalne-
ga dela in vključevanje
raziskovalnega dela na po-
dročje gradbeništva in in-
dustrije gradbenega mate-
riala.

POGOJ: visokošolska izo-
brazba gradbene smeri.

**3. DIPLOMIRANEGA
INŽENIRJA KEMIJE**

POGOJ: dokončana fakul-
teta za naravoslovje in
tehnologijo z najmanj 15-
letno prakso v industriji
silikatnih materialov z ob-
vladanjem teorije silika-
tov (cementi, steklo in
keramika) in aktivno zna-
nje dveh tujih jezikov.

Pismene vloge z življenje-
pisom pošljite Zavodu za
raziskavo materiala in
konstrukcij, Ljubljana, Di-
mičeva 12. Razglas velja
do zasedbe delovnih mest.
10189

Kovinarstvo

» M A J A « ,
LJUBLJANA,
Celovška 182/a

oglašča prosta
delovna mesta za:

**6 ključavničarjev,
2 varilca,
VK skupinovodjo,
4 delavce.**

Nastop dela takoj ali po
dogovoru.

Osební dohodek po pravil-
niku o delitvi osebnih do-
hodkov. Ponudbe pošljite
v 15 dneh kadrovske služ-
bi podjetja. 10184

Ekonomski inštitut pravne fakultete

ima prosto mesto

PRIPRAVNIKA

(za izpopolnjevanje pri
delu)

POGOJI: veselje do eko-
nometrijskega proučevanja
gospodarskega mehanizma,
diploma ekonomske ali
pravne fakultete z naj-
manj prav dobrimi oce-
nami iz predmetov meto-
doloških in makroekonom-
skih predmetov, in vsaj
pasivno znanje angleščine.

Interesenti naj se zglase
v pisarni inštituta, Trg
revolucije 11. 10187

**SLAŠČICARNA
BEŽIGRAD
LJUBLJANA,
Bežigrad 6**

objavlja prosto
delovno mesto za:

1. POSLOVODKINJO
za trgovino
2. PRODAJALCO

POGOJI:

pod št. 1.: visoko kvalifi-
cirana trgovska ali gostin-
ska delavka;
pod št. 2.: kvalificirana
trgovska ali gostinska de-
lavka.

Prednost imajo kandidat-
ke s trgovsko stroko.

Ponudbe pošljite na Sla-
ščičarna Bežigrad, Ljublja-
na, Bežigrad 6, do 10. no-
vembra 1970 10171

Trgovsko podjetje na veliko za promet oseb-
nih zaščitnih sredstev

»ZAŠTITA RADA«

IZ BEOGRADA, UL. SLOBODANA PENEZIĆA
št. 9/III

oglašča
prosto delovno mesto

POSLOVODJE

skladišča št. 6 v Ljubljani, Trubarjeva št. 17

POGOJI: visoko kvalificiran delavec s 5 leti
delovne prakse v trgovini ali kvalificiran dela-
vec z 10 leti delovne prakse v trgovini ali
srednja šolska izobrazba s 5 leti delovne
prakse v komercialnih poslih.

Oglas velja 10 dni od dneva objave. Ponudbe pošljite
na naslov direktorije podjetja v Beogradu. 10168

UGODNOST ZA NAROČNIKE DELA!

**DELO NEZGODNO
ZAVARUJE
VSE SVOJE NAROČNIKE
PRI ZAVAROVALNICI SAVA**

NE ODLAŽAJTE IN CIMPREJ NAROČITE DELO

S

**PRVA GIMNAZIJA
V MARIBORU**

Leninov trg 1

razpisuje
mesto

**PROFESORJA
francoskega jezika**

Kandidati naj oddajo po-
nudbe v 15 dneh v tajni-
štvu šole.

Ravnateljstvo
10172

**»GALVANA«,
VIZMARJE 70**

razpisuje
delovna mesta za:

**KV galvanizerje
KV brusilce**

NK za priučitev
v galvani in brusilnici.

Nastop mogoč takoj in
po dogovoru. 10177

COMMERCE

**zastopstvo inozemskih tvrdk
LJUBLJANA**

objavlja
prosta delovna mesta za:

I. KOMERCIALISTA

z visoko ali višjo izobrazbo in izpolnjenimi
pogoji za poslovanje v zunanji trgovini po
internih določilih podjetja, aktivnim znanjem
angleškega jezika in nekaj let prakse.

II. 2 INOZEMSKI KORESPONDENTKI

z višjo ali srednjo izobrazbo, aktivnim zna-
njem angleškega jezika in najmanj 3-letno
prakso v korespondenci.

III. DIPL. EKONOMISTKO - pripravnico z aktivnim znanjem nemškega jezika.

Za delovno mesto pod I. pridejo v poštev le moški
kandidati z odsluženim kadrovskim rokom.

Poskusna doba je dva meseca, razen za delovno
mesto pod III.

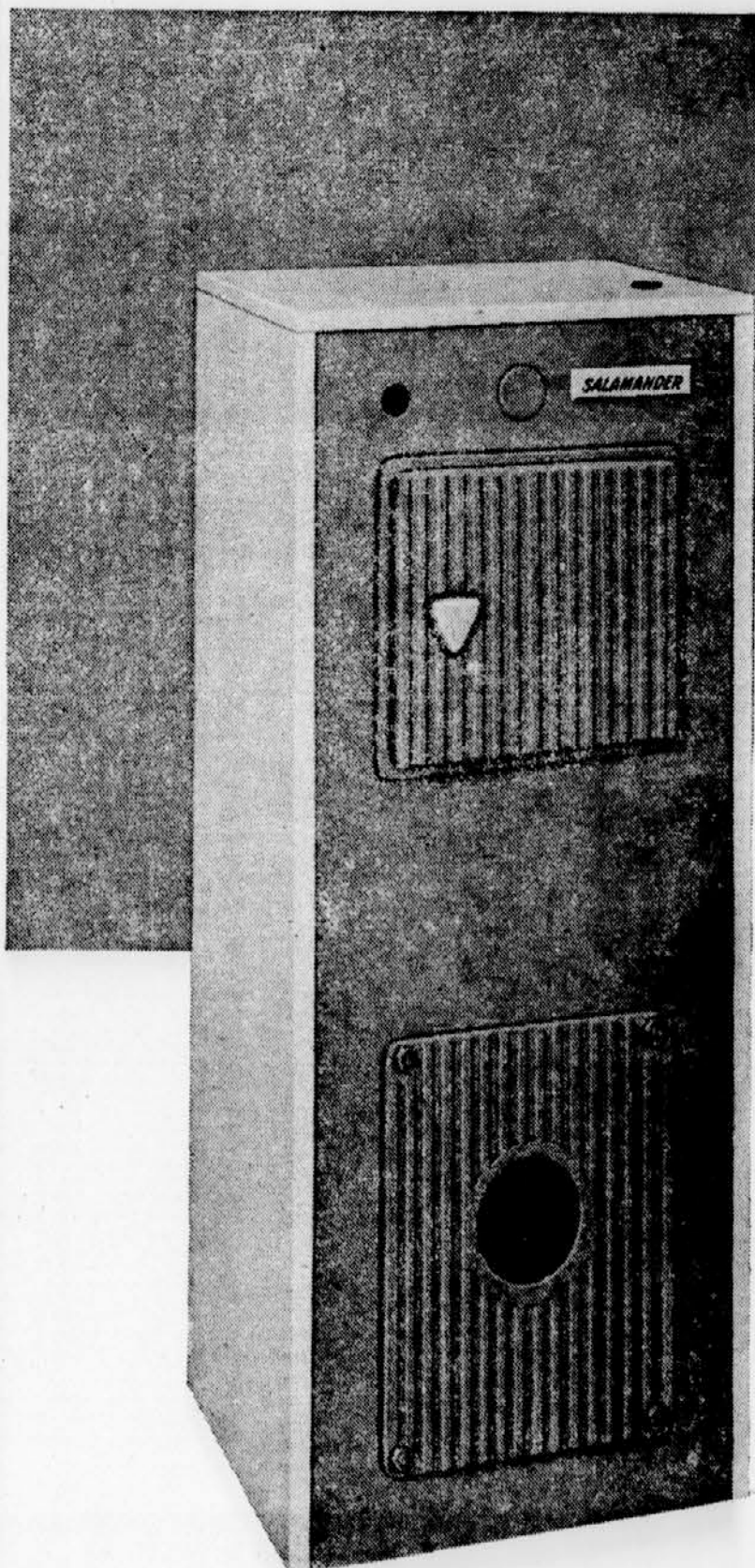
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite
na naslov podjetja.

Razpisni rok je 10 dni po objavi.

10193

SALAMANDER A3

LITI KOTEL

Kapaciteta:

**20.000–47.500 kcal-h
79.400–188.500 BTU-h**

**za centralno ogrevanje
v gospodinjstvu**

**KURJENJE
S KURILNIM
OLJEM
ALI
PREMOGOM**

Adria

PREDUZEČE ZA MEĐUNARODNU TRGOVINO

BEOGRAD, Trg bratstva i jedinstva 3–7

Telefoni: 645-699, 645-643

**Dobava: takoj iz skladišča v Beogra-
du ali Zagrebu**

**Pooblašćeni servis: Mauri Zdravko,
Sneberje 18, Ljubljana**

**Informacije: Adria, Zagreb,
Mažuranićev trg 3, tel. 418-448
Adria, Beograd, Trg Bratstva
i Jedinstva 3-7, tel. 656-244, 645-699**

**METALKA, LJUBLJANA,
DALMATINOVA 2**

Aktualna tema

Kako ohraniti kalivost semen vrtin in cvetic

Ker nas loči od spomladanske setve še nekaj mesecev, si oglejmo, kako lahko ohranimo kalivost semen preko zime in se tako izognemo v številnih primerih jezi zaradi slabe kalivosti semen.

Najvažnejša lastnost semen je kalivost. Seme mora ohraniti kalivost v času od setve do setve in tudi več let lahko obdrži to lastnost. V tem času je seme izpostavljeno mnogim zunanjim vplivom, ki zmanjšujejo njegovo kalivost. Najvažnejša sta vlaga in temperatura, na semenu pa se prav rade naselijo razne glivice (plesni) in drugi mikroorganizmi, ki se v ugodnih pogojih razmnožujejo in kvarijo seme.

Seme je živ organizem in v njem potekajo neprestane biokemične spremembe. Pravimo, da seme diha. Bogastvo hranilnih snovi, ki jih je zelena rastlina v skrbi za svoje potomstvo nakopičila največ prav v semenu, se z dihanjem razgrajuje. Iz njih nastajata enostavni spojini ogljikov dioksid in voda, hkrati pa se v procesu dihanja sprošča tudi toplota. Močnejše ko je dihanje, hitrejša je razgradnja rezervnih snovi, čim večja je vlaga in temperatura, tem hitrejša je izguba kalivosti.

Vlaga in toplota vplivata na kalivost semen vedno v medsebojni odvisnosti. Tako, na primer, drobozrnato seme, katerega vlaga ne presega 10 odst. ali debelozrnato seme (fižol, grah itd.), katerega vlaga ni višja od 13 odst., lahko hranimo tudi pri temperaturi 20–30°C, ne da bi izgubilo kalivost do naslednje setve. Če pa vlaga semen preseže 14 ali 16 odst. je intenzivnost dihanja pri isti temperaturi vedno večja in kalivost semen je že po dveh mesecih neprimeren za setev. V nasprotnem primeru pa lahko ohranimo kalivost zelo vlažnega semen nekaj mesecev, če temperatura ne presega 5°C.

Če pa je vlažno seme v zelo toplem prostoru, je dihanje močnejše, sprošča se vedno več vode, toplota raste, vlaga semen je vedno večja in razni mikroorganizmi najdejo ugodne pogoje za svoje razmnoževanje. Ves proces poteka vedno hitreje, seme začne gniti ali trohniti, včasih se »vnamo«, če je v kupu, že davno pred tem pa izgubi kalivost.

Da bo seme ob setvi dobro kalilo, mora biti že v času žetve dovolj dozorelo, nepoškodovano, zdravo, čisto in suho. Kasneje pa mora čakati na setev pravilno spravljeno.

● Seme mora biti v suhem, hladnem in čistem prostoru. Razni predali in police v kuhinjah in podobnih prostorih, kjer je zračna vlaga navadno visoka, so najmanj primerni za spravilo semen.

● Seme naj ne bo izpostavljeno neposredni sončni svetlobi. Zato seme ne spada na okna, v izlozbe ali na podobna mesta, kamor prodirajo sončni žarki naravnost skozi steklo.

● Seme mora biti shranjeno na posebnem zanj določenem mestu. Razna gnojila, razkužila, herbicidi pa tudi mnogi drugi hlapi materialji so v številnih primerih strupeni za klico.

Naj omenimo še en način shranjevanja semen za razno drobno seme vrtin in cvetic, ki pri nas še ni razširjen, ki pa se v tujini že uporablja. To je shranjevanje semen v za vlago in zrak nepropustni embalaži. Tako shranjeno seme kali tudi več let. Ima mnogo dobrih lastnosti. Vlaga okolja, mikroorganizmi, prah, kemikalije in še mnogi zunanji vplivi nimajo dostopa do semen. Slaba stran te vrste embaliranja semen v steklene posode ali posode iz kakšnega drugega materiala ali pa v debelejši nepropustni lepljene plastične vrečke je v tem, da mora biti seme zelo suho, da ne diha; pravimo, da je v latentnem stanju. Vlažno seme bi se z dihanjem v vodotesni posodi vedno bolj vlažilo, zaradi pomanjkanja zračnega kisika pa bi se zaradi »dihanja« brez kisika sproščale razne strupene spojine in seme bi zelo hitro izgubljalo kalivost.

Vlaga semen v nepropustni embalaži naj bo pod 9 odst. Za male količine vrtnega in cvetličnega semen v vrečkah to ni težko doseči. Zato priporočamo takšen način spravila zlasti sedaj, ko je do setve še dolga doba. Paziti je potrebno, da so posamezne vrste semen spravljene vsaka v svoji posodi, ali pa vsaj vrste z različno velikostjo zrn naj ne bodo skupaj. Prav tako je dobro ločiti seme z eteričnimi olji (ločimo po vonju) od onega, ki je brez njih.

Če bomo upoštevali teh nekaj navodil za shranjevanje semen, bo seme v času setve kalilo, če ni bilo že prej slabo kalivo in če ni prestaro. Zlasti je važno pravilno ravnanje z vrtnim in cvetličnim semenom, ker ga je količinsko malo in tako na vsako zrno mnogo bolj vplivajo zunanji dejavniki, kot pa seme raznih poljščin, ki je v velikih vrečah precej bolj za varovano pred njimi.

T. B.

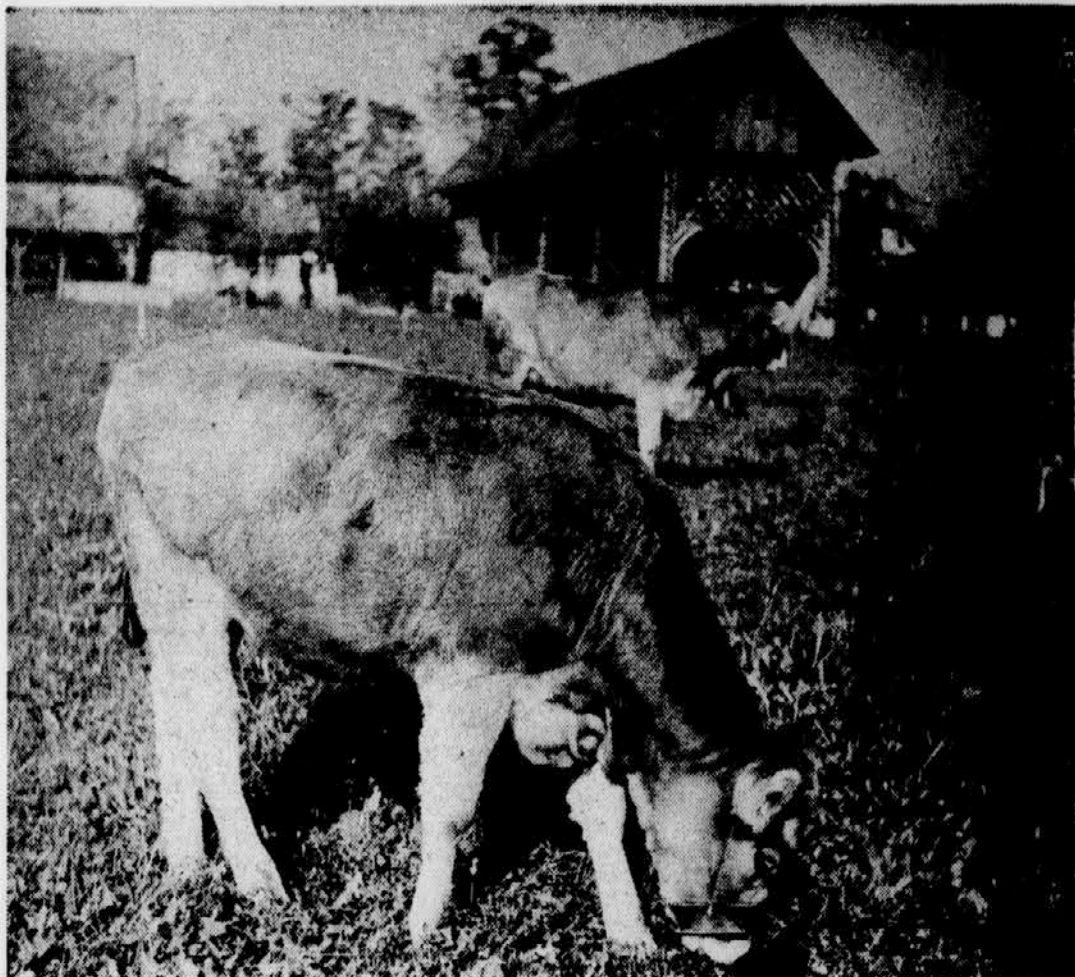
Naš obisk

Delitev dela in dohodka

V okviru posvetovanja kmetijskih novinarjev Jugoslavije, ki je bilo pred kratkem v Celju, je bil tudi ogled preusmerjenih kmetij v Zgornjesavinjski dolini. Med drugimi, smo si ogledali tudi kmetijo Ivana Presečnika — Knedla iz Lenarta pri Gornjem gradu.

Kjub temu, da gospodarja ni bilo doma, smo od sina in njegove matere izvedeli vse o kmetiji. Kmetija ima 7 hektarov obdelovalne zemlje, od katere je 6 hektarov pašnikov v obliki čredink in 15 hektarov gozda. Pred leti je na kmetiji pogorelo gospodarsko poslopje; danes stoji novo s sodobno urejenim hlevom na sistem odplakovanja. Gornji del hleva je preurejen za kokoši nesnice.

Skrb za kokoši je prevzel sin, ki je pred leti končal srednjo kmetijsko šolo v Mariboru. Ko smo ga vprašali, zakaj se kot kmetijski tehnik ni zaposlil v kakšni zadrugi, je povedal, da je bil pred časom zaposlen v zgornjesavinjski slovenski kmetijski zadrugi, vendar se je nato odločil za lastno proizvodnjo na kmetiji. Trenutno ima 1400 kokoši. Dnevno odda okoli 1100 jajc. V pogodbi, ki jo ima s kmetijsko zadrugo, dobi od vsakega jajca 0,07 dinarjev. To je čisti dohodek, ker vse proizvodne stroške in rizik krije zadruga. Za

Jesenska paša na Presečnikovini

Foto R. O.

služek od kokoši nesnic znaša preko 2000 dinarjev mesečno.

Ivan Presečnik, gospodar, ima na skrbi hlev. Privezanih ima 10 krav, konja in tri teleta. Zivina je sito-rjave pasme. Hlev je sodobno urejen na sistem odplakovanja. Travnje površine so urejene na pašno-košnji sistem. V hlevu ima izredno dobre molznice, saj je poprečna molznost njegovih krav blizu 5000 litrov letno. Najboljša molznica pa daje celo preko 6000 litrov mleka. Dnevno prodaja preko 100 litrov mleka, tako da se mesečni zaslužek vrti okoli 3000 dinarjev. Molze z molznim strojem.

Knedlova mama ima na skrbi gospodinjstvo in turizem. Imajo namreč lepo urejeno hišo s sobami, ki jih oddajajo turistom. Vse sobe so centralno ogrevane. Gostov imajo dovolj poleti in pozimi. Penzion velja 30 dinarjev. Imajo 14 ležišč, po potrebi pa tudi 18. Knedlova mama je povedala, da je skrb za turiste njena glavna naloga. »Precej dela je z gosti, toda se splača«, je povedala prijetna gospa.

Traktorja se nimajo, toda v kratkem ga bodo nabavili. Kupili so že vrsto priključkov, med drugim tudi samonakladalno prikolico. Kako so vse to dosegli? Vsekakor je v osadju finančna baza — to je gozd. Nadalje so si pomagali tudi s krediti, ki so jih dobili pri zgornjesavinjski kmetijski zadrugi Mozirje in vsekakor tudi s trdim delom od jutra do večera. V veliko oporo jim je seveda sin, ki se je odločil, da bo ostal na kmetiji ter proizvodnjo izboljšal in moderniziral.

Takšna kmetija je izrazito tržna in zato tudi družbeno koristna. Letno plačajo Presečnikovini nad 7000 dinarjev davka. V kolikor hočemo imeti več podobnih kmetij, je treba dosledno izvajati sklepe junjske konference, iz katerih je jasno razvidno, kako je treba kmetom pomagati, da bodo dajali tisto, kar od njih pričakujemo. Danes je v Sloveniji izredno malo takšnih kmetij, ki bi brez družbene podpore lahko postale izrazi tržni proizvodjalci.

RAJKO OCEPEK

Shranjevanje zeleniave za zimo

Vrtnine, namenjene za rabo v zimskih mesecih, smo kasneje sadili in postajajo zdaj tržno zrele. Vedeti moramo, da vse vrtnine, ki jih nameravamo prezimiti v kateremkoli skladišču, ne smejo biti čisto zrele. Zrele ali prezrele rastline se v skladišču slabo drži-

jo. Če želimo vskladiščiti paradiznik, pobereмо napol zrele plovce, zelje in ohrovt, ko so glave sklenjene, pri cvetači pa ne čakamo, da bi se rože do kraja razvile. Lahko se nam pa zgodi, da so vrtnine prekmalu zrele, posebno če smo jih prezgodaj sadili.

Po pobiranju vrtnine naprej diha, to je bistvena razlika v primerjavi z mesom in drugimi živilji. Vrtnine kljub temu, da jih ločimo od vira hranjenja, še naprej živijo in diha. Jemljejo enako kot človek kisik in oddajajo ogljikov dioksid, toploto in vodo. Za dihanje uporabljajo rezervne snovi in s tem zgubljajo kakovost in težo. Zato moramo skrbeti, da omejimo dihanje zelenjavi, saj bi močno dihanje zmanjšalo vzdržljivost.

Najhitreje zmanjšamo dihanje z znižanjem temperature v skladišču. Teoretično je dihanje najmanjše tik pred zmrznjenjem, vendar moramo pri tem upoštevati občutljivost posrednih vrtnin za nižje temperature. Po pobiranju je pomembno, da čim hitreje znižamo temperaturo na skladiščno. Zelenjavo pobiramo v dopoldanskem času, ko se rastline osušijo, niso se pa še močneje ogrele. Pobiramo čim kasneje, vsekakor konec oktobra in v začetku novembra. Svežo zelenjavo spravljamo v zasipnice, v kleti ali izpraznjene tople grede.

Zasipnice so primerne za shranjevanje večjih količin, v kleteh pa nam bo sprejmljena zelenjava dostopnejša. Od dobrega izbora in priprave kleti je odvisno, kako dolgo bo vzdržala in ostala zelenjava sveža. Bolj primerna klet je na severni strani poslopja, ker ima stalnejšo temperaturo. V taki kleti je nihanje temperature manjše, ker je sonce ne ogreva. Optimalna temperatura v kleti za prezimljenje zelenjave je 4–5°C. To temperaturo lahko delno reguliramo s smotnim zračenjem. V toplejših dneh naj bo klet zaprta, če imamo nižjo temperaturo v kleti kot je zunanja, in obratno, zračimo, če želimo višjo notranjo temperaturo znižati, ko je zunaj hladneje. V jeseni pustimo okna in vrata do močnejšega mraza odprta. Prav je, da imamo v kleti termometer.

Preden spravimo zelenjavo v klet, jo temeljito očistimo vseh gnjilostnih ostankov. Zaboje in stene kleti razkužimo tako, da stene prebelimo z apnom, ki smo mu dodali modre galice ali kateri drugi fungicid. Prav tako z raztopino fungicida (bakrenega apna ali modre galice) poskropimo zaboje.

Zelenjavo pred vskladiščenjem pregledamo, da ni nagnita ali poškodovana. Nikoli pa ne peremo zelenjave, ki jo nameravamo vskladiščiti. V suhi kleti bomo korenovke dali v pesek ali mešanico peska z zemljo. Napravimo precej visoko gredo ob robu kleti, da bomo vanjo lahko

posadili korenje, peso, zeleno, kolerabico, črni koren itd. Lahko pa posadimo korenovke v zaboje, kjer bodo zaščitene pred mišmi, ki jih prav rade glodajo. Kolerabici odrežemo listje in korenino, korenju odrgamo listje in tudi zeleni pustimo le srčne liste, vse druge pa odstranimo. Peteršilja posadimo v zabojček le toliko, kolikor ga rabimo v zimskih mesecih, za spomladansko rabo ga pustimo na gredici. Endivijo, por, listno zeleno in radič posadimo v zaboje, napolnjene z zemljo.

Majhne količine zelja in ohrovt spravimo prav tako v klet. Lahko jih s korenino vred postavimo v kot kleti ali pa korenino odrežemo in jih s koreninom, obrnjenim navzgor, naložimo na police. Brstični in listni ohrovt ne pospravimo, saj jim mraz ne škodi. Črni koren, ki ga bomo rabili spomladi, prav tako pustimo v zemlji. Izpraznjena topla greda je primeren prostor za prezimljenje zelenjave, še posebej tedaj, ko imamo klet presuho. Glave zelja, ohrovt in kolerabice v gredi posadimo tesno drugo ob drugo v rahlo zemljo ali pesek. Korenje in kolerabo pa zložimo in med posamezne plasti nasujemo pesek. Gredo nato pokrijemo z oknom, slamo in na vrhu zaščitimo z deskami ali pločvino, da se bo voda odtekla. Ob ugodnem vremenu gredo zračimo.

Rast cen pri koruzi

Potem ko se je po odloku zveznega izvršnega sveta dvignila garantirana cena pšenice za 15 par, se na tržišču opaža nenehno naraščanje cen koruze. V zadnjem tednu je cena koruze na novosadski borzi dosegla že 0,95 do 0,98 dinarjev za kilogram. Če primerjamo ceno koruze, ki je bila dosežena pred podražitvijo pšenice s to ceno, ugotovimo, da je razlika že 10 par. Ker je na produktivni borzi povpraševanje po koruzi nekajkrat večje od ponudbe, je pričakovati še nadaljni dvig cen.

R. O.

HOBBY GUMA

nagrajuje brez žrebanja

332. Plemok Roman, Zg. Gorje 24, Gorje pri Bledu
333. Pintar Boris, Meljska c. 67, Maribor
334. Dacinger Jože, Makole 22, p. Makole
335. Zavodnik Jože, Sketova 7, Ljubljana
336. Glavan Milena, Ivančna Gorica 64, Ivančna Gorica
337. Tkalec Matjaž, Smarjeta 60, p. Skofja vas pri Celju
338. Ponikvar Tine, Zabjek 21, Trbovlje
339. Stuhelj Boris, Erjavčeva 21, Koper
340. Pavlin Tomaž, Džakovičeva 27, Ljubljana
341. Zor David, Mirje 7, p. p. 193, Ljubljana
342. Levka Mojca, Ul. padlih borcev 8, Ljubljana
343. Skubin Walter, Partizanska 41, Nova Gorica
344. Kasogič Goran, Vir, Osojna n. h., p. Dob pri Domžalah
345. Jeraj Lado, Rogaška Slatina, novi blok 1, Rogaška Slatina
346. Lesjak Samo, Pot k mlini 12 a, Zg. Radvanje — Maribor
347. Turk Tanja, Krajghejeva 12, Postojna
348. Kajtna Silvo, Sempeter 11, Sempeter v Sav. Dolini
349. Gajsek Edvard, Nova Rogoza 151, Hoče pri Mariboru
350. Kos Igor, Rogaška Slatina 63, Rogaška Slatina
351. Hriberšek Karmen, Breg 15, Celje
352. Lipce Jožica, Vilharjeva 4 a, Ilirska Bistrica
353. Rudolf Zdenko, Prečna 4, Pivka
354. Lipnik Joži, Ratanska vas 61, Rogaška Slatina
355. Balon Mojca, Drenovec 3, Bizelsko
356. Savnik Danica, Mostec 34 a, Dobova
357. Snenberger Bruno, Trnovska 4, Ljubljana
358. Fratina Silvo, Ilirska 18, Ljubljana
359. Zabkar Janez, Sentjerne 52, Sentjerne
360. Rautar Alojz, Radeče 221, Radeče
361. Kerimi Sefula, Rogaška Slatina 64, Rogaška Slatina
362. Carlo Silva, Anhovo 36, p. Deskle
363. Skofljanc Vesna, Ul. Stare pravde 14, Brežice
364. Pfeifer Karel, Radina 1, Boštanj O/S
365. Poglavin Bojan, Fluksova 3, Pohorje — Maribor
366. Čepar Roman, Rodik 38, Kosina
367. Turk Mira, Potok 12, Dekani
368. Hribernik Miran, Cigonca 60, Slovenska Bistrica
369. Ekar, Tonček, Predvor 26, Predvor
370. Smrekar Bojan, Vevče 153, Ljubljana — Polje
371. Kalšnik Anton, Potok 4, Smartno v Tuhinju
372. Zilavec Ludvik, Ob Suhi 25, Ravne na Koroškem
373. Pregl Miloš, Muljava 21, Muljava

374. Medvešek Severina, Obala 13 a, Portorož
375. Cernoga Slavko, Plečnikova 15, Maribor
376. Crenžar Danči, Frankolovska 4, Maribor
377. Rebernak Miha, Leskovec 75, Pragersko
378. Čehić Ambrosina, Vojkova 6, Postojna
379. Lah Vojko, Pišce 4, Pišce
380. Janko Aleš, Sorška c. 26, Skofja Loka
381. Bačar Jakec, Kogojeva 8, Ljubljana
382. Koren Kather, Trača 4, Gornja Radgona
383. Jez Fani, Utič 19, Vodice nad Ljubljano
384. Pičček Bojan, Gorenjska c. 57, Lesce
385. Sivec Rado, Smledniška 1, Kranj
386. Paternu Marko, Linhartova 22, Ljubljana
387. Kajdiž Zdenka, Zirovnica 54, Zirovnica
388. Gorjup Stanislav, Grobelno 61, Grobelno
389. Zorž Marko, Levstikova 3, Koper — Semedela
390. Križman Vera, Mirna 128, Mirna na Dolenjskem
391. Gasser Branimir, Cesta Revolucije 9, Jesenice
392. Zmavčič Marcel, Sentjerne 126, Sentjerne
393. Kumar Marinka, Žužemberk 28, Žužemberk
394. Jakhel Miran, Cesta 4, Julija 42, Krško
395. Melan Marjetka, Zagorjeva 6, Tolmin
396. Potočnik Silvo, Kasaze 91 a, Petrovče
397. Piskernik Desimira, Staneta Rozmana 1, Kranj
398. Drole Nives, Idrja pri Bači 12, Most na Soči
399. Zavrnik Aleksander, Cesta JLA 6, Kranj
400. Vrhovnik Andrej, Zaboršt 45, Domžale
401. Roman Stanko, Polzela 207, Polzela
402. Vastovec Velimir, Postojnska 11, Izola
403. Djurdjevič Erika, Hotel »Galeb«, Koper
404. Rau Peter, Gaj 63, Sentjerne na Dolenjskem
405. Bogataj Dragica, Dole 1, Idrja
406. Novak Tone, Mestne njive bl. 8, št. 19, Novo mesto
407. Stokelj Ljubica, Ustje 27, Ajdovščina
408. Krstič Borko, p. p. 51, Idrja
409. Veber Boris, Zg. Kašelj 52, Ljubljana — Polje
410. Luban Magda, Dučovlje 65, Dučovlje
411. Jerman Hanči, Gor. Ponikve 25, Trebnje
412. Kamnik Teo, Dalmatinska 33, Maribor
413. Rijavec Joži, Smihel 8, Sempas — Nova Gorica
414. Lenšček Anton, Sempas 43, Sempas — Nova Gorica
415. Mišjak Mojca, Vnanje gorice 33, Brezovica pri Ljubljani
416. Fon Edi, Trnovo ob Soči 27, Srpencia

417. Pirc Aleš, Celovška 240, Ljubljana
418. Stefe Bojan, Tavčarjeva 5, Ljubljana
419. Črnič Slavko, Strma pot 2, Novo mesto
420. Naglav Irena, Vrnčeva 1, Celje
421. Jelen Vojko, Zg. Poljskava 29 a, Zgornja Poljskava
422. Naglič Toni, Livold 22, Kočevje
423. Končina Alojz, Velka Stanga 17, Prezganje
424. Koprivec Stanka, Dobropolje 21, Planina pri Sevnici
425. Črnkovič Darko, Moste 45 a, Komenda
426. Rumpret Andraž, CKZ 35, Krško
427. Levc Silva, Cerovec 3, Sentjance
428. Fridrih Marija, Na Zelenici 14, Celje
429. Kozjan Martin, Jakčeva 14, Slovenj Gradec
430. Ježovnik Marjan, Ptujška 35, Maribor
431. Krajnc Maks, Završ 24, p. Smartno v Rožni dolini
432. Draškovič Maks, Dom Ivana Cankarja, Poljanska 26 — Ljubljana
433. Zupan Branka, Ukova 1 b, Jesenice
434. Vetrovšek Saša, Tomšičeva 19, Kranj
435. Pegamin Emil, Loka 48, Zagorje O/S

IV. vagonček:

5366 dobitnikov

ŽIVILSKI KOMBINAT »ŽITO« — LJUBLJANA ČESTITA VSEM NAGRAJENCEM IN ŽELI MNOGO USPEHA VSEM UDELEŽENCEM NAGRADNE IGRE.

SODELUJTE V NAGRADNI IGRI

HOBBY GUMA

ISKRA TOVARNA ELEKTRIČNIH APARATOV

LJUBLJANA, SAVSKA 3

sprejme na delo na proizvodna delovna mesta v MONTAŽI RELEJEV

**2 ELEKTROTEHNIKA
3 KV ELEKTROMECHANIKE
2 KV FINOMECHANIKA**

Kandidati morajo imeti zaključeno strokovno izobrazbo poklica.

Delovne izkušnje niso pogoj.

Interesenti naj vložijo pismene ponudbe ali pa se osebno zglasijo v kadrovskem oddelku, Ljubljana, Savska cesta 3. 10173

VARAŽDINSKA TVORNICI STOLICA »FLORIJA BOBIČ«, VARAŽDIN

odpira centralno skladišče za SR Slovenijo v HOMCU — DOMŽALE, za delo v tem skladišču

oglašja prosta delovna mesta za:

1. ŠEFA SKLADIŠČA
2. SKLADIŠČNIKA I
3. SKLADIŠČNIKA II
4. ADMINISTRATORJA — BLAGAJNIKA
5. SKLADIŠČNEGA DELAVCA

Poleg splošnih pogojev mora kandidat pod 1. imeti visoko ali višjo strokovno izobrazbo, pod 2., 3. in 4. srednjo strokovno izobrazbo in pod 5. polkvalifikacijo.

Ponudbe sprejemajo v 8 dneh od objave oglasa v »Delu« na naslov: VTS »Florijan Bobič«, Varaždin, Miškinina 59, kadrovsko-spolni sektor.

Prosimo kandidate, da v ponudbi posebej navedejo dosežanje službovanje. 10185

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA PODJETJA »ŽIČNICA« — LJUBLJANA

zaradi razširitve proizvodnje

objavlja prosta delovna mesta za:

- 20 ključavničarjev
- 10 strojnih ključavničarjev
- 6 strugarjev
- 2 avtogeno varilca (rezalca) strojnega brusilca
- 4 hvarje barvnih kovin
- 6 nekvalificiranih delavcev

in vabi kvalificirane in druge delavce, da se prijavijo pri splošno-kadrovskem sektorju podjetja. Osebnih dohodkov kvalificiranih delavcev brez prakse (začetnikov) je najmanj 5,85 din na uro oziroma 1.080,— din mesečno. Delo je normirano in akordirano. Potne stroške nad 6,— din mesečno za prihod in odhod z dela bomo delavcem povrnili. 10194

Komisija za razpis mesta direktorja pri TOVARNI ČIPK, VEZENIN IN KONFEKCIJE BLED

razpisuje po 39. členu statuta podjetja delovno mesto

DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

da ima visoko ali višjo izobrazbo in deset let delovnih izkušenj, od tega vsaj pet let na vodilnem delovnem mestu v gospodarstvu.

Prednost imajo kandidati v pozamenterijski stroki.

Kandidat mora vlogi priložiti overovljeno dokazilo o strokovni izobrazbi, potrdilo o dosedanjih zaposlitvah s kratkim življenjepisom in potrdilo o ne-kaznovanju.

Vloge pošljite na naslov razpisne komisije pri Tovarni čipk, vezenin in konfekcije Bled, najkasneje v 30 dneh po objavi razpisa. 10161

»ISKRA« TOVARNA ELEKTRONSKIH INSTRUMENTOV HORJUL

v sestavi ZP Iskra Kranj

vabi k sodelovanju zaradi izpolnitve svojega proizvodnega programa strokovnjake elektro in strojne stroke in obenem oglašja naslednja prosta delovna mesta:

1. PRAVNIKA
2. REFERENTA za avtomatsko obdelavo podatkov
3. REFERENTA za osebne dohodke
4. KOMERCIALISTA
5. KONTROLORJA I.

POGOJI za zasedbo delovnih mest so naslednji:

pod 1. in 2.: visoka ali višja šola ustrezne smeri, zaželena praksa;
pod 3. in 4.: višja ali srednja šola ustrezne smeri, zaželena praksa;
pod 5.: srednja šola elektro stroke — š. t. in 3 leta prakse.

Tovarna razpolaga z garsonjero v Ljubljani, katero bo dodelila enemu izmed bodočih sodelavcev od razglašanih delovnih mest.

Prevoz na delo iz Ljubljane in Vrhnike je zagotovljen s tovarniškim avtobusom. Kandidati naj vložijo pismene ponudbe in kratek življenjepis v 8 dneh po objavi na naslov: »ISKRA« HORJUL — kadrovska služba. 10174

AGROKOMBINAT MARIBOR

razglašja naslednja prosta delovna mesta:

11. VEC AGRONOMOV ali KMETIJSKIH TEHNIKOV za delo v lastni proizvodnji in kooperaciji (terensko delo) z najmanj tremi leti delovnih izkušenj v kmetijski proizvodnji.
2. VEC EKONOMISTOV (VEKS) ali EKONOMSKIH TEHNIKOV za delo v računovodstvu (saldakonti, finančno knjigovodstvo) z najmanj dvoletno prakso na podobnih delovnih mestih.
3. DELAVCA — ŽIVINOREJCA s končano nižjo kmetijsko šolo in nekaj prakse, za obrat Pesnica (nova farma).
4. VEC DRUŽIN ZA OSKRBO ŽIVINE z znanjem strojne molže, za obrata Pesnica in Radvanje (nove farme). Za delo morata biti sposobna najmanj dva družinska člana.
5. VAJENCA (moškega) za gostilne v Framu. POGOV, uspešno končana osemletka.

Za delovna mesta pod 3. in 4. so na voljo stanovanja. Prošnje z navedbo dosedanjih zaposlitev in dokazili o strokovni izobrazbi, pošljite do 10. novembra 1970, na naslov: Agrokombinat Maribor, Partizanska 6. Kandidati se lahko tudi osebno zglasijo v tajništvo podjetja.

Hkrati obveščamo, da imamo proste še naslednje **Š T I P E N D I J E**:

- 1 za študij na VEKS — odd. za finance
- 2 za študij na VAS Maribor (1 za odd. živinoreja-poljedelstvo, 1 za od. vinogradništvo-sadjarstvo)
- 5 za šolanje na Vinogradniško-sadjarški šoli v Svečini

Prošnjam priložite zadnje šolsko spričevalo in potrdilo o šolanju. 10166

Za ta teden

V jedilnike za ta teden smo vključili najrazličnejše skutine jedi, ker skuto največkrat premalo upoštevamo v naši prehrani. Včasih je temu vzrok nepravilna prehrabena navada, na drugi strani pa nevednost, kakšne jedi lahko iz nje pripravimo in v katere jedilnike jih lahko vključimo. Skuta, ali kakor jo tudi imenujemo, sirček, je visoko vredno živilo, vsaj poleg živalskih beljakovin vsebuje tudi mnogo kalcija. Obe ti hranilni snovi sta nujno potrebni organizmu, posebno pa še razvijajočemu se organizmu. V naših mlekar nah dobimo že kvalitetno skuto, lahko pa si jo pripravimo tudi sami. Pri oboji pa moramo vedeti, da se skuta hitro pokvari, zato je tudi v hladilniku ne shranjujemo dalj časa: Če hočemo imeti jedi, pripravljene iz skute, rahlejšje, bomo skuto pretlačili.

PETEK

Kosilo: korenjeva juha, skutini žlikrofi, glavna solata. Večerja: golaževa juha, kruh, sadje.

SOBOTA

Kosilo: kostna ali mesna juha, testenine s skuto, mešana solata. Večerja: pečen krompir z

maslom ali zaseko, solata, kava.

NEDELJA

Kosilo: juha z jetrnim rižem, pečene ribe ali meso, pire krompir, zabeljena zelenjava ali solata, drobno pečivo. Večerja: obloženi kruhki, kava.

PONEDELJEK

Kosilo: krompirjeva juha, skutina klobasa, solata. Večerja: polenta, mleko, sadje.

TOREK

Kosilo: zelenjavna juha, dušena riba z vinom, krompirjeva kaša, solata. Večerja: jajčna jed z gobami, solata, kruh.

SREDA

Kosilo: pretlačena fižolova juha, skutini svački, solata. Večerja: fižolova solata s trdo kuhanimi jajci, čaj z limono.

ČETRTEK

Kosilo: pljuča s krompirjem in zelenjavo, skutin narastek s sadjem. Večerja: krompirjevi kroketi solata.

Količine v receptih so preračunane na 4 do 5 oseb!

Skutini žlikrofi

20 dkg moke, jajce, žlica olja ali za oreh margarine, mlačna voda; 5 dkg margarine, jajce, 0,5 kg skute, sol, zelen peteršilj, surovo maslo za zabelo.

Iz moke, jajca, olja in po potrebi mlačne vode ugnete mo bolj trdo rezančno testo. Testo razvaljamo za nožev hrbet na debelo in zrežemo na pravokotnike.

Za nadev penasto umešamo margarino in jajca, dodamo pretlačeno skuto, sol in sesekljani zelen peteršilj. Na vsak pravokotnik damo žlico nadeva, robove testa namažemo z beljakom in dva nasprotna robova testo zlepimo. Žlikrofe kuhamo v slani vodi 10 do 15 minut. Nato jih odcedimo in prelujemo z razpuščenim surovim maslom.

Testenine s skuto

30 dkg makaronov, slan krompir, margarino ali surovo maslo za posodo, 0,5 kg skute, jajce, drobnjak.

Makarone skuhamo v slanem krompirju. Stresemo jih v dobro pomaščeno kozico, potresemo s pretlačeno skuto, kateri smo primešali razmešano jajce in drobno zrezan drobnjak. Rahlo zapečemo in takoj serviramo.

Dušeno zelje

2 glavici zelja, žlica kisa, 2 žlici olja, rezina slanine, žli-

ca moke, manjša čebula, 2 kisli jabolki, sol.

Oprani zeljni glavi zrežemo na tanke rezance in prilijemo kis. V kozici segrejemo olje, dodamo na drobno zrezano slanino, moko in sesekljano čebulo. Ko ta zarumeni, dodamo še zelje. Prilijemo pol zajemalke vode in dušimo. Ko se zelje na pol zmečka, dodamo olupljena in nastrgana jabolka in sol, še malo zalijemo in dušimo do mehkega.

Skutina klobasa

30 dkg skute, 2 žemlji, malo vode ali mleka, kosček surovega masla, 2 rumenjaka, sneg iz dveh beljakov, 2 žlici drobtin, drobtine za prtič, slan krompir.

Surovo maslo in rumenjaka penasto umešamo, umešanju dodamo ne predobro pretlačeno skuto, namočen in ožet kruh, trd sneg in drobtine. Iz te zmesi naredimo klobaso, jo zavijemo v prtič, ki smo ga prej zmočili v topli vodi in potresli z drobtinami. Klobaso skuhamo v slanem krompirju. Vre naj počasi pol ure.

Pljuča s krompirjem in zelenjavo

Južna zelenjava, lovorov list, sol, 0,5 kg telečjih ali svinjskih pljuč, 3 žlice olja, manjša čebula, žlica moke, 2 stroka česna, 0,75 kg krompir-

ja, 2 paradižnika ali paradižnikova mezga, 2 kisli kumariči, žlica gorčice, zelen peteršilj.

Očiščeno jušno zelenjavo s poprom in lovorjevim listom pristavimo v mrzli vodi, osolimo in preden zavre, dodamo pljuča. Kuhamo jih do mehkega.

Na olju prepražimo sesekljano čebulo, moko, česen, prilijemo malo vode, dobro premešamo, dodamo olupljen in na koščke zrezan krompir, pokrijemo in kuhamo. Med kuhanjem dodamo na rezine zrezana pljuča, sesekljane ali na tenko narezane kumariče, pretlačeno paradižnik ali paradižnikovo mezgo, gorčico, dišave in nazadnje sesekljani zelen peteršilj.

Skutin narastek s sadjem

3 stare žemlje ali 3 kosi suhega belega kruha, osminko litra mleka, 0,25 kg češpelj, 0,25 kg skute, jajce, 10 dkg sladkorja, maslo za pekač.

Kruh narežemo na tanke rezine in jih polijemo z vročim mlekom. Navlaženim rezinam dodamo razkoščičene češple, pretlačeno skuto, rumenjak, ki smo ga dobro umešali s polovico sladkorja. Zmes rahlo premešamo in stresemo v pomaščen pekač. Pečemo 20 minut v srednje vroči pečici.

Uredimo si dom

Vrnitev med štiri stene

Sončen oktober nas je zavedel, da smo skoraj pozabili, kako bližje zime smo že, pa nas je prvi snežni meteo opozoril, da je tu čas, ko moramo pospraviti naše priljubljeno poletno bivališče balkon in vrt. Vse sobne rastline, ki smo jih imeli poleti kar zunaj, morajo spet na svoj stari prostor, kjer nam bodo v mrzlih zimskih dneh nadomeščale zeleno drevje in travnike, ki jih bo pokrila sneg.

Včasih je kar težko najti dovolj primerne prostora za vse rastline, ki bi jih radi prezimili, saj vsaka potrebuje svetlobo za uspešno rast in je zato ne moremo postaviti kamorkoli. Poleg svetlobe ji moramo zagotoviti tak prostor, kjer bo pri vsakodnevni zračenju sobe v zavetju pred preprihom. Ta je pozimi za občutljive rastline lahko usoden.

Razen tega pa že pri razmeščanju rastlin mislimo na to, kako jih bomo mogli zalivati, ne da bi poškodovali pohištvo. Običajni lončeni podstavki niso dovolj, saj se pod njimi nabere vlaga, ki lesenemu pohištvu škoduje. Zato je najbolje, da postavimo lončke na kamnito ali stekleno ploščo, v posebno plastično ali pločevinasto korito ali na desko, ki smo jo oblepili s plastično folijo. Za posamezne rastline pa si omerimo vrhne lonce, ki so iz keramike in imajo glazirano tudi dno, tako da ne prepuščajo vode. V te lonce postavimo že posajeno lončnico, naravnost vanje pa ne sadimo, ker bi tako dobivale ko-

Če enega izmed oken navadno ne odpiramo, lahko pred njim v košaricah obesimo lončke. Lep učinek dosežemo zlasti, če so posajeni z visečimi in plezajočimi rastlinami. Pazimo pa, da ne bomo odvzeli prostoru preveč svetlobe, saj je pozimi že itak primanjkuje. Temu se izognemo, če moremo razporediti lončnice na steni, ki je pravokotna na okno tako vidimo rože z njihove lepše strani, kot če stojijo prav pred oknom, ker rastlina vedno razvija listje in cvetje proti svetlobi. Lončnice s pisanim prosojnim listjem, ki je gledano proti luči najlepše obarvano, pa če je le mogoče, postavimo na okno. Če hočemo dati svojim rastlinam najboljše pogoje za rast in najlepši videz, nam ne sme biti žal truda za premišljeno razvrstitev.

Kakor rože smo tudi mi zapustili balkon in vrt. Namesto na soncu se zdaj grejemo pri topli peči in ji spet posvečamo vso pozornost. Najudobnejši stol smo primaknili bliže, morda pa celo delovno mizo ali ležišče. Večjo oddaljenost od oken in kratko dnevno svetlobo nam pomagajo premestiti luči. Zato smo prav zdaj postali bolj pozorni nanje. Morda smo opazili, da imamo pri delovni mizi preslabo razsvetljavo. V tem primeru nikar ne štedimo. Izdatek za novo luč je prav gotovo najcenejši prispevek za ohranitev dobrega vida. Nikar se ne tolažimo, da nam lučka, ki smo jo kupili za nočno omarico ali za razporeženjsko razsvetljavo v dnevnici, lahko služi tudi pri delovni mizi. Za pisanje, šivanje ali kakršnokoli natančno delo potrebujemo dovolj veliko dobro razsvetljeno ploskev, pa tudi bližnja okolica ne sme biti popolnoma temna, ker so veliki svetlobni razločki za oči utrujajoči. Zelo važno je, da je luč do višine oči zasenčena. Res bleščeča sme biti samo stropna razsvetljava, ki je toliko nad nivojem oči, da nas to ne moti, vse ostale luči pa potrebujejo vsaj delno ublažitev bleščanja.

Če si stanovanje šele urejamo in nam je izdatek za vse potrebne luči naenkrat prevelik, se najprej odločimo za visoko stoječo luč, ki je podobno kot tehnične svetilke v vseh smereh premakljiva. Če ji damo dovolj dolgo vrstico, jo bomo po potrebi lahko prestavljali in uporabljali za najrazličnejše namene: v bližini peči nam bo ob zimskih večerih prijetno osvetljevala knjigo ali časopis, izza hrbita nam bo stegovala svojo gibljivo ročico prav nad šivalni stroj in še celo pri postelji ali jedilni mizi jo bomo s pridom uporabljali. Če pa senčnik zasujemo tako, da osvetljuje cvetlični kot ali našo naj-

Prijazno srečanje

Foto Kancijan Hvastija

ljubšo sliko, bo prevzela nalogo razporeženjske svetilke ali pa bo tisti nujni dodatek osvetljave pri gledanju televizije, ki preprečuje prekomerno utrujanje oči.

Zdaj je tisti letni čas, ko še posebej skrbimo, da bo naš dom v vseh ozirih topel ter se bo vsa družina po dnevnem delu rada vračala vanj.

ING. MARJETA KREGAR

Sir za vse dnevne obroke

Ko se na raznih področjih seg, navad in olike sproščajo in omiljujejo več let zasidrana pravila, tako da lahko danes za slavnostno večerjo oblečemo popoldansko obleko ali hladni kostim in da najdemo na pogrnjeni mizi navaden papirnat prtiček namesto damastnega, tako že dolgo tudi na jedilnem listu ne drži več strogi red, kjer je bilo, posebno v Franciji, točno določeno, katero mesto zaseda sir. Kot pribito je namreč moral zaključevati kosila in večerje in vzkljenitva želoce.

Ali ne tekne sir enako dobro pred kosilom, ob aperitivu, in kdor ga mara za zajtrk ali si ga izbere za večerjo, zakaj si ga ne bi smel privoščiti po želji, takrat, ko mu prija? Sir je lahko izvrstno nadomestilo za mesni narezek, odlična podlaga, ki prenese nekaj malignov — torej sir ob vsaki uri za vsako priliko! Celo ekspresno kosilo s sirom si lahko pripravimo tu in tam, posebno kadar nam primanjkuje časa. Vročna juha iz vrečke in glavna jed; kokički sira, na vsakem kolobar trdo kuhane jajca, kupček majoneze, površ škop popra in pa skleda poljubne solate. Visoka beljakovinska vrednost sira in njegova lahka prebavljivost, saj sir ne obremenjuje želodca, so odlike, zaradi katerih je sir idealno hranilo tako za intenzivne duševne delavce kot za one, ki potrebujejo kalorije.

Kaj pijemo k siru? Tudi to pravilo je prelomljeno. Včasih so trdili, da sta vino in sir nerazdružno povezana. Na Bavarskem, v Holandiji in na Danskem dajejo prednost pivu, ob siru ponudijo prozorno žganje, Švicarji pa priporočajo čaj, mleko, kavo in sadne sokove. In jogurt. Pa sirova nabodala s sadjem? Ste jih že servirali? Na steklen krožnik naložimo majhne kocke sira, — položimo na vsakega grozdno jagodo, belo ali temno, in skozi zabodemo paličico.

Drugo sadje, ki se izvrstno poda s sirom, so še: obležane nekuhanne hruške, povaljane v limoninem soku, kuhani koščki kutin — zdaj je njihov čas, prhka jabolka, banane, krhlji mandarin, ananas, svež ali vloženi. Kot vse kaže, za kombinacije ni meja.

Kako sir shranjujemo?

Najidealnejša shramba za sir je hladna zračna klet s temperaturo 10° C — toda kdo jo le ima?

Ko sir prinesemo domov, ga preložimo najprej v maslobo ali pergamentni papir. Škoda, da ga še marsikje zavijajo v najbolj navaden in poceni papir, ki mu kvari aromo. Pri nekaterih vrstah je najbolje porezati tudi zunanjo kožo še preden ga spravimo. Velikokrat pušča koža zoprn vonj in okus. Preko maslobonega papirja ovijemo močno ožet prtiček in sir položimo v hladilnik v predal za zelenjavo. Hladilnik pravzaprav sploh ni prava, ampak le zasilna shramba za sir. Nizka temperatura prekine proces zorenja in sir se začne izsuševati. Zato sira za domačo uporabo ne kupujemo na zalogo. Pred serviranjem ga vzamemo vsaj pol ure prej iz hladilnika, da se ogreje na sobno temperaturo. Tako se mu delno povrne in znova razvije prava aroma. Nasprotno pa moramo skuto in mazavi sir spravljati v hladilnik. Seveda obe vrsti dobro pokrijemo oziroma zavijemo.

A.K.

PREGLJED TRŽNIH CEN

SREDA, 28. OKTOBRA 1970

Artikli	LJUBLJANA	MARIBOR	NOVO MESTO	KRANJ	KOPER	M. SOBOTA	CELJE
CVETACA	4-5	5	4-5	4,50	4-5	4,80	3,60
CEBULA	2-3,50	3	2,50	3,50	2,50	2,50	3-4
CESEN	7,50-10	9-12	10	8-10	6-7	9	8,50-15
FIZOL - stročji	5				3-3,50		
FIZOL	7	6-7	5		5	6,30	5-6
KROMPIR	1	1-1,10	1,60	0,90-1	1,20	0,80	1
KLERABA	5	4	1	3			3
KORENJE	4	4	4	4-4,50	2-3	2	1,50
KUMARE	4	2,50	3				
KUMARICE za vlaganje							
MOTOVILEC	12	8-10					
ORJOVI	2-3	2	3,50	2,50	2	2,50	2-2,20
PESA	3	2-2,50	3	2-3	2	1,30	1,50-3
PETERSILJ	4-5	3	4	4-4,50	6	3,50	
PARADIZNIK	5	4-5		4	1-2		4,80-5
PAPRIKA	4-5	4	2,30-3				
REPA - KISLA	4		3	3			3
RADIC	4-12	5-6		3,50	6		
SOLATA - mehka	3	6		4	4-5		
SOLATA - endivija	3-4	3-4	3-5	3-4	3-5	2,50-3,50	3,30-4
SPINACA	6-8	3-4	3,50	3,50-4	4-5	4,50	6
ZELJE	1,50-2	2,50	1	1,50	2	1,20-1,40	1,40-2
ZELJE - kislo	4	3,50	3	3,50	3,90	2,70	3
ZELENA	5-6	4		5-6		1,50	5
PROZDJE	3,50-4	3,50-5	3	5	3-4,50	3,50-4	2,70-4
HRUSKE	3-4	1,50-3	4	4-5	3-4,50	2,30-4	3,20
JABOLKA	2-2,50	1-2	2,50-3	1,50	2-4	0,80-1,20	1,80
LIMONE	6	5,45	6	6-7	5,50	5,50	5,58
JREHI	8-10	6-8	5	8-9	10		
JREHI - jedrca	28	28	20	30		7,50	28,50
SLIVE - sveže		1,50					
SLIVE - suhe	4		4,50	5	7	5	4,80
BANANE	5,50	5,45	5,30		5,30	5,30	5,60
JAJCA	0,75-1	0,90-1	0,80-1	0,85-0,90	0,90	0,65	1
SMETANA	10	10	9	9			10
SIRCEK (skuta)	6-8	6-8	6	6-7			8

NOVOSADSKA BORZA

Priloge	Cena za 100 kg	Stanje na borzi
mehka pšenica	114	večje povpraševanje od ponudbe
trda pšenica	125	večje povpraševanje od ponudbe
semenska pšenica - libelula	160-165	večje povpraševanje od ponudbe
semenska pšenica - bezostaja	160	večje povpraševanje od ponudbe
koruza	97-1000	večje povpraševanje od ponudbe
pšenična moka »tip 800«	168	usklajena ponudba in povpraševanje
ječmen za krmo	90	večje povpraševanje od ponudbe
oves	94	večje povpraševanje od ponudbe
pšenični otrobi	85	večje povpraševanje od ponudbe
čebula	95-110	usklajena ponudba in povpraševanje
krompir - dezire	60	-
syinje iz kooperacije	800	večje povpraševanje od ponudbe
svinje iz farne	820	večje povpraševanje od ponudbe
junci	940	večje povpraševanje od ponudbe
seno lucerne	55	usklajena ponudba in povpraševanje
koncentrat za kokoši	130	usklajena ponudba in povpraševanje

V zadnjih sedmih dneh je bil na produktivni borzi v Novem Sadu ponovno zabeležen porast cen koruze in klavne živine. Tako je cena koruze že dosegla 1,00 dinarjev za kilogram. Promet s semenskim materialom upada zaradi seve, ki je v polnem teku.

Po štirih kolesih

Sol na cestah

Krepko smo zakorakali v kolesarsko jesen. Za voznike avtomobilov se pričinja šest mesecev, ko nikoli ne vedo, kaj jih bo presenetilo na cesti. Danes megla, jutri sneg, pojutrišnjem poledica... Prav poledica pa je v gostem in nevarnem prometu priključala na cesto sol, ki je še nekaj let nazaj naš vozniki niso poznali. Res so se bolj »drčali« po cestah in marsikdaj trčili, niso pa poznali uničujočega delovanja soli. Sol namreč vso zimo razjeda pločevino, ki pa na današnjih avtomobilih še zdaleč ni tako debela, ko je bila nekoč. Res proizvajalci, vsaj dražjih avtomobilov, bolj ali manj dobro zaščitijo pločevino proti koroziji, toda ta zaščita še zdaleč ni večna.

Prav sedaj, jeseni, je čas, da pripravite vaš avto za zimo. Sedaj še ni tako dolgih vrst v delavnicah, ki se ukvarjajo s tako zaščito in še boljje vam bodo opravili sicer zahtevno delo sedaj, ko imajo vsaj nekaj časa. Ko bodo cestni delavci prvič posuli ceste s soljo, bodo delavnice polne avtomobilov in ne boste prišli zlahka na vrsto.

Sredstev za zavarovanje avtomobila proti rji je v naših prodajalnah že precej. Še več jih je v trgovinah čez mejo. Posvetujte se s prodajalcem in ne štedite denar.

ja. Izberite najboljše, ki pa je na vadno tudi najdražje.

Nekaj dela lahko opravite tudi sami. Zaščitite poda pa naj se lotijo le najspretnjši. Večina pa lahko napove boj rji na laku in kromu.

Če hočete, da se bosta krom in lak bleščala še spomladi, je sedaj že skrajni čas, da rji napoveste vojno. Še bolj neizprosna naj bo boj z rjo, če vaš avto ni več mlad. V pomoč vam bodo seveda mnogi sprayi, med katerimi boljši rjo kemično spremene v železov fosfat in tako preprečijo nadaljnje rjavjenje.

To pa je nasvet bolj za pozimi. Ko opazite nova žarišča rje, sedaj jeseni, še vedno ni prepozno, da rjo preženete, poškodovani lak pa obnovite.

Obstoja namreč nevarnost, da s sredstvom, ki rjo spremeni v železov fosfat naredite več škode kot korist. Če je poškodba naprimer raza na lakirani površini, se z uporabo takega sredstva kaj lahko zgodi, da bo odstopil precejšen del laka okoli raze, ki sicer ne bi. Ta sredstva imajo namreč lastnost, da se vležejo pod lak, strokovnjaki pravijo, da penetrirajo, tam rjo »fosfatirajo«, pri tem pa odstopi lak. Z omenjenimi sredstvi preganjate rjo le, če je pločevina tako poškodovana, da nameravate poškodovani del na novo lakirati. Torej je »fosfatiranje« zelo dobra osnova za nov lak.

Enako kot lak, morate pred soljo temeljito zavarovati tudi kromane dele. Ti so najbolj izpostavljeni soli, saj avtomobili, ki vozijo pred vami, namečejo največ slane brozge prav na prednji odbijač. Tudi izpod zadnjih koles leti veliko slane vode, ki obstane na zadnjem odbijaču.

Ceprav se zdi, da je krom neprodušen, je v njem brez števila manjših por, enako kot v laku. Skozi te pore pronica slana voda, načne pločevino odbijača in »dvigne« krom na odbijaču. Odbijač »zacetveta«.

Pokromane dele lahko dobro zavarujete pred soljo. Najboljši so voščeni premazi, ki zdržijo na kromu dalj časa. Med njimi je še najbolj znan »tactyl«, ki ga je moč dobiti skoraj v vseh naših prodajalnah. Izberite prozornega, brezbarvnega, ki lahko tudi poleti ostane na odbijačih. Povsem od-

več pa je povedati, da je treba vse kromane dele prej dodobra očistiti.

Najbolj pa je soli izpostavljeno dno, trebuh avtomobila. Tovarna ga sicer pri novem avtomobilu zaščiti, toda kamenje, ki leti izpod koles, v najmanj dveh letih toliko poškoduje to zaščito, da jo je treba obnoviti.

»Domačih receptov« se izogibajte. Izrabljeno motorno olje ne pomaga, še celo škoduje. Kisline v starem motornem olju namreč razjedajo kovino in še pospešijo rjavjenje.

Mnogo bolje je dno vašega avtomobila zavarovati z varovalnim premazom na osnovi voska, bitumna ali kavčuka. Čeprav proizvajalec tega ali onega sredstva zagotavlja življenjsko dobo tako in tako dolgo, velja napisano pravilo, da voščena zaščitna sredstva ne zdrže, vsaj popolnoma ne, kaj več od treh mesecev, premazi na osnovi bitumna pa pol leta ali morda nekoliko več. Premazi, ki imajo za osnovo kavčuk, pa so trajnejši, zdrže vsaj leto dni, so pa seveda tudi najdražji.

Niti ni toliko važno za katerega se boste odločili. Skoraj bolj je pomembno, da dno pred mazanjem temeljito očistite. Še tako dobra žična krtača ne more zamenjati vroče pare pod velikim pritiskom. Zato to delo prepustite strokovnjaku, ki ima naprave za to. Vaša skrb naj bo le, da boste vso zimo skrbno pregledovali zaščitni sloj, če ni kje močnejše poškodovan. Takoj ko opazite poškodbo jo morate popraviti.

Pri vsem tem pa vas moramo na nekaj opozoriti. Ko boste prišli v delavnico po svoj avto, ki ga je mojster temeljito zaščetil, ne pozabite, da se je morda zaščitna masa pri brizganju vlezla med zavorne čeljusti in zavorni boben. Zgodi se namreč lahko, da za prvim ovinkom zaradi tega zavore ne bodo prijele. Kaj hujšega pa se vam tako skoraj ne more zgoditi.

Zato pritisnite na zavorni pedal, ko boste speljavali in, če zavora ne prime, kar zavirajte naprej, da se zavore segrejejo in zaščitno sredstvo izpari.

Turistični vodnik

Rožnik nad Ljubljano

Ljubljancem prav dobro vedo, da je Rožnik tisti hrib, ki so mu vsaj »parcialno« kdovekdaj pred leti hoteli dati ime Cankarjev vrh, v čast in slavo itd. Novo ime se je uradno še kolikor toliko prijelo tistega dela Rožnika, kjer stoji gostilna in hišica s Cankarjevo sobo. A tisto ni prav nikakršen vrh, temveč kvečjemu podvrh ali kaj podobnega.

Drenikovega vrha od zadaj do Rožnika. Ta cesta je še kar dobra in ozka, predvsem pa ni dirkališče, kajti namenjena je tudi sprehajalcem.

Druga pot pa jo briše naravnost od Drame čez Prešernovo, še čez železniško progo in potem kar naprej ob gozdu; mimo Studentskega naselja ter kmalu za njim desno na makadamsko cesto. Potem

Obe poti nista najbolj primerni za večje avtobuse, manjši pa se laže splazijo na vrh mimo »Čadaa«.

Peš pa lahko gremo po obeh omenjenih »avtomobilskih« smereh ali pa iz Tivolija po bližnji mimo Moderne galerije ter nad tivolskim bajerjem do »Čadaa«.

Če bi si radi pomagali z avtobusom je najbolje, da se peljete s številko 14 (začetna postaja je kolodvor, smer pa Vrhovci) do prve postaje onstran železniške proge. Od tam do vrha Rožnika je hoje le še za pol ure.

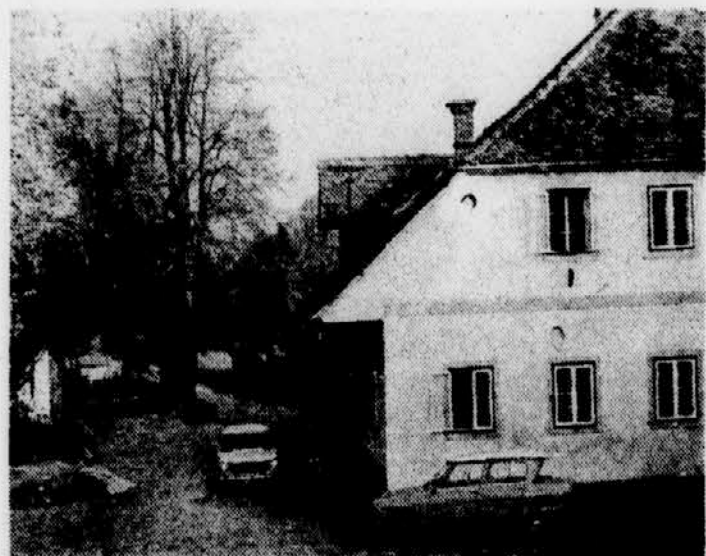
S helikopterjem Rožnik še ni dostopen, čeprav so nekoč to načrtovali (redna proga: streha hotela »Leva« — Cankarjev vrh). Tudi žičnice še ni, so pobočja premalo strma.

Na vrhu Rožnika (100 metrov nad mestom) je baročna cerkva, pred katero je več polomljenih klopi in lep razgled na del Ljubljane. Menda so klopi polomljene zato, ker obiskovalci stopajo nanje, da bi boljše videli panoramo katero (baje!) zakrivajo krošnje dreves, ki bi jih najbrž morali (zavoljo turizma) pristriči?

Za cerkvico je gostilna »Rožnik«, katero pomnijo tudi najstarejši

Najlepše ljubljansko razgledišče. (Vse foto: S. Busić)

Cankarjeva soba

Ogled spominske sobe v kateri je stanoval in ustvarjal Ivan Cankar je sedaj pozimi precej otežkočen, ker — kakor smo izvedeli — od konca oktobra do prvega maja soba ne bo »sobra« (prav tako v tem času ne bo »sobra« rožniška cerkva). Za Cankarjevo sobo skrbi ljubljanski Mestni muzej (Gospodarska ulica) kamor se mora prigrasiti in pogovoriti vsakdo, ki bi si v zimskem času sobo rad ogledal; to velja predvsem za šolske izlete, ki utegnejo zaman korakati na Rožnik, če se ne bodo prej sporazumeli z muzejem.

Obe gostilni: zgoraj zgornja na vrhu Rožnika, spodaj pa spodnja, pod njim, »Rožnik« in »Podrožnik«.

Navsezadnje bi se tudi sam Cankar nemara ne strinjal, da bi tako lepemu imenu, kakor je Rožnik, stregli po obstoju.

Če bo kdo, ki ni doma v Ljubljani, kakorkoli in kadarkoli zašel v ta kottiček najbližje ljubljanske okolice, naj zve, da sta Rožnik in Cankarjev vrh pravzaprav le eno in isto. Pa brez zamere.

Naj se Ljubljancem zdi še tako smešno, toda kolikokrat se zgodi, da kdo na cesti vpraša: »Kod pa pridem na Rožnik?« Pogostejše je tak vpraševalec v avtomoblu kakor pa peš...

Za avtomobilista sta na voljo dve poti. Prva se odcepi od Prešernove ceste nasproti Klubu poslancev; le malokdo še ve, da je to natanko pri nekdanji »tramvaj-komandi«, kamor so se hodili Ljubljancem nekoč za šalo pritoževati nad svojimi nadlogami. No, ta odcep je najbolj priročen za tiste, ki se pripeljejo od Celovške proti Cankarjevi. Pot se potem zviže skozi Tivoli ter zleze za tivolskim gradom navkreber in se potem zravna pod vrhom Šišenskega hriba ter plane čez sleme

mimo »Čadaa« ter v serpentinah pod rožniško cerkev. Ta cesta je tu in tam malce bolj strma, ima pa tri skoraj nerodne ovinke, ki pa pazljivemu vozniku ne bodo delali preglavic.

Ljubljancem, a je bila še prej. Gostilna je v večji hiši (kmečka soba in veliki »maturantski« salon), v manjši poleg nje pa je nad kletjo Cankarjeva soba. Poseben čar rožniške gostilne sta oba »vrtova«, spodnji in zgornji. Posebno s spodnjega, ki je pod brajdo, je lep razgled na griče in hribe Polhovgrajskih Dolomitov. Pred gostilno je tudi spomenik Ivanu Cankarju, ki je nekaj časa tu stanoval.

Malo pod cerkvijo, nad Rožno dolino, je prostrana planota. Na koncu stoji televizijski pretvornik. Prijeten kottiček Rožnika, kamor

avtomobili ne smejo in kjer namestijo »kmalu« urediti pravo otroško igrišče, le škoda je, da vedno znova (za prvi maj) vse trate dodobra pohodijo, namesto da bi se zaradi tradicije zbirali tam, kjer je že pohojeno, okrog gostilne in cerkve.

V rožniški »parkovni kompleks« »Čadaa«, ki je namenjeno predvsem tistim, ki se upehajo ravno takrat, ko se strmina začne. Jedro te izletniške točke je seveda gostilna, ki ima srbsko kmečko sobo, vrtni salon ter prostran, deloma pokrit vrt.

V Rožniški »parkovni kompleks« spada še živalski vrt, ki leži ob Večni poti. Če ste namenjeni tja z avtobusom, se peljite še postajo naprej od Studentskega naselja, do Iskrinega servisa; od tam pa peš skozi Rožno dolino (po cesti št. IX) do Večne poti.

Dostop do živalskega vrta je možen tudi z vrha Rožnika, slediti morate stezam, ki se za televizijskim pretvornikom spuščajo navzdol. Zal niso označene in ni nikogar, ki bi si upal to storiti.

Od živalskega vrta naprej pa je divjina. Prijetne in mirne hoste itd. Če ste dovolj vztrajni, lahko po enourni »večni« hoji pridirkate v Koseze in Dravlje. Tam vas utegne čakati »sedmica«.

DRAGO KRALJ

Cankarjev spomenik na Rožniku.

Zlica in vzglavje

Kar zadeva vzglavja ni na področju Rožnika nobenih posebnih in izletnikom namenjenih »prenočevalnih kapacitet«, gostilni (obe zasebni) pa sta dve.

● Podrožnik (Marković) je spodaj pri »Čadaa«. Odprt je od osmih do pol dvanajstih. Zaprto pa je ob ponedeljkih! Na voljo so predvsem srbske jedi s pravega žara; izbor je zelo pester in gostilna po svojih izdelkih v krogu ljubiteljev močne hrane lepo slovi. Čevpčiči stanejo 8 din, pije-skavica je po 10 din, kruševačka mučkalica po 13 din, biftek na žaru pa po 16 din. Vedno postrežejo tudi s pravo srbsko gibanico (porcija po 6 din). Točijo srbska in makedonska vina. Telefon: 20-109.

● Rožnik (Obersnel) je zgoraj na Cankarjevem vrhu. Odprt je od devetih do enajstih zvečer, pa tudi diže, če je potrebno. Zaprto je ob sredah! Izbor toplih jedi je živahen: bržle so po 12 in 13 din, biftek z jajcem stane 18 din, pečeni piščanci navadno niso dražji od 30 din, sedaj pa so že začeli s sezono domačih krvavic; imajo jih vsak dan, posebno pa ob ponedeljkih in petkih. Vedno lahko dobite tudi ajdove žgance. Posebnost so »otroške jedi«, ki pridejo v poštev predvsem za nedeljske in popoldanske družinske izletnike (mleko, smetana, marmorni kolač, jabolčni zavitek itd.). Telefon: 24-391.

Hitra cesta v Savinjski dolini

Savinjski odsek se bo vključil v traso Sentilj-Nova Gorica

ZALEC, 29. okt. — Danes dopoldne je bil v Zalcu sestanek v zvezi s predvideno gradnjo hitre ceste skozi Savinjsko dolino.

Savinjski odsek se bo vključil v traso Sentilj-Nova Gorica v dolžini 22,6 km. Doslej so izdelali pet variant poteka trase skozi Savinjsko dolino. Toliko zaradi tega, ker je ta dolina večinoma kmetijska, kar so tu največji in najpomembnejši hmeljski nasadi. Zato bo gradnja hitre ceste to prebivalstvo nujno prizadela. Sprejemljivi sta dve varianti, imenovani severna in južna. Prvo se dopolnjujejo z dodatnimi analizami, medtem ko so na današnjem razgovoru obravnavali južno varianto, ki jo je sprejel tudi investitor — cestni sklad SRS ter republiški izvršni svet.

Tako po tej varianti poteka trasa po desnem bregu Savinje in bi bila nekoliko odmaknjena od doline. Omogočala bi normalen dostop do vseh možnosti komunikacij. Upoštevala bi odprave stroške, vzdrževanje itd. se je ta varianta pokazala za najbolj ekonomično, četudi ne najbolj ceno.

Predstavniki krajevnih skupnosti so ponovno ugotovili, da je gradnja ceste potrebna, da pa bodo kmetje prizadeti zaradi odvzema zemlje. Ker pa bo zadeva aktualna šele čez dobrih deset do petnajst let, bo treba v tem času poskrbeti za ustrezno zamenjavo zemljišč, oziroma za dodelitev drugih ustreznih zemljišč.

N. V.

Smrtna nesreča pri Pesnici

MARIBOR, 29. okt. — Danes se je ob 10.30 uri pripetila v Pesnici pri hiši št. 70 huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 54-letni Franc Urbančič iz Lenarta, zaposlen kot inšpektor pri službi družbenega knjigovodstva v Mariboru. Nesreča se je pripetila v trenutku, ko je voznik osebnega avtomobila Miloš Gradčević zapeljal v desnem ovinku na desno stran, pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo polovico ceste. Takrat pa je z nasprotno strani pripeljal Franc Urbančič z osebnim avtom. Pri udarnem trčenju se je Urbančič avto začel preobračati in je obstal pod skarpo.

N. S.

V nekaj vrstah

VELENJE Spominke svečanosti — Kot je že v navadi bodo v Saleški dolini osrednje žalne slovesnosti na dan mrtvih — 1. novembra. V Pesju bo ob 8. uri, pol ure pozneje v Skalah, ob 9. uri na Partizanski cesti v Velenju, ob 9.30 pa na pokopališču Smrtno v Velenju. V Sošanju bo krajska komemoracija ob 9.30, osrednja žalna slovesnost pa bo ob 10. uri pri grobnici padlih borcev na šoštanjskem pokopališču. Spominu padlih borcev in revolucionarjev pa se bodo poklonili tudi v Smartnem ob Paki.

SMARTNO OB PAKI Vreča brojlerjev — Na območju kmetijske zadruge Soštanj — obrat Smartno ob Paki — se je osem posestnikov odločilo, da bodo v kooperaciji z zadruzo vzrejali brojlerje oziroma kokoši nesnice. Dva izmed teh že redita vsak po 5000 piščancev v enem turnusu, torej približno 50.000 piščancev letno. Šest kooperantov pa bo začelo gojiti piščance spomladi in sicer vsak po deset tisoč v enem turnusu. Piščance in jajca bo odkupovala Emona iz Ljubljane, posojila rejcem pa bo dajala kmetijska zadruga Soštanj.

Teleta — V združnem hlevu v Smartnem ob Paki redijo zdaj 58 glav živine, največ telet, ki jih kupujejo pri okoljskih kmetih. V hlevu je sicer prostora za 100 glav živine, vendar jih lahko redijo samo 60, kajti načrtovalci niso upoštevali, da zadruga nima toliko krmne baze, da bi zahtevala za 100 glav živine.

Kam s krompirjem — Na tem območju je letos sadje slabo obrodilo. Prav tako tudi krompirjeva letina ni bila posebno bogata. V začetku je zadruga odkupovala krompir gram krompirja po 70 par, zdaj pa se je odkup ustavil, ker ne najdejo več kupcev.

Višja cena hmelja? — Hmeljska letina je bila kar ugodna, vendar pridelovalci pričakujejo, da ga bodo lahko dražje prodali kot so lani, saj so tudi stroški pridelave bili višji. V primeru, da bo cena ostala nespremenjena, bodo pridelovalci gotovo zmanjšali svoja hmeljska, podjetje za odkup hmelja Hmelzad pa bo težko izpolnilo pogodbe, po katerih mora kupcem dostaviti potrebno količino hmelja.

MLADA ORACA — Njive na Vrhu nad Laškimi je pred dnevi že pobelil sneg, pa se je k sreči tokrat še stopil. Hitra ohladitev močno priganja k jesenski oranju in setvi. Orača na posnetku zmoreda skupaj komaj toliko let, kot jih mora imeti za ženitev goden možak. Fantič, ki je gonil konj je komaj za spoznanje mlajši od »drvarja«. V teh krajih se še vedno uporablja izraz »drvar« za orača, opravilo se reče »drvariti«, vse skupaj pa izvira še iz časov, ko so uporabljali lesen plug ali »drevo«.

Foto: J. Krašovec

Danes v Celju

Kino: Metropoli: ameriški barvni film »Moj z inženom Konji«. Dom: ameriški barvni film »Obite ga brez milosti«. SLO: Ob 15.30 »Zupanova Minka« in »Goethe« za I. mladinski abonma in izven. Radio Celje: Odlomki z angleškega glasbenega trga. Dvašišče: Odlomki iz 19. do 21. ure. Deurne lekarnice: Nova lekarna, Tomšičev trg 11.

Ponovno mladinski aktiv

V Zalcu so pred dnevi ustanovili mladinski aktiv, ki je nekot sicer že deloval, vendar je pred dvema letoma zaradi neadekvatnega vodstva prenehal s delom. Ker pa ima mesto 450 mladih prebivalcev, je bilo dalj časa čutili potrebo po njihovem organiziranju v mladinski organizaciji.

Vodstvo aktivja je prevzela Irena Mastnak, dijakinja četrtega razreda celjske gimnazije. Kot so se dogovorili na prvem sestanku, bodo razvili svojo dejavnost na vseh področjih, tako na športnem, kulturnem kot tudi družbeno političnem. Ker je precej mladih vključenih v različne specializirane organizacije in društva, se bodo povezali tudi z njimi, saj se zavedajo, da ni toliko pomembno, pod katerim imenom mladina dela.

J. T.

Premalo sodelujejo v društvih

Komunisti premalo delajo tudi v družbenih organizacijah - Občinski komite ZKS v Celju je ocenil aktivnost organizacij ZK v celjski občini

CELJE, 29. okt. V organizacijah in aktivih ZK v celjski občini so v zadnjem času dosegli bistvene pozitivne spremembe, čeprav so še mnoge slabosti, ki hromijo njihovo dejavnost. Proces vsebinske diferenciacije je prepočasen, komunisti premalo sodelujejo v društvih in družbenih organizacijah, na vodilnih mestih je premalo članov ZK.

To je nekaj ugotovitev s si- nočnje razširjene seje občinskega komiteja, ki je bila posvečena aktivnosti organizacij ZK v občini. Po poročilih članov komiteja, ki so obiskali organizacije, da bi ugotovili njihovo aktivnost, je politični sekretar Stefan Korosec poudarjal sklepne misli. Po njem govm mnenju ocene dejavnosti ZK v občini kažejo, da so se organizacije uveljavile povsod tam, kjer so posegale v reševanje konkretnih problemov, to pa je tudi povečalo njihov vpliv in ugled. V občini je še nekaj organizacij, ki nimajo svojih delovnih programov, oziroma ne uveljavljajo sodobnejših metod svoje aktivnosti, marsikje ne preverjajo uresničevanja sprejetih sklepov, premalo pa tudi skrbijo za obnavljanje ZK.

Značilno je, da sprejemajo v članstvo ZK najmanj novih članov predvsem v številno močnejših kolektivih in naro- be, da jih sprejemajo največ

tam, kjer je zaledje šibko, čeprav smo v občini storili za obnavljanje ZK zelo veliko.

Po besedah Stefana Korosec bi bilo treba bolj poskrbeti za usposabljanje članov ZK, zlasti vodilnih delavcev, in vztrajati pri sprejetem programu. V ta namen bi občinski komite organiziral politično šolo.

V aktivnosti organizacij in aktivov ZK v občini so glasne zahteve, da je treba nekatere negativne pojave odstraniti iz naše družbe in poiskati kvič- kre, pri tem pa bi morali u- krepiti od spodaj navzgor in zaostri vprašanje politične odgovornosti, ki ima, kot kaže, samo retorični pomen. Ob- činski komite naj bi prek o- biskov svojih članov še bolj utrdil stike z organizacijami in aktivji, saj jim to pomeni močno spodbudo v njihovi aktivnosti.

D. H.

Kam je odšla Slavica?

Ze več kot en mesec po- grešajo 13-letno Slavico Juran iz Lokrova pri Celju

CELJE, 29. okt. — Kljub iskanju in pozvedovanju staršev, kje je njihova tri- najstletna hči Slavica, dru- žina Juran iz Lokrova št. 12 še nima nobenih podatkov v zvezi z izgubljenim hčerko.

Njihova hči Slavica, je od- šla 22. septembra od doma neznanu kam. Starši so upali in storili vse, da bi kaj zve- deli o dekletu, a vse zaman. Družina Juran je zajež obup. K iskanju so pritegnili tudi delavce milice in UJV v Celju, vendar tudi varnostni organi doslej še niso ničesar izsledili.

Ko je Slavica odšla od doma je bila oblečena v sive hlače, črtno bluzo in rdečo jopico. Na nogah je imela rjave lakaste čevlje. Visoka je približno 150 centimetrov, močno razvita, okroglega obraza, sivih oči in kostanje- vih las.

Delavci UJV in starši na- prošajo vse, ki bi Slavico Juran v tem času videli ali karkoli vedeli o njej, naj to sporoči najbližji postaji milice.

J. S.

Molk primera Ikanović

BANJALUKA, 29. okt. — Na večerajšnji tiskovni konferen- ci, ki sta jo ob peternem umor- u v Rašlju priredila banja- luskí okrožni javni tožilec in preiskovalni sodnik, ni bi- lo slišati novosti, ki bi jav- nosti osvetlile tragedijo dru- žine Ikanović.

Javni tožilec je izjavil, da je zločin zelo zapleten in da večina na novo odkritih dej- stev še ne more povedati, ker bi to oviralo preiskavo.

Pobegla voznika iz Ljubljane

IZ LJUBLJANE, 29. okt. — Iz Kratine pri Dobu je sinoči vodil vprego Jozef Jereb. Vo- znikolen z okrajki, je bil za- daj brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mope- dom zaletel vanj. Na cesti je oblezel nezavesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavil, nato pa pohitel do- mov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Ižanski cesti je voznika Boža Premru zaprla pol kolezarja, da se je ta zaletel vanjo in se laže ra- nil. Ponujala mu je odkod- nino, ki pa ji ni sprejel. Od- peljala je proti mestu, ven- dar so jo pozneje izsledili, ki vzel voznikovo dovoljenje ter avto zadržal v avtoparku.

M. S.

Prometni strokovnjak svetuje

Nevarne so jesenske vprege

Številne prometne nezgode v zadnjem času so zakrivil vozniki vpreg, ki vozijo sko- raj vsi od kraja s pomank- ljivo ali celo brez svetlobne opreme. Neosvetljena vprega na cesti pomeni ponoči za voznike motorni vozil tako

rekoč neodklonljivo prometno oviro. Jeseni je na cestah še posebno veliko vpreg.

Da bi preprečili tako števil- ne in hude prometne nezgo- de, priporočamo voznikom vprežnih vozil, naj upošče- prometne predpise, ki določa- jo:

- Kadar je vprežno vozilo na cesti, mora imeti na zadnji strani dve rdeči re- fleksni stekli (mačji oči- si), ki sta vidni z razda- lje najmanj 100 m, če ju osvetli motorno vozilo z bleščočimi lučmi.
- Ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprežno vozilo na sprednji strani luči bele barve, na zadnji levi strani pa luč svetlordeče barve.
- Voznik vprežnega vozila mora voditi vozilo ves čas, dokler se vozilo premika po cesti.
- Vprežnega vozila ni dovo- ljeno puščati na cesti brez nadzorstva.

Okradli 100 ljubi- teljev boksa

Se neznani sovražniki za- kona so v Atlanti oropali več kot sto bogatih ljubi- teljev boksa, ki so jih povabili na sprejema v čast Clayeve zmage nad Quarryjem. Boga- taši so v večernih oblekah vstopali v neko hišo v sever- rozhodnem delu mesta, kjer jih je v predverju pozdrav- ljala lepa in očarljiva gosti- teljica. Očarljivi vtis pa je bil v trenutku pokvarjen v sosednji sobi, kjer so goste čakali zakrinkani gangsterji z brzostrelkami v rokah. Pri- vrženec boksa so pokradli denar in nakit, nakar so žr- tve morale leči na tla. »Spre- jem je trajal tri ure. Ropar- jev še niso našli.

razumeli nujnost večje pre- vidnosti v prometu.

MARJAN METLJAK

Kletka bi morala imeti mrežo

Prijava zoper upravitelja in blaginjičarko osije- škega živalskega vrta

Osijskega upravnega javne var- nosti je vložila na občinskem javnem tožilstvu prijavo zo- per upravitelja osiješkega ži- valskega vrta kuduša in kerna na in blaginjičarko Terezo Vargič. V prijavi je rekla, da do tragedije ne bi prišlo, če Vargičeva ne bi spustila Slavena Vlašiča in Stevirine Blagojevič v živalski vrt ta- ko pozno in brez spremljeva. Tragedijo bi preprečila tudi mreža na levih kletkah, ki pa je niso namestili.

Zavarovanci o statutu

Obširne razprave o predlogu statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja Ravne na Koroškem potekajo tudi v Saleški dolini

O predlogu statuta nove skupnosti zdravstvenega za- varovanja delavcev Ravne na Koroškem, v katero je tudi še naprej vključena tudi občina Velenje, v Sale- ški dolini pravkar razpravljajo. O predlogu statuta te nove skupnosti zdravstvenega zavarovanja so raz- pravljali tudi na konferenci občinskega sindikalnega sveta Velenje. Zdjaj pa o njem razpravljajo v okviru delovnih organizacij.

V razpravah prevladuje mnenje, da pravzaprav ne bi smelo biti zavarovanja, ki ne bi bil seznanjen s pred- loženim statutom nove skupno- sti zdravstvenega zavarova- nja delavcev Ravne na Koro- škem.

Ceprav je predlog statuta nove skupnosti sorazmerno dobro pripravljen, pa je v Saleški dolini slišati že se- daj več pripomb in predlogov za spremembo določil ali drugočno opredelitev po- dročij, ki so vključeni v sa- meznih določil. V sedanjih razpravah se je še posebej pokazala nujnost, da se v najširšem družbenem dogo- rom odloča izločijo se pri ob- likovanju prispevne stopnje za zdravstveno zavarovanje delavcev. Med drugimi pa pomembni, ki so doslej pre- vladovale, pa kaže omeniti še ne povsem razjasnjena

vprašanja okrog ugovorov zo- per odločitve o pravicah za- varovancev, o višini in načinu določanja nadomestil, prvih obiskih pri zdravnikih — specialistih, nedežinskih članov in sodelujočih.

V dosedanjih razpravah ok- rog nadomestil je bilo si- šati dvojnih različnih mnenj. Nekateri menijo, da so do- ločbe spričo hitrega narašča- nja osebnih dohodkov ver- jetno v navskrižju z medna- rodno konvencijo, ki jo je podpisala tudi Jugoslavija. Drugi pa spet zatrjujejo, da ni nikoli problematična vi- šina nadomestil, saj je zdaj uveljavljen varovalni mi- nimum v višini 60 odstotkov osebnega dohodka, kot pa kritični za obravnavanje de- narnih nadomestil, se pravi povprečje osebnega dohodka za zadnje leto dni. V Vele-

nju menijo, da bi bilo treba predlagane določbe o denar- nih nadomestilih podrobneje preučiti.

Vprašljivo je tudi, če je najbolj ustrezna tista določ- ba v predlogu statuta, po ka- teri pripada nadomestilo osebnega dohodka ob začas- ni odsotnosti z dela zaradi nega obolelega otroka le do starosti 3. let. V Velenju je veliko družin, kjer sta zapo- slebena oba zakonca, v vrstih ni posebnih bolniških sob, težko pa je tudi dobiti oseb- no, ki bi pazila na otroka. Po mnenju, ki se je izobli- kovalo v dosedanjih razpra- vah, bi bilo treba to določ- bo v predlogu statuta spre- meniti.

V Saleški dolini tudi me- nijo, da so sprejemljive do- ločbe okrog sodelujočih, tako za zdravila, kot za zdravlje- nje poškodb, ki so nastale pod vplivom alkohola in pa pri koristnem zdraviliškem zdravljenju. Vendar pa bi bi- lo treba poiskati tak sistem, da bi osebe z nizkimi dohod- ki oziroma pokojniki imeli op- rostili plačevanja te soude- ležbe.

M. LIPOVSEK

Celje pred dnevom mrtvih

Osrednje žalne svečanosti že v petek — Tudi v drugih krajih celjske občine bodo počastili spomin mrtvih svojcev in borcev NOV

Te dni so se Celjani preselili z mestnih ulic na ozke steze med grobovi na mestnem pokopališču. Podjetje, ki ima na pokopališču vrtnarjo in razne vrste materi- alia za krasitev grobov, je letos slabo založeno. Majh- ne količine belega marmornega peska poidejo v naj- krajšem času in se z njim lahko oskrbijo le tisti, ki utegnejo na pokopališče v dopoldanskem času. Tudi tržnica se ni tako polna jesenskega cvetja, predvsem krizantem, kot prejšnja leta. Kdo ve zakaj?

Ker je dan mrtvih letos v nedeljo, v Celju pa ima šolska mladina proste tude sobote, se je občinski odbor ZB NOV odločil, da bodo osrednje žalne svečanosti že v petek, da bi kot že leta doslej, lahko sodelovala tudi mladina. Ta tudi letos pri- pravljaja krajske pevke in re- citacijske nastope.

Kot vsako leto, bodo osred- nje komemoracije v Celju pri spomeniku NOV, oziro- ma pri grobnici herojev na Slandrovem trgu in to že ob 11. uri. Ob 12. uri bo po- dobna svečanost na dvorišču Starega pisarka, kjer so med vojno padli pod strehi talci,

ob 16. uri pa bo žalna sve- čanost tudi na Golovcu, kjer je skupna grobnica padlih borcev, znanih in neznanih. Na vseh treh komemoracijah bo sodelovala tudi godba kolektiva EMO, predstavniki političnih organizacij pa bo- do na vseh treh krajih po- ložili vence. Na mestnem po- kopališču bo posebna dele- gacija položila venec na grob celjske prvoborce Her- mine Senčar.

Za Celjem ne bodo zaosta- jali tudi drugi kraji. Mnogo spomenikov NOV in parti- zanskih grobov je v okolici mesta in vse imajo v oskrbi zlasti šolarji. Vsi ti grobovi

in okolica spominskih obe- ležij je očistena in okraša- na z jesenskimi cvetjem.

Za grobova frankolovskih žrtev skrbijo občani konjske občine, vendar se pred dne- vom in ob dnevu mrtvih zgrinjajo na kraj enega naj- bolj grozljivih zločinov oku- patorja ljudje od vsehposod.

Grobnica usmrčenih in upe- lenjenih v Gradcu je vsako- letni cilj mnogih občanov s celjskega območja. Tudi tokrat se bodo odpeljali v Gradec svoji, predstavniki organizacij ZB NOV, letos pa bo avtobus odpeljal tudi učence in dijake celjskih osnovnih in srednjih šol.

Tako se bo v miru in svobo- dno rojena generacija po- klonila spominu onih, kate- rihi posmrtni ostanki počiva- jo v tuji zemlji, čeravno so padli za svobodo — svojega ljudstva, oziroma bili po- končani, ker so ljubili svojo rodno prst in svobodo.

JURE KRAŠOVEC

Bombniki nad Celjem

Vaje enot teritorialne obrambe in civilne zaštite

Nedeljsko dopoldne je bilo v Celju izredno lepo. Son- ce je pregledno jutranji mraz, povsod je bil mir. Ob 8.45 pa je tiste, ki radi poležajo ob prostih nedeljah, vrglo s postelj pretresljivo zavijanje siren. Nato se je oglasil hrušč letalskih motorjev in pet letal je niz- ko krožilo nad strehami blokov in hiš Dolgega polja ter Ostrožnega.

Eksplozije med hišami, na ulicah. Mnogi, ki niso vedeli za kaj gre, so bili resnično prestrašeni, saj se je proti nebu pričel valiti gost dim. Vse je trajalo dobre pol ure, takoj nato pa so se po ulicah razkropili gasilski avtomobili, z vključenimi sirenami. Viso- ka lestev je pomagala, da so iz velikih stanovanjskega blo- ka v Ulici 23. novembra rešili ljudi, ker je bilo stopnišče porušeno. Ranjene so takoj obkrožili člani enot civilne za- štite z nosili, zdravili in ob- vezami. Hitro, čeprav nekoli-

ko okorno so jih pričeli pre- vijati, nato pa so jih odne- silo do improviziranih zdrav- stvenih postaj, kjer so jih prevzeli zdravniki. Občinski štab in vsi, ki so več dni pri- pravljali vajo, so si oddahnil, z njimi pa ljudje, veseli, da je bila samo vaja, sa takšne- ga prizora nihče ne bi rad vi- del v resnici.

Občinski štab za varstvo pred elementarnimi in drugi- mi hudimi nesrečami je nam- reč organiziral vajo enot ter- torialne obrambe in civilne zaštite s katero bi naj ugo- to-

vili pripravljenost enot na Dolgem polju, Ostrožnem ter v tovarnah Žična in Metka.

Vodja vaje, podpredsednik občinske skupščine Celje, ing. Dušan Burnik je po vaji de- jal, da je zelo zadovoljen s tem, kar so pokazale enote. Razumljivo je, da je bilo ne- kaj napak, ki pa niso bistveno vplivale na sam potek vaje. Skratka, enote civilne zaštite in teritorialne obrambe so po- kazale dobro pripravljenost. Povedal je tudi, da bodo po- dobne vaje še v drugih kra- jevnih skupnostih celjske ob- čine. Pri naslednjih vajah ne bo več predhodnih opozoril članom enot, tako, da bo prav- to najbolj realno pokazalo pripravljenost ljudi na vojno ali hudo elementarno nesrečo.

M. SENICAR

Člani enote civilne zaštite v tovarni Žična Celje so bili pripravljani že zgodaj jutraj.

Foto: T. Vrabl

ZA JESEN IN ZIMO

ZA VAS IN VSO DRUŽINO VELIKA IZBIRA

ZA ŽENSKES:

obleke — kostimi — hlačni ko-
stim — klobuki — krzni pla-
šči in ovratniki — bovice iz ku-
ne, dihurja in nerca — pletenine
— krila — bluze — perilo

ZA OTROKE:

plašči za fante in deklice —
bunde — hlače — pletenine —
perilo

ZA MOŠKE:

obleke — novi modeli — površni-
ki — zimski plašči — klobuki —
srajce — kravate — pletenine —
perilo

ZA DOJENČKE:

kompletna oprema

VOLNA ZA ROČNO PLETENJE POSTELJNINA KUHNJSKI TEKSTIL

OGLEJTE SI VELIKO IZBIRO USNJEVNE KONFEKCIJE

SUPERMARKET

Ljubljana 11. nadstropje
odprto od 7.30 — 21. ure

V nekaj vrstah

KRSKO
Višje štipendije — V tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj so svojim štipendistom povišali štipendije. Srednješolci bodo po novem prejeli 350 dinarjev, višje in visokošolci pa po 450 dinarjev na mesec. Tovarniške štipendije so tako dosegle republiško povprečje.

Dohiteli so proizvodni načrti — V prvih devetih mesecih letošnjega leta so v tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj že presegli tričetrtletni proizvodni načrt. Četudi s eno odstotnim presežkom, v tovarni še niso zadovoljni, je to le uspeh, zlasti če upoštevamo, da je prišlo v začetku letošnjega leta zaradi pomanjkanja lesa skoraj do enome-sečnega zastoja proizvodnje.

Sestanek medobčinskih svetov — Danes se bo v Krškem sestanku medobčinski svet ZK Posavje. Na prvem jesenskem sestanku bodo posvetili največ pozornosti razpravi o osnutku zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij Slovenije. Zaradi pomembne razprave so povabili na sejo tudi predstavnike občinskih skupščin iz Sevnice, Brečice in Krškega.

KOSTANJEVICA
Lepša mestna podoba — Naselje ob Krki še nekaj časa krasijo lične svetilke iz kovanega železa, ki naj bi spominjale na srednjeveško razsvetljavo. Skovali so jih domačini, nekdanji učenci kostanjevške osnovne šole.

IVANČNA GORICA
Spominke svetosti — ZB NOV Ivančna gorica in Stična sta pripravili v spomin padlim borcem lepo komemoracijo, pri kateri bodo sodelovali gimnazijci iz Stične, osnovnošolci in gasilski moški pevski zbor iz Stične. Vabljeno so vsi prebivalci Ivančne gorice in Stične. Komemoracija bo v Ivančni gorici pred zbirališčem doma na rodnega junaka Jožeta Kovačiča v soboto, 31. oktobra ob 18. uri, na pokopališču pred spomenikom v Stični pri grobnici borec za svobodo pa v nedeljo, na dan mrtvih ob 10. uri.

KOČEVJE
Mladi tekmujejo — Tretjega novembra bo v Šoškovem domu v Kočevju nastopila dramska skupina gimnazijcega MKUD Matej Bor s štefančevimi igro, »Včeraj popoldne«. Predstavo bo ocenjevala posebna komisija, ker so se kočevski gimnazijci priglasi k temovanju mladinskih kulturnih skupin, ki ga je razpisalo predsedstvo republiškega združenja zvez mladine. Igro režira Vjekoslav Figar, sceno pripravlja akademski kipar Stane Jarm, glasbeno spremljavo, oziroma zvočne učinke pa profesor Miloš Humek.

Zbore končati do novega leta — Občni zbori osnovnih organizacij sindikata bodo v kočevski občini končani do konca decembra. Izkušnje preteklih let so pokazale, da so bila na teh občnih zboreh po navadi podana skromna poročila in da tudi posebne razprave na večini zborov ni bilo. Občinski sindikalni svet je zato poslal vsem osnovnim organizacijam okoliščino, v kateri je sindikalna vodstva opozoril, katera vprašanja naj obravnavajo.

Unokrajenci oživljajo kulturo — Kulturno življenje v Kočevju je v glavnem zamrlo, saj sta edini uspešni kulturni skupini le gimnazijci MKUD in likovni salon. Zdjaj pa so se opogumili še upokojenci, ki ustanavljajo gledališko in pevsko skupino, v obe pa vabijo tudi neupokojence. Njihova gledališka skupina bo nastopila »Desetega brata« v Inkretovi prireditvi, z njim pa nameravajo priložiti leto ob 500-letnici Kočevja nastopiti na prostem.

Novoteks odprl nov obrat

V njem bodo izdelovali moške hlače za izvoz

NOVO MESTO, 29. okt. Popoldne je predsednik občinske skupščine Franci Kuhar slovesno prežezal trak ob vstopu v nov konfekcijski obrat tekstilne tovarne Novoteks, ki bo zelo povečal poslovne sposobnosti podjetja in v katerem b našlo delo 300 novih delavcev.

Specializirani obrat za proizvodnjo hlač je že med poznanim obratovanjem izdelal 8000 moških hlač na mesec. Mladi delavci, katerih povprečna starost je komaj 17 let, so prej pričevali v tovarni. Izdelava hlač so tako hitro privadili, da zdaj ena izmena naredi že več kot 400 hlač dnevno.

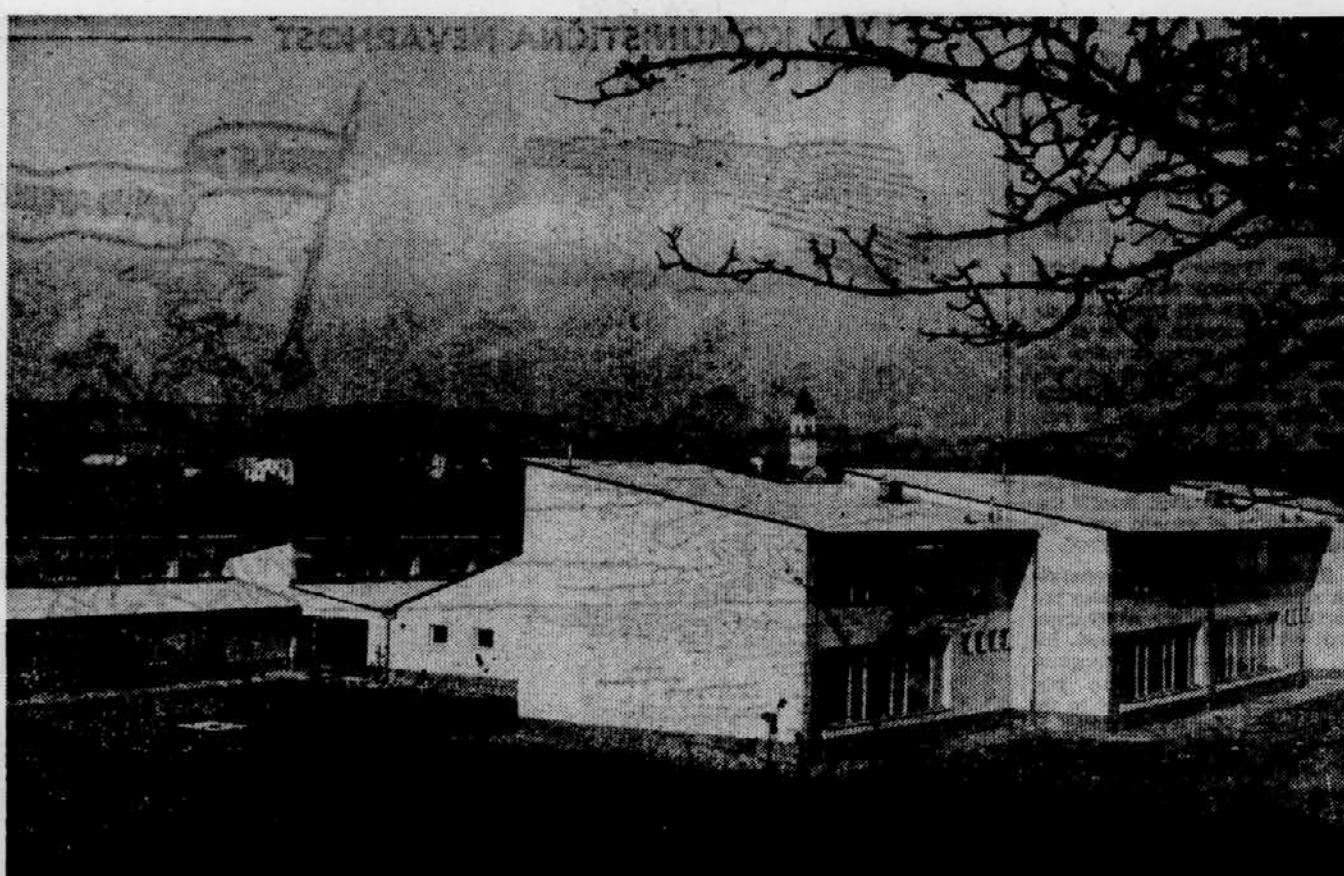
Obrat konfekcije, ki ima 1500 kvadratnih metrov površine, je opremljen s številnimi in likovnimi stroji iz ZR Nemčije. Letos bodo naredili 50.000 hlač, čez dve leti pa računajo na izdelavo 600.000 hlač. Ko bodo delali s polno zmogljivostjo bo celotni dohodek vreden 67 milijonov dinarjev.

S slovesno otvoritvijo tega obrata je tovarna zaključila

prvo fazo rekonstrukcije in začela z novo fazo — modernizacijo delovnih naprav. Izdelki novega obrata so namenjeni zlasti za zahodni trg, tovarna pa bo tako dobila 60 odstotkov potrebnih deviz na uvoz surovin, ki jih danes ni mogoče kupiti z domačo valuto.

Številni gostje so si z zanimanjem ogledali konfekcijski obrat in druge modernizirane obrate v tovarni, ki je pol ure pred tem slovesno proslavila 20-letnico delavskega samoupravljanja v podjetju. V devetih mesecih tega leta je bila proizvodnja Novoteksa vredna 10 milijonov 851.000 dinarjev v tem času pa so izdelali za 602.828 dolarjev izdelkov.

J. SPLICHAL

NOVA SOLA V ŠMARJETI BO NOSILA IME »SOLA 29. OKTOBER«.

Foto: M. Vesel

Plaketa Novega mesta

Ob prazniku novomeške občine so včeraj podelili plakete kolektivoma Novoteksa in Dolenjskega lista za dosežene uspehe

NOVO MESTO, 29. okt. Na predlog odbora za proslavo občinskega praznika je danes popoldne na slavnostni seji ob občinskem prazniku novomeške občinske skupščine sprejela sklep o podelitvi plakete Novega mesta. Kot priznanje za dosežene uspehe sta plaketo novomeške občine dobila kolektiva tekstilne tovarne Novoteks in Dolenjskega lista. Utemeljitev obeh predlogov je v imenu odbora za proslavo prebral predsednik Franc Beg.

Novoteks je po produktivnosti na prvem mestu v jugoslovanski volnarski industriji. Produktivnost tega podjetja je pa dvakrat večja od jugoslovanskega povprečja v tej panogi.

Podjetje se je zadnja leta moderniziralo, razvilo na področju tehnologije pa je si-

OF Črnomelj, Novo mesto in Trebnje, ki je izhajalo v 4000 izvodih, in najbolj množično obveščevalca, ki danes v 30.000 izvodih prihaja vsak teden v domove 170.000 prebivalcev v devetih občinah.

J. SPLICHAL

Dobra volja ne zadostuje

SZDL Črnomelj o financiranju kulturnih dejavnosti

ČRNOCELJ, 29. okt. Na današnjem zasedanju občinske konference Socialistične zveze so kot osrednjo točko dnevnega reda obravnavali kulturne dejavnosti. Kot so ugotovili, je za razvoj kulture SZDL že precej naredila v zadnjih dveh letih, ko so to dejavnost nazadnje obravnavali.

V črnomeljski občini, kjer je zadnja leta zelo malo delo, je za vse potrebe, prav tako za kulturo, so vendarle dosegli živahno dejavnost, odkar so pred štiri leti uvedli tekmovalno za Zupančičovo nagrado. Tako so pritegnili k sodelovanju številne naše igralske, pevske, folklorne in druge skupine, od katerih najboljši nastopajo na vsakoletni občinski kulturni reviji. Sodelujoči dobi nagrado, ki je obenem finančna pomoč za delo, najbolj v kvaliteti in po šte-

ditvi muzej v malem. Dom največje belokranjskega pesnika namreč že zdaj obišče na leto približno 6000 ljudi. Konferenca je podelila delo ljudske knjižnice, ki si je v zadnjih letih pridobila širok krog bralcev in tudi precej bogatila knjižni sklad. Obenem so pripravili, naj bi knjižničarstvo zavzelo tudi v večjih krajih zveze Črnomelj, kjer ljudje zlasti pozimi pogrešajo branje.

Na konferenci je SZDL sklenila vprašanje kulture še naprej poudariti vso pozornost, ob tem pa se bodo zavzemali, da bi tudi materialno stanje postalo vzornije. Za prihodnje leto znašajo kulturne potrebe v črnomeljski občini vsaj 350.000 dinarjev.

R. BACER

Družben denar za prijetno življenje

Direktor podružnice Transpeda v Kopru S. Balić v priporu zaradi suma zlorabe uradnega položaja

KOPER, 29. okt. V koprski javnosti je slišati mnogo govorice o nepravilnosti in osebnem okoriščanju v koprski podružnici Transpeda iz Beograda. Te govorice so dobile v nekem smislu potrdilo, ko so priprili dosedanjega direktorja podružnice Sretana Balića. Obrnili smo se na sodnika kopskega okrožnega sodišča Janeza Metelka, ki vodi preiskavo in ga vprašali, koliko je resnice v zvezi z govoricami.

Sodnik Janez Metelko je povedal, da je koprsko okrožno sodišče uvedlo preiskavo proti direktorju podružnice Transpeda v Kopru Sretanu Baliću zaradi suma zlorabe uradnega položaja, iz koristoljubila ter suma, da si je pri tem pomagal uradno listino. Sretan Balić je v priporu, delovna organizacija pa ga je suspendirala delovne dolžnosti.

Preiskava še teče, vendar dosedanje rezultate potrjujejo domnevo, da je bil sum utemeljen. Med drugim so ugo-

govorili, da je Balić z baritranim čekom Centroprometa iz Beograda plačal popravilo svojega karamboliranega avtomobila v višini 7630 dinarjev. Ko je dobil ta denar od dopustu v holoču Čavtat v Makarski. Pri podjetju Gruda Ljubljana je dobil 12.500 dinarjev v gotovini, češ da potrebuje denar za podružnico. Ko je Gruda zahtevala povrnitev zneska od Transpeda, pa v podjetju tega niso mogli poravnati, ker je Balić denar porabil zase. Šele po sodni obravnavi, ko je Gruda tožila Transped, je izposojen denar sam plačal.

S tem v zvezi so uvedli tudi preiskavo zoper Djordja Mandića, carinskega uslužbenca iz Kopra. Le-ta je bil letos podeljen z družino na dopustu v holoču Čavtat v Makarski. Stroške za njegovo letovanje v višini 4093 dinarjev pa so po dogovoru z Balićem poslali Transpedu. Ko so Balić priprili, je Djordje Mandić znesek sicer poravnal, toda obstaja utemeljen sum, da je bilo s tem storjeno kazniv dejanje napajevanja k osebnemu okoriščanju.

Rezultati preiskave bodo pokazali, ali bo o tem javno tožilstvo vložilo obtožnico proti odgovornemu ali ne.

G. GUZEJ

Prometni strokovnjak svetuje

Nevarne so jesenske vprege

Številne prometne nezgode v zadnjem času so zakrivilo vozniki vprege ki vozijo skoraj vsi od kraja s pomanjkljivo ali celo brez svetlobne opreme. Neosvetljena vprega na cesti pomeni pomoč za voznike motornih vozil tako rekoč neodoljivo prometno oviro. Jeseni je na cestah še posebno veliko vprege.

Da bi preprečili tako številne in hude prometne nezgode, priporočamo voznikom vprežnih vozil, naj uposte-

prometne predpise, ki določa-

jo: — Kadar je vprežno vozilo na cesti, mora imeti na zadnji strani dve rdeči refleksi stekli (mačji oči), ki sta vidni z razdalje najmanj 100 m, če ju osvetli motorno vozilo z bliščečimi lučmi.

— Pomoči ali ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprežno vozilo na sprednji strani luč bele barve, na zadnji strani pa luč svetlo rdeče barve.

— Voznik vprežnega vozila mora voditi vozilo včas, dokler se vozilo premika po cesti.

— Vprežnega vozila ni dovoljeno puščati na cesti brez nadzorstva.

To niso pretirane zahteve niti velik izdatki. Zato pričakujemo, da bodo vozniki vprege, ne glede na to, da morajo tako ravnati (po določbah prometnih predpisov), razumeli nujnost večje previdnosti v prometu.

MARJAN METELJAK

Kletka bi morala imeti mrežo

Prijava zoper upravitelja in blaginjičarko osješkega živalskega vrta

Osješka uprava javne varnosti je vložila na občinskem javnem tožilstvu prijavo zoper upravitelja osješkega živalskega vrta Rudolfa in Kerna na in blaginjičarko Terezijo Vargič. V prijavi je rečeno, da do tragedije ne bi prišlo, če Vargičeva ne bi pustila Slavena Vlašiča in Stevira Blagojevića v živalski vrto tako pozno in brez spremstva. Tragedijo bi preprečila tudi mreža na levih kletkah, ki pa je niso namestili.

Molk primera Ikanovič

BANJALUKA, 29. okt. — Na včerajšnji tiskovni konferenci, ki sta jo ob peternem umoru v Rašlju priredila banja-luška okrajna javna tožilstva in preiskovalni sodnik, ni bilo slišati novosti, ki bi javnosti osvetlile tragedijo družine Ikanovič.

Javni tožilec je izjavil, da je zločin zelo zapleten in da večina na novo odkritih dejstev še ne more povedati, ker bi to oviralo preiskavo.

Pobegla voznika izsledili

LJUBLJANA, 29. okt. — Iz Kratine proti Dobu je sinoči vodil vprego Jože Jereb. Voz, naložen z okrajki, je bil zadaj brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mopedom zaletel vanj. Na cesti je obzlezel nezavesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavil, nato pa pohitel domov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Ižanski cesti je voznika Boža Premru zaprla pot kolezarja, da se je ta zaletel vanjo in se laže ranil. Fonijala mu je odskočila nima, ki pa je ni sprjel. Od-peljala je proti mestu, vendar so jo pozneje izsledili, ki zvezi voznikovo dovoljenje ter avto zadržali v avtoparku.

M. S.

Šola za občinski praznik

Slavnostna seja skupščine Novo mesto v novi šoli v Šmarjeti

NOVO MESTO, 29. okt. — Popoldne so v Šmarjeti slovesno odprli novo šolo, ki ima osam matičnih učilnic, tri posebne učilnice za kabinetski pouk in kuhinjo z jedilnico, v drugi fazi pa bodo zgradili še telovadnico. Skupno z opremo je nova šola vredna blizu 4 milijone dinarjev. V šoli v Šmarjeti hodi 410 otrok, v njej pa poučuje 18 učiteljev. Prebivalci te krajevnosti so za šolo zbrali 130.000 dinarjev samopriskpeva, šola pa je slovesno odprli odbor, inž. Lado Kotnik.

Stara šola v Šmarjeti je že odslužila, saj so jo zadnje leto pred drugo svetovno vojno v njej prepovedali pouk. Kljub temu pa so v njej učili vse do zadnjega šolskega leta.

Na slavnostni seji občinske skupščine, ki je bila v novi šoli, so odborniki soglasno potrdili predlog, da se bo šola imenovala po 29. oktobru, dnevu, ko novomeška občina praznuje svoj praznik. Z graditvijo nove šole v Šmarjeti je zgrajena tretja osnovna šola po desetletnem programu graditve šol. V škočju mu gradilo šolo prav zdaj, v Dolenjskih Toplicah pa jo bodo začeli graditi prihodnje leto, tako da bodo pravčasno uresničili desetletni načrt. Predsednik občinske skupščine Franci Kuhar je poudaril, da je šola najljepši spomenik revoluciji, v šolski avli pa so dopolnili odkrili tudi spominsko ploščo padlim partizanom.

J. S.

Kam je odšla Slavica?

Že več kot en mesec pogrešajo 13-letno Slavico Juran iz Lokrova pri Celju

CELJE, 29. okt. — Kljub iskanju in poizvedovanju staršev, kje je njihova tri-najstletna hči Slavica, družina Juran iz Lokrova št. 12 še nima nobenih podatkov v zvezi z izginito hčerko. Njihova hči Slavica, je od 22. septembra od doma neznan. Starši so upali in storili vse, da bi kaj zvedeli o doletu, a vse zaman. Družina Juran je zajež obup. K iskanju so pritegnili tudi delavce milice in UJV v Celju, vendar tudi varnostni organi doslej še niso ničesar izsledili.

Ko je Slavica odšla od doma je bila oblečena v sive hlače, črasto bluzo in rdečo jopico. Na nogah je imela rjave lakaste čevlje. Visoka je približno 150 centimetrov, močno razvita, okroglega obraza, sivih oči in kostanjevih las.

Delavci UJV in starši na prošajo vse, ki bi Slavico Juran v tem času videli ali slišali, naj jih obvestijo, naj torej sporoče najbližji postaji milice.

J. S.

Na današnji razpravi so tudi pojasnili, da je Simovič pravzaprav lahko prišel do blokov, saj jih je carinikom razdelil vodja izmene in je bil le on od uprave zadolžen za določeno število blokov s carinskimi deklaracijami. Čeprav so tri bloke že dlje časa pogrešali na carinarnici, pa so jih odkrili slučajno, ko je iz blaginje carinarnice izginila večja vsota denarja in so opravili preiskavo v Simovičevem stanovanju. Tako bi Simovič brez dvoma ne prišli na sled, če bi bil pravčasno te bloke uničil. Simovič je tako zlorabil svoje delo pri carinarnici, ki mora temeljiti predvsem na poštenju in to dejstvo je senat danes upošteval kot obteževalno okoliščino, medtem ko je kot olajševalno okoliščino upoštevalo priznanje in pa dosedanje Simovičev nekanonost. Simovič je tako storil dve kazniviji dejanji: prisvojil si je bloke in denar. Sodišče je izreko enotno kazen pet mesecev zapora, razen tega pa še varnostni ukrep, po katerem je Simovič prepovedano za dobo dveh let opravljati tako službo, pri kateri gre za samostojno razpolaganje z denarjem.

A. PIRKOVIC

NOVO MESTO — BREG SE OGLEDUJE V KRKI

Foto: P. Romančič

Zapor za nasilje

NOVO MESTO, 29. okt. — Anton Bregar iz Velikega Gabra je bil danes na tujakšnjem okoliščinski sodišču obsojen na dve leti in 3 mesece strogega zaporu, kar je 24. maja letos zvečer na veseličarstvu v Velikem Gabru grozil gostom z dvoma bajonetoma, nato pa mednje vrigel še ročno bombo. Zaradi nedostojnega vedenja, pretepanja in drugih prekrškov na javnem kraju je Bregar že prej nekajkrat sedel pred sodniki za prekrške.

Danes je 27-letni Bregar, ki je sicer kmečki delavec, poročen in oče treh otrok, pred sodniki priznal in obžaloval, kar je naredil usodnega večera na veseličarstvu, ki so jo priredili gasilci v Velikem Gabru in pri čemer je Bregar kot član tamkajšnjega gasilskega društva tudi sam sodeloval. Proti večeru se je močno opil in gostom z udarcem po mizi razlil pijačo. Ko so ga opozorili, naj tega ne počne, je potegnil oba bajoneta in začel groziti. Vrh nasilja je bil, ko je proti mizi, za katero je sedelo osem ljudi, zalučal sproženo ročno bombo. Vsa sreča je bila, da stara bomba ni eksplodirala, saj bi v tem primeru tudi današnja razprava dobila vse drugačen ton in epilog.

I. Z.

Huje poškodovan kolesar

MARIBOR, 29. okt. — Sinoči ob 18.15 uri se je pri petih v Razvanju hujša prometna nesreča, pri kateri je voznik osebnega avtomobila Jože Kanduž iz Maribora zbil kolesarja Franca Mikoliča iz Maribora. Kolesar je peljal po Borilski ulici proti mestu in je v križišču s Tržaško cesto zapeljal pred osebnim avtomobilom. Kolesarja so s hujšimi poškodbami odpeljali v mariborsko bolnišnico.

N. S.

Izvršni svet mora imeti jasno orientacijo in program akcije

Po uvodnem poročilu Krsta Crvenkovskega o aktualnem političnem položaju v Jugoslaviji in nalogah ZK je dopoldne v razpravi sodelovalo šest udeležencev konference, med njimi predsednik ZIS Mitja Ribičič z daljšim govorom

BEOGRAD, 29. okt. (Tanjug). Po uvodni besedi člana izvršnega biroja predsedstva ZKJ Krsta Crvenkovskega o aktualnem političnem položaju v Jugoslaviji in o nalogah ZKJ se je prvi prijavil za razpravo Ivan Juretić (delegat iz Zagreba), ki je poudaril, da je treba glavne dileme in alternative razjasniti že med pripravljanimi dokumenti, ne šele potem, ko se bomo lotili njih uresničevanja. Če ne bomo izdelali smernice razvoja, ne bo mogoče dolgoročno in smotno začrtati gospodarske politike države in izpopolnjevati gospodarskega sistema.

Komunisti in delovni ljudje zahtevajo, da konferenca odprta opozori na probleme v naši družbi. Je rekel Milutin Milenković (delegat iz Beograda). Delovni ljudje zahtevajo, da odločneje odpravimo nekatere negativne pojave, ki so se razmahali v zadnjem času. Zveza komunistov naj bi si z vsemi močmi prizadevala doseči enotnost akcije, ne samo enotnost stališč.

Po mnenju Munirja Mesihovića (delegata iz Sarajeva) je treba upoštevati in poudarjati tudi vse tiste pozitivne rezultate, ki smo jih dosegli pri dosedanjem uresničevanju reforme. Probleme, ki so vzniknili zdaj, pa je bilo v nadaljnji preobrazbi samoupravnega razvoja tudi pričakovati.

Mesihović je dejal, da je treba argumentirano opozoriti na subjektivne slabosti, ker ni nobene nevarnosti, če javno prikazujemo probleme. Opozorjati pa je treba tudi na to, kdo povzroča težave in kako te težave odpravljati. — Bolj je treba poudarjati odgovornost posameznikov. V predlogu sklepov konference ZKJ o aktualnem političnem položaju to ni dovolj poudarjeno. Mesihović je nadalje govoril o tem, da Bosna in Hercegovina razmeroma zaostaja. Vzrokov tega zaostajanja pa delovni ljudje te republike niso iskali v reformi sami, ampak v tem, kako smo uresničevali smernice reforme.

Na koncu je predlagal, naj bi na enem prihodnjih zborovanj posvetili posebno pozornost temu, kaj je bilo storjenega za preobrazbo Zveze komunistov in kaj je treba storiti za nadaljnjo preobrazbo partije.

Mihailo Zveier (delegat s Kosova) je dejal, da je politični položaj na Kosovu velik ugodnejši, kakor bi pri sedanjem družbenogospodarskem gibanju pričakovali. Določeno je treba uresničevati sklepe ZKJ o razvoju premoženja razvitih krajev; pri uresničevanju teh sklepov smo nekoliko počasni. Na Kosovu se razvija družbena revolucija v pravih pomenu besede. V gospodarskem in družbenem razvoju so na Kosovu v zadnjih letih dosegli najpomembnejše rezultate v zgodovini te pokrajine.

Slavko Soršak (delegat iz Slovenije) je poudaril, da je treba politično akcijo zastaviti tako, da bodo njeni nosilci vsi člani Zveze komunistov in vsi delovni ljudje. V tej zvezi je pripomnil, da vstop sprejemamo načelno stališče, ne naredimo pa iz njih konkretnih in razumljivih programov za akcijo. Stevine ankete med delovnimi ljudmi in člani ZK kažejo, da je več odstopov, ki jih mislijo, da so stališča Zveze komunistov zelo dobra, da pa pri njih uresničevanju ni dovolj učinkovitosti.

Se precej je komunistov, ki ne poznajo vsebine mnogih stališč zveze, bodisi da niso zainteresirani ali pa zato, ker je veliko stališč, ki se spričo razgibanosti našega razvoja zelo pogosto dopolnjujejo in spreminjajo. Soršak meni, da je potrebno tudi teoretično znanje, v katerem niso vsi komunisti zadosti podkovani.

Zavzel se je za konkretizacijo sklepov o aktualnem političnem položaju na vseh ravneh, za to, da bi se člani popolneje in bolj vključevali v oblikovanje politike Zveze komunistov na vseh ravneh in za odgovornost vseh komunistov, ne glede na to, kje delajo.

Zadnji govor na dopoldni seji konference je bil predsednik ZIS Mitja Ribičič.

ne glavni vzrok naših kroničnih in prečih težav in nestabilnosti.

Ribičič je dejal, da se je dije ustavil pri razlagi vzrokov inflacije, ker če ne ugotovimo tega pravega žarišča, tega pravega kanala inflacije, če ne ugotovimo tega epicentra naših gospodarskih pretresov, ni mogoče ustvariti zadržanega programa stabilizacije gospodarstva. Mi pa smo ravno na razpotju gospodarske politike, do katere nas je pripeljala samo logika razvoja; če bomo nadaljevali po sedanjem poti, bomo — ne glede na to, koliko jo bomo lakovali z dobrimi željami — čedalje globlje brečili v nestabilnost, gospodarstvo in politiko. To je pot, ki jo objektivno drži h krepitvi državnega intervencionizma, k omejitvi na tržišče in k razvednotenju našega samoupravnega sistema.

Druga pot je lahko samo pot krepitve reproductivne moči gospodarstva, nadaljnje razvoja tržnega gospodarstva, pri čemer moramo doseči konvertnost dinarja (kar ni dolgoročno, ampak neposredna sedanja naloga), pot nadaljnje uveljavitve samoupravnih temeljev družbe. Seveda tu ni političnih dilem. V zvezenim izvršnem svetu smo odločno za to drugo pot, je poudaril Ribičič. Gre za to, da napravimo ustrezno pot, da pramagamo ustrezno pot, da pramagamo ustrezno pot med panogami in med območji, in da zagotovimo uresničitev dolgoročnejših in trajnih ciljev in koristi družbe, pa čeprav žrtvujemo nekatere trenutne koristi.

Ce ohranimo sedanjí gospodarski instrumentarij, ki v federaciji in vsem jugoslovanskem gospodarstvu vnaprejšnje določa delitve in porabe, če nečesa ne spremenimo v sedanjih investicijskih sklopih federacije in drugih družbenopolitičnih skupnosti, če nadaljujemo s izvajanjem sedanjega sistema, po katerem financiramo precejšnji del tako imenovanih družbenih služb, bomo vse ukrepe, ki jih bomo prejele, pa če bodo še tako dramatični, hitro nevtalirizirali, v nekaj mesecih ali v letu dni se bodo razlitali na ognju neoneh naraščajoče porabe. Zato je treba udariti po vzrokih, iz katerih izvirajo motnje.

To bo seveda prizadelo nekatere udeležence v delitvi družbenega proizvoda in bo terjala, da spremenijo svoje ravnanje v potrošnji in razširjeni reprodukciji. Brez tega pa ni pričakovati stabilnosti — ne gospodarske politike, ne ne socialne, ne v državi in v izmenjavah s tujino, ni zadovoljive stopnje naraščanja proizvodnje in zaposlenosti v prihodnjem obdobju.

Ribičič je poudaril, da je zvezi izvršni svet večer sprejel več bistvenih ukrepov, med katerimi je zadrževanje cen, zaostritev pogojev za uvoz in potrošniški krediti, rekoč, da so ti ukrepi začasni in da naj bi omogočili čimprej pripraviti tisto, kar imenujemo stabilizacijski program, ki mora temeljevati na zares korenitih spremembah.

Ribičič je nadalje rekel, da te akcije ni mogoče omejiti zgolj na federacijo, temveč je treba revidirati še razna druga nasilja nad gospodarstvom, republika in komunizma, nadalje pa tudi pogosto.

baš v delitvi in v položaju gospodarstva.

Jasno je, da naša smer ni in ne more biti v blokadi cen, marveč v blokadi tistih stroškov in pribitkov, ki smo jih vzdali v cene. Samo to lahko trajneje vpliva na ustaleitev cen.

»Čas je, da preidemo od besed k dejanjem. V tem je treba začeti pri federaciji. Ni mogoče pustiti nedotaknjeno vse tisto, kar sestavlja njeno porabo, posredno ali neposredno. Ob tem je treba tudi konkretno razmejiti funkcije in obveznosti med federacijo in republikami, tako da prenesemo obveznosti in sredstva s federacije na republike in na združeno gospodarstvo. Nobena oblika porabe federacije, nobena tako imenovana zakonska obveznost nam ne more biti svetilnik. Pogledimo enkrat resni v oči, stopimo na realna tla.«

Ribičič je poudaril, da je naša država med prvimi v Evropi po tem, koliko daje za potrebe narodne obrambe, za razvoj nerazvitih območij, po številu upokojencev glede na aktivnost zavarovancev in še vrsti drugih postavk v porabi narodnega dohodka. Nevzdržno je, da jugoslovansko gospodarstvo vplačuje za razne državne, poldržavne in pogodbene obveznosti nad 100 milijard dinarjev na leto, hkrati pa daje za lastno akumulacijo okrog tri milijarde.

»Vse tisto, kar presega stvarne možnosti gospodarstva, je treba revidirati. Stabilizacijski program mora biti kar najbolj nov, najbolj svež dogovor republik in spoznan med jugoslovanskimi narodni. Nevzdržno je, če se naprej financiramo potrošnja federacije s tiskanjem bankovcev. Krepitve reproductivne sposobnosti gospodarstva in odločna usmeritev v konvertnost je glavni pogoj, če hočemo odpraviti pritisk na cene, uspešno povezati naše gospodarstvo s svetovnim, skratka, bistven pogoj za večjo gospodarsko stabilnost. Bilanca federacije za prihodnje obdobje ne more na strani dohodkov obdržati obresti na poslovni sklad, niti precejšnega dela dohodkov od obresti in odplačil kreditov iz emisije narodne banke in drugih zveznih virov. Treba je revidirati tudi prispevke v zvezi proračun iz osebnih dohodkov delavcev. Hkrati moramo odločno »stopiti na repa« tudi ostankom starega v zvezi porabi, tako da z eno napremo prenašati na republike in druge faktorje posebno na združeno gospodarstvo, vse tisto, kar lahko pripomore, da se bo zmanjšalo pretakanje sredstev prek federacije. Noben uporabnik federalnih sredstev, ki ga bodo v prihodnje financirali iz zveznih virov, ne bi smel povečati svoje udeležbe v narodnem dohodku.«

Ribičič je nadalje rekel, da te akcije ni mogoče omejiti zgolj na federacijo, temveč je treba revidirati še razna druga nasilja nad gospodarstvom, republika in komunizma, nadalje pa tudi pogosto.

Ribičič je nadalje rekel, da te akcije ni mogoče omejiti zgolj na federacijo, temveč je treba revidirati še razna druga nasilja nad gospodarstvom, republika in komunizma, nadalje pa tudi pogosto.

Ribičič je nadalje rekel, da te akcije ni mogoče omejiti zgolj na federacijo, temveč je treba revidirati še razna druga nasilja nad gospodarstvom, republika in komunizma, nadalje pa tudi pogosto.

je njegovega zadolževanja, hkrati pa se vse tiste predpise, sklepe in institucije sistema, ki dajejo tako imenovane pravice do potrošnje na račun akumulacije gospodarstva.

»Položaj je tak, je ob tej priložnosti rekel Ribičič, da moramo za nekaj časa potpeti. Nekatere investicijske programe je treba odložiti, mnogim lepim željam pa se odpovedati. Čas je, da postanejo gospodarstvo, združeno delo in znanje dejanski nosilci tako pravic kakor odgovornosti za lastno stabilizacijo, s tem pa tudi za stabilizacijo celotnega gospodarstva in družbe. Gospodarstvo mora v svoji organizaciji in lastni reži reševati večji del tistih problemov, ki se s zmeraj urejajo mimo njega, bodi v organih zveze, republik ali komun, bodi v tako imenovanih interesnih skupnostih, z raznimi državnimi ali poldržavnimi skladi itd. Prepričan sem, da bo gospodarstvo, če ga bomo razbremenili številnih pritiskov, lahko dajalo dosti večja sredstva za vzgojo, kulturo, umetnost, družbeno varstvo in vse drugo, kar je nujno potrebno za lastni razvoj in standard delovnih ljudi.

Nato je Ribičič ponovno spregovoril o razpoložljivosti gospodarske politike in dveh mogočih smereh nadaljnjega razvoja in rekel: »Čutim se dolžnega opozoriti konferenco ZKJ tudi na razne podvzroke, na poskušne goljufije, na prizadevanja, da bi odložili urejanje osnovnih vprašanj in odpravo resničnih vzrokov inflacije z raznimi blaževimi žegni, ki v bistvu nič ne zdravijo, temveč samo stvari odlašajo. O tem govorim zlasti zato, ker je takšnih razpoložljivih in poskusov pravej in jih bo verjetno vse več, če se ne bomo približevali opredelitvi konkretnih ukrepov »stabilizacijskega programa.«

Ribičič je poudaril potrebo po sprejetju stabilizacijskega programa, ki se bo opiral na krepitve vioge neposrednih proizvajalcev in materialne osnove samoupravljanja kakor tudi na vse večjo vlogo združnega dela, in na koncu rekel:

»Očitno je, da ne moremo več nadaljevati s politiko krpanja, širjenja in daljšanja obleke, ki jo je naše gospodarstvo že zdavnaj preraslo. Napočil je čas, da stvari radikalneje spremenimo. ZIS je na večerajšnji seji enotno poudaril takšno stališče in zahtevo. V najkrajšem času bomo stopili pred skupščino s konkretnim programom stabilizacije. Prepričan sem, da bodo po konferenci takšno politiko podprli komunisti in delovni ljudje, da jo bodo sprejeli po vseh republikah in pokrajinah. Zvezi izvršni svet pa si bo prizadeval, da bo storil čimveč za konkretno izvedbo in uresničevanje takšne politike in bo prevzel vsjo odgovornost za njeno uresničevanje pred zvezo komunistov in družbo.«

Navzoči so pozdravili besede Mitje Ribičiča z daljšim ploskanjem.

Odslej največ 6000 din potrošniškega posojila — 50 % depozita za uvoz blaga - Osební dohodki ne zamrznejo

OD NASEGA BEOGRADSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 29. okt. Danes so začeli veljati sklepi ZIS, s katerimi so začasno pod kontrolo in zamrznjene cene industrijskih izdelkov. Od danes naprej proizvodne delovne organizacije ne morejo več zviševati cen, trgovina pa marž. ZIS je sprejel sklep o maksimiranju cen pšenične moke, vseh vrst sladkorja, svinjske masti, olja, masla, riža in rib. Pod družbeno kontrolo so cene vseh vrst kruha (razen pečiva), svežega svinjskega in govejega mesa, perutnine in mleka. Pod kontrolo so tudi cene stanarin, komunalnih storitev in prevoza v mestnem prometu. ZIS je na večerajšnji seji pod predstvom Mitje Ribičiča in navzočnosti predsednikov republik in pokrajinskih izvršnih svetov, sklenil omejiti potrošniške kredite. Doselej največji znesek potrošniškega posojila se zmanjša od dosedanjih 10.000 na 6000 dinarjev z obveznim 20-odstotnim gotovinskim polgom.

V okviru ukrepov, katerih cilj je spraviti uvoz v realne okvire, so sprejeli sklep, da morajo vsi uvozniki za uvoženo blago položiti v dinarskih sredstvih depozit v višini 50 odstotkov od vrednosti uvoženega blaga. Po 90 dneh navedenega blaga ta sredstva iz depozita vrne delovnim organizacijam brez obresti. Te sklepe so objavili na današnji tiskovni konferenci v ZIS. Poudarili so, da so ti ukrepi prva etapa izvajanja stabilizacijskega programa in da bodo ob drugih, ki jih bodo sprejeli in so sistemske narave, začasni.

Stabilizacijski program ne predvideva zamrzovanja osebnih dohodkov, o čemer se je zadnje dni veliko govorilo. To pomeni, da ZIS meni, da je treba v okviru sistemskih ukrepov, ki se pripravljajo,

določiti merila o delitvi dohodka na akumulacijo in na sklade.

Pomembno je, da se ukrep o obveznem depozitu 50 odstotkov uvoženega blaga nanaša samo na delovne organizacije, ne pa na občane, lastnike deviznih računov.

Predstavniki ZIS in narodne banke Jugoslavije so poudarili, da je bila v tem letu ohranjena mednarodna likvidnost države in da je višina deviznih zalog enaka kot v začetku leta. »Nalogi za mednarodno plačila delovnih organizacij in posameznikov so bili doslej zelo redno izvajani in tako bo tudi v prihodnjem,« je izjavil predstavnik narodne banke. Dejal je, da so ukrepi za omejitev uvoza (obvezni depozit v višini 50 odstotkov vrednosti uvoženega blaga) začasni, dokler ne bo-

do sprejeti drugi sistemski ukrepi. Povedal je, da sklepi ZIS predvidevajo, da se ta ukrep ne izvaja, če se bo pokazala potreba po uvozu živil in drugega blaga zaradi intervencije na tržišču ali pa, če bo treba uvoziti opremo in reprodukcijski material, da bi ohranili kontinuiteto domačih proizvodnje. Obvezni depozit se ne bo plačal tudi na pogodbeni uvoz opreme na kredit.

Na tiskovni konferenci so sporočili, da je večeraj ZIS v navzočnosti predsednikov republik izvršnih svetov glasno sprejel te ukrepe, kot del uresničevanja stabilizacijskega programa.

ZIS je poudaril, da je nujno, da ob strogi kontroli, ki so se pristojni organi že lotili, vse delovne organizacije in občane sodelujejo v izvajanju stabilizacijskega programa.

Na večerajšnji seji ZIS so razpravljali tudi o temeljnih gospodarske politike za prihodnje leto. Soglasno so zavzeli stališče, da mora biti osnovni koncept gospodarske politike v prihodnjem letu politika konsolidacije in stabilizacije, s katero bi ustvarili pogoje za doseg konvertnosti dinarja.

Cilji stabilizacijskega programa so: zmanjšati nadaljnje naraščanje cen in doseči uravnoteženje tekoče plačilne bilance ob optimalni dinamiki gospodarske dejavnosti v takšnih okoliščinah. Z izvajanjem stabilizacijskega programa bi dosegli, da bi bile leta 1972 cene v Jugoslaviji v skladu z gibanji cen na svetovnem trgu kot tudi uravnoteženje tekoče plačilne bilance.

ZDRAVKO ILIC

Mladina o „Mladini“

Slavko Pregl novi glavni in odgovorni urednik mladinskega tednika — Nov koncept

LJUBLJANA, 29. okt. Predsedstvo republiške konference je danes razpravljalo o bodočem uredniškem konceptu tednika »Mladina«. Po enajstih letih novinarškega dela in štirih letih uredništvovanja je razrešilo dosedanjega glavnega in odgovornega urednika Naceta Borštnarja, ki odhaja na novo dolžnost v Mladinski knjižnici. Za novega glavnega in odgovornega urednika tednika je imenoval Slavko Pregla. Na prihodnji seji bo imenoval nov uredniški odbor in izdajateljski svet.

Bistvo novega uredniškega koncepta je zapisano v besedah: revija Mladina izraža napreden in moderen mladostni pogled na družbo (in svet) in hkrati napreden in moderen pogled mlade generacije na svojo položaj v družbi. Izločide vseh snov

vanj je mladi človek, ki živi v družbi in ki želi kritično in v lastnem delom spremiti svoj položaj in s tem vsvojo. Seveda so v konceptu natančno razčlenili naloge novega uredniškega odbora in posameznih področij.

Ko je razložil koncept, je Slavko Pregl poudaril, da se zaveda, da ga ne bo mogoče uresničiti čez noč in da bo potrebno obdobje dveh ali treh let. Živko Pregl je menil, da je koncept potreben, ne pa zadosten pogoj, da bi Mladina glasnik mlade generacije.

Osnovno izhodišče po njegovem mnenju ne sme biti časopis, ki bo sel dobro, v denar, ker bo tako tednik ostal le na površinskih in za časnih efekti. Dagmar Šuster in Stane Bošnjak sta podčrtala zahtevo po kadrovski izpopolnitvi uredništva in odgovornosti mladinske organizacije do tednika.

V nasproju s nekaterimi nekoliko zastarelimi pogledi na mladinski tisk (Lojze Dobraj, Miloš Mikolič) je predsednik Mitja Gorjup tokrat jasno in sodobno razčlenil odnos mladinske organizacije do tednika in vsebine. Osrednja vprašanja: odnos med politiko uredništva in okoliščinami, ki tako imenovana pravila uredništva izrabljajo in poglabljajo »slabo oko« in odnos bralni sklop — glasilo družbeno politične organizacije.

Predsedstvo je z dopolnitvami sprejelo predlagani koncept.

IVAN VIDIC

Posvet o pravo-sodstvu in upravi

LJUBLJANA, 29. okt. — Danes je bilo v Ljubljani posvetovanje vseh republikanskih sekretarjev in sekretarjev avtonomnih pokrajin za pravosodje in občo upravo, ki se ga je udeležil tudi predsednik zveznega sveta za pravosodje dr. Josip Brčić. Na razgibanem posvetu so govorili o reformah in reorganizaciji sklenjenih v pravosodju in o vlogi ter funkcijah uprave glede na stališča CK ZKJ. Po izprni razpravi so republikanski sekretarji ugotovili identičnost stališča o mnogih obravnavanih vprašanjih in sprejeli, sklepe za pospešeno reševanje obravnavane problematike.

Popoldne so si gostje ogledali zanimivosti Skofje Loke, predsednik občinske skupščine jim je priredil sprejem, zvečer pa je goste povabil na večerjo v Vili Podrožnik, podpredsednik republiške skupščine dr. Jože Brblje.

Boljši pogoji za gradbene delavce

BEOGRAD, 29. okt. (Tanjug). — Gradbena podjetja v Beogradu bodo morala svojim delavcem v prihodnje zagotoviti vsaj minimalne življenjske in delovne razmere.

L. S.

Direktor Vezenin odstopil

BLED, 29. okt. — Direktor tovarne čipk in vezenin Miro Rozman je po nedavnih dogodkih v podjetju, o katerih smo v našem listu pred tednom obširneje poročali odstopil. Delavski svet je na zadnji seji njegovo ostavko z večino glasov sprejel. Za vršila dolžnosti so imenovali komercialista Borisa Čebulca, ter sklenili tako, razpisati delovno mesto direktorja.

L. S.

Utrditi, kar imamo

Na Bledu prvi plenem poslovne skupnosti turističnih organizacij Jugoslavije

BLED, 29. okt. Maja je bila ustanovljena poslovna skupnost turističnih organizacij Jugoslavije, katere član je tudi Jugoslovanska kmetijska banka. Predstavniki potovalnih agencij, hotelov in drugih gospodarskih organizacij — članov skupnosti so se danes sestali na svojem prvem plenu.

Med drugim so ugotovili, da so imeli člani skupnosti v pretekli sezoni posebno dobro poslovne uspehe, znatno boljše kot celotna turistična gospodarska dejavnost v Jugoslaviji. Njihovi skladi so se povečali kar za 34 %, dohodek pa za 27 %. Poslovna skupnost ima velike ambicije na področju nadaljnjega razvoja. Investicijski plani obsegajo nova vlaganja v višini dveh milijard din. Glede na to, kar pripravljajo člani skupnosti menijo, da ta vsota ni pretirana.

Tudi direktor kmetijske banke je izjavil, da so možnosti za realizacijo tega programa. Opozoril pa je, da je treba najprej utrditi poslovna in iz zgrajenih objektih. Prednost pri investiranju bodo dajali dokončani že začeti gradnji, potem pride na vrsto razširitev sedanjih podjetij in šele na koncu gradnja povsem novih zmogljivosti.

Na današnjem plenu so sklenili, da ne bodo predlagali nobenih sprememb glede sedanjega sistema kreditiranja turističnega gospodarstva. Zahtevali pa, naj bi novo zgrajenim objektom odobrili 100 % retencionsko kvoto v prvih letih poslovanja. Predlagajo, naj bi turistična podjetja dobila 12,5 % izvozne premije, to je toliko, kolikor znaša povprečje v jugoslovanskem gospodarstvu.

NIKO ISAJEVIČ

Pogovori z duhovniki

LJUBLJANA, 29. okt. — V vrsti regionalnih pogovorov s predstavniki katoliške cerkve so se danes sestali v Ljubljani duhovniki in predstavniki občinskih konferenc SZDL oziroma verskih komisij iz dvanajstih občin ljubljanskega področja. Razpravljali so o odnosu med samoupravnim družbo in cerkvijo v duhu dokumenta »SZDL danes.«

A. R.

Pri povečanju pokojnin sprejeta rahla degresija

Da bi zadržali ravnovesje med pokojninami, bodo za malenkost več povečane najnižje pokojnine - Mejni znesek za najnižje pokojnine je 521 dinarjev

LJUBLJANA, 29. okt. Skupščina republiške skupnosti socialnega zavarovanja je danes sprejela naslednje odločitve o povečanju pokojnin v prihodnjem letu: starostne, družinske in invalidske pokojnine, ki so bile uveljavljene do 31. decembra 1970 se zaradi uskladitve pokojnin z večjimi življenjskimi stroški povečajo za 10 odstotkov in za 20 din mesečno. Ta uskladitev pa ne velja za letošnje pokojnine, ki so bile odmerjene od pokojninske osnove, v katero so bili všeti osebni dohodki iz leta 1970. Dalje vse pokojnine, ki so bile uveljavljene do 31. decembra 1969 uskladijo z gibanji osebnih dohodkov (po 102. čl.) takole: za 7 odstotkov se povečajo pokojnine, ki so bile uveljavljene do 31. decembra 1963. leta. Za 4,5 odstotka pa se povečajo pokojnine, ki so bile uveljavljene v letu 1969, če se osebni dohodek iz tega leta ni štel v pokojninsko osnovo.

Skupščina je nadalje sprejela sklep o najvišjem znesku osebnega dohodka, od katerega je mogoče odmeriti pokojnino. Ta je določen na 3.700 dinarjev. Mejni znesek določen na 521 dinarjev. Do za najnižje pokojnine pa je datek za pomoč in postrežbo invalidom se poveča na 400 din.

Na današnji skupščini so predstavniki socialnega zavarovanja članom še enkrat razložili prednosti, ki jih ima tak način usklajanja pokojnin, za kakršnega smo se odločili v

Sloveniji. Z dvojno uskladitvijo, glede na porast življenjskih stroškov in osebnih dohodkov zaposlenih, se pokojnine za stalno povečujejo in ima to svoje prednosti v primerjavi z enkratnim zneskom pomoči upokojencem.

Tak način povečanja pokojnin so, kot je bilo poudarjeno, odobrili skupščinski odbori, sindikati, zveza društev upokojencev in republiški izvršni svet. Z njihove strani je dobila podporo tudi varnata, da naj bi valorizacija pokojnin, to je uskladitev z živ-

ljenjskimi stroški, vsebovala rahlo degresijo. To pomeni, da naj bi za malenkost bolj povečali najnižje pokojnine in za malenkost manj najvišje. Pri valorizaciji v začetku letošnjega leta je bila degresija bolj občutna, sedaj pa so predlagali, naj bi bila nekoliko blažja. Zatorej so sklenili, da bodo pokojnine povečali z enotnim zneskom 20 din mesečno in enotnimi 10 odstotki. S tem bi zadržali ravnovesje v odnosu med najnižjimi in najvišjimi pokojninami.

Na skupščini so tudi pove-

DELO

UREJA UREDNIŠKI ODBOR:
Drago Seliger (glavni urednik), Dušan Benko (odgovorni urednik), Jak Koprivc (notranja politika in gospodarstvo), Miran Šuštar (zunanja politika), Sergej Vošnjak (kultura), Miro Zakrajšek, Matija Dermastia (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Dušan Trešče (centralna redakcija).

V nekaj vrstah

JESENICE Vpis se novembra — V posebnih šol na Jesenicah se vsako leto vpiše povprečno dvajset otrok. Letos so jih sprejeli 24, v novembru pa bodo vpisali še nadaljnjih deset. Na šoli je zdaj 130 učencev iz Jesenic in okolnih krajev.

Tečaj za trgovce — Na delavski univerzi potekajo tečaji tujih jezikov in tečaji za psihologijo prodaje. Udeležuje se jih 160 prodajalcev in prodajalcev jesenjskih trgovskih podjetij. Tečaje tujih jezikov so razdelili v tečaje nemščine, švedšine in italijanščine, ter tečaj italijanščine je nika.

Ni prostora — V vzgojnovarstveni ustanovi Dom igre in dela Ankele Oepkove so morali zaradi pomanjkanja prostorov tudi letos odkloniti precej otrok. Kljub temu pa so jih na novo vpisali 40.

KOROŠKA BELA Avtobusi za šolarje — Osnovno šolo na Koroški Beli obiskujejo tudi učenci iz oddaljenih krajev iz Blejske Dobrave in Javorniškega Rovta. Kraja sta precej daleč od šole, zato so najeli za Blejsko Dobravo v letošnjem letu avtobus, za Rovte pa kombi. Šola na Koroški Beli, ki so jo pred leti povečali, tako da so preuredili bližnjo stanovanjsko hišo, obiskuje v letošnjem letu 647 učencev iz Javornika in Koroške Bele. Pouk imajo v dveh izmenah.

MOSTE Trgovino gradijo — Gradbeno podjetje Projekt iz Kranja gradi ob Brnjski cesti novo samopostrežno trgovino. Gradnja bo končana še letos, trgovino pa bo prevzelo podjetje Kočna, ki bo uredilo tudi bufet.

LITJA Glasbeni center — V minulim šolskem letu je obiskovalo glasbeni center 50 učencev, ki so igrali klavir (10), violino (1), pihala in trobila (22) ter harmoniko (17). Letos imajo vpisanih 53 učencev. Mladi se za učenje glasbe zelo zanimajo, vendar je vpis omejen, ker se dotacija Delavski univerzi, ki vodi omenjeni center, že nekaj let ni povečala, medtem pa stroški stalno naraščajo. Knjižarna in preurejenih prostorih — Te dni so preuredili edino litjsko poslovalnico Državne založbe Slovenije. Polovico je financiral DZS, drugo polovico pa stanovanjsko komunalno podjetje Litja, ki je tudi oskrbovalo dela. Uredili so tudi ustrezno skladišče, ki ga knjižarna do zdaj ni imela.

SMARTNO PRI LITJI Ena sindikalna organizacija — Smarski prosvetni delavci so na občnem zboru predlagali, naj bi imeli za vse učitelje v občini eno sindikalno organizacijo, ne pa kar tri, kot jih imajo zdaj. Sicer bi lahko vsaka matična šola še imela svoj odbor za urejanje domačih vprašanih, skupen odbor pa naj bi predvsem skrbel za izobraževanje članov, pripravljali razprave o samoupravnih aktih in drugo.

UČINEK PRI DELU V NOVOEM KONFEKCIJSKEM ODDELKU V KRANJSKEM TEKSTILNEM CENTRU. Foto: M. Kregar

Kaj tare tovarni BPT in Peko?

Pogovori ob obisku predsednika ZKS Franca Popita v tržiških tovarnah

TRŽIČ, 29. okt. Med večeršnjim obiskom v Trziču je predsednik CK ZKS Franca Popit med drugim obiskal podjetje BPT in Peko, kjer se je z vodilnimi delavci in širšim političnim aktivom pogovarjal o sedanjem položaju obeh delovnih organizacij in njihovih načrtih za prihodnje.

V Bombažni predilnici in tkanilnici so povedali, da so že nekaj let v hudi zagoni, iz katere se kar ne morejo iz-

vleči. Položaj se je letos sicer nekoliko izboljšal, vendar je še vedno zelo slab. Z osebnimi dohodki, ki so v prvem

polletju znašali le 884 dinarjev krepko zaostajajo za drugimi v občini. Sprito tega je razumljivo, da postaja BPT vse manj privlačna za Tržičane, zato jim manjka delavcev, še zlasti pa strokovnjakov.

Lani so dali v sklade samo 6 odstotkov dohodka, letos pa v prvih šestih mesecih nekaj nad desetino. Kot predvidevajo, bodo z amortizacijo letos zbrali kakih 6 milijonov dinarjev. Ta denar bo za došlo let za zamenjavo iztrošenih strojev, medtem ko bi ga bilo za temeljito obnovo premalo.

V pogovoru so soglašali s tem, da je edina rešitev za podjetje prav modernizacija in delna preusmeritev proizvodnje na izdelke z večjo obdelavo. To so v BPT že sami ugotovili, vendar so se vselej ustavili ob denarju.

Samo za prvo etapno rekonstrukcijo bi namreč v dveh letih potrebovali približno 30 milijonov dinarjev, ki pa jih sami v tako kratkem času ne morejo spraviti skupaj, medtem ko imajo za posojila bolj malo možnosti. Predsednik Popit jim je priporočil, naj

števila pri višini premije. Občinska skupščina pa naj bi v prihodnje inšpekcijskim in pravosodnim organom zagotovila denar za sodobno opremo ter strokovnjake.

L. STRUŽNIK

Padel je z voza

KAMNIK, 29. okt. — Večera popoldne je 58-letni Jakob Droč, doma iz Okrog pri Kamniku, vodil konjsko vprego iz Srednje vasi proti domu. V Zg. Tušnju je zaradi vinjenosti padel z voza in na makadamskem delu ceste obšel nezavestno. Hu-

do ranjenega so odpeljali v bolnišnico.

M. S.

Smrtna nesreča pri Pesnici

MARIBOR, 29. okt. — Danes se je ob 10.30 uri pripetila v Pesnici pri hiši št. 70 huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 54-letni Franc Urbanč iz Lenart, zaposlen kot inšpektor pri službi družbenega knjigovodstva v Mariboru. Nesreča se je pripetila v trenutku, ko je voznik osebnega avtomobila Miloš Dragičević zapeljal v desnem ovinku na desno v stran, pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo polovico ceste. Takrat pa je v nasprotni strani pripeljal Franc Urbanč z osebnim avtomobilom. Pri usodnem trčenju se je Urbančev avto začel preobračati in je obstal pod škarko.

Sprejeli so urbanistični načrt

Kamnik z bližnjico okolice se bo odslej razvijal po načrtu. Upoštevali so pripombe občanov in delovnih organizacij

KAMNIK, 28. okt. Na večeršnji seji občinske skupščine so odborniki sprejeli urbanistični načrt Kamnika z bližnjico okolice. V načrtu, ki pomeni prelomnico v urbanističnem načrtovanju, so zajeta tudi naselja Duplica, Smarča, Stahovica, Stranje, Mekinje in druge vasi. Predlog načrta je bil dalj časa v javni razpravi in občani ter delovne organizacije so predlagale številne spremembe. Svet za gradbeništvo, komunalne zadeve in urbanizem ter izdelovalci načrta, Ljubljanski urbanistični zavod, sta večino pripomb že upoštevala v predlogu občinski skupščini.

Urbanisti predvidevajo, da bo čez 30 let Kamnik štel več kot 21.000 prebivalcev, torej se bo število podvojilo. Morda so strokovnjaki nekoliko pozabili na bližnjo Ljubljano, za katero bosta Duple in Kamnik zelo zanimivi za naseljevalce prebivalcev.

Urbanistični načrt je sprejeli medsej varnostnega pasu podjetja Kamnik in hkrati

ti potrdili odločitev, da je nujna graditev obvozne ceste na levem bregu Kamniške Bistrice. Ključna cesta, ki je edina mestna magistrala, je zelo ozka in se promet njej vedno težje odvija. Tudi soler no bdo več osredotočene ob zdravstvenem domu. Tako naj bi postala podružnična šola na Duple polna osrednja šola na rezervirano ob Nevilji v Mekinjah.

Kamniška občina je preteklo industrijsko območje, ki se zadnje čase vedno hitreje razvija. Zato je odločitev v načrtu, ki predvideva povečanje industrijske cone ob Komenovi cesti, nedvomno utemeljena. Tam industrija polniva stol že gradi nove proizvodne prostore. Tudi predvidene lokacije garaž podjetja Ljubljana transport bodo ostale ob Komenovski cesti, kjer naj bi stal tudi prepotrebni gasilski dom. Avtobusna postaja pa bo imela svoje mesto ob Kamniški Bistrici in Maistrovi cesti.

Odborniki so poslušali tudi informacijo o gibanju gospodarstva v osmih mesecih letos. Posebno industrija in gostinstvo sta se uspešno razvijala, v tujino pa so podjetja prodala za 4,3 milijona ameriških dolarjev svojih izdelkov. Predsednik občinske skupščine Vinko Gobec pa je odbornike seznanil o razvijanju sodelovanja z niso-sensko občino Gendingen, s

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Novo mesto, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobi tak hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Prometni strokovnjak svetuje

Nevarne so jesenske vprege

Številne prometne nezgode v zadnjem času so zaznavili vozniki vpreg, ki vozijo skozi vsi od kraja s pomanjkljivo ali celo brez svetlobne opreme. Neosvetljena vprega na cesti pomeni ponoči za voznike motornih vozil tako rekoč neodklonljivo prometno oviro. Jeseni je na cestah še posebno veliko vpreg.

Da bi preprečili tako številne in hude prometne nezgode, priporočamo voznikom vpreg, naj upoštevajo prometne predpise, ki določajo:

- Kadar je vprego vozilo na cesti, mora imeti na zadnji strani dve rdeči refleksi stekli (mačji oči), ki sta vidni z razdalje najmanj 100 m, če ju osvetli motorno vozilo z bleščočimi lučmi.
- Vozni ali ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprego vozilo na sprednji strani luči bele barve, na zadnji strani pa luči svetlo rdeče barve.
- Voznik vprega vozila mora voditi vozilo ves čas, dokler se vozilo premika po cesti.
- Vprega vozila ni dovoljeno prečkati na cesti brez nadzorstva.

TRBOVLJE

Slovesnost v cementarni

TRBOVLJE, 29. okt. — Danes je kolektiv trbovlske cementarne proslavil 20-letnico samoupravljanja. Ob tej priložnosti je bila popoldne slavnostna seja delavskega sveta. Inž. Jože Herman je govoril o razvoju delavskega samoupravljanja v tem zavarstvenem kolektivu. Poudaril je, da so v podjetju pri urenitvenju 15. ustavnega amandmaja naredili premik naprej. Namesto enega upravnega odbora imajo pet kolektivnih izvršilnih odborov. Zdalj praktično in aktivno sodeluje v samoupravnih organih skoraj četrtina članov kolektiva. Herman je tudi dejal, da so zdaj, ko modernizirajo tovarno pred vsemi samoupravnimi organi zahtevne in odgovorne naloge.

Direktor Franc Stojš je na slavnostni seji opozoril na probleme cementne industrije in vzroke, ki so onemogočili, da se v cementarni Trbovlje niso že poprej odločili za razširitev proizvodnih zmogljivosti. Prav v obdobju, ko je za trbovlskim cementarni 20 let samoupravljanjskih izkušenj, vloga kolektivov konča vlaganje v proizvodnjo. Modernizacija je bila potrebna. V cementarni Trbovlje bodo, ko bo stekla proizvodnja, še v novi tisočstonski rotirni peči, naredili namesto 220.000 ton, 680.000 ton cementa na leto, ali 1450 ton za zaposlenega. Po modernizaciji, ki bo stala približno 165 milijonov dinarjev, se bodo trbovlski cementarni po storilnosti približali evropskim dosežkom.

P. B.

Okradli 100 ljubiteljev boksa

Se neznani sovražniki zakomaj v Atlanti oropali več kot sto bogatih ljubiteljev boksa, ki so jih povabili vna sprejema v čast Clayeve zmage nad Quarryjem. Bogataši so v večernih oblekah vstopali v neko hišo v severovzhodnem delu mesta, kjer jih je v predvečer pozdravljala lepa in očarljiva gostiteljica. Očarljivi vti pa je bil v trenutku pokvarjen v sosednji sobi, kjer so goste čakali zakrinski gangsterji z brozastrelkami v rokah. Privržencem boksa so pokradli denar in nakit, nakar so irtve morale leči na tla. »Sprejema je trajal tri ure. Roparjev še niso našli.

T. JANČAR

Kam je odšla Slavica?

Že več kot en mesec po grešajo 13-letno Slavico Juran iz Lokrovca pri Celju

CELJE, 29. okt. — Kljub iskanju in poizvedovanju staršev, kje je njihova trinaletna hči Slavica, družina Juran iz Lokrovca št. 12 še nima nobenih podatkov v zvezi z izgubljenim hčerko. Njihova hči Slavica, je odšla 22. septembra od doma neznanom kam. Starši so upali in storili vse, da bi kaj zvedeli o dekletu, a vse zaman. Družbo Juran je zjaj obup. K iskanju so pritegnili tudi delavce milice in UVJ v Celju, vendar tudi varnostni organi doslej še niso ničesar izsledili.

Ko je Slavica odšla od doma je bila oblečena v sive hlače, črsto bluzo in rdečo jopico. Na nogah je imela rjave lakaste čevlje. Visoka je približno 150 centimetrov, močno razvita, okroglega obraza, sivih oči in kostanjevih las.

Delavci UVJ in starši na prošajo vse, ki bi Slavico Juran v tem času videli ali karkoli vedeli o njej, naj to sporoče najbližji postaji milice.

J. S.

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

A. PIRKOVIČ

Prevc domači do premoženja

Nepravilnosti v zavarovanju družbenega premoženja in poslovanja v kranjski občini

Pregled poročil uprave javne varnosti in pravosodnih organov iz zadnjih dveh let je v kranjski občini pokazal vrsto nepravilnosti v delovnih organizacijah okrog družbenega premoženja. Z njim marsikje ravna jo preveč po domače, kar ga kljub visoki vrednosti slabo zavarujejo. Po drugi strani pa se nekateri z njim tudi neopravičeno okorišajo ali ga po nepotrebnem zapravljajo.

Ko so delavci UVJ pregledali gospodarske objekte, so ugotovili, da so na splošno slabo zavarovani. Čuvaji in vratarji so marsikje brez potrebnega strokovnega znanja, razen tega pa pogosto še invalidi ali manj sposobni. Trgovski in gostinski lokali največkrat nimajo zavarovanja oken, vrat pa so prav tako enostavna, zato so kot nalašč za vlomilce.

Ko so se potem o teh pomanjkljivostih pogovarjali z vodilnimi delavci v podjetjih, so skoraj povsod našli na razumevanje, tako da so se nekatere stvari že izboljšale. Ponekod pa imajo težave, ker odgovorni ljudje mislijo, da je družbeno premoženje dovolj zaščiteno že s tem, če je zavarovano pri zavarovalnici. Problem se pojavlja tudi tam, kjer bi bilo treba v ureditvi zavarovanja vložiti več denarja. Sodobna tehnična sredstva so namreč draga, saj za en sam objekt stanejo do 100.000 dinarjev. Razen pred tatovi od zunaj pa je treba premoženje zavarovati tudi pred domačimi dolgoročnimi. Prav v zadnjem času so bile v Kranju večje tatvine v Standardu. Iskri, Tekstilindusu in Savi. Najpogostejše v gospodarskih organizacijah niti ne opazijo kraje, marveč pride na dan šele tedaj, ko na tere- nu zasledijo preprodačo na-

krušenega blaga. Precej nerazumno je tudi poslovanje z denarjem, predvsem v podjetjih, v katerih se jim izkupiček, vsak dan nabira v blagajni. Dnevni iztržek včasih pušča jo kar v odklenjenih predelih ali pa ga nosijo domov. Prav tako prebijo zavarovanja prenos denarja v banko in iz nje do podjetja, ko je plačljiv dan. Pri večjih delovnih organizacijah je to sicer dobro urejeno, v manjših pa precej slabše. Tako se je primerilo, da so po denar v banko poslali kar manjše delavke brez spremstva. To so denar nosile v torbah, aktovkah ali celo mrežah in potem hodile še po trgovinah.

Vrednost družbenega premoženja se zmanjšuje tudi zaradi gospodarskega kriminala. Sodeč po statistiki sodnih organov ne bi mogli trditi, da je to v upadanju. Leto 1968 so obravnavali 78 kaznivih dejanj s tega področja, lani pa je 107. Med temi je bilo največ premoženja, pogosto pa je tudi nepravilna uporaba družbenega premoženja in nedovoljena trgovina. Sicer pa imajo na sodišču največ opravila s takimi kaznivimi dejanji, ki jih je lažje odkriti. Mnoga druga pa ostanejo skrita, čeprav so sicer zelo razširjena, kot na primer podkupovanje.

Ko so o vsem tem razprav-

ljali v občinskih organih, so med drugim predlagali, naj bi se v delovnih organizacijah lokali ukrepov, s katerimi bi odpravili naštet pomanjkljivosti. To velja tako za zavarovanje objektov in notranjo kontrolo kot tudi za večjo previdnost in varnost pri ravnanju z denarjem. Zaradi boljšega zavarovanja družbenega premoženja naj bi delovne organizacije namestile sodobne alarmne naprave kar naj bi zavarovalnica upo-

redila pri višini premije.

Občinska skupščina pa naj bi v prihodnje inšpekcijskim in pravosodnim organom zagotovila denar za sodobno opremo ter strokovnjake.

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK

L. STRUŽNIK</

ZACEL SE JE KONGRES FIG. V Festivalni dvorani v Ljubljani se je sinoči začel se nov pomemben gimnastični sestanek — 49. kongres mednarodne telovadne zveze (FIG). Delegati iz več kot tridesetih držav razpravljajo o problematiki telovadbe v svetu in bodo izbrali tudi prireditelja naslednjega svetovnega prvenstva. Foto: Švabič

INDIJSKA VOJASKA DELEGACIJA NA GORENJSKEM — Stiričanska indijska vojaška delegacija, ki jo je vodil načelnik generalštaba indijske kopenske vojske general S. H. F. J. Manekshaw, si je včeraj dopoldne na Gorenjskem ogledala vaje naših planinskih enot. Na sliki: general Manekshaw si v spremstvu generalpolkovnika Franca Pogajena ogleduje opremo naših planincev. Foto: K. Dolenc

OLIMPIJA ZMAGALA V MARIBORU — V pokalnem nogometnem finalu za področje SR Slovenije sta se v Ljudskem vrtu pomerili prvotlački enajsterici Maribora in Olimpije. Po podaljškem in streljanju je zmagala Olimpija s 3:1. Na sliki: Skorič, ki je bil junak tekme, je odbil v kot tudi ta prosti strel Radica v 20. minuti. Telefoto: Cerin

Dialog se nadaljuje

V Bonnu so se z odposlancema berlinske vlade dogovorili, da bodo že v kratkem obnovili uradne pogovore

OD NASEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 29. okt. (Po telefonu). Dialog med Vzhodno in Zahodno Nemčijo se nadaljuje. Predstavnik bonnske vlade Rüdiger von Weichmar je sporočil novinarjem presenetljivo novico. Sinoči sta bila tu dva odposlanca berlinske vlade (sprejel ju je tudi kancelar Brandt), s katerima so se dogovorili, da bodo v doglednem času (najbrž se novembra) obnovili uradne pogovore o vprašanih, katerih rešitev bi bila v prid popuščanju napetosti v srednji Evropi. To ne bo srečanje med predsednikoma vlad, temveč najbrž med zunanjima ministroma.

Predstavnik vlade je brez ovinkov povedal, da je ta sklep v neposredni zvezi z jutrišnjim sestankom obiskov v Frankfurtu, središču Hessena, vsekakor potrjujeja uspešno Brandtovo in Scheelovo smeri v vzhodni politiki, kar bo najbrž napravilo ugoden vtis na volivce. Kako porazen vtis je napravila na desno novica o Gromiko-tem obisku, dokazuje današnja. Napoved, da se bodo pogovori med Nemčijama nadaljevali, in jutrišnji Gromikov obisk v Frankfurtu, središču Hessena, vsekakor potrjujeja uspešno Brandtovo in Scheelovo smeri v vzhodni politiki, kar bo najbrž napravilo ugoden vtis na volivce. Kako porazen vtis je napravila na desno novica o Gromiko-tem obisku, dokazuje današnja. Napoved, da se bodo pogovori med Nemčijama nadaljevali, in jutrišnji Gromikov obisk v Frankfurtu, središču Hessena, vsekakor potrjujeja uspešno Brandtovo in Scheelovo smeri v vzhodni politiki, kar bo najbrž napravilo ugoden vtis na volivce. Kako porazen vtis je napravila na desno novica o Gromiko-tem obisku, dokazuje današnja.

Pozen komentar Žukova

OD NASEGA MOSKOVSKA DOPISNIKA

Moskovska »Pravda« o Nixonovem govoru na jubilejnim zasedanju OZN

MOSKVA, 29. okt. — (Po telefonu). Sovjetska politika ne zavrača idej ameriškega predsednika Niksona o vlogi dveh velikih sil v današnjem svetu. Zeli pa konkretno dokazuje, da to, da ZDA pripravi splošno pravila igre in da so voljne meriti deleže na osnovi spremenjenega odnosa sil.

Tako zveni članek znanega sovjetskega komentatorja Jurija Žukova v današnji »Pravdi«, ki pravi, da je govor ameriškega predsednika v Zdrženju narodov vseboval »nekateri elemente realističnega pristopa, kolikor je Nixon govoril o pomembnosti sodelovanja med ZDA in Sovjetsko zvezo. Vendar ameriška politična praksa pomeni, da Jurij Žukova za zdaj samo dokazuje, da se besede razlikujejo od dejanj.

Pravdin komentator našteva ameriške grehe v Indokini in na Srednjem vzhodu. Kar se tiče Evrope, zameri Zdrženju narodov zlasti to, da se v imenu atlantske discipline vmesavajo v gospodarske zveze svojih zaveznikov s socialističnimi državami. Oredni očitki pa se glasi, da Ameriška obuja metode iz časov hladne vojne oziroma da se hoče pogovarjati s Sovjetsko zvezo s pozicije močnejšega. »Pravda« ugotavlja, da je takšna ameriška politika že doživela polom za časa predsednika Eisenhowerja. Ameriški politiki, ki se hočejo posluževati starih metod, morajo biti po mnenju Jurija Žukova slepi, da ne vidijo »kakšno presenetljivo se je odsele spremenil odnos sile med ameriškim in socialističnim taborom.

TIT VIDMAR

Ameriška zahteva v Moskvi

MOSKVA, 29. okt. (UPI) — ZDA so danes uradno zahtevale od Sovjetske zveze, da »ustroje izpusti ameriške generale in majorja ter turškega polkovnika, ki so jih za držali v Sovjetski zvezi. Od pravnih poslov ameriškega veleposlanstva v Moskvi je to zahteva poslal sovjetskemu zunanjemu ministru. Generala in oba visoka oficirja so morali 21. oktobra prisilno pristati z letalom v sovjetski Armeniji.

Zadnje vesti

Živahna razprava o aktualnem političnem položaju Jugoslavije

Na včerajšnji popoldanski seji konference ZKJ govorilo 22 delegatov, konferenca bo danes ob 8.30 nadaljevala z delom

BEOGRAD, 29. okt. — Popoldne in zvečer so na prvi seji konference ZKJ nadaljevali z razpravo o aktualnem političnem položaju. Ljupčo Arncovski je dejal, da so postali organi federacije neukinkoviti in da se narodi in narodnosti težko sporazumevajo. Nesoglasja so odsev borbe za enakopravnost in rezultat nakopičenih težav.

Viktor Bubanj je govoril o sedanjih vojaški in politični situaciji v Evropi in o izrednem pomenu, ki ga ima v tem položaju naš koncept vseljudske obrambe. Koncept vseljudske obrambe pa seveda zahteva stabilno družbo, ki ima dolgoročne načrte in jasno vizijo prihodnjega razvoja. Ti načrti morajo biti usklajeni z obrambno politiko države, morajo biti njen sestavni del. Koncept vseljudske obrambe pomeni enotno skupno obrambo kot pogoj uspešne obrambe. Najnevarnejše bi bilo, če bi omaljšali to zavest z razmišljanji, da je treba braniti samo svojo vas, svojo republiko. Janez Kocijančič je med drugim dejal, da bi nadaljevanje inflacije spravilo v nevarnost stabilnost samoupravljanja in zmanjšalo zaupanje vanj. Inflacija veča socialno neenakost in širi razne škodljive egalitaristične teorije. Zato ne gre samo za ekonomski ampak tudi za idejni in politični pomen stabilizacije. Kocijančič je dejal, da bi morali vzpostaviti samoupravni obrambni mehanizem, ki bi hitreje, kot je bila praksa doslej, preprečil morebitne nove inflacije.

Vukadin Jovanović je govoril o uresničevanju ustavne zamisli komunizma. Ismail Bajrami pa je opozoril na probleme nerazvitih območij. Dejal je, da bi se morali komunisti dosledno zavzemati za uresničitev že sprejetih stališč o hitrejšem razvoju nerazvitih.

Dragoslav Marković je dejal, da je bilo v dosedanjih razpravah očitno doseženo soglasje o novih funkcijah federacije. Le-te naj bi bile: zagotavljanje in razvijanje socialističnih samoupravnih družbeno-ekonomskih in političnih odnosov, narodna obramba, neodvisnost, zunanja politika in mednarodni odnosi Jugoslavije, zagotavljanje enotnega tržišča in takšnih instrumentov gospodarskega sistema, ki so pogoj za enotno tržišče. Prav tako naj bi bila funkcija federacije zagotavljanje sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik in območij.

Dizemal Bijedić je dejal, da moramo v naš sistem še doseledneje vgrajevati načela o medrepublikih in mednarodnih odnosih.

Milanko Todorović je govoril o odpravljanju ekonomskih funkcij federacije in o ekonomskih odnosih, ki so posebej zapleteni zaradi inflacije in drugih motenj. Novi samoupravni odnosi so po njegovem mnenju prišli v navzkrižje z velikim etatizmom in ekonomskim centralizmom.

Zvečer so govorili še Dušan Petrović — Sane, Roman Albreht in Srećko Bijelić. Seja konference ZKJ se je končala okoli nekaj po 21. uri. Na popoldanski razpravi je govorilo 22 delegatov in gostov. Konferenca bo nadaljevala z delom jutri ob 8.30 uri. J. K.

O Vietnamu nič novega

PARIZ, 29. okt. — (po telefonu). Seja četverne konference o Vietnamu je bila rutinska in ni prinesla novih rezultatov. Delegacije so nadaljevale z vzajemnim obtožbami. Delegacija Hanoja in revolucionarne vlade sta se enkrat obojino in kompleksno zavrnili Nixonovih pet točk, češ da gre za manever, ki v ničemer ne spreminja ameriške agresije.

Se več: danes so objavili posebno poročilo o tem, da je v minulih dveh mesecih ameriško letalstvo raztrosilo kemikalije in toksična sredstva na 450.000 hektarjih Južnega Vietnama in s tem zastrupilo 185.000 prebivalcev, od katerih jih je 300 umrlo.

Na seji ni bilo ministric Nguyen Thi Binh, ki se mudi na obisku v Londonu. Sestala se je tudi s sovjetskimi zunanjim ministrom Gromikom in bo te dni govorila kot gost na univerzi v Cambridgeu. B. POGAČNIK

NARODNIKI DELA NEZGODNO ZAVAROVANI

PRI ZAVAROVALNICI SAVA

Telegrami

SOVJETSKA DELEGACIJA ODPOTOVALA V CILE — MOSKVA. Na slovesno razglasitev Salvadora Allendeja za voditelja čilske države je odpotovala sovjetska delegacija, ki jo vodi namestnik predsednika predsedstva vrhovnega sovjeta Georgi Džozenidze.

TRI MILIJONE VOJAKOV — WASHINGTON. Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da štejejo zdaj ameriške oborožene sile nekaj manj kot tri milijone vojakov in oficirjev.

DOVOLJEN OBISK POLKOVNIKA — MOSKVA. Sovjetske oblasti so dovolile funkcionarjem turškega veleposlanstva, da obiščejo turškega polkovnika Denlija, ki je bil skupaj z ameriškim generaloma v letalu, ki je bilo prisiljeno pristati na ozemlju SZ.

SMRT DVEH NOVINARJEV — PHNOM PENH. Vojni dopisnik American Frank Froch in fotoreporter Japonce Kioči Sudawa sodelavca ameriške agencije UPI, sta v sredo izgubila življenji v Kambodži.

STAVKA DIJAKOV — GAZA. Dijaki v Gazi in begunci v taborišču blizu Džabalije so včeraj stavkali na dan obletnice, ko je Izrael prvič okupiral Gazo 29. oktobra 1956. Poročajo, da incidentov ni bilo. Izraelske oblasti so uvedle obsežne varnostne ukrepe.

PARTISKA ČLANARINA — RIM. V partiske blagajne italijanske KP pride na leto skoraj 6 milijard lir iz članarine in drugih prispevkov, ki jih daje poljudni milijon članov KP Italije. Predstavnik partije je sporočil, da je normalna za komunističnega poslanca, da da tri četrtine svoje plače v partijsko blagajno.

PAPEŽ OBIŠČE FILIPINE IN AVSTRALJO — VATICAN. Spročili so, da bo papež Pavel VI. 26. novembra odpotoval na obisk na Filipine in v Avstralijo, spotoma pa se bo ustavil v glavnem mestu Irana, Indonezije, v Hongkongu in na Cejlonu.

NIXON V DALLASU — DALLAS. Ameriški predsednik Nixon je dopotoval v Dallas. To je prvi obisk voditelja Beše hiše v tem mestu, odkar so pred sedmimi leti ubili predsednika Kennedyja.

KUBANCI V CILU — HAVANA. Politična mislija kubanske vlade se bo udeležila v Santiagu razglasitve Salvadora Allendeja za novega predsednika čilske države. Pričakujejo, da se bodo ob tej priložnosti kubanski funkcionarji pogovarjali s čilskimi predstavniki o obnovitvi diplomatskih stikov med državama.

MARKO PČUTJE NA KUBO — PRAGA.

Tukaj so sporočili, da je češkoslovaški zunanji minister Jan Marko odpotoval na uradni obisk v Havano na povabilo kubanskega ministra Raula Roa.

TROJNI SEŠTANJE — KAIRO. Ugledni »Al Ahrām« piše, da se bodo voditelji Egipta, Libije in Sudana, El Sadat, Gadafi in Nimeiri sešli 3. novembra v Kairu. Razpravljali bodo o položaju na Srednjem vzhodu.

ARAFATOVA TURNEJA — AMAN. Zvedelo se je, da bo palestinski voditelj Arafat kmalu odpotoval na obisk v več arabskih držav, kjer bo voditelj seznanil s položajem palestinskega gibanja o nedavnih spopadih v Jordaniji. Najprej bo obiskal Egipt.

CIKLON TERJAL 300 ŽIVLJENJ — DAKA. Močan ciklon, ki je pred tednom dni zajel večji del vzhodnega Pakistana, je terjal življenje 300 ljudi, 64 ljudi pa je s zmeraj na seznamu tistih, o katerih usodi ni nič znanega.

EKSPLOZIJA BCMBE — BELFAST. Včeraj je eksplodirala bomba pri električnem transformatorju blizu severnoirskega glavnega mesta Belfasta. Gmotno škodo cenijo na 24.000 dolarjev. Policija je našla še eno bombo, ki ni eksplodirala, ker so jo strokovnjaki pravosodno demontirali. Tudi ta bomba je bila podtaknjena pri električnem transformatorju.

SVEDSKI PROTEST — STOCKHOLM. Švedska je uradno protestirala, ker so sovjetska letala, ki so imela odobrenje, da lahko preletijo švedsko ozemlje, kršila zračni hodnik in letala nad švedskimi vojaškimi območji. Gre za letala, ki so volja pomoč v Peru.

SOVJETSKA KOZMONAVTA KONČALA OBISK — NEW YORK. Z obiskom v New Yorku sta sovjetska kozmonavta Nikolajev in Sevastijanov končala 10-dnevni obisk v ZDA, kjer sta bila gosta agencije za vesoljske raziskave NASA.

Pa še to:

NENAPOVEDANO — Ni še dolgo tega, ko smo pohvalili naše vremenoslovce, ker so točno napovedali vdor mrzlega vala, ki nam je prinesel snež. Včerajšnji vdor še hladnejšega vala, ki nam je prinesel zamrznjene cene, pa je — kot kaže — presenetil vremenoslovce, saj ga sploh niso napovedali. Seveda pa ni presenetil vremenoslovce, temveč tudi marsikoga drugega: zato so na primer predstavniki nafte in industrije včeraj popteli z izjavo, da leži že nekaj mesecev v ZIS njihov zahtevak za »korekcijo cen...

SONCE
vzide 6.36
zaide 16.51

VREMENSKO POROČILO
Prognostična karta za 30. oktobra 1970 ob 0.7. uri

LUNA
vzide 5.48
zaide 16.06

Kraj	čas	oblačno	čas	oblačno
Ljubljana	oblačno	6	oblačno	15
Planica	jasno	10	oblačno	9
Brnik	jasno	1	oblačno	13
Krčmarica	poloblačno	3	poloblačno	10
Maribor	poloblačno	8	oblačno	18
Sl. Gradec	megla	0	oblačno	5
Celje	poloblačno	5	oblačno	11
Novo mesto	oblačno	17	oblačno	17
Koper	oblačno	12	oblačno	15
Roka	oblačno	12	oblačno	15
Ptuj	poloblačno	9	oblačno	18
Hrvat	jasno	14	jasno	17
Dubrovnik	jasno	11	jasno	18
Zagreb	oblačno	7	oblačno	18
Beograd	poloblačno	5	oblačno	18
Sarajevo	megla	1	oblačno	16
Prograd	poloblačno	6	oblačno	18
Skopje	jasno	1	oblačno	17
Celovec	jasno	1	poloblačno	18
Gradec	oblačno	1	—	—
Dunaj	oblačno	4	oblačno	10
Benetke	oblačno	12	oblačno	10
Vitiano	jasno	1	—	—
Geneva	poloblačno	15	—	—
Witnebe	oblačno	10	jasno	10
Zürich	megla	3	oblačno	14
Rim	jasno	9	oblačno	18
Pariz	poloblačno	11	jasno	15
Berlin	poloblačno	7	jasno	15
Stockholm	poloblačno	2	jasno	15
Moskva	oblačno	0	oblačno	8

Napoved za danes:

SLOVENIJA:
Spremenljivo oblačno bo. Najnižje nočne temperature bodo okoli 1, v Primorju 8, najvišje dnevne okoli 15 stopinj C.
V soboto bo precej oblačno; v zahodni Sloveniji so možne manjše padavine.

JUGOSLAVIJA:
Spremenljivo oblačno bo, v Vojvodini prehodno manjše padavine.

VREMENSKA SLIKA:
Zahodna Evropa in Sredozemlje sta še v območju visokega zračnega pritiska. Frontalni valovi od Atlantika se gibljejo preko srednje Evrope na vzhod. V krajih južno od Alp povzročajo le občasno oblačnost.

Občanov barometer

0 oblečenih ženskah!

Marjani Sava, poslovodnica boutique Kotek-tobus je trgovna drugi dom, ne le zato, ker po ves dan prebije v njej, temveč tudi zato, ker pravi, da je prijetno delati v okolju, kjer prodajalec ni mogoče opravičiti, razdeljen na dve polkroglasti strukturi, za 10 par dražji. Zdej te seestjske podražitve ne bo več. Gospodarski svet je obenem določil novo ceno za moko. Toda to novo je pravzaprav staro, kakaj postavili je.

- Trgovina ste preuredili, da bi...?
- ...bila privlačnejša za kupca.
- V kakšnem smislu?
- V dostopnosti in živahnosti.
- Ali teh odlik prej trgovina ni imela?
- Ne v toliki meri, ker je bil zgoraj le razstavni prostor, zdaj pa je tudi prodajni.
- Kaj je boutique?
- Manjša trgovina z ekskluzivnimi modeli.
- V čem ji Kotek-tobus ustreza?
- V prodaji krzna, obutve in posameznih pletenin.
- Ekskluzivnih modelov vam manjka, ker...?
- ... smo vezani na tovarne s serijsko proizvodnjo.
- Vedno?
- Ne, ker tovarne začnajo razumeti bistvo boutique trgovine.
- Katere so te tovarne?
- V prvi vrsti naša, potem pa tovarne pletenin.
- Se po tem raznaajo tudi cene?
- Varna je kvaliteta in ekskluzivnost.
- Kako sledite modi?
- Po tujih sejnih, modnih revijah, modnih časopisih.
- Vam ulica ni merilo?
- Tudi, ker sama izredno hitro sledi modi.
- Po čigavi zaslugi?
- Ker smo mesto na evropskem prepihu.
- Kako gre nova moda v denar?
- Maksi je daleč za midijem.
- Kaj je prednost midija?
- Poudarja ženskenost.
- Razmerje med ženskenostjo in lepoto je...?
- ... v tem, da prvo lahko pretehta drugo.
- Za vas je uspešen tip ženske?
- Urejena, ne pretirano elegantna ženska z veliko mero tolerance in korektnosti.
- Imate vprašanje za javnega delavca?
- Ali bo v bližnji prihodnosti uvoz tekstila dovoljen brez posebnega dovoljenja zvezne gospodarske zbornice?

Na slovenski gospodarski zbornici na vprašanje niso vedeli odgovoriti, zato ga bomo posredovali zvezni gospodarski zbornici. ALBINA PODBEVSEK

Ljubljanska kronika

PREBIVALSTVO

Rojstva — V mestni porodnišnici so se v sredo rodile 3 deklice in 3 dečki, v klinični pa so pomagali na svet 6 punčkam in 5 fantom. Najtežjo punčko je mamica povala v mestni porodnišnici — tehtala je štiri kilograme, rekordmer med novorojenimi občani pa se je prvič oglasil v klinični porodnišnici — zbral je 50 gramov manj od najtežje predstavnice nežnega spola.

LJUBLJANČANI!

Počastimo spomin na žrtve boja za svobodo naše skupnosti in za samopravno socialistično družbo na zlatih komemoracijah, ki bodo:

- pri grobnici narodnih herojev 30. oktobra ob 17. uri
- v gramozi 15. ura 31. oktobra ob 11. uri
- v Stročih 31. oktobra ob 15.30 uri
- pri Urhu 1. novembra ob 10. uri
- na Zalah 1. novembra ob 15. uri

Druženopolitične organizacije Ljubljane

Poroke — Dopoldne si bodo na Magistratu trije pari na deli zlata obročka, večerj pa niso sklenili nobene za konse zveze.

POTROŠNIKOVA ZMAGA

Znana bitka med navadnimi Ljubljanci in treni velikimi podjetji Emona, Mercatorjem in Ljubljanskimi mlekarstvi se je iztekla v dobro potrošnikov. Vsi trije so preklicali odzvetenstvo za pulke in pod pritiskom kupcev ter po odločbi mestne inšpekcijske službe, verjetno močnejši od vsakega potrošniškega oglaševanja, raje vpeljali nedeljsko dežurno službo v svojih trgovinah.

Sklenili so družbeni dogovor, ki so ga poleg treh velikih podpisali še Delikatesa, Sedje zelenjava in mestni odbor sindikatov delavcev storitvenih dejavnosti. Odslej bo vsako nedeljo od pol osmih jutraj do 11. dopoldan odprti 11 trgovin z živili in to na Celovški cesti, za Bežigradom, na Starem trgu, na Titovi (dve prodajalni), Tržaški, Zaleški in Dolenjski cesti, v Miklošičevi in Hlirski ulici ter na Moščanski tržnici. P. Z.

Pogrebi — Na Zalah bodo ob 14.30 pospremili v zadnji dom Ana Vendramin, 82-letno upokojenko, od Franca Berganta, 73-letnega upokojenca pa se bodo svojci poslovili ob 15. uri. Na viškem pokopališču bodo ob 15.30 pokopali 80-letno upokojenko Jožefa Tisler, Elizabeto Hočvar, 79-letno gospodnjo pa ob 15.45.

METRI PROŠENJ ZA ŠTUDENSKO POSOJLO

Sklad za posojila študentom visokošolskih zavodov SRS je letos prejel 1510 prošenj za študentska posojila. To ustreza približno lanskemu številu. Komisija za študentska posojila je ugodila 1419 prošnjam, 91 pa jih je odklonila, bodisi ker niso ustrezale kriterijem razpisla ali pa so bile neupolne. Za posojilo lahko zaprosi vsak študent, kjer dohodok od družinskega člana ne presega 640 dinarjev. Komisija je pri dodelitvi upoštevala materialno stanje študenta kot tudi njegove želje. Povprečno posojilo znaša 364,50 dinarjev, predvidevali pa so, da bo višje za okoli 80,00 dinarjev. Mnogi prošenci bi bili upravičeni do večjih zneskov kot so zunje prostili, komisija sama pa ni hotela višati zaprosilnih vsot. Od 9. novembra bodo izplačevali posojila za oktober in november, nato pa vse leto do 5. v mesecu. B. L.

Secesijski davek je črtan

Mestni gospodarski svet odpravil boniteto 10 par pri prodaji črnega kruha po polkilogramskih štruhah - Mlekarne spet za podražitev konzumnega mleka

LJUBLJANA, 29. okt. — Na maratonski več kot štiri ure dolgi seji sveta za gospodarstvo mestne skupščine so najprej sprejeli odločbo, po katerem bo v Ljubljani veljal kilogram črnega kruha tipa tisoč 1,90 dinarja. Tako bo torej obveljala cena, ki jo je podjetje Zito že določilo na podlagi splošne podražitve za pšenico.

Novo je to, da je svet s pravkar omenjenim odlokom odpravil boniteto pri prodaji polkilogramskih štruh. Kot se spominjamo je bil dosejel kilogram črnega kruha, razdeljen na dve polkilogramski štruci, za 10 par dražji. Zdej te seestjske podražitve ne bo več. Gospodarski svet je obenem določil novo ceno za moko. Toda to novo je pravzaprav staro, kakaj postavili je.

Zelo ostro razpravo sta sprožila gradivo gospodarske zbornice o proizvodnji in plasmu mleka in mlečnih izdelkov in predlog Ljubljanskih mlekar, po katerem naj bi povečali ceno za konzumno mleko (v poliliterskih vrčkah) od 1,80 na 2 dinarja. Mlekarna je predlog, na

kratko povedano, utemeljila s bojaznijo, da bi se utegnili pri sedanjih cenah zmanjšati mlečna proizvodnja in da potem mlekarne ne bi mogla jamčiti za dobro mlečno oskrbo.

Zastopnik ljubljanskega Zavoda za analizo in cene je, nasprotujoč takemu predlogu prišli, da Ljubljana kot potrošniško središče ne more razpravljati o tej podražitvi

dokler ne bodo določili splošne mlečne politike. Ta politika, veljavna za vse Slovenijo, bi morala najprej urediti razmerje med živalsko in mlečno proizvodnjo in potem se razmerje med potrošnjo in proizvodnjo mleka.

Zavod za cene je s tem kazal in poudarjal svoje stališče, po katerem je ta mlečna, konzurna reč v bistvu republiška zadeva. Zadnje besedo o mlekarinem predlogu in zavodovem stališču je moral povedati izreci svet za gospodarstvo. Njegovi člani so ugotovili, da je podražitev terjatev ljubljanskih mlekar razložena preprosto: preprosto in premo dokumentirano. Ob tem so imeli svetovi člani pred očmi, da je mestna skupščina pred pol leta že sprejela podražitveni sklep, ki je povečal mlečno ceno od 1,45 na sedanjih 1,90 dinarjev.

Svetova končna odločitev je bila, naj Ljubljanske mlekarne in Zavod za cene skupaj pripravita bolj dokumentirano gradivo. Ko bo nared, ga bo po svetovi volji najprej pretehtala posebna komisija. Ta bo potem podala svoje poročilo svetu za gospodarstvo.

Na dnevi red večerjane seje so vpisali tudi trgovinski delovni čas oziroma, uradno rečeno, razpravo o osnutku odloka o določitvi poslovnega časa v trgovinah na drobno v Ljubljani. Ampak, razprava ni bilo. Prelotili so jo. Upoštevali so dejstvo, da združeno za trgovino ni imelo časa razpravljati o priloženem osnutku (svetu zato ni moglo podati mnenja o tej stvari). V prid preložitve pravice je povrhu tega govorilo še sporodilo podpisnikov družbenega dogovora (trgovci in sindikalisti) o nedeljskem trgovinskem delovnem času. Po tem dogovoru bo odslej v nedeljo dopolnjeni odprti v Ljubljani 11 trgovin z živili. Odprte bodo od pol osme jutranje do enajste dopoldanske ure. P. Z.

Operiran za konec leta?

Moščanski odborniki o bolečih stiskah socialnega varstva

LJUBLJANA, 29. okt. — Socialno varstvo je bila po glavnini točka na dnevnem redu za današnjo sejo moščanske občinske skupščine. Ugotovitev, da je okroglih 410.000 dinarjev, kolikor jih na leto odšteje občinska skupščina za socialno varstvo premajhen znesek, je bila nemara natančna. Ta hip pa stanja ne more spremeniti. Odborniki bodo lahko številko premaknili navzgor, ko bodo na koncu leta določali prihodnji občinski proračun.

Kako pa se jim bo to posrečilo, je druga pesem. Zgodbi občinskih bolečin, ki terjajo denarna zdravila, je precej. Tu so, recimo, stanovanjske zadeve, ki so odkrito rečeno, najmanj tako pereče kot socialno varstvo. Če bi omilili stanovanjsko stisko, bi po svoje prispevali k boljšim socialnim razmeram.

No, to so le mali logični računi, ki jih je pisala sejna razprava. Predsednik občinske skupščine Polde Maček

ni povedal nič modrega, ko je ob letnem občinskem zneku, namenjenem za socialno varstvo predlagal, naj bi ugotovili, kako se pridružujejo k reševanju socialno-varstvenih stisk druge občinske ustanove, ki so prav tako deležne proračunskega denarja (telesno vzgojne in mladinskih organizacij). To je bil zgolj naraven in nujen predlog.

Zedinili so se, da bo zavod za socialno delo skupaj s SZDL in drugimi pristojnimi organizacijami te stvari natančno pretehtali. Preudarja, kot o posameznosti so se odborniki na primer srečali s dejstvom, da pride iz 113.000 občinskih rejniških dinarjev, razdeljenih med 177 rejniških

otrok, točno 60 dinarjev za rejenca na mesec. S tem denarjem rejniška mati ne more kaj prida napraviti. Predstavnik zavoda za socialno varstvo je pojasnil, da znaša najvišja mesečna rejenina v občini 350 dinarjev za otroke, za duševno prizadetega rejenca pa 400 dinarjev. Druga občinska socialna teoba je 226 alkoholikov, tretja, recimo, preživnine in tako naprej. Za zdaj se ustavimo pri koristnem, a zaenkrat še utopičnem predlogu: razvezane matere naj ne bi več same hodile na sodišče in tu sprožale postopek, ki naj bi na koncu s sodno razsodbo prislili očet, da bi povečali preživninski znesek za svojega otroka. Ta hoja po sodnih je namreč za matere dostikrat zelo ponizujoča. Po predlogu naj bi namesto matere sprožili preživninski postopek pred sodiščem skrbstveni organ. Odborniki mislijo, da bi utopično doletel, dokler ne bodo v tem pomenu popravili rodbinskega prava.

P. ZAGAR

Smrtna nesreča pri Pesnici

MARIBOR, 29. okt. — Danes se je ob 10.30 uri pripetila v Pesnici pri hiši št. 70 huda prometna nesreča, pri kateri je izgubil življenje 54-letni Franc Urbančič iz Lenarca, zaposlen kot inšpektor pri službi družbenega knjigovodstva v Mariboru. Nesreča se je pripetila v trenutku, ko je voznik osebnega avtomobila Miloš Dragičević zapeljal v desnem ovinku na desno stran, pa ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo na levo polovico ceste. Takrat pa je z nasprotno strani pripeljal Franc Urbančič z osebnim avtomobilom. Pri usodnem trčenju se je Urbančičev avto začel preobrščati in je obstal pod škarpjo.

N. S.

Kozolec pogorel

LJUBLJANA, 29. okt. — Danes okoli dvanajstih sta za celotno gorati kozolec in shramba orodja Alojza Tršana iz Studenca. Čeprav so gasilci takoj posredovali, je postopje in kar je bilo v njem, ogenj popolnoma uničil. Škoda je za okoli 35.000 dinarjev. M. S.

Zapor za nasilje

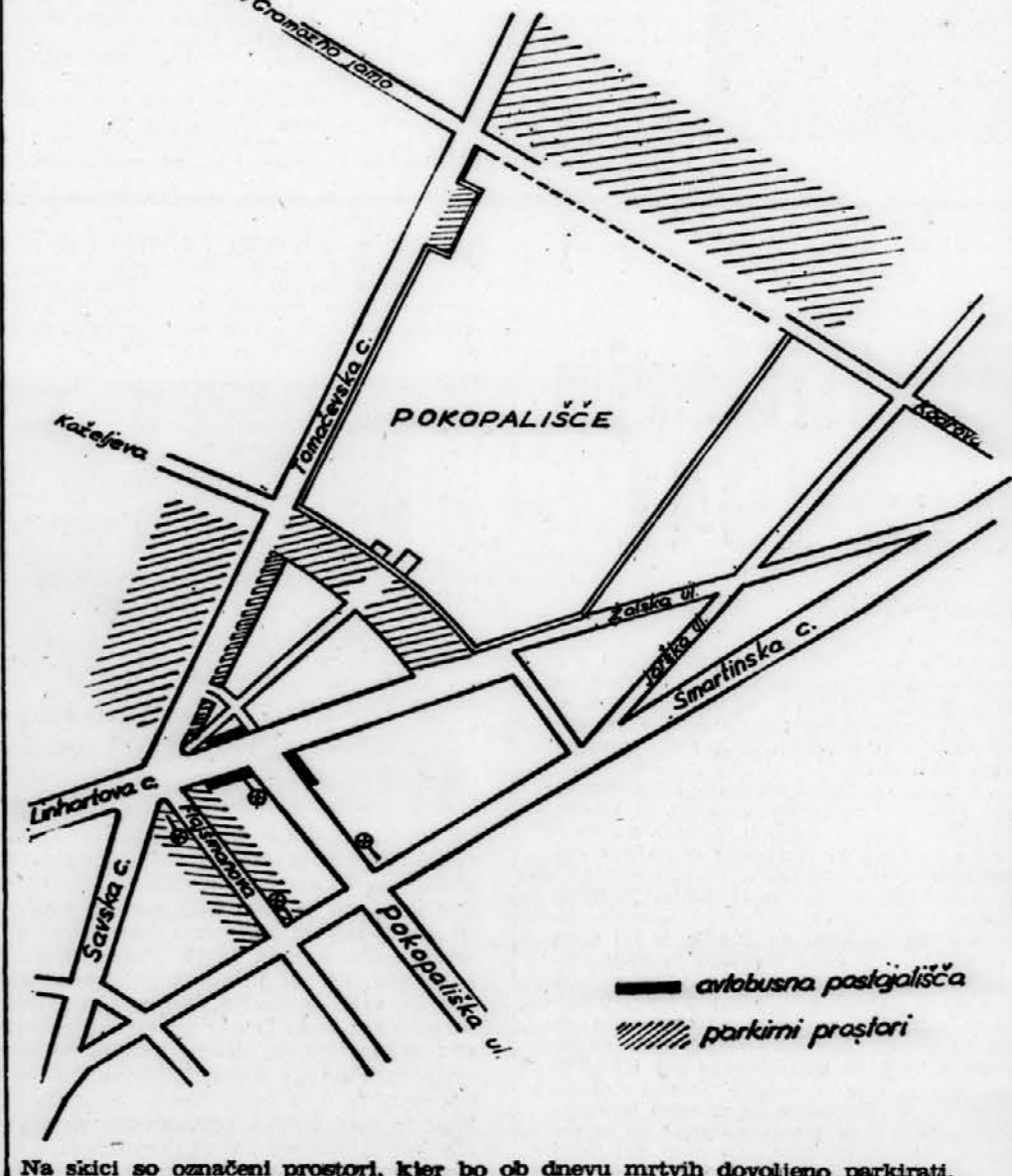
NOVO MESTO, 29. okt. — Anton Bregar iz Velikega Gabra je bil danes na tukajšnjem okrožnem sodišču obsojen na dve leti in 3 mesece stroge zapore, ker je 24. maja letos zvečer na vseh v Velikem Gabru grozil gostom z dvema bajonetoma, nato pa mednje vrge še ročno bombo. Zaradi nedostojnega vedenja, pretepanja in drugih prekrškov na javnem kraju je Bregar še prej nekajkrat sedel pred sodniki za prekrške.

Nasvet zoper gnečo

Kako bo ob dnevu mrtvih urejen promet na pokopališču Zale

LJUBLJANA, 29. okt. — Ljubljanska uprava javne varnosti prosi voznike, naj dosledno upoštevajo navodila in odredbe milicnikov, ki bodo dan pred dnevom mrtvih in na sam praznik urejali promet na Zalah. Ta dva dni bo prepovedano parkirati in ustavljati na Svski, Smartinski, Linhartovi in Tomačevski cesti ter na Pokopališču in Flajšmanovi ulici. Parkiranje bo dovoljeno na parkiriščih ob vstopu na pokopališče in na travniku ob Flajšmanovi ulici in Tomačevski cesti. Največ parkiršč bo za pokopališčem — vvoz s Tomačevske ceste ob križišču s Cesto v gramozi jamo.

Da bi se izognili gneči in ker je število parkirnih mest omejeno, priporočajo prometni strokovnjaki Ljubljance, naj prihajajo na pokopališče s avtobusi mestne ga prometa. Vse proge na Zalah bodo okrepile.

Na sčici so označeni prostori, kjer bo ob dnevu mrtvih dovoljeno parkirati.

Prometni strokovnjak svetuje

Nevarne so jesenske vprege

Številne prometne nezgode v zadnjem času so zatirali vozniki, ki vsojo skrajni vidi ob kraju s pomankljivo ali celo brez svetlobne opreme. Neosvetljena vprega na cestni pumeni ponovno za voznike motornih vozil tako rekoč neodoljivo prometno oviro. Jeseni je na cestah še posebno veliko vpreg.

Da bi preprečili tako številne in hude prometne nezgode, priporočamo voznikom vprežnih vozil, naj upoštevajo prometne predpise, ki določajo:

— Kadar je vprežno vozilo na cesti, mora kmeti na zadnji strani dve rdeči refleksi stekli (mačji očesi), ki sta vidni z razdalje najmanj 100 m, če ju osvetli motorno vozilo z bleščočimi lučmi.

— Ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti mora imeti vprežno vozilo na sprednji strani dve bele barve, na zadnji strani pa dve svetlo rdeče barve.

— Voznik vprežnega vozila mora voditi vozilo vse čas, dokler se vozilo premika po cesti.

— Vprežna vozila ni dovoljeno puščati na cesti brez nadzorstva.

Kam je odšla Slavica?

Že več kot en mesec po grešajo 13-letno Slavico Juran iz Lokrovca pri Celju

CELJE, 29. okt. — Kljub iskanju in poizvedovanju staršev, kje je njihova tri-najstletna hči Slavica, družina Juran iz Lokrovca, 12. se nima nobenih podatkov v zvezi z izginito hčerko. Njihova hči Slavica, je odšla 22. septembra od doma neznan kam. Starši so upali in storili vse, da bi kaj zvedeli o dekletu, a vse zaman. Družina Juran je zapel ob K. iskanju so pritegnili tudi delavce milice in UJV v Celju, vendar tudi varnostni organi doslej še niso ničesar izsledili.

Ko je Slavica odšla od doma je bila oblečena v sive hlače, črasto bluzo in rdečo jopiico. Na nogah je imela rjave lakaste čevlje. Visoka je približno 150 centimetrov, močno razvita, okroglega obraza, sivih oči in kostanjevih las.

Delavci UJV in starši niso našli vseh, ki bi bili Slavico Juran v tem času videli ali karkoli vedeli o njej, naj to sporoče najbližji postaji milice.

J. S.

Usodno prekanje

NOVO MESTO, 29. okt. — V tukajšnji bolnišnici je umrl 57-letni Jože Viršič iz Dolnje nemške vasi. V prometni nesreči, ki se je pripetila sinoči pri Ponikvah, je dobil tako hude poškodbe, da mu zdravniki niso mogli več rešiti življenja.

Viršič je pešal iz Ponikve proti domu. Odočil se je, da bo prekal avtomobilsko cesto in si tako skrajšal pot. Prekanje pa je bilo zanj usodno. Novomeščan Ignac Praznik, ki je pripeljal mimo s fičkom ga je prepoznal opazil in zbil.

I. Z.

Pobegla voznika izsledili

LJUBLJANA, 29. okt. — Iz Krtine proti Doži je sinoči vdrl vprego Jože Jereb. Voznalo se je s kraja, je bil za dav brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mopedom zaletel vanj. Na cesti je oblezel nezavesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavljen, nato pa po hitel domov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Ižanski cesti je voznika Boža Premru zapel pot kolestarju, da se je zalzel vanjo in se laže ranil. Ponujala mu je odkodnino, ki pa je ni sprejel. Odkodnino je proti mestu, vendar so jo pozneje izsledili. J. vzel vozniku dovoljenje, ter avto zadržali v avtoparku.

M. S.

Molk primera Ikanovič

BANJALUKA, 29. okt. — Na včerajšnji tiskovni konferenci, ki sta jo ob petemurni v Rešlju predredila banjaški okrožni javni točilec in preiskovalni sodnik, ni bilo slišati novosti, ki bi javnosti osvetlile tragedijo družine Ikanovič.

Javni točilec je izjavil, da je zločin zelo zapleten in da večina na novo odkritih dejstev še ne more povedati, ker bi to oviralo preiskavo.

K. D.

Za jesen in zimo

ZA VAS IN VSO DRUŽINO VELIKA IZBIRA

ZA ŽENSKO:

obleke — kostimi — hlačni plašči — klobuki — krzneni plašči — ovratniki — bovice iz kune, dihurja in nerca — pletenine — krila — bluze — perilo

ZA OTROKE:

plašči za fante in deklice — bunde — hlače — pletenine — perilo

OGLEJTE SI VELIKO IZBIRO USNJENE KONFEKCIJE

EP SUPERMARKET Ljubljana 11. nadstropje odprto od 7.30—21.ure

Kletka bi morala imeti mrežo

Prijava zoper upravitelja in blagajničarko osiješkega živalskega vrta

Osiješka uprava javne varnosti je vložila na občinskem javnem tožilstvu prijavo zoper upravitelja osiješkega živalskega vrta Rudolfa in Kerna na in blagajničarko Terezi Vargič. V prijavi je rečeno, da do tragedije ne bi prišlo, če Vargičeva ne bi spustila Slavica Vlašica in Stevirne Blagojevič v živalski vrj tako pozno in brez spretnosti. Tragedijo bi preprečila tudi mreža na levih kletkah, ki pa je niso namestili.

SEZANA, 29. okt. — Senat občinskega sodišča v Sežani, ki mu je predsedoval sodnik Drago Mirošič, je danes obsodil bivšega carinika Radišo Simovića na pet mesecev zapore.

Radša Simovič je bil več let zaposlen kot carnik pri carinski službi na železniški postaji v Sežani. Obtožnica, ki jo je zastopal javni tožilec Franc Mazi, ga je bremenila, da je od aprila leta 1967 do septembra lani vzel tri bloke carinskih deklaracij in jih izstavljal potnikom, ki so privalili blago pri uvozu. Od nekaterih deklaracij si je prisvojil tudi denar, ki so ga stranke vplačale in sicer v skupni vrednosti 2700 dinarjev.

Na današnji razpravi so tudi pojasnili, da je Simovič pravzaprav lahko prišel do blokov, saj jih je carinikom razdelil v odpravi izmene in je bil le on od vodje zadolžen za določeno število blokov s carinskimi deklaracijami. Čeprav so tri bloke že dlje časa pogrešali na carinarnici, pa so jih odkrili slučajno, ko je iz blagajne carinarnice izgnal vprego voznika Jereb. Voznalo se je s kraja, je bil za dav brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mopedom zaletel vanj. Na cesti je oblezel nezavesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavljen, nato pa po hitel domov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Ižanski cesti je voznika Boža Premru zapel pot kolestarju, da se je zalzel vanjo in se laže ranil. Ponujala mu je odkodnino, ki pa je ni sprejel. Odkodnino je proti mestu, vendar so jo pozneje izsledili. J. vzel vozniku dovoljenje, ter avto zadržali v avtoparku.

M. S.

Pet mesecev zapora za carinika

Uslužbenec železniške carinarnice v Sežani R. Simovič si je prisvajal denar

SEZANA, 29. okt. — Senat občinskega sodišča v Sežani, ki mu je predsedoval sodnik Drago Mirošič, je danes obsodil bivšega carinika Radišo Simovića na pet mesecev zapore.

Radša Simovič je bil več let zaposlen kot carnik pri carinski službi na železniški postaji v Sežani. Obtožnica, ki jo je zastopal javni tožilec Franc Mazi, ga je bremenila, da je od aprila leta 1967 do septembra lani vzel tri bloke carinskih deklaracij in jih izstavljal potnikom, ki so privalili blago pri uvozu. Od nekaterih deklaracij si je prisvojil tudi denar, ki so ga stranke vplačale in sicer v skupni vrednosti 2700 dinarjev.

Na današnji razpravi so tudi pojasnili, da je Simovič pravzaprav lahko prišel do blokov, saj jih je carinikom razdelil v odpravi izmene in je bil le on od vodje zadolžen za določeno število blokov s carinskimi deklaracijami. Čeprav so tri bloke že dlje časa pogrešali na carinarnici, pa so jih odkrili slučajno, ko je iz blagajne carinarnice izgnal vprego voznika Jereb. Voznalo se je s kraja, je bil za dav brez luči. Zaradi tega se je tudi Janez Kaplja z mopedom zaletel vanj. Na cesti je oblezel nezavesten. Voznik vprege je sicer za trenutek ustavljen, nato pa po hitel domov, kjer so ga čez pol ure našli. Mopedista so prepeljali na Polikliniko.

Tudi v Ljubljani na Ižanski cesti je voznika Boža Premru zapel pot kolestarju, da se je zalzel vanjo in se laže ranil. Ponujala mu je odkodnino, ki pa je ni sprejel. Odkodnino je proti mestu, vendar so jo pozneje izsledili. J. vzel vozniku dovoljenje, ter avto zadržali v avtoparku.

M. S.

Za jesen in zimo

ZA VAS IN VSO DRUŽINO VELIKA IZBIRA

ZA ŽENSKO:

obleke — kostimi — hlačni plašči — klobuki — krzneni plašči — ovratniki — bovice iz kune, dihurja in nerca — pletenine — krila — bluze — perilo

ZA OTROKE:

plašči za fante in deklice — bunde — hlače — pletenine — perilo

OGLEJTE SI VELIKO IZBIRO USNJENE KONFEKCIJE

EP SUPERMARKET Ljubljana 11. nadstropje odprto od 7.30—21.ure